

Správa Tatranského národného parku so sídlom v Tatranskej Lomnici

PROGRAM STAROSTLIVOSTI

Tatranského národného parku a jeho ochranného pásma

SKUEV0307 Tatry

na roky 2025-2034

Tatranská Lomnica

2025

Obsah

1. Základné údaje.....	4
1.1 Názov chráneného územia a jeho ochranného pásma.....	4
1.2. Prekryv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu.....	4
1.2.1. Chránené územia podľa § 17 ods. 1 zákona, chránené vtáčie územia a územia európskeho významu a územia medzinárodného významu.....	4
1.2.2. Iné chránené nehnuteľnosti.....	18
1.3. Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov.....	36
1.4. Vymedzenie chráneného územia a jeho ochranného pásma (dotknuté územnosprávne jednotky - kraj, okres, obec, katastrálne územie, dotknuté lesné celky).....	37
1.4.1. Súpis dotknutých územnosprávnych jednotiek (kraj, okres, obec, katastrálne územie).....	37
1.4.2. Súpis dotknutých lesných hospodárskych celkov.....	41
1.5 Celková výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma.....	43
1.5.1. Prehľad výmer druhov pozemkov v jednotlivých zónach národného parku.....	43
1.5.2. Prehľad foriem vlastníctva v členení na poľnohospodárske, lesné a iné pozemky.....	44
 2. Predmet ochrany.....	45
2.1 Vymedzenie predmetu ochrany.....	45
2.1.1. Súpis biotopov európskeho a národného významu.....	45
2.1.2 Súpis biotopov druhov európskeho významu a biotopov druhov národného významu.....	47
2.1.3. Súpis ostatných predmetov ochrany.....	50
2.1.4 Súpis zistených biotopov európskeho a národného významu, biotopov druhov európskeho a národného významu, biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov, ktoré nie sú určené ako predmet ochrany.....	54
2.2 Zhodnotenie stavu predmetu ochrany a stanovenie cieľov ochrany.....	58
2.3 Faktory ovplyvňujúce stav a predmetu ochrany.....	58
2.3.1 Prírodné prostredie.....	58
2.3.2 Ľudská činnosť a vplyvy na prírodné prostredie.....	61
 3. Ciele ochrany a opatrenia na ich dosiahnutie.....	75
3.1 Stanovenie cieľov ochrany.....	75

3.2. Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využívania územia	102
3.3. Opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany, harmonogram a merateľné indikátory ich plnenia, subjekt zodpovedný za ich plnenie.....	135
 4. Financovanie a vyhodnocovanie opatrení.....	 203
4.1. Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení a zdroje financovania.....	203
4.2. Spôsob vyhodnocovania programu starostlivosti.....	207
 5. Použité podklady a zdroje informácií.....	 213
 6. Prílohy.....	 228

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1 Názov chráneného územia a jeho ochranného pásma

Názov územia: Tatranský národný park. Vyhlasuje sa v kategórii národný park (ďalej len „TANAP“) podľa § 19 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“ alebo „zákon“). Osobitne sa vymedzuje ochranné pásmo TANAP-u (ďalej len „OP TANAP“).

Mapa vymedzenia TANAP-u a jeho ochranného pásma je v prílohe č. 6.1.

1.2. Prekryv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu

1.2.1. Chránené územia podľa § 17 ods. 1 zákona, chránené vtáčie územia a územia európskeho významu a územia medzinárodného významu

TANAP bol vyhlásený zákonom Slovenskej národnej rady SNR č. 11/1949 Zb. o Tatranskom národnom parku v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994. Nariadením vlády SSR č. 12/1987 Zb. o vyhlásení v znení Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 272/1991 Zb. boli za súčasť TANAP-u vyhlásené Západné Tatry.

Zákomom číslo 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny z 25. júna 2002, s účinnosťou od 1. januára 2003, bol zrušený zákon Slovenskej národnej rady č. 11/1949 Zb. SNR o Tatranskom národnom parku v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z. z. i nariadenie vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 12/1987 Zb. o vyhlásení časti Západných Tatier za súčasť Tatranského národného parku v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 272/1991 Zb.

Územná ochrana TANAP-u a OP TANAP-u bola následne upravená nariadením vlády Slovenskej republiky číslo 58/2003 Zb. z 5. februára 2003, s účinnosťou od 1. marca 2003, ktorým sa vyhlasuje Tatranský národný park (Zbierka zákonov č. 58/2003, čiastka 30).

Vyhláškou Slovenskej komisie pre životné prostredie č. 166/1991 Zb. o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z. z., s účinnosťou od 1. mája 1991 bolo zriadených 37 štátnych prírodných rezervácií a 3 chránené náleziská. Osobitne chránené územia – štátne prírodné rezervácie, chránené náleziská a chránené prírodné výtvory (pôvodne vyhlásené úpravami Ministerstva kultúry SSR v roku 1974, 1980, 1981 a 1984) boli v prílohe č. 3 zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny ustanovené v kategóriách: národné prírodné rezervácie, prírodné rezervácie, chránené areály a prírodné pamiatky. Vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR číslo 83/1993 Z. z. o štátnych prírodných rezerváciách z 23. marca 1993, bola vyhlásená štátna prírodná rezervácia Suchá dolina.

Podmienky územnej ochrany národných prírodných rezervácií a prírodných rezervácií upravil zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny z 25. júna 2002, s účinnosťou od 1. januára 2003 (bol im pridelený piaty stupeň ochrany). Vyhláškami Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. 5/2004 zo 14. mája 2004 a Krajského úradu životného prostredia v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003 došlo k prehodnoteniu stupňov územnej ochrany niektorých prírodných rezervácií, národných prírodných rezervácií a prírodných pamiatok. Následná úprava stupňov

ochrany sa uskutočnila nadobudnutím platnosti výnosu MŽP SR č.3/2004, ktorým sa vyhlasuje národný zoznam území európskeho významu a ustanovenie § 27 ods. 8 zákona č. 543/2002 Z.z.

Nariadením vlády SR č. 451/2023 z 05. 12. 2023, ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu s účinnosťou od 01. 01. 2024 (tzv. konsolidované znenie) boli opätovne upravené stupne ochrany platné pre územia národných prírodných rezervácií a prírodných rezervácií v území TANAP-u a v území jeho ochranného pásma, ktoré sa prekrývajú s územiami európskeho významu (môžu mať priradený tretí, štvrtý a piaty stupeň ochrany). Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 68/1991 zo dňa 19. novembra 1991 bol pre územie TANAP-u schválený Program starostlivosti o TANAP do roku 2000. V súčasnosti sa TANAP rozprestiera na výmere 104 503 ha, z toho vlastné územie národného parku tvorí 73 800 ha a OP má výmeru 30 703 ha.

Navrhované chránené územie TANAP sa prekrýva s existujúcim chráneným územím Tatranský národný park podľa § 17 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z.

Celé územie TANAP-u a územie jeho ochranného pásma sa prekrýva sa aj s maloplošnými chránenými územiami podľa § 17 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z., ktorých zoznam je uvedený v Tabuľke 1 „Súhrnný prehľad maloplošných chránených území na území TANAP-u a jeho ochranného pásma“.

Tabuľka 1: Súhrnný prehľad maloplošných chránených území na území TANAP-u a jeho ochranného pásma

<i>Kategória</i>		<i>Vlastné územie</i>	<i>Ochranné pásmo</i>	<i>Celkový počet</i>
Národná prírodná rezervácia		27	1	28
Prírodná rezervácia		13	11	24
Prírodná pamiatka		1	1	1
Celkový počet		40	13	53

V súčasnosti je v TANAP-e a jeho ochrannom pásme vyhlásených 28 národných prírodných rezervácií, 24 prírodných rezervácií, 1 prírodná pamiatka. Z toho vo vlastnom území národného parku je 27 národných prírodných rezervácií a 13 prírodných rezervácií. V ochrannom pásme je 1 národná prírodná rezervácia, 11 prírodných rezervácií 1 prírodná pamiatka.

Tabuľka 2: Prehľad maloplošných chránených území na území TANAP-u (stav k 1. 1. 2025)

<i>Číslo v štátnom zozname</i>	<i>Kategória</i>	<i>Názov chráneného územia</i>	<i>Súčasť TANAP-u</i>	<i>Rozloha (ha)</i>	<i>Rok vyhlásenia, novelizácie</i>	<i>Stupeň ochrany</i>	<i>Vyhlasovací predpis</i>
726	NPR	Batizovská dolina	áno	523,19	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
727	NPR	Belianske Tatry	áno	5 407,65	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
728	NPR	Bielovodská dolina	áno	3 712,14	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
733	NPR	Dolina Bielej vody	áno	1 661,11	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
735	NPR	Furkotská dolina	áno	842,43	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku

<i>Číslo v štátnom zozname</i>	<i>Kategória</i>	<i>Názov chráneného územia</i>	<i>Súčasť TANAP-u</i>	<i>Rozloha (ha)</i>	<i>Rok vyhlásenia, novelizácie</i>	<i>Stupeň ochrany</i>	<i>Vyhlasovací predpis</i>
739	NPR	Javorová dolina	áno	2 250,89	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
294	NPR	Juráňova dolina	áno	434,32	1974	5	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 3573/1974-OP, Bratislava, 27.5.1974, s účinnosťou od 1.6.1974
317	NPR	Kotlový žľab	áno	70,77	1926, 1934,1984	5	Vyhlásená č.27.692 v roku 1926 Novela MŠANO č. 143.547/33 zo dňa 31.12.1933 Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 53/1984-32, Bratislava, 30.4.1984, s účinnosťou od 1.5.1984
742	NPR	Kôprová dolina	áno	3 220,92	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
744	NPR	Mengusovská dolina	áno	1 612,96	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku

<i>Číslo v štátnom zozname</i>	<i>Kategória</i>	<i>Názov chráneného územia</i>	<i>Súčasť TANAP-u</i>	<i>Rozloha (ha)</i>	<i>Rok vyhlásenia, novelizácie</i>	<i>Stupeň ochrany</i>	<i>Vyhlasovací predpis</i>
745	NPR	Mlynická dolina	áno	704,29	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
360	NPR	Mních	áno	74,75	1981	5	Úprava MK SSR č. 3243/1981-32 z 30.6.1981 o vyhlásení ŠPR Mních
746	NPR	Mokriny	áno	882,82	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
747	NPR	Mraznica	áno	159,80	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
369	NPR	Osobitá	áno	457,98	1974	5	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 3574/1974-OP, Bratislava, 27.5.1974, s účinnosťou od 1.6.1974
752	NPR	Pramenište	áno	45,57	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku

<i>Číslo v štátnom zozname</i>	<i>Kategória</i>	<i>Názov chráneného územia</i>	<i>Súčasť TANAP-u</i>	<i>Rozloha (ha)</i>	<i>Rok vyhlásenia, novelizácie</i>	<i>Stupeň ochrany</i>	<i>Vyhlasovací predpis</i>
402	NPR	Roháčske plesá	áno	451,66	1974	5	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 3575/1974-OP, Bratislava, 27.5.1974, s účinnosťou od 1.6.1974
415	NPR	Sivý vrch	áno	112,67	1974	5	Úpravou MK SSR č.3576/1974-OP z 27.5.1974 o vyhlásení ŠPR Sivý vrch
754	NPR	Skalná dolina	áno	1 069,05	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
755	NPR	Slavkovská dolina	áno	979,00	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
756	NPR	Studené doliny	áno	2 222,41	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
845	NPR	Suchá dolina	áno	1 585,54	1987, 1993	5	Uznesenie Rady ONV v Liptovskom Mikuláši č.60/87 z 24.4.1987 ako ŠPR .Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR číslo 83 z 23. marca 1993 o štátnych prírodných rezerváciách

<i>Číslo v štátnom zozname</i>	<i>Kategória</i>	<i>Názov chráneného územia</i>	<i>Súčasť TANAP-u</i>	<i>Rozloha (ha)</i>	<i>Rok vyhlásenia, novelizácie</i>	<i>Stupeň ochrany</i>	<i>Vyhlasovací predpis</i>
758	NPR	Štôlska dolina	áno	739,96	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
759	NPR	Tichá dolina	áno	5 966,64	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
760	NPR	Uhľištiatka	áno	385,51	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
761	NPR	Važecká dolina	áno	1 185,86	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
762	NPR	Velická dolina	áno	1 217,22	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku

<i>Číslo v štátnom zozname</i>	<i>Kategória</i>	<i>Názov chráneného územia</i>	<i>Súčasť TANAP-u</i>	<i>Rozloha (ha)</i>	<i>Rok vyhlásenia, novelizácie</i>	<i>Stupeň ochrany</i>	<i>Vyhlasovací predpis</i>
730	PR	Bor	áno	133,61	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
763	PR	Brezina	áno	1,16	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
732	PR	Čikovská	áno	6,20	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
734	PR	Fľak	áno	37,93	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
736	PR	Goliášová	áno	27,29	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku

<i>Číslo v štátnom zozname</i>	<i>Kategória</i>	<i>Názov chráneného územia</i>	<i>Súčasť TANAP-u</i>	<i>Rozloha (ha)</i>	<i>Rok vyhlásenia, novelizácie</i>	<i>Stupeň ochrany</i>	<i>Vyhlasovací predpis</i>
737	PR	Grapa	áno	40,86	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
738	PR	Hrádok nad Pavúčou dolinou	áno	105,10	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
339	PR	Mačie diery	áno	45,63	1974	5	Rozhodnutie Rady ONV v Dolnom Kubíne č.43/1974 z 8.3.1974 o vyhlásení CHPV Mačie diery
748	PR	Pavlová	áno	58,49	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
750	PR	Pod Črchľou	áno	31,82	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
764	PR	Rašelinisko	áno	0,32	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku

<i>Číslo v štátnom zozname</i>	<i>Kategória</i>	<i>Názov chráneného územia</i>	<i>Súčasť TANAP-u</i>	<i>Rozloha (ha)</i>	<i>Rok vyhlásenia, novelizácie</i>	<i>Stupeň ochrany</i>	<i>Vyhlasovací predpis</i>
757	PR	Surovec	áno	41,75	1991	5	Vyhláška č.166 Slovenskej komisie pre životné prostredie z 15. januára 1991 o štátnych prírodných rezerváciách a chránených náleziskách v Tatranskom národnom parku
462	PR	Úplazíky	áno	31,19	1974	5	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 3579/1974-OP, Bratislava, 27.5.1974, s účinnosťou od 1.6.1974 o vyhlásení ŠPR Úplazíky

Tabuľka 3: Prehľad maloplošných chránených území na území ochranného pásma TANAP-u (stav k 1. 1. 2025)

<i>Číslo v štátnom zozname</i>	<i>Kategória</i>	<i>Názov chráneného územia</i>	<i>Súčasť OP</i>	<i>Rozloha (ha)</i>	<i>Rok vyhlásenia, novelizácie</i>	<i>Stupeň ochrany</i>	<i>Vyhlasovací predpis</i>
500	NPR	Belianske lúky	áno	89,42	1983, 2004	4	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 6920/1983-32 z 31.10.1983, Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 5/2004 zo 14.5.2004
729	PR	Blatá	áno	37,70	1991, 2004	4	Vyhláška Slovenskej komisie pre ŽP č. 166/1991 Zb. z 15.1.1991, 4. stupeň o. - Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 5/2004 zo 14.5.2004
731	PR	Bôrik	áno	20,74	1991	5	Vyhláška Slovenskej komisie pre ŽP č. 166/1991 Zb. z 15.1.1991
740	PR	Jedliny	áno	32,89	1991	4	Vyhláška Slovenskej komisie pre ŽP č. 166/1991 Zb. z 15.1.1991, 4. stupeň o. - Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 5/2004 zo 14.5.2004

<i>Číslo v štátnom zozname</i>	<i>Kategória</i>	<i>Názov chráneného územia</i>	<i>Súčasť OP</i>	<i>Rozloha (ha)</i>	<i>Rok vyhlásenia, novelizácie</i>	<i>Stupeň ochrany</i>	<i>Vyhlasovací predpis</i>
741	PR	Jelšina	áno	16,43	1991, 2004	4	Vyhláška Slovenskej komisie pre ŽP č. 166/1991 Zb. z 15.1.1991, 4. stupeň o. - Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 5/2004 zo 14.5.2004
743	PR	Kút	áno	11,22	1991, 2004	4	Vyhláška Slovenskej komisie pre ŽP č. 166/1991 Zb. z 15.1.1991, 4. stupeň o. - Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 5/2004 zo 14.5.2004
341	PR	Machy	áno	25,61	1965	5	Rozhodnutie Komisie SNR pre školstvo a kultúru č.26 z 28.6.1965 Úprava Komisie SNR pre školstvo a kultúru č.7282/65-osv./4 z 15.7.1965
353	PR	Medzi bormi	áno	6,55	1980, 2003	4	Úprava Ministerstva kultúry SSR č.807/1980-32 z 29.2.1980 VZV KÚ v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003 - 4. stupeň ochrany
749	PR	Pálenica	áno	291,20	1991	5	Vyhláška Slovenskej komisie pre ŽP č. 166/1991 Zb. z 15.1.1991
751	PR	Poš	áno	20,82	1991	4	Vyhláška Slovenskej komisie pre ŽP č. 166/1991 Zb. z 15.1.1991, 4. stupeň o. - Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 5/2004 zo 14.5.2004
765	PR	Slavkovský jarok	áno	2,48	1991	4	Vyhláška Slovenskej komisie pre ŽP č. 166/1991 Zb. z 15.1.1991, 4. stupeň o. - Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 5/2004 zo 14.5.2004 - účinnosť od 15.5.2004

<i>Číslo v štátnom zozname</i>	<i>Kategória</i>	<i>Názov chráneného územia</i>	<i>Súčasť OP</i>	<i>Rozloha (ha)</i>	<i>Rok vyhlásenia, novelizácie</i>	<i>Stupeň ochrany</i>	<i>Vyhlasovací predpis</i>
753	PR	Skalka	áno	36,15	1991	5	Vyhláška Slov. komisie pre ŽP č. 166/1991 Zb. z 15.1.1991 o ŠPR a CHN v Tatranskom NP Vyhláška MŽP SR č.112/1999 Z.z. - zrušená Vyhl. MŽP SR č.17/2003 Z.z.
273	PP	Hybická tiesňava	áno	11,18	1984	4	Nariadenie ONV v Liptovskom Mikuláši č. 3/1984 zo 17.8.1984 - ú. od 1.10.1984, 4. stupeň o. - vyhláška KÚŽP v Žiline č. 7/2004 z 3.5.2004 - ú. od 1.7.2004

Prevažná časť územia TANAP-u je súčasťou európskej siete chránených území Natura 2000 (ďalej tiež i „sústava NATURA 2000“). Územie európskeho významu Tatry bolo ustanovené Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 451/2023 Z. z., ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu, pod označením SKUEV0307 Tatry. Prekryv územia európskeho významu SKUEV0307 Tatry s národným parkom je 99,48 %.

Do vlastného územia TANAP-u zasahujú nasledovné územia európskeho významu: SKUEV0309 Poprad, SKUEV0141 Rieka Belá a SKUEV0709 Poš. Do ochranného pásma národného parku zasahujú nasledovné územia európskeho významu: SKUEV0141 Rieka Belá, SKUEV0143 Biely Váh, SKUEV0142 Hybica, SKUEV0144 Belianske lúky, SKUEV0146 Blatá, SKUEV0194 Hybická tiesňava, SKUEV0308 Machy, SKUEV0145 Medzi Bormi, SKUEV0306, Pod Suchým hrádkom a SKUEV0709 Poš.

Tabuľka 4: Prehľad území sústavy Natura 2000 zasahujúcich do územia TANAP-u a jeho ochranného pásma (stav k 16.4. 2025)

Názov ÚEV	Kód ÚEV	Celková plocha ÚEV(ha)	Plocha prekryvu ÚEV s ochranným pásmom NP (ha)	Prekryv ÚEV s ochranným pásmom NP (v %)	Plocha prekryvu ÚEV s vlastným územím NP (ha)	Prekryv ÚEV s vlastným územím NP (v %)
Rieka Belá	SKUEV0141	318,8	291,31	91,3	7,93	2,5
Belianske lúky	SKUEV0144	102,4	102,4	100	0	0
Biely Váh	SKUEV0143	42,4	2,99	7,05	0	0
Blatá	SKUEV0146	186,9	186,9	100	0	0
Hybica	SKUEV0142	26,01	20,83	80,1	0	0
Hybická tiesňava	SKUEV0194	547,34	547,34	100	0	0
Machy	SKUEV0308	165,23	165,23	100	0	0
Medzi bormi	SKUEV0145	10,27	10,27	100	0	0
Pod Suchým hrádkom	SKUEV0306	720,59	720,59	100	0	0
Poprad	SKUEV0309	44,53	8,89	20,0	0	0
Poš	SKUEV0709	34,64	31,66	91,4	3,98	11,5
Tatry	SKUEV0307	67032,56	249,57	0,5	66764,26	99,5
Trstinné lúky	SKUEV094	60,02	60,2	100	0	0

Vlastné územie TANAP-u a územie jeho ochranného pásma sa čiastočne v západnej a východnej časti prekrýva s Chráneným vtáčím územím SKCHVU030 Tatry, vyhláseným Vyhláškou MŽP SR č. 4/2011 Z. z. zo dňa 22. 12. 2010. Chránené vtáacie územie SKCHVU030 Tatry je na 86,55 % prekryté územím TANAP-u a územím jeho ochranného pásma.

Tabuľka 5: Prehľad CHVÚ zasahujúce do územia TANAP-u a jeho ochranného pásma (stav k 16.4. 2025)

Názov CHVÚ	Kód CHVÚ	Celková plocha (ha)	Plocha prekryvu CHVU s ochranným pásmom NP (ha)	Prekryv CHVU s ochranným pásmom NP (%)	Plocha prekryvu CHVU s vlastným územím NP (ha)	Prekryv CHVU s vlastným územím NP (%)
CHVU Tatry	SKCHVU030	54 611,29	6064,9921	11,11	47203,742	86,43

Rozhodnutím Komisie 2008/218/ES z 25. januára 2008 bol podľa smernice Rady 92/43/EHS prijatý zoznam lokalít európskeho významu v alpskej biogeografickej oblasti, ktorej súčasťou je aj predmetné územie európskeho významu SKUEV0307 Tatry, ako aj ostatné ÚEV patriace do územia TANAP-u a jeho ochranného pásma, s výnimkou SKUEV0709 Poš, ktoré bolo zaradené do zoznamu lokalít európskeho významu v alpskej biogeografickej oblasti až Rozhodnutím Komisie 2013/23/EÚ zo 16. novembra 2012 podľa smernice Rady 92/43/EHS.

Územie TANAP-u sa prekryva aj s Biosférickou rezerváciou Tatry. Biosférická rezervácia Tatry (ďalej len BR Tatry) tvorí bilaterálnu biosférickú rezerváciu spolu s poľským národným parkom (Tatrzański Park Narodowy, ďalej len „TPN“). BR Tatry bola zapísaná do svetovej siete biosférických rezervácií UNESCO dňa 15.2.1993 s rozlohou 113 221 ha.

1.2.2. Iné chránené nehnuteľnosti

Územie má vzťah k týmto iným chráneným nehnuteľnostiam:

109 Chránený strom a jeho ochranné pásmo

V predmetnom území sa nachádza 26 chránených stromov.

Tabuľka 6: Prehľad chránených stromov v ochrannom pásme TANAP-u

<i>Evidenčné číslo</i>	<i>Názov</i>	<i>Slovenský názov</i>	<i>Vedecký názov</i>	<i>Kraj</i>	<i>Okres</i>	<i>Kataster</i>
S 455	<u>Lipy Eugena Suchoňa</u>	lipa malolistá	<i>Tilia cordata</i> Mill.	Prešovský	Poprad	Štrba
S 479	<u>Stromy v obci Batizovce</u>	lipa malolistá	<i>Tilia cordata</i> Mill.	Prešovský	Poprad	Batizovce
S 502	<u>Lipa v Spišskom Bystrom</u>	lipa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	Prešovský	Poprad	Spišské Bystré
S 458	<u>Liskovská lipa</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	Žilinský	Ružomberok	Lisková
S 457	<u>Matiašovský topol</u>	topol čierny	<i>Populus nigra</i> L.	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Liptovské Matiašovce

<i>Evidenčné číslo</i>	<i>Názov</i>	<i>Slovenský názov</i>	<i>Vedecký názov</i>	<i>Kraj</i>	<i>Okres</i>	<i>Kataster</i>
S 143	<u>Lipy v Hrboltovej</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	Žilinský	Ružomberok	Hrboltová
S 117	<u>Lipa v Stankovanoch pri ObÚ</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	Žilinský	Ružomberok	Stankovany
S 118	<u>Lipa v Stankovanoch pri kostole</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	Žilinský	Ružomberok	Stankovany
S 120	<u>Lipa v Ivachnovej</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	Žilinský	Ružomberok	Ivachnová
S 119	<u>Lipa v Ivachnovej</u>	lipa malolistá	<i>Tilia cordata Mill.</i>	Žilinský	Ružomberok	Ivachnová
S 121	<u>Lipa v Madočanoch</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	Žilinský	Ružomberok	Madočany
S 113	<u>Brest pri kaštieli Mitošiny</u>	brest horský	<i>Ulmus glabra Huds.</i>	Žilinský	Ružomberok	Bešeňová

<i>Evidenčné číslo</i>	<i>Názov</i>	<i>Slovenský názov</i>	<i>Vedecký názov</i>	<i>Kraj</i>	<i>Okres</i>	<i>Kataster</i>
S 111	<u>Lipa v Liptovských Matiašovciach</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Liptovské Matiašovce
S 124	<u>Lipy v Lipt. Matiašovciach</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Liptovské Matiašovce
S 110	<u>Lipa v Liptovských Matiašovciach</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Liptovské Matiašovce
S 46	<u>Lipa v Matiašovciach</u>	lipa malolistá	<i>Tilia cordata Mill.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Liptovské Matiašovce
S 142	<u>Lipy v Liptovskom Trnovci</u>	lipa malolistá	<i>Tilia cordata Mill.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Liptovský Trnovec
S 122	<u>Prosiek - lipa</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Prosiek

<i>Evidenčné číslo</i>	<i>Názov</i>	<i>Slovenský názov</i>	<i>Vedecký názov</i>	<i>Kraj</i>	<i>Okres</i>	<i>Kataster</i>
S 123	<u>Lipa v Smrečanoch</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Smrečany
S 112	<u>Lipa pri kostole</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Prosiek
S 141	<u>Skupina 3 líp v Trstenom</u>	lipa malolistá	<i>Tilia cordata Mill.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Trstené
S 125	<u>Dub v Prosieku</u>	dub letný	<i>Quercus robur L.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Prosiek
S 109	<u>Lipa v Ondrašovej</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Liptovská Ondrašová
S 107	<u>Topoľ v L. Mikuláši - na Nicovô</u>	topoľ čierny	<i>Populus nigra L.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Liptovský Mikuláš
S 108	<u>Borovica v Matiašovciach</u>	borovica limbová	<i>Pinus cembra L.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Liptovské Matiašovce

<i>Evidenčné číslo</i>	<i>Názov</i>	<i>Slovenský názov</i>	<i>Vedecký názov</i>	<i>Kraj</i>	<i>Okres</i>	<i>Kataster</i>
S 106	<u>Lipa v Ďuricovom sade</u>	lipa veľkolistá	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	Žilinský	Liptovský Mikuláš	Liptovská Anna

Chránené stromy na území Prešovského kraja boli vyhlásené vyhláškou č. 16/2024 V.v. SR, ktorou sa vyhlasujú chránené stromy a ich ochranné pásma v Prešovskom kraji.

201 Nehnuteľná kultúrna pamiatka (národná kultúrna pamiatka)

V predmetnom území sa nachádza 70 nehnuteľných kultúrnych pamiatok.

Tabuľka 7: Pamiatky nachádzajúce sa vo vlastnom území TANAP-u

Číslo ÚZPF	Pamiatkový objekt	Katastrálne územie
11615	lesovňa	Tatranská Javorina
11602	poľovnícky zámoček Hohenlohe	Tatranská Javorina
4498	filiálny Kostol sv. Anny	Tatranská Javorina
4498	drevená márnica	Tatranská Javorina
4498	kaplnka rod. Kegellovcov	Tatranská Javorina
4498	hrob s náhrobkom 1848-1926, knieža	Tatranská Javorina
4498	hrob s náhrobkom 1889-1971, výt., Malier Tatier	Tatranská Javorina
4498	sadovnícka úprava	Tatranská Javorina
11673	trakčná meniareň TEŽ	Starý Smokovec
11787	Szilágyiho pavilón	Starý Smokovec
11724	vila Iskra, dom Júlie Teleki	Starý Smokovec
1036	zotavovňa Kamzík	Starý Smokovec

Číslo ÚZPF	Pamiatkový objekt	Katastrálne územie
11762	vila Jakuba Bruchsteinera	Starý Smokovec
10947	bývalá horáreň Sosna	Starý Smokovec
11392	bývalá Szilágyiho vila	Starý Smokovec
11785	bývalá vila Mikuláša Rosera	Starý Smokovec
2085	bývalá vila Hlucháň	Starý Smokovec
1025	bývalá vila Hrdlička	Starý Smokovec
2084	vila Mudroň	Starý Smokovec
2083	bývalý hotel Orol	Starý Smokovec
1023	bývalý hotel Srnka	Starý Smokovec
1021	drevený Kostol Najsvätejšieho Spasiteľa	Starý Smokovec
1033	bývalá vila Svišť	Starý Smokovec
1032	liečebný dom Európa	Starý Smokovec
1031	liečebný dom Hotel Palace, Malý Palace	Starý Smokovec
1029	hotel Hubertus, hotel Tokajík	Starý Smokovec
1028	evanjelický kostol	Starý Smokovec
1030	Sanatórium Dr. Szontágha	Starý Smokovec
4493	meteostanica	Starý Smokovec
4523	pamätná tabuľa 1916-1944, dôstojník P. Bilík	Starý Smokovec

Číslo ÚZPF	Pamiatkový objekt	Katastrálne územie
1035	vila Flóra	Starý Smokovec
1037	bývalá zotavovňa Úderník	Starý Smokovec
1038	Grandhotel	Starý Smokovec
1039	drevený Kostol nepoškvrn. počatia Panny Márie	Starý Smokovec
1022	bývalá vila Aesculap	Starý Smokovec
1429	pamätná tabuľa 1900-1924, básnik J. Wolker	Starý Smokovec
1430	pomník 1900-1924, básnik J. Wolker	Starý Smokovec
3868	Guhrovo sanatórium	Starý Smokovec
3867	liečebný dom Limba	Starý Smokovec
3869	liečebný dom bývalá vila Tivoli	Starý Smokovec
3870	bývalá vila Millenium, vila Dukla	Starý Smokovec
11120	bývalý hotel Weszterheim-Széplak	Starý Smokovec
1431	pomník padlým	Starý Smokovec
11850	Kostol nanebovzatia Panny Márie	Tatranská Lomnica
3850	údolná stanica VLD	Tatranská Lomnica
3850	medzistanica VLD Štart	Tatranská Lomnica
3853	hvezdáreň Skalnaté pleso	Tatranská Lomnica
3850	hotel Encián a meteorologická stanica	Tatranská Lomnica
3850	observatórium a stanica VLD	Tatranská Lomnica
3850	16 položiek zabezpečovacieho systému	Tatranská Lomnica
3855	bývalý hotel Palace	Tatranská Lomnica

Číslo ÚZPF	Pamiatkový objekt	Katastrálne územie
3856	evanjelický kostol	Tatranská Lomnica
3857	bývalá vila barónky Orczyovej	Tatranská Lomnica
3858	zotavovňa ZŽP z Brna	Tatranská Lomnica
3859	vila baróna Liptaya	Tatranská Lomnica
3860	hygienicko-hydropatické sanatórium	Tatranská Lomnica
3861	bývalá vila Széchényi	Tatranská Lomnica
3862	hotel Lomnica	Tatranská Lomnica
3864	pôvodná stanica elektrickej dráhy	Tatranská Lomnica
3866	sanatórium, bývalá Svišťovka, Esplanade	Tatranská Lomnica
4519	pamätná tabuľa, Vyšné Hágy 9.V.1965	Štrbské Pleso
3871	liečebný ústav ÚTPCH a HCH, Vyšné Hágy	Štrbské Pleso
11955	poľovnícky kaštieľ, Vyšné Hágy	Štrbské Pleso
4521	pamätná tabuľa Symbolický cintorín	Štrba
1428	pomník SNP	Štrba
3841	bývalá ubytovňa Gemer	Štrba
3848	rozhľadňa Monte Móry	Štrba
3849	symbolický cintorín obetí hôr	Štrba
3845	Liečebný dom Marína	Štrba
3847	stará stanica elektrickej dráhy	Štrba

V ochrannom pásme TANAP-u sa nachádza 122 nehnuteľných kultúrnych pamiatok.

Tabuľka 8: Kultúrne pamiatky nachádzajúce sa v ochrannom pásme TANAP-u

<i>Číslo ÚZPF</i>	<i>Pamiatkový objekt</i>	<i>Katastrálne územie</i>
860	Mariássyovský kaštieľ	Batizovce
860	obytná budova "B"	Batizovce
860	ohradný múr s bránami	Batizovce
860	park pri kaštieli	Batizovce
859	sýpka	Batizovce
861	evanjelický kostol	Batizovce
862	kostol r. k. Všetkých svätých	Batizovce
11594	mostík cez potok	Gerlachov
1395	24 hrobov paradesantov	Gerlachov
913	Kostol sv. Tomáša	Mengusovce
914	Kostol sv. Margity Antiochijskej	Mlynica
917	evanjelický kostol	Nová Lesná
918	Kostol Zvestovania Pána	Nová Lesná
1426	vojenský cintorín Čs.+sov.voj.+civilni	Štôla
986	evanjelický kostol	Štôla
4499	pamätná tabuľa 1883-1963, skladateľ Kafenda F.	Štôla
1047	dom Josefa Vydru	Štôla
3764	začín, maštal', jata	Ždiar
4630	ľudový dom, stodola, humno, hospodárska stavba	Ždiar
4631	ľudový dom, stodola, humno, maštal'	Ždiar

Číslo ÚZPF	Pamiatkový objekt	Katastrálne územie
3784	ľudový dom, mlatovisko, začín, chliev, šopa	Ždiar
4632	ľudový dom, hospodárska budova	Ždiar
3762	ľudový dom, hospodárska budova, ovčín	Ždiar
3785	ľudový dom, stodola, humno	Ždiar
4633	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3763	ľudový dom, ovčín, maštal', podšopa	Ždiar
3764	ľudový dom, začín, mlatovisko, maštal', jata	Ždiar
3693	ľudový dom, hospodárska budova, šopa	Ždiar
3765	ľudový dom, mlatovisko, začín, maštal', voziareň	Ždiar
3788	ľudový dom, mlatovisko, začín, voziareň	Ždiar
3694	ľudový dom, hospodárska stavba	Ždiar
3695	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3696	ľudový dom	Ždiar
3697	ľudový dom, hospodárska stavba	Ždiar
3766	ľudový dom, hospodárske stavby	Ždiar
3767	ľudový dom, hospodárske stavby	Ždiar
3768	ľudový dom, hospodárske stavby	Ždiar
3699	ľudový dom, hospodárske stavby	Ždiar
3790	ľudový dom, hospodárske stavby	Ždiar
3793	ľudový dom, hospodárske stavby, senník	Ždiar
3794	ľudový dom, stodola s maštal'ou	Ždiar
3770	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar

Číslo ÚZPF	Pamiatkový objekt	Katastrálne územie
3771	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3772	ľudový dom	Ždiar
3773	ľudový dom, hospodárska stavba	Ždiar
3774	ľudový dom, stodola	Ždiar
3700	ľudový dom, stodola s maštal'ou	Ždiar
3702	ľudový dom, hospodárska stavba	Ždiar
3796	ľudový dom, hospodárska stavba	Ždiar
3775	ľudový dom, hospodárska stavba	Ždiar
4636	ľudový dom, stodola s maštal'ou	Ždiar
3797	ľudový dom, stodola s maštal'ou	Ždiar
3798	ľudový dom, hospodárska stavba	Ždiar
3776	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3799	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3713	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
4648	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
4638	stodola s maštal'ou	Ždiar
4639	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
4640	ľudový dom, hospodárska stavba s maštal'ou	Ždiar
4642	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
4643	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3715	ľudový dom, stodola s maštal'ou	Ždiar
10238	ľudový dom, stodola s maštal'ou	Ždiar
10358	ľudový dom, stodola s maštal'ou, studňa	Ždiar
10359	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3719	ľudový dom, stodola, humno	Ždiar
3721	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3722	ľudový dom, stodola s maštal'ou	Ždiar
3723	hospodárska budova, stodola s maštal'ou	Ždiar
4645	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3726	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3727	ľudový dom, stodola, maštal'	Ždiar
3728	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
1043	ľudový dom, farský kostol Panny Márie	Ždiar
3729	ľudový dom	Ždiar
4647	ľudový dom, stodola s maštal'ou	Ždiar

Číslo ÚZPF	Pamiatkový objekt	Katastrálne územie
3731	ľudový dom	Ždiar
3733	múzeum Márie Vaverčákovej	Ždiar
3738	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3739	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3740	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3741	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3745	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3746	ľudový dom, stodola, humno	Ždiar
3747	ľudový dom	Ždiar
3748	ľudový dom	Ždiar
3749	ľudový dom, stodola	Ždiar
3750	ľudový dom	Ždiar
3752	hospodárske stavby	Ždiar
3753	ľudový dom, hospodárske stavby	Ždiar
3800	ľudový dom, hospodárske stavby	Ždiar
3755	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3756	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3758	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3761	ľudový dom, stodola s maštal'ou	Ždiar
3778	škola	Ždiar
3679	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3680	ľudový dom, stodola s maštal'ou	Ždiar
3681	ľudový dom	Ždiar
3682	ľudový dom, stodola	Ždiar
3683	ľudový dom, maštal'	Ždiar
3685	ľudový dom, hospodárske stavby	Ždiar
3687	stodola, maštal', voziareň, kôlna	Ždiar
3688	stodola, maštal', voziareň	Ždiar
3689	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3690	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3691	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
3787	ľudový dom	Ždiar
3791	ľudový dom, stodola s maštal'ou	Ždiar
3742	ľudový dom	Ždiar
3744	ľudový dom, hospodárske budovy, maštal'	Ždiar
907	Kostol sv. Michala	Malý Slavkov
973	evanjelický kostol	Stará Lesná
974	filiál. Kostol sv. Petra a Pavla	Stará Lesná

Číslo ÚZPF	Pamiatkový objekt	Katastrálne územie
293	Partizánsky cintorín	Zuberec
2676	socha s krížom, pilier, reliéf sv. Ondrej, sv. Florián	Zuberec
3154	pomník 1876-1946,org.turistiky	Zuberec
2813	pamätník SNP	Zuberec
2814	partizánska nemocnica	Zuberec
3114	pamätné miesto padlých	Habovka

202 Pamiatková rezervácia

V dotknutom území sa nachádza jedna pamiatková rezervácia, a to v ochrannom pásme Tatranského národného parku v obci Ždiar.

Tabuľka 9: Zoznam pamiatkových rezervácií v záujmovom území

Názov PR	katastrálne územie
Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Ždiar	Ždiar

203 Pamiatková zóna

V dotknutom území sa nachádza jedna pamiatková zóna, a to vo vlastnom území Tatranského národného parku v meste Vysoké Tatry v časti Tatranská Lomnica.

Tabuľka 10: Zoznam pamiatkových zón v záujmovom území

Pamiatková zóna	katastrálne územie	okres	kraj
Vysoké Tatry-Tatranská Lomnica	Tatranská Lomnica	Poprad	Prešovský

301 Kúpeľné územie

Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 446 z 21. júna 2006, ktorým bol vydaný štatút kúpeľného miesta Vysoké Tatry, bolo vyhlásené kúpeľné územie v riešenom chránenom území. Kúpeľné územie je súčasťou Tatranského národného parku.

Vymedzené sú tieto kúpeľné územia:

a) kúpeľné územie v mestskej časti Horný Smokovec mesta Vysoké Tatry - severná hranica vedie po vrstevnici 977 m n. m. nad Cestou slobody a po trati Tatranskej elektrickej železnice pod Cestou slobody; západná hranica začína od vrstevnice 977 m n. m. južným smerom po Cestu slobody a pokračuje pod Cestou slobody po štátnu cestu III/5344; južná hranica je vedená štátnou cestou III/5344 západným smerom a nad Cestou slobody pokračuje cestou II/537 po východnú hranicu; východná hranica vedie od vrstevnice 977 m n. m. južným smerom po Cestu slobody.

b) kúpeľné územie v mestskej časti Nový Smokovec mesta Vysoké Tatry - severná hranica vedie od križovatky štátnej cesty II/537 s jednosmernou miestnou komunikáciou od hotela MS 70, pokračuje štátnou cestou II/537 po Vilu Gerlach, za Vilou Gerlach smeruje miestnou komunikáciou medzi penziónom Villa Dr. Szontagh a Liečebným domom Palace a ďalej pokračuje miestnou komunikáciou nad objektom Magura smerom k miestnej komunikácii k Domu služieb až k pôvodnej východnej hranici pozdĺž potoka Štiavnik; západná hranica je ohraničená jednosmernou miestnou komunikáciou od štátnej cesty II/537 medzi penziónom Villa Dr. Szontagh a Liečebným domom Palace; južnú hranicu tvorí chodník popri štátnej ceste II/537, ďalej pokračuje účelovou komunikáciou k futbalovému ihrisku a chodníkom pod Liečebným domom Penzák k premosteniu potoka Štiavnik pri štátnej ceste II/537; východná hranica vedie pozdĺž potoka južným smerom k zákrute pri poliklinike na ceste II/537 a pokračuje účelovou komunikáciou k futbalovému ihrisku.

c) kúpeľné územie v mestskej časti Dolný Smokovec mesta Vysoké Tatry - severná hranica vedie po vrstevnici 920 m n. m. severovýchodným smerom k ceste Pekná vyhládka v Hornom Smokovci; západná hranica začína na vrstevnici 888 m n. m. na okraji štátnej cesty Poprad – Starý Smokovec a pokračuje severozápadným smerom popri štátnej ceste až na vrstevnicu 920 m n. m.; južná hranica je na vrstevnici 888 m n. m. až po štátnu cestu Poprad – Starý Smokovec; východná hranica vedie po štátnej ceste Poprad – Starý Smokovec od vrstevnice 920 m n. m. juhovýchodným smerom, ďalej po štátnej ceste Horný Smokovec – Dolný Smokovec až na vrstevnicu 888 m n. m.

d) kúpeľné územie v mestskej časti Tatranská Kotlina mesta Vysoké Tatry - severnú hranicu tvorí prístupová komunikácia k chodníku k Belianskej jaskyni; západná hranica vedie vrstevnicou 800 m n. m. po severnú hranicu; južná hranica začína od štátnej cesty I/67 prístupovou komunikáciou za evanjelickým kostolom k objektu na pozemku s parc. č. 523/1; východnú hranicu tvorí časť štátnej cesty I/67 od južnej hranice po severnú hranicu.

e) kúpeľné územie v mestskej časti Tatranská Polianka mesta Vysoké Tatry - severná hranica vedie pozdĺž lesnej cesty na kóte 1076 m n. m.; západná hranica vedie od štátnej cesty II/537 smerom k severnej hranici pozdĺž lesnej cesty a potokom cca 100 m od Sanatória Dr. Guhra až na kótu 1076 m n. m.; južná hranica prebieha súbežne so štátnou cestou II/537 od potoka za kúpeľným areálom smerom k východnej hranici a končí pri účelovej komunikácii k Sanatóriu Dr. Guhra; východná hranica vedie od štátnej cesty II/537 účelovou komunikáciou k

Sanatóriu Dr. Guhra a ďalej popod ihrisko a pozdĺž lesnej cesty na sever až na kótu 1076 m n. m.

f) kúpeľné územie v mestskej časti Tatranské Matliare mesta Vysoké Tatry - severnú hranicu tvorí Skalnátý potok od štátnej cesty II/537; západná hranica je priama spojnica od Skalnátého potoka k účelovej ceste k zotavovni Metalurg; južná hranica je tvorená účelovou komunikáciou k zotavovni Metalurg; východnú hranicu tvorí časť štátnej cesty II/537 od rázcestia účelovej cesty k zotavovni Metalurg po Skalnátý potok.

g) kúpeľné územie v mestskej časti Tatranské Zruby v meste Vysoké Tatry - západnú hranicu tvorí časť trate Tatranskej elektrickej železnice nad areálom kúpeľnej liečebne od koncového bodu južnej hranice až po asfaltové parkovisko pri bytovom dome Vostok, odkiaľ pokračuje severná hranica; severná hranica vedie od trate Tatranskej elektrickej železnice k asfaltovému parkovisku pri bytovom dome Vostok (parc. č. 504/2), pokračuje okolo plochy parkoviska k potoku a ďalej je tvorená potokom až po chodník nad objektom na pozemku parc. č. 504/12; východná hranica sa napája na severnú hranicu v priesečníku potoka a chodníka nad objektom na pozemku parc. č. 504/12, pokračuje po tomto chodníku až po cestu vedúcu z parkoviska pre hlavnú liečebnú budovu nad objektom na pozemku parc. č. 504/10 a pod pozemkom parc. č. 504/46 – zeleň pod hlavnou liečebnou budovou; južná hranica smeruje po hranici pozemkov parc. č. 504/49 a parc. č. 504/39 až po trať Tatranskej elektrickej železnice, odkiaľ sa začína západná hranica.

h) kúpeľné územie v mestskej časti Štrbské Pleso obce Štrba - severná hranica vedie okolo jazera Štrbské pleso ku križovatke ciest do areálu hotela FIS a Liečebného domu Helios a ponad Liečebný dom Helios k východnej hranici; západnú hranicu tvorí chodník okolo jazera Štrbské pleso od Liečebného domu Solisko smerom k jazeru Slepé pleso; južná hranica začína od cesty pri Liečebnom dome Solisko, ďalej vedie po južnej strane cesty pod komplexom Liečebného domu Hviezdoslav a končí na križovatke s chodníkom k jazeru Štrbské pleso; východná hranica vedie od Liečebného domu Hviezdoslav chodníkom okolo jazera Štrbské pleso, pokračuje chodníkom k rázcestiu miestnej komunikácie od Liečebného domu Helios a areálu hotela FIS, k potoku Mlynica a potom pozdĺž potoka Mlynica smerom k hospodárskemu dvoru Kúpeľov Štrbské Pleso, a. s., a ďalej poza Liečebný dom Helios smerom k severnej hranici.

302 Prírodný liečivý zdroj alebo prírodný zdroj minerálnej stolovej vody

Jediným chráneným zdrojom minerálnej vody v okrese Poprad je Smokovecká kyselka I, so záchytnom označením SK-1 v meste Vysoké Tatry, v katastrálnom území Starý Smokovec.

304 Ochranné pásmo prírodného liečivého zdroja alebo prírodného zdroja minerálnej stolovej vody

Ochranné pásmo bolo vyhlásené vyhláškou MZ SR č. 112/2002 Z. z. Smokovecká kyselka je prírodná minerálna voda slabo mineralizovaná, uhličitá, hydrogenuhlíčitánová, sodno-

vápenatá, kyslá, studená, hypotonická, s celkovou mineralizáciou 91 mg.l⁻¹, s teplotou vody 6,1° C, s obsahom plynu CO₂ 1 496 mg.l⁻¹ a s výdatnosťou 0,45 l.s⁻¹. Formovanie a obeh minerálnych vôd sa uskutočňujú v kvartérnych svahových polygenetických sutinových akumuláciách a horninách kryštalinika Slavkovského štítu. K nasycovaniu vody hlbinným CO₂ dochádza počas výstupu minerálnej vody na povrch, a to únikmi CO₂ pozdĺž tektonickej línie v podloží.

401 Chránené ložiskové územie

Na území TANAP-u a jeho ochranného pásma sa nachádza chránené ložiskové územie Zuberec zriadené Rozhodnutím ObÚ v Banskej Bystrici č. 276/92 zo dňa 23. 11. 1992. Plošný rozsah chráneného ložiskového územia je 76490,12 m². Nachádza sa v okrese Dolný Kubín, v katastrálnom území Zuberec. V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov je situované v území s 2. a 3. stupňom ochrany.

502 Ochranné pásmo vodárenských zdrojov (I. – III. stupeň)

Tabuľka 11: Zoznam ochranných pásiem hygienickej ochrany vodných zdrojov

Názov vodného zdroja	Katastrálne územie
pramene starý, nový a vrt GH1	Gerlachov
Rinčov potok a pramene Vyšné Hágy	Štôla
prameň Šulková a Kamenný Brod Tatranská Štrba	Štrba
PHO VZ Javorinka - Tatanská Javorina	Ždiar
pramene	Mlynčeky
vrt BTH1 v Tatranskej Kotline	Spišská Belá
PHO Teplička	Babky
PHO Pod kameňolomom, Pho Borovinské	Bobrovec
PHO Nad obcou 1, 2, 3, 4	Jakubovany
PHO Kejdák 1, 2	Konská
PHO Vrt CH 5	Kvačany
PHO Dlhá lúka	Dlhá Lúka
PHO Petruška	Liptovský Trnovec
PHO Suchý Hrádok	Pribylina
PHO chata Spojár, PHO Medzi vŕšky a PHO Pod závozom	Žiar
PHO Dlhánka	Malé Borové
PHO Kundraťovo	Hybe

Názov vodného zdroja	Katastrálne územie
PHO studňa	Liptovská Kokava
PHO Zapač 1, 2	Liptovský Hrádok
PHO Mlynica, Martinková, Solisko 1, 2, 3 a PHO Ramžová	Vážec
PHO Bobrovecká dolina	Vitanová
PHO Mihulčie, Jašterišie	Vitanová
PHO Tichá dolina	Vitanová
PHO Zuberec – Madajka (Prievies)	Zuberec
PHO Pribisko-Zuberec-Roháče	Zuberec
PHO Zuberec, prameň Dva Smreky	Zuberec
hg vrt RVZ Nová Lesná	Nová Lesná
PHO Nový Smokovec-povrchový odber vody z potoka Štiavnik	Starý Smokovec
PHO Mlynčeky – povrchový odber z toku Kežmarská Biela voda	Tatranská Lomnica
PHO Východné (Kupelné) a Západné (Kuzmányho) pramene	Tatranská Lomnica
PHO Žakovská Poľana – pramene č. 1, 2, 3, 3a, 4 (Kamenný mostík), 7a, 7, 8	Starý Smokovec
PHO Podbanské, povrchový odber z toku Kamenistý	Pribylina
PHO Štrbské Pleso – povrchový odber z vodného toku Poprad	Štrbské Pleso
PHO Šašíkov prameň, Päť prameňov, prameň Nový Smokovec, odber vody z potoka Štiavnik	Starý Smokovec
PHO povrchový odber vody z potoka Mlynica	Štrbské Pleso
PHO Šumivý prameň – Tatranská Kotlina	Tatranská Lomnica
PHO Východné pramene A, B, C a Nový východná A, B	Tatranská Lomnica
PHO Tatranské Matliare	Tatranská Lomnica
PHO pramene Žriedliská vo Vyšných Hágoch	Starý Smokovec
PHO Bobrovec – prameň Pod kameňolomom	Babky
PHO VZ Petruška a Teplička	Bobrovček
PHO prameň Križan	Pribylina
PHO VZ Kundrátovo	Hybe
PHO vrty LP-2, LP-3	Liptovský Peter, Vavrišovo
PHO prameň Medzi vršky	Žiar
PHO prameň Pod Závozom a pri Chate Spojov	Žiar
PHO Soliská, Mlynica, Martinková	Vážec
PHO prameň Ramžová	Štrbské Pleso

Názov vodného zdroja	Katastrálne územie
PHO Studňa Kokava	Liptovská Kokava
PHO prameň Suchý Hrádok	Pribylina
PHO Veterná Poruba - Úboč	Konská

601 Chránená značka geodetického bodu

Tabuľka 12: Zoznam geodetických bodov

Sieť	Geodetický bod
ŠPS (štátna priestorová sieť)	2642LM – 1004, 2641TS – 1002, 2643LM – 1003, 2644LM – 1003, ZG13 – 518, ZG15 – 503, 2644LM – 1006, IZG – 550, IZG – 567, ZG24 – 528, SK-2063.01, 2733PP-11, 2731PP-44, 2731PP-1002, 2731PP-1001
ŠGS (štátna gravimetrická sieť)	21 bodov
ŠNS (štátna nivelačná sieť)	vyše 1000 bodov
ŠTS (štátna trigonometrická sieť)	vyše 100 bodov

701 Ochranné pásmo letiska a leteckých pozemných zariadení

V katastrálnom území Veľká Lomnica sa nachádza letisko pre letecké práce v poľnohospodárstve, lesnom a vodnom hospodárstve.

1.3. Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov

Územie TANAP-u po vymedzení zón bude zodpovedať manažmentovej kategórii chránených území Medzinárodnej únie ochrany prírody (IUCN) Národný park – kategória II. Tá je definovaná ako rozsiahle prírodné alebo prírode blízke územie, určené na ochranu veľkoplošných ekologických procesov spolu s množstvom druhov a ekosystémov charakteristických pre dané územie, ktoré zároveň dávajú možnosť pre uplatnenie duchovných, vedeckých, vzdelávacích, rekreačných zámerov, či pre návštevnosť, ktoré sú zlučiteľné s cieľmi ochrany územia. Predmetom ochrany v zmysle uvedenej definície sú v prípade TANAP- u ekosystémy alpských lúk, štrbinovej a sutinovej vegetácie na glaciénnom reliéfe, vysokohorské a horské ihličnaté a zmiešané lesy, rašeliniská a rašeliniskové lesy. Rekreačia a oddych v tomto území budú založené predovšetkým na zážitku z vnímania nedotknutej prírody. Poznávanie prírody a krajiny ako súčasť programov pre návštevníkov a rekreačia sú hlavnou úlohou manažmentu takéhoto chráneného územia.

Územie TANAP-u je určené na ochranu konkrétnych druhov alebo biotopov a ich manažment by mal odrážať túto prioritu. Okrem častí územia ponechaných na bezzásah si viaceré biotopy a druhy, ktoré sú predmetom ochrany, môžu vyžadovať pravidelné aktívne zásahy, nutné k zabezpečeniu ich konkrétnych požiadaviek alebo pre udržanie biotopov.

1.4. Vymedzenie chráneného územia a jeho ochranného pásma (dotknuté územnosprávne jednotky - kraj, okres, obec, katastrálne územie, dotknuté lesné celky)

1.4.1. Súpis dotknutých územnosprávnych jednotiek (kraj, okres, obec, katastrálne územie)

Chránené územie TANAP-u spolu s ochranným pásmom sa nachádza v 2 krajoch (Žilinský a Prešovský kraj), 4 okresoch (Tvrdošín, Liptovský Mikuláš, Poprad, Kežmarok) a 51 katastrálnych územiach.

Z toho do vlastného územia TANAP-u zasahuje 26 katastrálnych území z 3 okresov a 2 krajov. V ochrannom pásme sa nachádza 49 katastrálnych území zo 4 okresov (Tvrdošín, Liptovský Mikuláš, Poprad a Kežmarok) a 2 krajov (Žilinský a Prešovský kraj).

Tabuľka 13: Katastre spadajúce do vlastného územia TANAP-u

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
5	Žilinský kraj	510	Tvrdošín	509655	Habovka	815322	Habovka
				510173	Vitanová	950106	Tichá dolina
				510238	Zuberec	873659	Zuberec
				510114	Tvrdošín	869694	Oravice
		505	Liptovský Mikuláš	510921	Pavlova Ves	845728	Babky
				510327	Bobrovec	803235	Bobrovec
				510505	Jakubovany	821900	Jakubovany
				510513	Jalovec	821969	Jalovec
				510521	Jamník	822019	Jamník
				507393	Konská	826138	Konská
				510572	Kvačany	830101	Kvačany
				510700	Liptovské Matiašovce	832561	Liptovské Matiašovce
				510777	Liptovský Trnovec	832863	Liptovský Trnovec
				510262	Liptovský Mikuláš	882011	Svätý Štefan
				510963	Pribylina	849774	Pribylina
				511013	Smrečany	856886	Smrečany
				511170	Východná	870862	Východná
				511200	Žiar	874353	Žiar
7	Prešovský kraj	706	Poprad	559890	Štôla	836711	Štôla
				523933	Štrba	861375	Štrba
				560103	Vysoké Tatry	861405	Štrbské Pleso
						862568	Tatranská Lomnica
						858544	Starý Smokovec
				580368	Tatranská Javorina	874108	Tatranská Javorina
				524018	Veľký Slavkov	869163	Veľký Slavkov
				524131	Ždiar	874132	Ždiar

Tabuľka 14: Zoznam katastrov spadajúcich do ochranného pásma TANAP-u

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
5	Žilinský kraj	510	Tvrdošín	509655	Habovka	815322	Habovka
				510238	Zuberec	873659	Zuberec
		505	Liptovský Mikuláš	510921	Pavlova Ves	845728	Babky
				510777	Liptovský Trnovec	802727	Beňušovce
				510319	Bobrovček	803227	Bobrovček
				510327	Bobrovec	803235	Bobrovec
				510726	Liptovský Hrádok	812714	Dovalovo
				510459	Huty	820563	Huty
				510467	Hybe	820610	Hybe
				510505	Jakubovany	821900	Jakubovany
				510513	Jalovec	821969	Jalovec
				510521	Jamník	822019	Jamník
				507393	Konská	826138	Konská
				510572	Kvačany	830101	Kvačany
				510611	Liptovská Kokava	832405	Liptovská Kokava
				510688	Liptovské Beharovce	832545	Liptovské Beharovce
				510700	Liptovské Matiašovce	832561	Liptovské Matiašovce
				510777	Liptovský Trnovec	832863	Liptovský Trnovec
				510262	Liptovský Mikuláš	882011	Svätý Štefan
				510963	Pribylina	849774	Pribylina
				511013	Smrečany	856886	Smrečany
				511111	Vavrišovo	867501	Vavrišovo
				511129	Vážec	867527	Vážec
				511170	Východná	870862	Východná
				511200	Žiar	874353	Žiar
7	Prešovský kraj	706	Poprad	523402	Batizovce	802174	Batizovce
				523445	Gerlachov	815098	Gerlachov

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
				523658	Lučivná	833959	Lučivná
				523721	Mengusovce	836702	Mengusovce
				523747	Mlynica	837784	Mlynica
				523763	Nová Lesná	841820	Nová Lesná
				560103		861405	Štrbské Pleso
					Vysoké Tatry	858544	Starý Smokovec
						862568	Tatranská Lomnica
				580368	Tatranská Javorina	874108	Tatranská Javorina
				523381	Poprad	848417	Veľká
				559890	Štôla	836711	Štôla
				523933	Štrba	861375	Štrba
				524018	Veľký Slavkov	869163	Veľký Slavkov
				524131	Ždiar	874132	Ždiar
		703	Kežmarok	523526	Huncovce	820385	Huncovce
				581241	Malý Slavkov	835901	Malý Slavkov
				523739	Mlynčeky	837750	Mlynčeky
				523798	Rakúsy	851612	Rakúsy
				523828	Spišská Belá	857378	Spišská Belá
				523887	Stará Lesná	858081	Stará Lesná
				523909	Stráne pod Tatrami	858803	Stráne pod Tatrami
				524000	Veľká Lomnica	867837	Veľká Lomnica
				523623	Lendak	831344	Lendak

1.4.2. Súpis dotknutých lesných hospodárskych celkov

Územie TANAP-u a jeho ochranného pásma sa rozprestiera na piatich lesných hospodárskych celkoch (LHC): Oravice, Habovka, Liptovský Mikuláš, Račková a Vysoké Tatry. Na týchto LHC sú na obdobie platnosti Programu starostlivosti o lesy (PSL) na roky 2017 – 2026 vyhlásené jednotlivé lesné celky (LC): Oravice, Habovka, Liptovský Mikuláš 1, Liptovský Mikuláš 2, Račková, Podbanské, Štrbské Pleso, Vyšné Hágy, Smokovce, Tatranské Matliare, Podspády, Tatranská Javorina, Ostatné lesy na LHC Vysoké Tatry, Lesy mesta Kežmarok. Na obdobie platnosti PSL na roky 2025 – 2034 bol na LHC Vysoké Tatry vyhlásený LC Mestské lesy Spišská Belá. Na obdobie platnosti PSL na roky 2016 – 2025 bol na LHC Vysoké Tatry vyhlásený LC Mestské lesy Poprad.

Tabuľka 15: Vlastníci lesných pozemkov vo vlastnom území a ochrannom pásme TANAP-u v členení podľa LHC

Vlastník	Vlastníctvo	LHC
Pozemkové spoločenstvo urbariátu, Liptovská Sielnica	neštátne	Liptovský Mikuláš
Pozemkové spoločenstvo bývalých urbarialistov Liptovský Trnovec	neštátne	Liptovský Mikuláš
Pozemkové spoločenstvo urbariátu Liptovské Matiašovce	neštátne	Liptovský Mikuláš
Pozemkové spoločenstvo bývalých urbarialistov Beňušovce	neštátne	Liptovský Mikuláš
Urbárske pozemkové spoločenstvo Bobrovec	neštátne	Liptovský Mikuláš
RK farnosť Bobrovec	neštátne	Liptovský Mikuláš
Združenie vlastníkov pozemkov v Jalovci pozemkové spoločenstvo	neštátne	Liptovský Mikuláš
Urbariát - pozemkové spoločenstvo obce Trstené	neštátne	Liptovský Mikuláš
Pozemkové spoločenstvo Babky	neštátne	Liptovský Mikuláš
PS bývalých urbarialistov Pavlovej Vsi a Bobrovčeka	neštátne	Liptovský Mikuláš
Majitelia pôdy - Pozemkové spoločenstvo Smrečany	neštátne	Liptovský Mikuláš
Združenie vlastníkov lesov a urbariátu, pozemkové spoločenstvo Žiar	neštátne	Liptovský Mikuláš
Pozemkové spoločenstvo Veterná Poruba	neštátne	Liptovský Mikuláš
Pozemkové spoločenstvo Kanská	neštátne	Liptovský Mikuláš
Hotel EURÓPA LM,s.r.o.	neštátne	Liptovský Mikuláš
Pozemkové spoločenstvo Jakubovany	neštátne	Liptovský Mikuláš, Račková
Urbárske pozemkové spoločenstvo Liptovský Peter	neštátne	Liptovský Mikuláš
Urbárske pozemkové spoločenstvo Liptovský Hrádok, mestská časť Dovalovo	neštátne	Liptovský Mikuláš
Urbárske pozemkové spoločenstvo Jamník	neštátne	Liptovský Mikuláš
Urbársky spolok vo Vavrišove, pozemkové spoločenstvo	neštátne	Račková
Pozemkové spoločenstvo bývalých urbarialistov Liptovská Kokava	neštátne	Račková

Vlastník	Vlastníctvo	LHC
Pozemkové spoločenstvo Bývalých urbarialistov obce Pribylina	neštátne	Liptovský Mikuláš, Račková
Pozemkové spoločenstvo Bývalí urbarialisti obce Východná	neštátne	Račková, Vysoké Tatry
Urbár pozemkové spoločenstvo Važec	neštátne	Vysoké Tatry
Handel, PS Važec	neštátne	Vysoké Tatry
Urbárske pozemkové spoločenstvo Hybe	neštátne	Račková
Združenie bývalých urbarialistov a obyvateľov obce Štôla – pozemkové spoločenstvo	neštátne	Vysoké Tatry
Pozemkové spoločenstvo Urbár Štrba	neštátne	Vysoké Tatry
Urbár Gerlachov, pozemkové spoločenstvo	neštátne	Vysoké Tatry
Urbárske pozemkové spoločenstvo Mengusovce	neštátne	Vysoké Tatry
Pozemkové spoločenstvo urbarialistov v Batizovciach	neštátne	Vysoké Tatry
Bývalí urbarialisti obce Lučivná, pozemkové spoločenstvo	neštátne	Vysoké Tatry
Mesto Poprad	neštátne	Vysoké Tatry
Bývalé urbárske spolumajiteľstvo Milbach - pozemkové spoločenstvo	neštátne	Vysoké Tatry
Lesná skupina PS Malý Slavkov	neštátne	Vysoké Tatry
PS Spoločnosť bývalých urbarialistov Malý Slavkov	neštátne	Vysoké Tatry
Obec Stará Lesná	neštátne	Vysoké Tatry
PS Urbárskeho majetku PS Rakúsy	neštátne	Vysoké Tatry
Mesto Spišská Belá	neštátne	Vysoké Tatry
Mesto Kežmarok	neštátne	Vysoké Tatry
ECAV Kežmarok	neštátne	Vysoké Tatry
TMR a.s.	neštátne	Vysoké Tatry
Pozemkové spoločenstvo Urbariát Ždiar	neštátne	Vysoké Tatry
Pozemkové spoločenstvo STREDNICA	neštátne	Vysoké Tatry
Pozemkové spoločenstvo Lendacké, Ždiar	neštátne	Vysoké Tatry
Pozemkové urbárske spoločenstvo Lendak	neštátne	Vysoké Tatry
RK cirkev, farnosť Ždiar	neštátne	Vysoké Tatry
Pozemkové spoločenstvo bývalých urbarialistov obce Habovka	neštátne	Habovka
Pozemkové spoločenstvo – Urbár Zuberec	neštátne	Habovka
Urbárski spolumajitelia lesa mesta Tvrdošín	neštátne	Oravice
Urbariát PS Vitanová	neštátne	Oravice
Pozemkové spoločenstvo bývalých urbarialistov Zemianska Dedina	neštátne	Habovka
URBÁRI s.r.o.	neštátne	Oravice

Vlastník	Vlastníctvo	LHC
Správa TANAP-u so sídlom v Tatranskej Lomnici	štátne	Habovka, Oravice, Vysoké Tatry
LESY SR š. p., Banská Bystrica	štátne	Račková, Oravice
Vlastníci malých výmer	neštátne	Oravice, Habovka, Račková, Liptovský Mikuláš, Vysoké Tatry

1.5 Celková výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma

Výmera TANAP-u je 74 118,08 ha. Ochranné pásmo TANAP-u má výmeru 28 236,43 ha (výmery boli získané z GIS databáz).

1.5.1. Prehľad výmer druhov pozemkov v jednotlivých zónach národného parku

Tabuľka 16: Prehľad druhov pozemkov (v ha) (stav k 31.12.2024)

Zóny	Orná pôda	Záhrady	Trvalé trávne porasty	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy a nádvoria	Ostatné plochy	Sumárny prehľad
A	0,00	0,00	30,32	36 770,07	252,87	2,46	19,49	37 075,22
B	0,00	0,00	48,25	8 503,37	54,14	1,57	0,15	8 607,48
C1	14,57	0,72	1 525,47	25 238,26	154,68	232,37	58,97	27 225,05
C2	0,00	0,00	25,43	246,70	0,84	0,78	0,78	274,53
D1	0,50	6,07	13,58	84,14	5,79	232,84	183,61	526,54
D2	0,00	0,02	23,77	363,61	1,32	19,01	1,53	409,25
								74 118,08

1.5.2. Prehľad foriem vlastníctva v členení na poľnohospodárske, lesné a iné pozemky

Tabuľka 17: Prehľad foriem vlastníctva (v ha z celkovej výmery územia TANAP-u)
(stav k 31. 12. 2024, pozn. výmera je podľa údajov z katastra KNC podľa GIS bez matematického vyrovnania výmer)

Forma vlastníctva/ Druh pozemkov	Orná pôda	Záhrada	Trvalý trávny porast	Lesný pozemok	Vodná plocha	Zastavaná plocha a nádvorie	Ostatná plocha	Celkový súčet
Súkromné	3,23	2,15	291,65	1 167,95	2,41	129,72	66,82	1 663,94
Štátne	11,85	2,91	306,12	36 959,67	350,96	169,82	56,39	37 857,72
Cirkevné	0,00	1,11	11,14	167,66	0,09	1,89	4,13	186,02
Družstevné	0,00	0,00	0,00	13,09	0,00	0,00	0,00	13,09
Podielové	0,00	0,08	51,99	3 430,44	17,40	7,16	11,79	3 518,87
Miest a obcí	0,00	0,50	32,60	6 913,69	17,57	125,34	74,61	7 164,31
Urbárske	0,00	0,06	771,18	22 186,50	45,18	44,83	33,48	23 081,24
Ostatné spoločenstvá	0,00	0,00	0,70	3,53	0,19	7,04	9,06	20,52
Neexistuje záznam o vlastníkoch	0,00	0,00	195,04	343,24	35,80	3,19	8,26	585,53
Neznámi a nezistení vlastníci	0,00	0,00	6,40	20,37	0,04	0,04	0,00	26,85
Celkový súčet	15,08	6,81	1 666,83	71 206,15	469,64	489,03	264,54	74 118,08

Tabuľka 18: Prehľad foriem vlastníctva (v % z celkovej výmery územia TANAP-u)
(stav k 31. 12. 2024)

Forma vlastníctva/ Druh pozemkov	Orná pôda	Záhrada	Trvalý trávny porast	Lesný pozemok	Vodná plocha	Zastavaná plocha a nádvorie	Ostatná plocha	Celkový súčet
Súkromné	0,00%	0,00%	0,39%	1,58%	0,00%	0,18%	0,09%	2,24%
Štátne	0,02%	0,00%	0,41%	49,87%	0,47%	0,23%	0,08%	51,08%
Cirkevné	0,00%	0,00%	0,02%	0,23%	0,00%	0,00%	0,01%	0,25%
Družstevné	0,00%	0,00%	0,00%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%	0,02%
Podielové	0,00%	0,00%	0,07%	4,63%	0,02%	0,01%	0,02%	4,75%
Miest a obcí	0,00%	0,00%	0,04%	9,33%	0,02%	0,17%	0,10%	9,67%
Urbárske	0,00%	0,00%	1,04%	29,93%	0,06%	0,06%	0,05%	31,14%
Ostatné spoločenstvá	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%	0,03%
Neexistuje záznam o vlastníkoch	0,00%	0,00%	0,26%	0,46%	0,05%	0,00%	0,01%	0,79%
Neznámi a nezistení vlastníci	0,00%	0,00%	0,01%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%
Celkový súčet	0,02%	0,01%	2,25%	96,07%	0,63%	0,66%	0,36%	100,00%

2. Predmet ochrany

2.1 Vymedzenie predmetu ochrany

2.1.1. Súpis biotopov európskeho a národného významu

Tabuľka:19

Predmetom ochrany navrhovaného chráneného územia sú biotopy:

Biotopy európskeho významu		
Kód biotopu	Kód NATURA	Názov biotopu
Vo1	3130	Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried <i>Littorelletea uniflorae</i> a/alebo <i>Isoeto-Nanojuncetea</i>
Vo3	3160	Prirodzené dystrofné stojaté vody
Br2	3220	Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov
Br4	3240	Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia so <i>Salix eleagnos</i>
Br6	6430	Brehové porasty deväťsilov
Kr4	4080	Spoločenstvá subalpínskych krovín
Kr5	4080	Nízke subalpínske kroviny
Kr10	4070*	Kosodrevina
Pi5	6110*	Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázičských substrátoch zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i>
Al1	6150	Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade
Al2	6150	Alpínske snehové výležiská na silikátovom podklade
Al3	6170	Alpínske a subalpínske vápnomilné travinnobylinné porasty
Al4	6170	Alpínske snehové výležiská na vápnitom podklade
Al5	6430	Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa
Al9	4060	Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni
Tr8	6230*	Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte
Lk1	6510	Nížinné a podhorské kosné lúky
Lk2	6520	Horské kosné lúky
Lk5	6430	Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach
Ra1	7110*	Aktívne vrchoviská
Ra2	7120	Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy
Ra3	7140	Prechodné rašeliniská a trasoviská
Ra6	7230	Slatiny s vysokým obsahom báz

Pr3	7220*	Penovcové prameniská
Sk1	8210	Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou
Sk2	8220	Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou
Sk3	8110	Silikátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni
Sk4	8120	Karbonátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni
Sk6	8160*	Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni
Sk8	8310	Nesprístupnené jaskynné útvary
Ls1.4	91E0*	Horské jelšové lužné lesy
Ls4	9180*	Lipovo-javorové sutinové lesy
Ls5.1	9130	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy
Ls5.2	9110	Kyslomilné bukové lesy
Ls5.3	9140	Javorovo-bukové horské lesy
Ls5.4	9150	Vápnomilné bukové lesy
Ls6.2	91Q0	Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy
Ls7.1	91D0*	Rašeliniskové brezové lesíky
Ls7.2	91D0*	Rašeliniskové borovicové lesy
Ls7.3	91D0*	Rašeliniskové smrekové lesy
Ls9.1	9410	Smrekové lesy čučoriedkové
Ls9.2	9410	Smrekové lesy vysokobylinné
Ls9.3	9410	Podmáčané smrekové lesy
Ls9.4	9420	Smrekovcovo-limbové lesy

Prioritné biotopy európskeho významu sú označené hviezdičkou za kódom NATURA

Biotopy národného významu	
Kód biotopu	Názov biotopu
A16	Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade
A17	Vysokosteblové spoločenstvá vlhkých skalných žľabov na karbonátovom podklade
A18	Horské vysokosteblové spoločenstvá na suchších a teplejších svahoch
Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky
Lk6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí
Pr1	Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách
Ls7.4	Slatinné jelšové lesy
Ls8	Jedľové a jedľovo-smrekové lesy

Biotope boli identifikované na základe terénneho mapovania v zmysle platnej metodiky na mapovanie nelesných biotopov a lesných biotopov pracovníkmi Správy TANAP-u a externými mapovateľmi.

2.1.2 Súpis biotopov druhov európskeho významu a biotopov druhov národného významu

Predmetom ochrany sú biotopy nasledovných druhov rastlín a húb európskeho a národného významu:

Vyššie rastliny: prilbica tuhá pravá (*Aconitum firmum* Rchb. subsp. *firmum*), zbehovec ihlanovitý (*Ajuga pyramidalis* L.), andromédka sivolistá (*Andromeda polifolia* L.), medvedík alpínsky (*Arctous alpina* (L.) Nied.), trávnička alpínska (*Armeria alpina* Willd.), kozinec ovisnutý (*Astragalus penduliflorus* Lam.), kostravec fialový (*Bellardiochloa variegata* (Lam.) Kerguélen), vratička rumančekovolistá (*Botrychium matricariifolium* (A. Braun ex Döll) W. D. J. Koch), diablik močiarny (*Calla palustris* L.), rutovník koriandrolistý (*Callianthemum coriandrifolium* Rchb.), **zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata* (Kit. ex Schult. Hendrych)***, ostrica čiernohnedá (*Carex atrofusca* Schkuhr), ostrica výbežkatá (*Carex chordorrhiza* L. f.), ostrica oblastá (*Carex diandra* Schrank), ostrica dvojdomá (*Carex dioica* L.), ostrica Hartmanova (*Carex hartmanii* Cajander), ostrica plstnatoplodá (*Carex lasiocarpa* Ehrh.), ostrica barinná (*Carex limosa* L.), ostrica černastá (*Carex parviflora* Host), ostrica málokvetá (*Carex pauciflora* Lightf.), ostrica skalná (*Carex rupestris* All.), rožec širokolistý (*Cerastium carinthiacum* Vest), vstavačík alpínsky (*Chamorchis alpina* (L.) Rich.), **lyžičník tatranský (*Cochlearia tatrae* Borbás)***, nátržnica močiarna (*Comarum palustre* L.), chochlačka žltobiela (*Corydalis capnoides* (L.) Pers.), **črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus* L.)**, **klinček lesklý (*Dianthus nitidus* Waldst. et Kit.)***, plavúnik alpínsky (*Diphasiastrum alpinum* (L.) Holub), chudôbka bleďožltá (*Draba fladnizensis* Wulfen), chudôbka kaukazská (*Draba siliquosa* M. Bieb.), chudôbka plstnatá (*Draba tomentosa* Clairv.), ostrička myšia (*Elyna myosuroides* (Vill.) Fritsch), sklenobyl' bezlistá (*Epipogium aphyllum* (F. W. Schmidt) Sw.), turica uhorská (*Erigeron hungaricus* (Vierh.) Pawł.), sitina gaštanovohnedá (*Juncus castaneus* Sm.), sitina trojplevová (*Juncus triglumis* L.), turička jednoduchá (*Kobresia simpliciuscula* (Wahlenb.) Mack.), rojovník močiarny (*Ledum palustre* L.), ľalia cibul'konosná (*Lilium bulbiferum* L.), pyšteľ alpínsky (*Linaria alpina* (L.) Mill.), linéovka severná (*Linnaea borealis* L.), skalienka ležatá (*Loiseleuria procumbens* (L.) Desv), trčiček jednolistý (*Malaxis monophyllos* (L.) Sw.), vičenec horský (*Onobrychis montana* DC.), kľukva drobnoplodá (*Oxycoccus microcarpus* Turcz. ex Rupr.), kľukva močiarna (*Oxycoccus palustris* Pers.), ostropysk poľný tatranský (*Oxytropis campestris* subsp. *tatrae* (Borbás) Dostál), ostropysk karpatský (*Oxytropis carpatica* Uechtr.), ostropysk Hallerov (*Oxytropis halleri* Bunge ex W. D. J. Koch), mak tatranský (*Papaver tatricum* (A. Nyár.) Ehrend), všivec žezlovitý (*Pedicularis sceptrum-carolinum* L.) lipnica osobitá (*Poa sejuncta* Bernátová, Májovský et Obuch), **ponikleť slovenský (*Pulsatilla slavica* G. Reuss)***, ponikleť jarný (*Pulsatilla vernalis* (L.) Mill.), iskerník vysokotatranský (*Ranunculus altitatreensis* Pačlová et Murín), iskerník trpasličí (*Ranunculus pygmaeus* Wahlenb.), iskerník zakoreňujúci (*Ranunculus reptans* L.), vrba

Kitaibelova (*Salix kitaibeliana* Willd.), lomikameň karpatský (*Saxifraga carpatica* Sternb.), lomikameň ovisnutý (*Saxifraga cernua* L.), lomikameň zohnutolistý (*Saxifraga retusa* Gouan), lomikameň trváci (*Saxifraga wahlenbergii* Ball), blatnica močiarna (*Scheuchzeria palustris* L.), silenka bezbyľová (*Silene acaulis* (L.) Jacq.), tis obyčajný (*Taxus baccata* L.), kosatka nízka (*Tofieldia pusilla* (F. Michx.) Pers.), vrchovka alpinska (***Tozzia carpathica* Wol.**), páperec alpinský (*Trichophorum alpinum* (L.) Pers.), páperec trsnatý (*Trichophorum caespitosum* (L.) Hartm.), vudsia alpinska (*Woodsia alpina* (Bolton) Gray)

machorasty: grimaldia trojtyčinková (***Mannia triandra* (Scop.) Grolle**), korýtkovec (***Scapania massalongoi* (Müll. Frib.) Müll. Frib.**), kyjanôčka zelená (***Buxbaumia viridis* (Moug. et DC.) Brid. ex Moug. et Nestl.**), kosáčik (***Hamatocaulis vernicosus* (Mitt.) Hedenas**), závitovka (***Tortella rigens* (Hedw.) Loeske**)

lišajníky: krásnik pospletaný (*Seiophora contortuplicatus* (Ach.) Frödén Clauz. et Rondon ex Vězda)

huby: muchotrávka snežná (*Amanita nivalis* Grev.), rozpadavec fialový (*Calvatia fragilis* (Vittad.) Morgan), strmuľka biela dryádková (*Clitocybe candicans* var. *dryadicola*), pavučinovcec drobný (*Cortinarius pauperculus* J. Favre), vláknica hôľna (*Inocybe fulvipes* Kühner), rýdzik trpasličí (*Lactarius nanus* J. Favre (syn. *Lactarius tatrorum* Z. Schaef.)), rýdzik vrchovský (*Lactarius salicis-reticulatae* Kühner), plávka vysokohorská (*Russula nana* Killerm.), plávka nórska (*Russula norvegica* D. A. Reid), muchotrávka červená čižmičkatá (*Amanita muscaria* var. *guessowii* Veselý), skrytohubka žltobrúbená (*Cryptomyces maximus* (Fr.) Rehm), ohňovec Lundellov (*Phellinus lundellii* Niemelä), masliak limbový (*Suillus plorans* (Rolland) Kuntze).

Predmetom ochrany sú biotopy nasledovných druhov živočíchov európskeho významu:

Bezstavovce: pimprlík močiarny (*Vertigo geyeri*), fuzáč karpatský (*Pseudogaurotina excellens*)*, bystruška potočná (*Carabus variolosus*)

Kruhoústnice: mihul'a potočná (*Lampetra planeri*)

Obojživelníky: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*)

Vtáky: pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*), výr skalný (*Bubo bubo*), lelek obyčajný (*Caprimulgus europaeus*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), d'ateľ čierny (*Dryocopus martius*), sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), slávik modrák (*Luscinia svecica*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), d'ateľ

trojprstý (*Picoides tridactylus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), žlna sivá (*Picus canus*), tetrov hol'niak (*Tetrao tetrix*), tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*)

Netopiere: uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*)

Mäsožravce: vlk dravý (*Canis lupus*)*, vydra riečna (*Lutra lutra*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), medveď hnedý (*Ursus arctos*)*

Bylinožravce a drobné cicavce: bobor vodný (*Castor fiber*), plíšik lieskový (*Muscardinus avellanarius*), svišť vrchovský tatranský (*Marmota marmota latirostris*)*, hraboš tatranský (*Microtus tatricus*), kamzík vrchovský tatranský (*Rupicapra rupicapra tatrica*)*.

Predmetom ochrany sú biotopy nasledovných druhov živočíchov národného významu:

Zooplanktón: žiabronôžka arktická (*Branchinecta paludosa*)

Bentické bezstavovce: podenka jazerná (*Siphonurus lacustris*), potočník tatranský (*Allogamus starmachi*), *Psilopteryx psorosa*, *Agrypnia obsoleta*

Motýle: perlovec vysokohorský (*Boloria pales*), očkáň horský (*Erebia epiphron*), očkáň vysokohorský (*Erebia gorge*), očkáň škvrnitý (*Erebia manto*), očkáň alpský (*Erebia pandrose*), očkáň tatranský (*Erebia pharte*), očkáň fatranský (*Erebia pronoe*), hnedáček čermeľový (*Melitaea diamina*), očkáň hnedý (*Coenonympha hero*), jasoň červenooký (*Parnassius apollo*)

Vážky: ligotavky *Somatochlora alpestris*, *Somatochlora arctica*

Blanokrídlovce: čmeľ pyrenejský (*Pyrobombus pyrenaeus*)

Obojživelníky: salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), mlok horský (*Triturus alpestris*)

Plazy: slepúch obyčajný (*Anguis fragilis*), jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), vretenica severná (*Vipera berus*), užovka obojková (*Natrix natrix*), užovka hladká (*Coronella austriaca*)

Vtáky: d'ateľ veľký (*Dendrocopos major*), krutohlav hnedý (*Jynx torquilla*), strakoš sivý (*Lanius excubitor*), žltouchvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), sluka hôrna (*Scolopax rusticola*), murárik červenokrídly (*Tichodroma muraria*)

Cicavce: bielozubka krpátá (*Crocivura suaveolens*), hraboš snežný tatranský (*Chionomys nivalis mirhanreini*), dulovnica menšia (*Neomys anomalus*), dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*), piskor vrchovský (*Sorex alpinus*), večernica severská (*Eptesicus nilssoni*), netopier

Brandtov (*Myotis brandtii*), netopier vodný (*Myotis daubentonii*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), mačka divá (*Felis silvestris*), plch lesný (*Dryomys nitedula*), myšovka horská (*Sicista betulina*).

2.1.3. Súpis ostatných predmetov ochrany

Abiotické javy

Predmetom ochrany sú taktiež abiotické javy (glaciálne a glaciofluviálne sedimenty, významné geologické javy, lokality chránených a významných nerastov a skamenelín). Z hľadiska ich zastúpenia patrí TANAP a jeho ochranné pásmo medzi najvýznamnejšie územia Slovenska. S výnimkou eolického a vulkanického reliéfu sú zastúpené v rôznej miere všetky skupiny geomorfologických foriem, viaceré geologické javy a osobité typy pôd. K najvýznamnejším patrí glaciálny reliéf vytvorený rozsiahlym viacnásobným zaľadením Tatier v pleistocéne. Povrch modelovalo 45 ľadovcov, najmohutnejšie v Bielovodskej, Mengusovskej a Kôprovej doline. Z hľadiska štruktúrnych a glaciálnych foriem reliéfu patria k významným oblastiam:

- Bielovodská dolina – výskyt morénových valov, glaciálnych jazier, úsypy, mury, zlomiská a eratické balvany, rázsochy,
- Javorová dolina – zastúpené sú morény, glaciálne jazerá, úsypovo-murové kužele, eratické balvany, mrazové vegetačné pôdne formy (girlandové pôdy, soliflukčné valy), rázsochy,
- Široká dolina – v závere má vyvinuté periglaciálne sutiny, úsypy, girlandové pôdy, so zastúpením komplexu morén a glaciofluviálnych kužeľov,
- Belianske Tatry s výskytom morén z vápencovej sutiny, morénových balvanov, skalných stien a kaňonov, vrcholových plošín, epigeneticko-antecedentná dolina Bielej,
- Dolina Kežmarskej Bielej vody s dobre zachovanými morénami, s výskytom guliakov, glaciálnych jazier, úsypy, mury, zlomiská a eratické balvany,
- Dolina Skalnatého potoka – výskyt morénových valov, glaciálneho jazera, úsypy, zlomiská a eratické balvany – okrem plôch zjazdoviek,
- Studené doliny – s morénovým komplexom a výskytom morénovej rampy, terminálnej panvy bývalého jazera, zlomísk, vodopádov, krútnavových hrncov, glaciofluviálnych kužeľov v predpolí morén,
- Velická dolina, kde sú zachované murové valy, morény, plesá, glaciofluviálne balvanové polia, skalné zrútenie s pamätnými žulovými balvanmi,
- Batizovská dolina – morénové valy, glaciálne jazerá, úsypy, zlomiská a eratické balvany,
- Mengusovská - Mlynická dolina – oblasť doloženého výskytu morén všetkých ľadových dôb a morén všetkých štádiálnych postupov ľadovca v poslednej ľadovej dobe

s ojedinelým uložením morénových valov zo susedných dolín pod úpätím pohoria, s výskytom glaciálneho jazera, glaciofluviálnych kužeľov,

- Furkotská a Važecká dolina – s výskytom morénových valov, glaciálnych jazier, úsypových kužeľov, murov, zlomísk a ojedinelým javom čelnej morény obtáčajúcej terminálnu panvu z predposledného zaľadnenia, okrem plôch zjazdoviek,
- Kôprová dolina – významná mohutným zlomiskom vzniknutým po ústupe ľadovca zrútením stien, výrazný prelom potoka cez morény a zlomisko, morény troch glaciálov
- Roháče – oblasť Západných Tatier s prejavmi glaciálneho reliéfu – morény, kary, zlomiská, murové kužele, transfluencia ľadovca, plesá, vrcholové skalné útvary, kamenné ľadovce, gravitačné a mrazové jazvy, okrem plôch zjazdoviek,
- Bystrá a Kamenistá dolina – dobre vyvinuté skulptúrne a akumulčné formy glaciálneho reliéfu na kryštaliniku Západných Tatier – glaciálne kotly, trógy, žľaby, glaciálne jazerá. Vyvinutý rázsochový reliéf, skalné štíty, skalné steny, na rázsoche Kotlovej je zachovalý aj zvyšok plošinatého neogénneho reliéfu,
- Račkova dolina – zachovalý reliéf glaciálnych kotlov, trógov a terminálnych panví v otvorenom závere doliny s karmi, morénami, žľabmi, glaciálnymi jazerami. Na hlavnom hrebeni a bočnej rázsoche je vyvinutý skalný reliéf – horský štít, skalná stena, suťové prúdy, rázsocha,
- Jamnícka dolina – glaciálny kotol v závere doliny s glaciálnymi jazerami a vodopádmi uzavretý bralným reliéfom hrebeňa Roháčov – bralá, skalné štíty a steny, suťové prúdy,
- Žiarska dolina – reliéf otvorenej glaciálnej doliny s karmi v závere uzavretý bralným reliéfom Roháčov, výskyt viacerých abiotických javov – horské štíty, skalné steny, rázsochy, suťové prúdy, žľaby, pramene, vodopád.

Významné zastúpenie má aj krasový reliéf. Je rozšírený predovšetkým v 3 masívoch:

- Belianske Tatry a príľahlá časť Vysokých Tatier predstavuje plošne najrozsiahlejší výskyt vysokohorského krasu s veľkým počtom jaskýň a takmer všetkých typov podzemných aj povrchových krasových javov,
- Červené vrchy s výskytom vysokohorského krasu v plošne menšom rozsahu s výskytom endokrasu a exokrasu,
- Západné Tatry – karbonátové masívy Osobitej a Sivého vrchu, ktoré sa vyznačujú úplným vývojom endokrasu, zastúpenie fluviokrasového reliéfu, tiesňavy, skalné mestá.

Významnou zložkou prírodného prostredia Tatranského národného parku sú jaskyne. Za jaskyňu sa v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov považuje človeku prístupný a prírodnými procesmi vytvorený podzemný priestor, ktorého dĺžka alebo hĺbka presahujú 2 m a rozmery povrchového otvoru sú menšie ako dĺžka alebo hĺbka jaskyne. Strmo klesajúce alebo vertikálne podzemné priestory (priepasti) sa taktiež považujú za jaskyne. Jaskyne, ako prírodné pamiatky či národné prírodné pamiatky, podliehajú ochrane podľa §24 zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. V rámci územia TANAP-u a jeho ochranného pásma sa nachádza približne 357 jaskýň. Podľa procesov podieľajúcich sa na vzniku jaskyne a typu materskej horniny rozlišujeme dve hlavné skupiny jaskýň, krasové a pseudokrasové. Krasové jaskyne vznikli chemickým rozpúšťaním krasových, prevažne karbonátových hornín často

s mechanickým eróznym účinkom zrážkovej vody a k ich vzniku a modelácii prispelo tiež mrazové zvetrávanie hornín. V niektorých prípadoch jaskyne vznikli kombináciou pôsobenia viacerých erózných procesov. V TANAP-e sú najpočetnejšie zastúpené krasové jaskyne, a to v územiach s výskytom karbonátových hornín – vápencov a dolomitov. Pseudokrasové jaskyne sa vyskytujú hlavne v granitoidných horninách a sú vytvorené svahovými gravitačnými procesmi (rozsadlinové jaskyne) alebo nahromadením blokov a balvanov hornín (medzibalvanové jaskyne).

Už v minulosti bola známa väčšina jaskýň. Využívali ich najmä pastieri, drevorubači, hľadači pokladov, baníci, poľovníci a niektoré z nich boli využívané ako úkryt v čase ohrozenia obyvateľstva. Tieto činnosti zanechali v jaskyniach viac či menej výrazné stopy, čo sa prejavovalo napríklad pri znehodnocovaní výzdob jednotlivých jaskýň. V súčasnosti sa profesionálnemu prieskumu, výskumu a ochrane jaskynných priestorov venuje Správa slovenských jaskýň, ktorá je odbornou organizačnou zložkou Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. Prieskumy, dokumentáciu, výskumy a ochranu jaskýň na Slovensku vykonáva aj odborné občianske združenie Slovenská speleologická spoločnosť združujúca záujemcov o kras a speleológiu, pôsobiacich v rôznych jaskyniarskych oblastných skupinách a kluboch. Najvýznamnejšími oblastami Tatier s výskytom jaskýň sú: Belianske Tatry, Vysoké Tatry, Západné Tatry (Červené vrchy, Osobitá, Roháče, Sivý vrch, Liptovské Tatry).

Územie TANAP-u je na podzemné jaskynné priestory bohaté, pričom ich výskyt je koncentrovaný v krasových územiach. Jednou z množstva takýchto jaskýň je Belianska jaskyňa, ktorá spolu s Brestovskou jaskyňou predstavujú jediné dve sprístupnené jaskyne pre verejnosť v TANAP-e. Výskumy prebiehajúce v minulosti aj v súčasnosti poukazujú na fakt, že v Tatranskom národnom parku je objavených množstvo významných jaskýň a existuje predpoklad, že v budúcnosti budú zdokumentované aj ďalšie časti už známych jaskýň, prípadne budú objavené aj nové jaskynné priestory.

Alabastrová jaskyňa sa nachádza v Belianskych Tatrách v Bujačom vrchu. Jej zameraná dĺžka dosahuje 543 m a má charakter fluviokrasovo-rútivej jaskyne, so stálym priesakom zrážkových vôd. Je významná aj výskytom sádrovca.

Belianska jaskyňa je typom koróznej jaskyne vytvorenej najmä vodami vystupujúcimi pozdĺž zlomu na východnom okraji Belianskych Tatier. Dosahuje dĺžku 3829 m a hĺbku 168 m. Známa je bohatou sintrovou výzdobou. Nachádza sa na severnom svahu Kobylieho vrchu vo východnej časti Belianskych Tatier. V jaskyni sa zistilo deväť druhov netopierov, dominantný je netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*) a netopier Brandtov (*Myotis brandtii*). Z drobných bezstavovcov je najznámejšia hľbinovka slepá (*Bathynella natans*), z ďalších stygobiontných kôrovcov vodnej fauny je významný druh *Synurella intermedia* – prvý nález z tatranských jaskýň. V úseku približne 1000 m je jaskyňa sprístupnená pre verejnosť a realizujú sa v nej aj zdravotné speleoklimatické pobyty.

Mesačný tieň je len nedávno (2004) objavenou fluviokrasovou jaskyňou v Belianskych Tatrách. Jaskyňa sa nachádza v masíve s výrazným tektonickým narušením. V jej priestoroch sa nenachádza takmer žiadna výzdoba, no našli sa v nich kosti jaskynného medveďa. Podľa doterajších výskumov je tretím najdlhším jaskynným systémom na Slovensku s dĺžkou 31 540 m a hĺbkou okolo 451 m.

V **Muránskej jaskyni** (jaskyňa v úpäti južnej steny Muráňa) v Belianskych Tatrách –v nadmorskej výške 1559 m n. m. bol potvrdený subfosílny výskyt kamzíka. Fragment lebky so zachovanými rohovými výbežkami bol stanovený na približne 10 610 rokov, čiže patrí do hraničného obdobia medzi doznievaním neskorého glaciálu – mladšieho dryasu a staršieho holocénu (Schaefer, 1975; Obuch, 1981). Nález je uložený v expozícii Múzea Tatranského národného parku v Tatranskej Lomnici. Je typom inaktívnej fluviokrasovej jaskyne s dĺžkou 335 m a hĺbkou 60 m.

Čiernohorský jaskynný systém pozostávajúci z jaskýň – Čiernohorská nižná, Kamenné oči, Malá jaskyňa a Veterná jaskyňa dosahuje dĺžku 2360 m a hĺbkou 232 m. Je typom fluviokrasovo-rútivej jaskyne a nachádza sa vo Vysokých Tatrách.

Javorinka je fluviokrasovou jaskyňou s dĺžkou 11 738 m, hĺbkou 480 m. Nachádza sa v blízkosti obce Javorina medzi severnými dolinami Vysokých Tatier, Kolovou a Javorovou, na konci severnej rázsochy Kolového štítu v masíve Kolového Úplazu (1783), ktorý tvorí kryha rôznych typov karbonátových hornín obalovej jednotky Vysokých Tatier od spodnotriasových až po vápence spodnej kriedy (Pavlarčík, 1983) v tvare trojuholníka o základni asi 2 km s úklonom vrstiev 30-35° na sever v približnom smere V-Z. Je druhým najdlhším jaskynným systémom.

Jaskyňa pod Úplazom má dĺžku 278 m, hĺbkou 96 m a je typom inaktívnej fluviokrasovej jaskyne vo Vysokých Tatrách. Je významná z geologického a geomorfologického hľadiska, navyše v nej boli objavené aj paleontologické nálezy. V blízkosti sa nachádzajú Čiernohorské jaskyne a Tesná jaskyňa.

Ľadová priepasť v Červených vrchoch je koróznokryogénneho pôvodu s ľadovou výplňou a jej hĺbka dosahuje 60 m. Objem ľadovej výplne je asi 650 m³.

Nová Kresanica má dĺžku 820 m a hĺbkou 194 m. Ide o zlomovo-fluviokrasovo-rútivú jaskyňu, ktorá je lokalizovaná v Červených vrchoch. Je najväčšou jaskyňou s vchodom vo výške nad 2000 m n. m.

Zadný úplaz je zlomovo-fluviokrasovo-rútivou jaskyňou v Červených vrchoch, ktorá má dĺžku 550 m a hĺbkou 165 m.

Jaskyňa **Dúpnica** sa nachádza v Suchej doline, ktorá sa tiahne od Liptovských Matiašoviec popri horárni Podmeštrová na sever až pod Bielu skalú. Táto jaskyňa, pravdepodobne hydrotermálneho pôvodu, je dlhá 258 m. Tvorí ju priestranný dóm s bočnými chodbami. Okrem výzdoby (sintrová a kryštály kalcitu) je významným archeologickým náleziskom a kultovým miestom púchovskej kultúry.

Brestovská jaskyňa s dĺžkou 1890 m je fluviokrasovou jaskyňou s aktívnym vodným tokom, ktorá vznikla hlavne eróznou činnosťou ponorných vôd Studeného potoka. Je jedným z najvýznamnejších jaskynných systémov Západných Tatier. Jej kvapľová výzdoba je relatívne málo vyvinutá (sintrové náteky, stalaktity) a v minulosti bola dlhodobo poškodzovaná aktivitami človeka. Zo zástupcov suchozemských článkonožcov v Brestovskej jaskyni sa medzi zoogeograficky významné zaraďujú troglofilné rovnakonôžky *Mesoniscus graniger* a kosce *Ischyropsalis manicata*, ktoré sú karpatskými endemitmi. Aktívny podzemný tok, ktorý preteká spodnou úrovňou jaskyne, obývajú kvalitatívne pestré spoločenstvá bentickej a hyporeickej fauny so zastúpením pravých subteránnych foriem a početnej skupiny stygofilných druhov bezstavovcov pôvodom z povrchových vodných biotopov. Brestovská jaskyňa patrí medzi druhovo najpestrejšie podzemné úkryty netopierov

v oblasti Tatier. V jaskyni a bezprostrednom okolí jej vchodu sa dosiaľ zistilo 9 druhov netopierov.

Tabuľka 20: Zoznam navýznamnejších jaskýň národného parku

Alabastrová jaskyňa	Jaskyňa s hrobom	Nová Kresanica
Belianska jaskyňa	Jaskyňa s výzdobou	Občasná vyvieračka
Bezodná priepasť	Jaskyňa so stromom	Partizánska jaskyňa
Boroškova jaskyňa	Jaskyňa starých objaviteľov	Ponor II
Bosorka	Jaskyňa v Madajke	Ponorová jaskyňa
Brestovská jaskyňa	Jaskyňa v Ostrve	Ponorová jaskyňa II
Brestovská vyvieračka	Jaskyňa v Škaredom žľabe	Priepasť na Mníchu 1
Čadová jaskyňa v Okolíku	Jaskyňa verných	Priepasť nad Teplým žľabom
Čadová kamzičia jaskyňa	Jaskyňa vo vrchu Nový 1	Priepasť v Malom sedle 1
Čadová pivnica	Jaskyňa vo vrchu Nový 2	Priepasť v Malom sedle 2
Čadová priepasť	Jaskyňa vo vrchu Nový 3	Priepasť v Sivom vrchu
Čajkova jaskyňa	Javorinka	Priepastná jaskyňa v Skáli
Čiernohorská nižná -ČJS	Kamenné oči ČJS	Rozsádzlina v Ráztoke
Diera nad Žiarskym sedlom	Kamzičia jaskyňa-Kozia jaskyňa	Sedláková diera
Dúpnica	Kresanica	Slančíkova jaskyňa
Firnová jama	Lovecká jaskyňa	Suchá diera- Mokrá diera JS
Hlina	Matiašovecký zával	Tesná jaskyňa - Medvedia diera JS
Hučivá diera	Medvedia diera - Tesná jaskyňa JS	Tichá jaskyňa
Jaskyňa pod elektrárnou 1	Medvedia jaskyňa	Tristarská jaskyňa
Jaskyňa pod elektrárnou 2	Mesačný tieň	Vyšná Kresanica
Jaskyňa pod mostom	Mokrá diera - Suchá diera JS	Zadný Úplaz
Jaskyňa pod previsom	Muránska jaskyňa	Závrt nad horárnou
Jaskyňa pod Úplazom	Muránske okno	Závrt pod Malolučniakom
Jaskyňa pri ceste	Nová éra	Zrútená jaskyňa

2.1.4 Súpis zistených biotopov európskeho a národného významu, biotopov druhov európskeho a národného významu, biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov, ktoré nie sú určené ako predmet ochrany

Súpis biotopov druhov rastlín a húb európskeho významu a biotopov druhov rastlín a húb národného významu:

Vyššie rastliny: prilbica moldavská (*Aconitum moldavicum* Hacq. ex Rchb.), cesnak pažítkový alpínsky (*Allium schoenoprasum* subsp. *alpinum* (DC.) Čelak.), pochybok tupolistý (*Androsace obtusifolia* L.), medvedica lekárska (*Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng.), palina skalná (*Artemisia eriantha* Ten.), kozinec alpínsky (*Astragalus alpinus* L.), kozinec južný (*Astragalus australis* (L.) Lam.), kozinec ľadový (*Astragalus frigidus* (L.) A. Gray), kozinec nórsky (*Astragalus norvegicus* Weber), rebrovka rôznoлистá (*Blechnum spicant* (L.) Roth), zvonček maličký (*Campanula cochlearifolia* Lam.), žerušníčník Hallerov pravý

(*Cardaminopsis halleri* (L.) subsp. *halleri* Hayek), ostrica Bigelova (*Carex bigelowii* Torr. ex Schwein), prilbovka biela (*Cephalanthera damasonium* (Mill.) Druce), prilbovka dlholistá (*Cephalanthera longifolia* (L.) Fritsch), prilbovka červená (*Cephalanthera rubra* (L.) Rich.), rožec roľný žľaznatý (*Cerastium arvense* subsp. *glandulosum* (Kit.) Soó), rožec jednokvetý (*Cerastium uniflorum* Clairv.), voskovka holá tatranská (*Cerinth glabra* subsp. *tatrica* Hadač), plamienok alpský (*Clematis alpina* (L.) Mill.), vemenníček zelený (*Coeloglossum viride* (L.) Hartm.), horcovka útla (*Comastoma tenellum* (Rottb.) Toyok), koralica lesná (*Corallorhiza trifida* Châtel.), vstavačovec Fuchsov pravý (*Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó subsp. *fuchsii*), vstavačovec májový pravý (*Dactylorhiza majalis* (Rchb.) P.F. Hunt et Summerh. subsp. *majalis*), stračonôžka vysoká (*Delphinium elatum* L.), stračonôžka tatranská (*Delphinium oxysepalum* Borbás et Pax), klinček ľadovcový (*Dianthus glacialis* Haenke), klinček včasný pravý (*Dianthus praecox* Kit. subsp. *praecox*), klinček pyšný pravý (*Dianthus superbus* L. subsp. *superbus*), kamzičník chlpatý (*Doronicum stiriacum* (Vill.) Dalla Torre), rosička okrúhlohlístá (*Drosera rotundifolia* L.), dryádka osemlupienková (*Dryas octopetala* L.), kruštík tmavočervený (*Epipactis atrorubens* (Hoffm.) Besser), kruštík močiarny (*Epipactis palustris* (L.) Crantz), páperník pošvatý (*Eriophorum vaginatum* L.), horčičník karpatský (*Erysimum hungaricum*), očianka bezost'ová (*Euphrasia exaristata* Smejkal), horec Clusiov (*Gentiana clusii* Perr. et Songeon), horec ľadový (*Gentiana frigida* Haenke), horec snežný (*Gentiana nivalis* L.), horec bodkovaný (*Gentiana punctata* L.), mečík škridlicovitý (*Gladiolus imbricatus* L.), smrečinovec plazivý (*Goodyera repens* (L.) R. Br.), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea* (L.) R. Br.), päťprstnica voňavá (*Gymnadenia odoratissima* (L.) Rich.), sekernica tmavá (*Hedysarum hedysaroides* (L.) Schinz et Thell.), kosatec sibírsky (*Iris sibirica* L.), plesnivec alpský (*Leontopodium alpinum* Cass.), linnéovka severná (*Linnaea borealis* L.), bradáčik srdcovitolistý (*Listera cordata* (L.) R. Br.), plavúň pučivý (*Lycopodium annotinum* L.), plavúň obyčajný (*Lycopodium clavatum* L.), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata* L.), plesnivček vápencový (*Omalotheca hoppeana* (W. D. J. Koch) Sch. Bip.), všivec karpatský (*Pedicularis hacquetii* Graf), všivec Oederov (*Pedicularis oederi* Vahl), všivec močiarny (*Pedicularis palustris* L.), skalokráska pyrenejská (*Petrocallis pyrenaica* (L.) R. Br.), jazyk jelení (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newman), tučnica alpská (*Pinguicula alpina* L.), tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris* L.), borovica limbová (limba) (*Pinus cembra* L.), skorocel čiernasty karpatský (*Plantago atrata* subsp. *carpatica* (Soó) Soó), lipnica žulová (*Poa granitica* Braun-Blanq.), prvosienka holá (*Primula auricula* L.), prvosienka pomúčená (*Primula farinosa* L.), prvosienka dlhokvetá plocholístá (*Primula halleri* subsp. *platyphylla* O. Schwarz), prvosienka najmenšia (*Primula minima* L.), žeruška alpská pochybná (*Pritzelago alpina* subsp. *dubia* (Pawł.) Soják), bieloprst belavý (*Pseudorchis albida* (L.) Á. Löve et D. Löve), hruštička karpatská (*Pyrola carpatica* Holub et Křisa), iskerník alpský (*Ranunculus alpestris* L.), iskerník ľadovcový (*Ranunculus glacialis* L.), iskerník obličkolistý (*Ranunculus thora* L.), vrba alpská (*Salix alpina* Scop.), vrba oštepovitolistá (*Salix hastata* L.), vrba švajčiarska (*Salix helvetica* Vill.), vrba bylinná (*Salix herbacea* L.), vrba sieťkovaná (*Salix reticulata* L.), vrba tupolistá (*Salix retusa* L.), pabodliak alpský (*Saussurea alpina* (L.) DC.), pabodliak nízky (*Saussurea pygmaea* (Jacq.) Spreng.), starček abrotanolistý karpatský (*Senecio abrotanifolius* subsp. *carpathicus* (Herbich) Nyman), soldanelka karpatská (*Soldanella carpatica* Vierh.), soldanelka uhorská (*Soldanella hungarica* Simonk.), ježohlav úzkolistý (*Sparganium angustifolium* F. Michx.), pavstavač hlavatý (*Traunsteinera globosa* (L.) Rchb.

f.), ďatelina lupinovitá (*Trifolium romanicum* Brândză), žltohlav najvyšší (*Trollius altissimus* Crantz), brusnica barinná (*Vaccinium uliginosum* L.), fialka alpínska (*Viola alpina* Jacq.)

Machorasty: plstnatec rašelinový (*Helodium blandowii* (F. Weber et D. Mohr) Warnst.), bakuľka trojrohá (*Meesia triquetra* (Richter) Angstr.), močiarka kostrbatá (*Paludella squarrosa* (Hedw.) Brid.);

Huby: rozpadavec tatranský (*Calvatia creatacea* (Berk.) Lloyd), náramkovka cisárska (*Catathelasma imperiale* (Fr.) Singer), bedľovník orosený (*Chamaemyces fracidus* (Fr.) Donk), šamonia modrejúca (*Chamonixia caespitosa* Rolland), kyjak useknutý (*Clavariadelphus truncatus* (Quél.) Donk), práchnovček lekársky (*Fomitopsis officinalis* (Vill.) Bondartsev et Singer), sliziak ružový (*Gomphidius roseus* (Nees) Fr.), lievikovec kyjakovitý (*Gomphus clavatus* (Pers.) Gray), šľavnačka marcová (*Hygrophorus marzuolus* (Fr.) Bres.), rýdzik nádherný (*Lactarius repraesentaneus* Britzelm.), slizovnica slzivá (*Limacella guttata* (Fr.) Konrad et Maubl.), koreňovica škoricovohnedá (*Phaeocollybia christinae* (Fr.) R. Heim), koreňovica olivová (*Phaeocollybia festiva* (Fr.) R. Heim), plávka smutná (*Russula consobrina* Fr.), tulipánovka fialová (*Sarcosphaera coronaria* (Jacq.) J. Schröt), masliak močiarny (*Suillus flavidus* (Fr.) C. Presl), masliak sibírsky (*Suillus sibiricus* (Singer) Singer).

Lišajníky: alektória rozkonárená (*Alectoria sarmentosa* (Ach.) Ach.), fúzatec dvojfarebný (*Bryoria bicolor* (Ehrh.) Brodo et D. Hawksw.), fúzatec modrastý (*Bryoria chalybeiformis* (L.) Brodo et D. Hawksw.), fúzatec posplietaný (*Bryoria implexa* (Hoffm.) Brodo et D. Hawksw.), fúzatec Nádvorníkov (*Bryoria nadvornikiana* (Gyeln.) Brodo et D. Hawksw.), pľuzgierka islandská (*Cetraria islandica* (L.) Ach.), dutohlávka horská (*Cladonia stellaris* (Opiz) Pouzar et Vězda), jamkatec pľúcny (*Lobaria pulmonaria* (L.) Hoffm.), bradatec obyčajný (*Usnea barbata* (L.) Weber ex Wigg.), bradatec drsný (*Usnea filipendula* Stirt. s. str.), bradatec bukový (*Usnea intermedia* (A. Massal.) Jatta), bradatec chochlatý (*Usnea subfloridana* Stirt.)

Súpis biotopov druhov živočíchov európskeho významu, biotopov druhov živočíchov národného významu, biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov:

Bezstavovce: *Abdera triguttata*, fuzáč *Acmaeops septentrionis*, šidlo belasé (*Aeschna coerulea*), *Anaspis arctica*, *Anthocopa villosa*, drobčík *Bledius arcticus*, perlovec severský (*Boloria aquilonaris*), čmeľ zemný (*Bombus terrestris*), fuzáč *Brachyta interrogationis*, *Caenocara affinis*, bystruška zlatá (*Carabus auronitens*), bystruška *Carabus arcensis*, bystruška medená (*Carabus cancellatus*), bystrušky *Carabus fabricii*, *Carabus irregularis montadoni*, bystruška lesklá (*Carabus obsoletus*), drobčík *Carpelimus lindrothi*, hnedáček striebrooký (*Coenonympha tullia*), fuzáč *Cornumutila quadrivittata*, utekáčik *Deltomerus tatricus*, kováček *Denticollis borealis*, pavučenka Hellerova (*Diplocephalus helleri*), *Ditylus laevis*, *Erigone cristatopalpus*, drobčík *Eucnecosum brachypterum*, *Hallomenus axillaris*, vodomil *Helophorus arvernensis*, vodomil *Helophorus brevitarsis*, vodomil *Helophorus redtenbacheri*, *Hilaira montigena*, *Hilaira tatrica*, potápnik *Hydroporus kraatzii*, potápnik *Hydroporus melanocephalus*, drobčík *Hydrosmeeta perpusilla*, drobčík *Hydrosmeeta*

pseudofragilis, *Hylis cariniceps*, kováčik *Lacon fasciatus*, kováčik *Lacon lepidopterus*, *Lasioderma serricorne*, *Lepthyphantes expunctus*, *Lepthyphantes varians*, pavučenka severská (*Mecynargus morulus*), *Microrhagus pygmaeus*, drobčík *Myllaena dubia*, vrzúnik *Oberea pupillata*, *Oreodytes davisii*, plachetnatka ľadová (*Oreonetides glacialis*), fuzáč žltotočerný (*Pachyta lamed*), pavučenka Palmgrenova (*Panamomops palmgreni*), *Pytho depressus*, snovačka škótska (*Robertus scoticus*), kováčik *Selatosomus confluent rugosus*, valónia tatranská (*Spelaeodiscus triarius tatricus*), pakôrnik smrekový (*Stephanopachys substriatus*), šidlovka hnedá (*Sympecma fusca*), vážka pásavá (*Sympetrum pedemontanum*), pavučenka letná (*Tiso aestivus*), fuzáč *Tragosoma depsarium*, nosáčik *Trachysoma beigeriae*, modráčik striebroškrvný (*Vacciniina optilete*), pimplík mokradný (*Vertigo angustior*)

Obojživelníky a plazy: ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), ropucha zelená (*Bufo viridis*), jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), skokan hnedý (*Rana temporaria*)

Vtáky: jastrab veľký (*Accipiter gentilis*), jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), kalužiačik malý (*Actitis hypoleucos*), mlynárka dlhochvostá (*Aegithalos caudatus*), ľabtuška lúčna (*Anthus pratensis*), ľabtuška vrchovská (*Anthus spinoletta*), ľabtuška hôrna (*Anthus trivialis*), dážd'ovník tmavý (*Apus apus*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*), myšiarka ušatá (*Asio otus*), kuvik obyčajný (*Anthe noctua*), chochláč severský (*Bombycilla garrulus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*), stehlík konôpkár (*Carduelis cannabina*), stehlík čečetavý (*Carduelis flammea*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*), bocian biely (*Ciconia ciconia*), vodnár potočný (*Cinclus cinclus*), kaňa sivá (*Circus cyaneus*), holub plúžik (*Columba oenas*), holub hrivnák (*Columba palumbus*), krkavec čierny (*Corvus corax*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), belorítka obyčajná (*Delichon urbica*), d'ateľ veľký (*Dendrocopos major*), sokol lastovičiar (*Falco subbuteo*), sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), muchárik čiernohlavý (*Ficedula hypoleuca*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), lastovička domová (*Hirundo rustica*), krivonos smrekový (*Loxia curvirostra*), trasochvost biely (*Motacilla alba*), trasochvost horský (*Motacilla cinerea*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), orešnica perlavá (*Nucifraga caryocatactes*), skaliarik sivý (*Oenanthe oenanthe*), sýkorka chochlatá (*Parus cristatus*), sýkorka uhliarka (*Parus ater*), sýkorka čiernohlavá (*Parus montanus*), vrabec domový (*Passer domesticus*), vrabec poľný (*Passer montanus*), jarabica poľná (*Perdic perdix*), žltouchvost domový (*Phoenicurus ochruros*), kolibkárik čipčavý (*Phylloscopus collybita*), kolibkárik sykavý (*Phylloscopus sibilatrix*), kolibkárik zelený (*Phylloscopus trochiloides*), kolibkárik spevavý (*Phylloscopus trochilus*), žlna zelená (*Picus viridis*), vrchárka červenkavá (*Prunella collaris*), vrchárka modrá (*Prunella modularis*), hýľ obyčajný (*Pyrrhula pyrrhula*), kráľíček ohnivohlavý (*Regulus ignicapillus*), kráľíček zlatohlavý (*Regulus regulus*), pŕhlaviar červenkastý (*Saxicola rubetra*), brhlík obyčajný (*Sitta europaea*), sova obyčajná (*Strix aluco*), penica čiernohlavá (*Sylvia atricapilla*), penica slávikovitá (*Sylvia borin*), penica obyčajná (*Sylvia communis*), oriešok obyčajný (*Troglodytes troglodytes*), drozd plavý (*Turdus philomelos*), drozd kolohrivý (*Turdus torquatus*), cíbik chochlatý (*Vanellus vanellus*).

Cicavce: ryšavka myšovitá (*Apodemus microps*), jež bledý (*Erinaceus concolor*), plch sivý (*Glis glis*), kuna skalná (*Martes foina*), kuna lesná (*Martes martes*), jazvec lesný (*Meles*

meles), hranostaj čiernochvostý (*Mustela erminea*), lasica myšožravá (*Mustela nivalis*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), piskor lesný (*Sorex araneus*), piskor malý (*Sorex minutus*), veverica stromová (*Sciurus vulgaris*).

2.2 Zhodnotenie stavu predmetu ochrany a stanovenie cieľov ochrany

Na základe zhodnotenia stavu druhov a biotopov zo správ podľa článku 17 smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení, medzinárodných záväzkov a cieľov stanovených v strategických dokumentoch EÚ a Slovenskej republiky je potrebné v predmetnom území zachovať alebo zlepšiť stav uvedených predmetov ochrany. Hodnotenie biotopov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany je uvedené v prílohe 6.8

2.3 Faktory ovplyvňujúce stav a predmetu ochrany

2.3.1 Prírodné prostredie

Prírodné pomery Tatier sú jedinečnou ukážkou plne rozvinutých vysokohorských ekosystémov na pomerne malom a celkovo izolovanom území, bez priamej nadväznosti na iné vysokohorské systémy. Môžeme ich označiť za akýsi model vysokého pohoria, čo sa odráža v osobitej diferenciacii krajiny, ktorá závisí najmä od orografického usporiadania, masívnosti, rozlohy a výšky pohoria. Súčasný stav krajiny je výsledkom dlhodobého pôsobenia prírodných faktorov a relatívne krátkodobého, ale o to intenzívnejšieho vplyvu človeka od poľadovej doby až dodnes. Základný popis súčasného stavu a miery jeho antropogénneho ovplyvnenia je rozdelený podľa geografických výškových stupňov.

Podhorský stupeň – prevažne oblasť ochranného pásma TANAP-u

V súčasnosti sa zvyšky lúčnych spoločenstiev zachovali iba v podhorí Západných, v menšej miere aj Vysokých Tatier (okolie Pribyliny, Liptovskej Kokavy, Východnej až po Važec), kde sa dodnes zachovalo niekoľko zrubových senníkov, slúžiacich na uskladnenie sena, ktoré sa zväžalo do dedín až v zime. Vo východnej časti územia TANAP-u sa vyskytujú iba na malých plochách (napr. v oblasti Ždiaru). Z množstva rašelinísk sa zachovali iba viac či menej ľudskou činnosťou negatívne ovplyvnené zvyšky, najmä v oblasti Oravíc, Zuberca, v južnej časti územia okolo Pribyliny, Východnej, Važca, Štrby. Vo východnej časti sa v ochrannom pásme nachádza najväčšie rašelinisko slatinného typu s vysokým obsahom báz, ktorým sú Belianske lúky. Zvyšky lúčnych aj rašelinných spoločenstiev, ktoré neboli priamo zlikvidované, sú v súčasnosti ohrozené najmä sekundárnou sukcesiou (zarastaním náletovými drevinami)

vplyvom absencie extenzívneho obhospodarovania (kosenie, pastva) a zmenou hydrického režimu.

Z lesných porastov dominujú v tomto stupni najmä sekundárne smrečiny ovplyvnené do značnej miery abiotickými (vietor) a biotickými (podkôrny hmyz) škodlivými činiteľmi. Charakter lesných spoločenstiev v ochrannom pásme je ovplyvnený spracovaním kalamít a súvisiacou lesohospodárskou činnosťou (približovanie drevnej hmoty, výstavba lesnej dopravnej siete, odvozných miest, skladov a pod.). V podhorskom stupni sa nachádzajú pomerne rozsiahle plochy (k. ú. Pribylina, Východná, Važec, Štrba), tzv. biele plochy, so súvislými porastami predovšetkým smrekových lesov, ktoré však nie sú lesnými pozemkami. Jedná sa o zarastené trvalé trávne porasty (TTP), tzn. porasty drevín, v ktorých sa nehospodári podľa Programu starostlivosti o les (PSL) a podľa legislatívy na úseku lesného hospodárstva. Predovšetkým v poslednom období dochádza na uvedených plochách k viac či menej rozsiahlym výrubom.

Niektoré z tokov v oblasti si stále zachovávajú svoj prirodzený charakter s dobre vyvinutými brehovými porastami, tie najvýznamnejšie sú chránené európskou legislatívou. Predovšetkým tok rieky Belá predstavuje typickú podhorskú rieku tečúcu po štrkovom náplavovom kuželi, kde vytvára ramená, meandre a štrkové lavice. Nachádzajú sa tu porasty so vzácnou myrikovkou nemeckou (*Myricaria germanica*). Ohrozenie tokov predstavujú predovšetkým snahy o ich hydroenergetické využitie, ťažba riečného materiálu a zásahy do koryta za účelom „protipovodňových“ opatrení a povrchové odbery vôd pre súkromné účely (rybníky, jazierka, zdroj úžitkovej vody). Problematická je aj urbanizácia v tesnej blízkosti tokov s následnými požiadavkami na protipovodňové úpravy a nedoriešená likvidácia odpadových vôd.

Horský stupeň – pásmo lesa

Vegetácia tohoto vegetačného stupňa je pomerne chudobná a monotónna (prevažujú čučoriedkové smrečiny), pestrosťou vynikajú viac lesy na vápencovom podklade (Juráňova dolina, Osobitá, Suchá dolina, Mních, Suchý Hrádok, Hrádok nad Pavúcou dolinou, Monkova a Tristárska dolina, Dolina Siedmych prameňov). V horskom stupni je sústredený aj relatívne vysoký počet najmä lesných, ale aj nelesných rašelinísk (oblasť medzi Bielym Váhom a Štrbským plesom nad Cestou slobody, NPR Uhlišťatka, NPR Mokriny, okolie Podspádov). Viaceré z nich vznikli zazemnením plies a patria medzi najvýznamnejšie rašeliniská národného parku (napr. PR Rašelinisko, Slepé pleso, Christlová).

Aj v horskom stupni sa výrazne prejavila ľudská činnosť. Okrem zníženia hornej hranice lesa predovšetkým pasením, je to zmena druhového zloženia, resp. štruktúry lesných porastov. V súčasnosti sú niektoré časti územia TANAP-u pokryté rovnovekými smrekovými monokultúrami, ktoré sú viac ohrozené vetrovými kalamitami a premnožením škodcov lesných drevín. Vetrové a podkôrnikové kalamity (Alžbeta 2004 a Žofia 2014) spôsobili rozsiahle odlesňovanie. Nevhodné a nevhodne časované spôsoby ťažby a približovania dreva majú negatívny vplyv aj na významné živočíšne druhy. Dochádza k priamemu vyrušovaniu

živočíchov najmä v ich biologicky dôležitých obdobiach, a to v čase ich reprodukcie (párenia) a v období rodenia a výchovy mláďat.

V nižších nadmorských výškach (v podhorskom a nižších častiach horského stupňa) sa v Tatranskom národnom parku šíria v ostatnom čase viaceré invázne rastlinné druhy. Šíria sa v prvom rade popri trati Tatranskej elektrickej železnice (TEŽ) a popri Ceste slobody. Najrozšírenejším a najrýchlejšie sa šíriacim druhom je pohánkovec japonský (*Fallopia japonica*). Veľké populácie sú evidované v intravilánoch a v okolí tatranských osád a popri trati TEŽ. Boľševník obrovský (*Heracleum mantegazzianum*) vytvára veľkú populáciu v oblasti Starého Smokovca a v spodných úsekoch vodných tokov, ktoré ním pretekajú. Jeho výskyt je zaevidovaný aj v oblasti Vyšných Hágov, Tatranskej Lesnej a Štrbského Plesa. Najstaršou rastlinou s inváznym potenciálom v území TANAP-u je lupina mnoholistá (*Lupinus polyphyllus*), ktorá bola v minulosti rozširovaná, v súčasnosti sa šíri popri lesných okrajoch a cestách najmä v podhorí. Po zjazdovkách sa šíri aj do vyšších nadmorských výšok. V oblasti Štrbského plesa sa vyskytuje až po vrcholovú stanicu lanovky pri chate pod Soliskom. Poľovníci prispievajú aj k šíreniu slnečnice hľuznatej (*Helianthus tuberosus*), ktorá sa v minulosti pestovala na poličkach pre zver (severný okraj NPR Mraznica).

Subalpínsky stupeň

Nad pásom lesa v minulosti človek najviac ovplyvnil subalpínsky stupeň – veľkoplošná likvidácia porastov kosodreviny kvôli získavaniu horských pasienkov veľmi výrazne zmenila druhové zloženie subalpínskeho stupňa. Na miestach pôvodných salašov sú porasty nitrofilných druhov rastlín. V súčasnosti, po ukončení pasienia, je tento stupeň ohrozený priamou ľudskou činnosťou omnoho menej. Pre niektoré lokality bohatej horskej flóry (Osobitá, masív Sivého vrchu, Tomanova dolina) však ukončenie pasienia paradoxne znamená postupný zánik. Nevhodným sa ukázalo vysádzanie kosodreviny, najmä v oblastiach s bohatou horskou flórou, ktorá je postupne nahradená monotónnymi porastami kosodreviny. Bodové ohrozenie predstavuje okolie TZCH a vysokohorských chát, a to z dôvodu vyššieho nárastu turistov a oblasti ich rozptýlu okolo chaty, ale najmä nedoriešná, resp. neúčinná likvidácia biologického odpadu, ktorý je často vypúšťaný do doliny.

Medzi problémy, ktoré majú negatívny dopad na živočíchy, patrí aj neusmernený turistický ruch, bivakovanie v záveroch dolín, skialpinizmus mimo vyhradených lokalít uvedených v návštevnom poriadku NP, masový zber lesných plodov a húb. Všetky tieto aktivity negatívne ovplyvňujú živočíšnu zložku národného parku ako celok.

Alpínsky a subniválny stupeň

Vplyv človeka, ale aj ohrozenie sa tu prejavuje najmenej. Najväčší dopad na vegetáciu má neusmernená turistika (zošľapovanie, znečisťovanie odpadkami) najmä v okolí horských chát a v blízkosti turistických chodníkov (zošľap, erózia). Erózia postihuje najmä citlivé spoločenstvá (často druhovo bohaté lokality na mylonitoch) pod sedlami (Bystré sedlo, sedlo Sedielko, pod Kôprovským sedlom a inde), eróziou je postihnutá aj veľká časť hrebeňa

Západných Tatier. Akútny problém ohrozenia flóry botanicky najbohatšieho územia – Belianskych Tatier, bol čiastočne eliminovaný uzavretím turistického chodníka hrebeňom pohoria a chodníka na Ždiarsku Vidlu. Nerešpektovanie zásad Návštevného poriadku často spôsobuje vyrušovanie živočíchov, najmä v čase párenia, rodenia a výchovy mláďat. Dochádza aj k výrazným a zásadným zmenám v ich denných biorytmoch.

2.3.2 Ľudská činnosť a vplyvy na prírodné prostredie

Osídlenie

Sídlný systém podmieňuje morfológia územia (napr. nadmorská výška, expozícia a oslnenie, sklonitosť, klíma, riečna sieť). Popradská kotlina je kombinovanou podhorskou a poľnohospodárskou krajinou. Liptovská kotlina je prevládajúcou poľnohospodárskou krajinou. Ťažiskom osídlenia sú mestá Poprad a Liptovský Mikuláš s koncentráciou ekonomických aktivít. Väzby medzi Popradom a mestom Vysoké Tatry a taktiež medzi Liptovským Mikulášom a Liptovským Hrádkom je treba považovať za aglomeračné. Nosnú kostru sídelnej schémy na území TANAP-u a jeho ochranného pásma tvoria prepojenia medzi sídelnými štruktúrami v podhorí a osídlením v montánnom pásme. Tzv. urbanizačné radiály tvoria spojnice medzi východiskom v kotline – mestá a obce, cez zonálne sídelné jednotky na okraji montánného pásma, tatranskú osadu až po vysokohorskú chatu, resp. základňu letných a zimných športov, prípadné vrcholové stanice lanoviek a vlekov. Na území Vysokých Tatier je identifikovaných 9 nosných urbanizačných radiál.

Typ sídelnej štruktúry v tomto regióne bol determinovaný morfológiou územia. Vznikli 2 typy sídiel:

- podhorské obce sú z hľadiska urbanistickej štruktúry utvárané vo väzbe na reliéf a dobu vzniku. Až na výnimky majú takmer intaktne zachované historické jadro a systém založenia pôdorysnej osnovy.
- kúpeľné osady ležiace v optimálnej bioklimatickej zóne vo výškovom gradiente od 850 m n.m. – 1350 m n.m., vznikali väčšinou pozdĺž pôvodnej transverzálnej cesty (dnešná Cesta slobody).

Krajina

Krajinu chápeme z hľadiska jej viacerých – tak prírodných, ako aj kultúrnych pozoruhodností, čiže je kombinovaným dielom prírodných a antropických síl (Jančura 2005). Každý krajinný priestor je charakterizovaný určitými znakmi. Krajinnno-ekologická a kultúrno-historická významnosť krajiny a ochrana hodnôt prírodného a kultúrneho dedičstva sa postupne integrujú do jednotného ponímania hodnoty krajiny. V zmysle „Európskeho dohovoru o krajine“ sa záujmy ochrany prírody zblížujú so záujmami o ochranu prvkov a vlastností regionálneho krajinného rázu.

Územie sa vyznačuje pomerne veľkou variabilitou prírodných podmienok, ktoré súvisia s geologickou stavbou územia a rozložením jednotlivých geologických útvarov, členitosťou reliéfu, zastúpením lesných komplexov s výskytom pôvodných alebo hodnotných lesných spoločenstiev, širokým spektrom klimatických podmienok (od kotlinovej až po vysokohorskú

klímu), rôznorodými pôdnymi pomermi a v dôsledku urbanizácie aj značne rozdielnou štruktúrou využívania krajiny. Konečným efektom je na jednej strane v jednotlivých častiach územia výskyt prírodných fenoménov a zachovalých a hodnotných ekosystémov i celých území, ktoré boli v priebehu času postupne štátom vyhlasované za chránené v rôznom stupni ochrany, a na druhej strane veľké plochy s minimálnym výskytom ekostabilizačných prvkov v krajine, intenzívne využívané poľnohospodárstvom alebo urbanizovanej zástavbou a infraštruktúrou. (Jančura 2005).

Základnú maticu krajiny tvoria tri prvky druhotnej krajinnej štruktúry: skaly, lesy a poľnohospodárska pôda usporiadané do viac-menej horizontálnych pásov, ktoré na seba nadväzujú (Jančura 2005). Heterogenita krajiny sa mení podľa výškových gradientov. Najvyššia je v ekotónovom pásme prechodu lesných a lúčnych spoločenstiev, kde nachádzame aj podstatne vyššiu druhovú diverzitu ako je tomu v susediacich biocenózach lesa a poľnohospodárskej krajiny. Štruktúra je ďalej dopĺňaná líniovými, bodovými a plošnými prvkami. Charakteristické krajinné typy sú:

- ❑ horská a podhorská súvislá lesná krajina
- ❑ prechodové, ekotónové pásmo z lesnej do poľnohospodárskej krajiny s mezoštruktúrami lúk a nelesnej drevinovej vegetácie
- ❑ podhorská poľnohospodárska krajina so striedaním ornej pôdy a trvalých trávnych porastov, so sporadickým výskytom drevín, resp. homogénne makroštruktúry ornej pôdy

Analýzou panorám a diaľkových pohľadov boli v Krajinnoekologickom pláne Tatier v roku 2005 (ďalej KEP Vysoké Tatry 2005) stanovené charakteristické pohľadové osi Vysokých Tatier. Vzhľadom na ich tvar a polohu s výrazným podhorím Popradskej kotliny, ktorá poskytuje dostatočné rozhľadové možnosti, bol celý krajinný priestor rozdelený na jednotlivé vizuálne polia, ohraničené:

- **vizuálnymi pásmami** – vzdialenosťou od hlavného hrebeňa (6 vizuálnych pásiem vzdialených od seba približne 4 km, pričom IV. vizuálne pásmo je kotlinové v optimálnom optickom kuželi);
- **vizuálnymi segmentmi** – pohľadovými osami, ktoré opticky vyčleňujú jednotlivé polohy vzhľadom na polohu ku hlavnému hrebeňu. Pohľady sú ohraničené tak masívom Tatier, ako aj vizuálnymi optickými kužeľmi zrakovej schopnosti očí. Vyčlenených bolo 10 sektorov.

Lesné hospodárstvo

Organizačná štruktúra lesného hospodárstva v Tatranskom národnom parku vychádza zo súčasných vlastníckych, užívateľských pomerov a z histórie vzniku a vyhlásenia národného parku. Územie TANAP-u sa rozprestiera na piatich lesných hospodárskych celkoch (LHC): Oravice, Habovka, Liptovský Mikuláš, Račková a Vysoké Tatry. Na týchto LHC sú na obdobie platnosti Programu starostlivosti o lesy (PSL) na roky 2017 – 2026 vyhlásené jednotlivé lesné celky (LC): Oravice, Habovka, Liptovský Mikuláš 1, Liptovský Mikuláš 2, Račková, Podbanské, Štrbské Pleso, Vyšné Hágy, Smokovce, Tatranské Matliare, Podspády, Tatranská Javorina, Ostatné lesy na LHC Vysoké Tatry, Lesy mesta Kežmarok. Na obdobie platnosti PSL

na roky 2025 – 2034 bol na LHC Vysoké Tatry vyhlásený LC Mestské lesy Spišská Belá. Na obdobie platnosti PSL na roky 2016 – 2025 bol na LHC Vysoké Tatry vyhlásený LC Mestské lesy Poprad. Najväčší podiel (55 %) majú lesy vo vlastníctve štátu (v správe a obhospodarovaní Tatranského národného parku so sídlom v Tatranskej Lomnici), nasledujú lesy vo vlastníctve pozemkových a urbárskych spoločenstiev (31 %), ďalej vo vlastníctve miest a obcí (9,6 %), súkromných obhospodarovateľov (3,2 %), cirkevné (0,2 %) a družstevné lesy (0,02 %).

Tento stav sa výrazne mení v závislosti od častí národného parku. V liptovskej časti Západných Tatier sú takmer všetky lesy vo vlastníctve pozemkových a urbárskych spoločenstiev. Naproti tomu centrálna časť Vysokých Tatier je prevažne vo vlastníctve štátu. Orava a Liptovské kopy sa vyznačujú tým, že jadrové a vyššie položené územia sú vo vlastníctve štátu, kým podhorské časti sú vo vlastníctve pozemkových a urbárskych spoločenstiev a súkromných obhospodarovateľov. Vysoký podiel mestských lesov (miest Kežmarok, Spišská Belá) je v najvýchodnejšej časti národného parku.

Hospodárenie v lesoch na území TANAP-u je do značnej miery ovplyvnené a limitujúce z hľadiska extrémnych prírodných podmienok a ťažkej dostupnosti. Vďaka tomuto sa predovšetkým v záveroch dolín a v oblasti hornej hranice lesa až do dnešnej doby zachovali plochy pôvodných prírodných lesov bez výraznejšieho ovplyvnenia ľudskou činnosťou. Časť z nich možno charakterizovať ako pralesy alebo pralesové zvyšky resp. prírodné lesy. Charakter daného územia predurčuje, že tieto lesy sú zaradené do kategórie ochranných lesov.

Lesné porasty na území Tatier sú pomerne často ovplyvňované vetrovými a následne lykožrútovými kalamitami. Podľa zhodnotenia účinku ničivých víchric na lesné porasty Tatier môžeme konštatovať, že padavým vetrom je postihovaný súvislý pás, ktorý je rovnobežný s hlavným hrebeňom Tatier a je kolmo postavený na smer prevládajúceho severozápadného (SZ) prúdenia. Významný vplyv na stav lesných biotopov a najmä na veľkoplošný výskyt kalamít majú aj geologicko - geomorfologické pomery tatranského podhoria. V oblasti glaciálu sedimentov sa nachádzajú podmáčané až zamokrené pôdy, kde často dochádza k vetrovým kalamitám. Stručný prehľad významných kalamít poukazuje na periodicitu vetrových kalamít v širšej tatranskej oblasti.

Prehľad vetrových kalamít vo Vysokých Tatrách:

18. november 1915: Podľa záznamov lesného oddelenia okresného úradu v Poprade bolo poškodených od Danielova po Tatranskú Lesnú 823 ha lesa v nadmorskej výške 850-1 150 m n. m., s objemom 1 265 m³. Podľa niektorých nepublikovaných údajov kalamitu spracovávali tri roky, teda do roku 1918. Víchrica v novembri 1915 mala smer SZ a severoseverozápadný (SSZ), trvala 21 hodín a ničivo začala pôsobiť vo výške 1 500 m n. m., pričom jej účinky vrcholili vo výške okolo 1 000 m n. m. a pod 800 m n. m. sa už neprejavili. Utrpeli najmä porasty vo veku 60-100 rokov, v nich najmä smrek (74 %), smrekovec (16 %) a borovica (10 %).

1. a 2. máj 1919: V okolí Tatranskej Lomnice sotva tri hodiny trvajúca víchrica vylámala les na výmere 150 ha a v oblasti Vyšných Hágov na výmere 320 ha. Relatívne nízke škody sa

vysvetľujú tým, že v poškodenej oblasti po víchrici v roku 1915 nebolo viac starších porastov. Výrazne prevažovali zlomy, vývraty boli zriedkavé.

Jún 1921: Na Podbanskom (Za priekopy) vyvrátila víchrica les s objemom 7 000 m³ dreva.

3. august 1925: Prudký SZ a S vietor vyvrátil v oblasti Podbanského 22 000 m³ dreva (celkove spracovali 76 000 m³), v oblasti Tatranskej Lomnice 3 000 m³ a v oblasti Štrbského Plesa 5 000 m³.

V rokoch **1928 až 1940** sú každoročne zaznamenané menšie kalamity s celkovým objemom 80 000 až 90 000 m³ dreva, z toho najviac v roku 1930 – 27 000 m³, 1931 – 20 000 m³ a v roku 1939 – 10 000 m³.

1. až 3. september 1941: Vetrová kalamita zničila alebo poškodila 60 % porastov od Kôprovej doliny po Tatranskú Polianku. Dôsledky víchrice a následnej podkôrnikovej kalamity doznievali do roku 1963. Dovtedy len na Podbanskom spracovali z následnej podkôrnikovej kalamity 116 000 m³ kalamitného dreva. V roku 1942 padli okraje vetrom poškodených porastov s objemom 12 000 m³ dreva. V roku 1943 k nemu pribudlo okolo 38 000 m³ a v roku 1944 ďalších 5 000 m³ vývrátov.

V rokoch **1948-1958** sa vyskytli len menšie veterné kalamity s ročným objemom okolo 4 000 až 10 000 m³ vývrátov.

V roku **1959** vznikli vetrové kalamity dvakrát: v noci z 9. na 10. apríla a v dňoch 23. až 27. septembra sa silný vietor prehnal východnou a severnou časťou tatranskej oblasti a vyvrátil 18 000 m³ dreva. Spolu s vyvrátenými kmeňmi po povodni z 27. na 30. júla 1958 spracovali v tom roku spolu 22 000 m³.

V roku **1960** sa zopakovala podobná udalosť: Po víchriciach 28. a 29. októbra a 5. a 6. novembra spracovali v oblasti Tatranskej Kotliny až Podspádov 33 000 m³ dreva, a to najmä v porastoch stredného veku (40 až 60-ročných). V tej istej oblasti spracovali v roku 1962 ďalších 24 000 m³.

24. a 25. november 1964: Silná víchrica s rýchlosťou 120-160 km.h⁻¹ vyvrátila a polámala prevažne v javorinskej časti Tatier 80 000 m³ dreva. Spolu s ďalšími kalamitami padli v tomto roku za obeť vetru lesy s objemom dreva 140 000 m³.

1965: Postupne padlo 48 000 m³ kalamitného dreva.

1966: V dňoch 5. a 6. novembra v Tichej doline a v oblasti Tatranská Kotlina – Javorina vietor vyvrátil 46 000 m³ lesa. V dôsledku menších veterných kalamít spracovali ďalších 21 200 m³, spolu 67 200 m³ dreva. V roku 1967 v oblasti Tatranskej Kotliny až po Podspády spracovali 65 000 m³ kalamitného dreva.

6. a 7. máj 1968: Silný vietor J až JZ smeru s rýchlosťou 209-223 km.h⁻¹ vyvrátil a polámal v starších porastoch v oblasti Javorina – Podspády – Ždiar 130 000 m³ dreva. Následky vetra v ťažko prístupnom teréne znásobil podkôrný hmyz.

3. a 4. december 1970: Výchrica s rýchlosťou 150-190 km.h⁻¹ zasiahla južné predpolie Tatier a vyvrátila porasty s objemom 36 000 m³ dreva.

22. a 23. október 1971: Výchrica prevažne S smeru s priemernou rýchlosťou okolo 180 km.h⁻¹ zasiahla najmä oblasť od Vyšných Hágov po Kežmarské Žľaby. Vyvrátila a polámala 60 až 100-ročné smrekové i zmiešané (borovicovo-smrekové, jedľovo-smrekové a smrekovcovo-smrekové) porasty s objemom 94 000 m³ dreva. Až 70 % poškodených stromov tvorili zlomy.

2. a 3. november 1981: Najmä v oblasti Tatranská Lomnica – Kežmarské Žľaby (menej v oblasti Vyšných Hágov a Tatranskej Kotliny) padlo 295 000 m³ dreva. Rýchlosť vetra dosahovala 120-165 km.h⁻¹. Kalamitu spracovávali do roku 1983.

1984: Po víchrici s nárazmi 140 km.h⁻¹ vznikla kalamita v oblasti Javorina – Podspády – Ždiar s objemom 25 000 m³.

1985: Rozptýlená vetrová kalamita v objeme 25 000 m³.

1988: V apríli a novembri poškodil vietor lesy v oblasti Vyšných Hágov s objemom 47 000 m³ (z tohto objemu bolo vyše 3 000 m³ „chrobačiarov“).

1989: Vetrové kalamity v celkovej výške 106 000 m³ vznikli vo februári, máji a decembri.

Noc z **3. na 4. apríla 1995:** V priebehu noci aj počas nasledujúceho dňa spôsobil vietor s nárazmi do 150 km.h⁻¹ škody na lesných porastoch v objeme 10 000 m³ dreva.

1999: V hornom Liptove, približne od Konskej po Podbanské, padlo vyše 90 000 m³ dreva, z toho v štátnych lesoch 12 000 m³.

Noc z **31. januára na 1. februára 2000:** Výchrica s nárazmi 130-170 km.h⁻¹ v oblasti Dolný Smokovec – Tatranská Lomnica – Kežmarské Žľaby spôsobila polomy vo výške 35 000 m³, silný vietor počas nasledujúcich dvoch dní vyvrátil ďalších 15 000 m³, spolu 50 000 m³. Približne tretinu poškodených kmeňov tvorila borovica.

2002: Veterná kalamita zasiahla najmä javorinskú oblasť (115 000 m³ dreva).

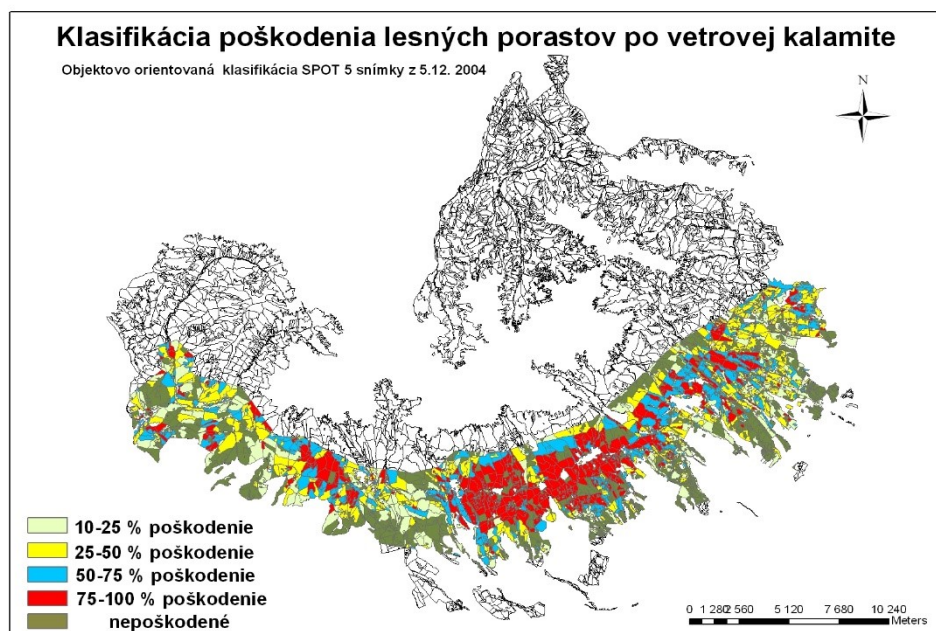
Posledné dve významné kalamity výrazne ovplyvnil stav lesných porastov TANAP-e

Kalamita z 19. novembra 2004 – Alžbeta

Dňa 19. novembra 2004 v čase medzi 15:00 a 20:00 hodinou zasiahla územie Slovenska veterná smršť s rýchlosťou vetra v nárazoch takmer 200 km/hod, pri ktorej boli významne poškodené lesné ekosystémy v regiónoch Horehronie, Kysuce, Orava, Spiš a Tatry. Najväčšie škody vznikli na území Tatranského národného parku, kde v priebehu veľmi krátkeho času bolo rozvrátených 12 600 ha lesných porastov. Ide o plochu väčšiu ako je plocha každoročne zalesňovaná na území celého Slovenska.

Podľa zhodnotenia účinku ničivých víchric na lesné porasty Vysokých Tatier môžeme konštatovať, že padavým vetrom je postihovaný súvislý pás, ktorý je rovnobežný s hlavným

hrebeňom Tatier, a je kolmo postavený na smer prevládajúceho SZ prúdenia. Vichrica s katastrofálnymi dôsledkami na lesy sa zopakovala v roku 2004 po 90-tich rokoch. Zásoby dreva v tatranských lesoch boli pred touto vichricou najvyššie v doteraz známej histórii. Zdá sa, že cyklus veľkých katastrofických poškodení lesných porastov v tejto oblasti prinajmenšom rovnako závisí od aktuálnych zásob dreva, ako od klimatických podmienok. Napriek tomu je zrejmé, že kalamita 19. novembra 2004 bola v mnohom výnimočná, keď došlo ku mimoriadnej zhode podmienok pre vznik kalamity obrovského rozsahu.

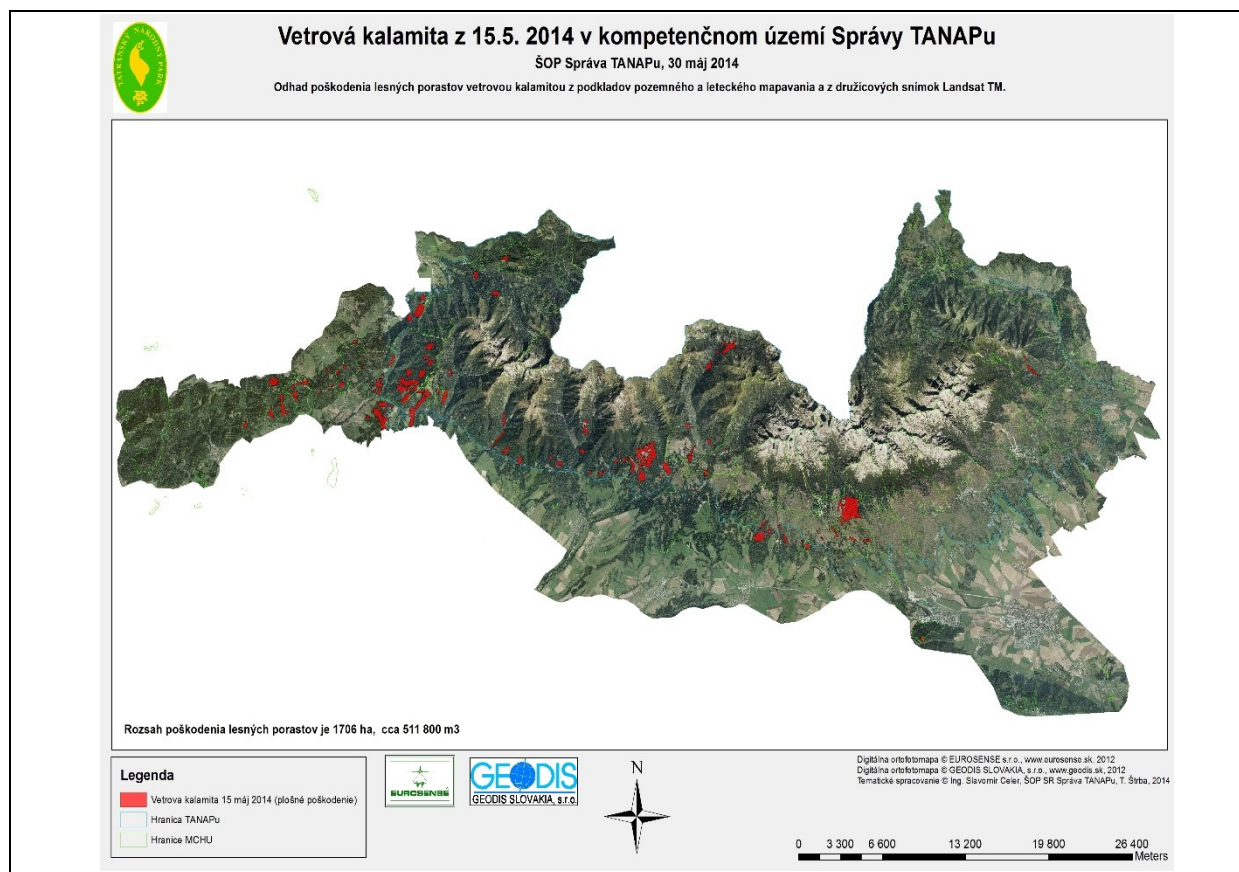

V absolútnej väčšine prípadov boli stromy vyvrátené, zlomy sa vyskytovali zriedkavejšie. Orientácia vyvrátených stromov odvodená z leteckých snímok i terénneho šetrenia potvrdila, že rozvrat lesov spôsobil severozápadný až severný vietor. Až na malé výnimky, vyvrátené a zlomené kmene ležali kolmo na smer hlavného hrebeňa.

Podľa veku boli najviac postihnuté vekové triedy od 60 do 120 rokov, s takmer 60 % podielom na celkovom objeme kalamity. Prekvapujúco vysoký bol takmer 13 % podiel mladých porastov v triede 20-40 rokov. Tieto porasty boli pred vichricou jednoznačne prehustené, s priemerným zakmenením 0,9.

Kalamita z 15. mája 2014 - Žofia

Dňa 14. až 15. mája 2014 postihol územie Slovenska silný vietor, ktorý dosahoval nárazy až 100 km/hod. Silný vietor sprevádzala intenzívna zrážková činnosť. Miestami na severnej strane Tatier boli zaznamenané rekordné úhrny zrážok až 141,3 mm za 24 hodín. Vplyvom nepriaznivého účinku vetra a silného dažďa došlo k mimoriadnej situácii. V oblasti Tatier a Chočských vrchov došlo k vetrovým kalamitám na lesných porastoch a k rozsiahlym povodniam. V kompetenčnom území Správy TANAP-u (okres Poprad, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Tvrdošín) sme zaznamenali vetrovú kalamitu (plošné poškodenie) na rozlohe 1742 ha. Objem poškodeného dreva sa odhaduje na 522 000 m³. Značná časť ciest a TZCH bola neprejazdná, resp. nepriechodná vplyvom popadaných polomov alebo vývrátov. Vodné toky sa na viacerých miestach rozvodnili, poškodili alebo zničili mostné objekty a oporné múry. Na mnohých lokalitách sa vytvorili nové nánosové kužele. Brehová vegetácia vplyvom podmytia bola zničená alebo poškodená.

Hlavnými problémami lesných biotopov je nevhodná štruktúra porastov a drevinové zloženie. Plošne prevládajú mladiny až žrdkoviny vo veku od 10 – 40 rokov, miestami sa vyskytujú holiny. V mladých porastoch chýbajú listnaté dreviny (cenné listnáče), jedľa, smrekovec, borovica. Často sú mladé porasty poškodzované lesnou zverou. Napriek plánovanej obnovy a výchovy lesné porasty vytvárajú homogénnu štruktúru na pomerne veľkej ploche. Osobitný problém v rámci výchovy lesných porastov predstavujú smrekovcové smrečiny, ktoré si vyžadujú pomerne silné výchovné zásahy do hornej úrovne korún. Výchovu mladých lesných porastov na zamokrených a podmáčaných stanovištiach je potrebné uskutočniť tak, aby sa zachoval priaznivý stav biotopov, optimálny hydrický režim a priaznivý stav chránených druhov rastlín a živočíchov. Výchovné zásahy v mladých lesných porastoch si vyžadujú osobitný prístup, ktorý zohľadní uvedené špecifiká. Dôležité je, aby sa výchovnými opatreniami dosiahla výškovo a vekovo diferencovaná štruktúra lesných porastov a zachovali sa voľné plochy na ktorých prosperujú chránené druhy živočíchov a rastlín. Veľký význam má aj podpora pionierskych drevín v rámci výchovných opatrení.

Osobitný problém na území Tatier sú rašeliniská v montánnom stupni a rašeliniskové lesy. Ide o maloplošné, extrazonálne spoločenstvá, ktoré sa mozaikovite vyskytujú v rámci lesných porastov. Tieto plochy sú v lesných porastových mapách nedostatočne vymapované, nie sú vylíčené ako samostatné porasty alebo funkčné plochy. V programoch starostlivosti o lesy (PSL) sa predpisy vzťahujú na celú plochu porastu, vrátane rašelinísk a rašeliniskových lesíkov. Vykonané opatrenia často poškodzujú tieto biotopy. Napr. voľné plochy sa často

dosádzali stanovištne nevhodnými drevinami s cieľom zvýšiť zakmenenie (zápoj nad 70 %). Počas výchovy sa zbytočne a nesprávne odstraňovali niektoré dreviny ako sú brezy, vrby, jelše, jarabiny a pod. Tieto spoločenstvá si vyžadujú špecifický manažment s cieľom zlepšenia stavu týchto biotopov a biotopov druhov. Taktiež je potrebné udržať vhodný hydrický režim na týchto lokalitách jemnejším spôsobom starostlivosti.

Výrub prestarnutých lesných porastov postihuje veľkú skupinu bezstavovcov, ktoré sú troficky (potravne) viazané na lesné dreviny a ktorých larválne štádiá sa vyvíjajú na tlejúcom dreve. Odstraňovanie starých stromov s prirodzeným výskytom dutín zas zamedzuje možnosti hniezdzenia pre dutinové hniezdiče (ďatle, sovy atď.).

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárske aktivity sú v súčasnom období sústredené predovšetkým v ochrannom pásme. Z historického hľadiska však bolo územie dnešného TANAP-u výrazne formované poľnohospodárskymi aktivitami, a to najmä pastierstvom v horských a vysokohorských oblastiach. Väčšina pastierskych obydľí vo Vysokých Tatrách zanikla v priebehu roku 1952 - 1953. V Západných Tatrách sa intenzívnejšie páslo ešte v 70-tych rokoch 20. storočia.

Súčasná poľnohospodárska výroba sa sústreďuje na intenzívnejšie veľkoblokové formy obhospodarovania na dostupných a nie príliš vzdialených plochách. Premietlo sa to aj do súčasného zloženia stád, v ktorých chýbajú chodivé plemená, ktoré by sa hodili na vypásanie ťažšie dostupných plôch. Intenzifikácia poľnohospodárstva spôsobuje ďalej intoxikáciu prostredia pesticídmi, likvidáciu remízok a brehových porastov, vysušovanie mokradí, reguláciu a znečisťovanie vodných tokov. Toto všetko má za následok degradáciu a likvidáciu potravných, hniezdných a úkrytových biotopov.

Na poľnohospodársku krajinu ochranného pásma TANAP-u je viazaný chrapkáč poľný (*Crex crex*), ohrozená jarabica poľná (*Perdix perdix*) a prepelica poľná (*Coturnix coturnix*). V záujme posilnenia týchto populácií druhov je potrebné uplatňovať extenzívne spôsoby poľnohospodárskeho využívania biotopov bez použitia pesticídov, na ktorých sa tieto druhy vyskytujú. Používanie pesticídov nezasahuje len škodcov, ale aj celé populácie iných druhov živočíchov (mravce, lumky, lumčíky, včely, čmeliaky, ale aj pavúky, vážky, larvy motýľov, bystrušky, svižníky, húsenice a pod.), ktoré sú dôležité pre udržanie rovnováhy na danom území.

V prípade nelesných biotopov (najmä lúčne spoločenstvá) dochádza k zhoršovaniu ich stavu v dôsledku zarastania sukcesnými drevinami, použitím nevhodných technologických postupov (opakované mulčovanie) a nekosením dochádza k zmene spoločenstiev a v dôsledku iného využívania lúk, napr. ako lesné sklady na priblížené drevo, k zániku lúk. Niektoré poškodené až degradované lúky sú ohrozované synantropnými druhmi, ktoré spomaľujú obnovu prirodzeného zloženia lúčnych spoločenstiev.

Poľovníctvo a rybárstvo

Výkon práva poľovníctva na území TANAP-u vykonáva Správa TANAP- u a niekoľko poľovných združení.

Okrem špecifických problémov súčasného poľovného obhospodarovania zveri je nutné riešiť aj potrebu zosúladenia záujmov poľovníctva a ochrany prírody národného parku. Aj napriek viacerým pozitívnym výsledkom, ktoré sa dosiahli na úseku vzájomných vzťahov, zosúladenia záujmov a cieľov poľovníctva a ochrany prírody, je nevyhnutné tiež poukázať na nedostatky, ktoré zotrávajú ešte z minulosti a bránia vzájomnému priblíženiu cieľov tejto činnosti s úlohami a cieľmi ochrany prírody v TANAP-e.

Rybárstvo: Vzhľadom k tomu, že Tatry sú pramennou oblasťou pre mnohé toky, možno konštatovať, že z hľadiska výskytu rýb nie sú významnou rybárskou oblasťou. Väčšina tatranských vôd prirodzene nevyhovuje mnohým druhom rýb. Dokonca sú oblasti úplne bez rýb (väčšina plies, horné úseky potokov a bystrín).

V rámci územia ochranného pásma a územia TANAP-u obhospodarujú vodné plochy dva subjekty: Správa TANAP-u a základné organizácie Slovenského rybárskeho zväzu (SRZ). Z hľadiska členenia organizačných zložiek SRZ ide najmä o príslušné miestne alebo mestské organizácie (Trstená, Liptovský Mikuláš, Liptovský Hrádok, Svit, Poprad, Kežmarok a Spišská Belá), ktorých rybárske revíry alebo ich časti ležia v kontaktnej zóne ochranného pásma a územia TANAP-u.

V rokoch 1961 - 1962 bolo vo Východnej vybudované Stredisko genofondu rýb pre účely udržiavania pôvodného genofondu rýb tatranskej oblasti, ktoré v súčasnosti prevádzkuje Správa TANAP-u.

Vodné hospodárstvo

Povodie Popradu a Dunajca je na výskyt geotermálnych vôd veľmi bohaté, pretože doňho zasahuje oblasť výskytu zdrojov geotermálnej energie. Evidované sú zdroje na lokalitách Poprad, Stará Lesná a Veľký Slavkov.

Problematické je hydroenergetické využívanie tokov a ich regulácie, ktoré takmer úplne limitujú faunu pobrežnej vegetácie a členitého povrchu prirodzeného dna vodného toku. Pre lyžiarske strediská je odoberaná voda pre zasnežovanie. Vo všeobecnosti však možno konštatovať, že všetky aktivity vedúce k ovplyvňovaniu hydrologického režimu povrchových a podzemných zdrojov vedú k hydrologickej rozkolísanosti vôd a to vo väčšom, či menšom meradle. V zásade je napr. priamy odber povrchovej vody pre umelé zasnežovanie a pre hydroenergetické účely vážnym zásahom do hydrológie toku, nakoľko sú nepriamo, resp. sekundárne ovplyvňované aj korytotvorné účinky. Ak korytotvorné účinky toku nefungujú, tok zarastá alebo vysychá a počas intenzívnych zrážok vznikajú v tejto súvislosti extrémne povodňové javy. Migračné bariéry rôzneho charakteru ovplyvňujú kontinuitu toku, plynulý a pravidelný transport unášaných plavenín a splavenín a zamedzujú migráciám vodných živočíchov. Zastavením transportu riečneho materiálu sa v niektorých miestach koryto toku zarezáva v dôsledku efektu tzv. hladnej vody (napr. toky pod štrkovými prepážkami a pod.).

Ťažba nerastných surovín

V území národného parku sa v súčasnosti nenachádzajú žiadne dobývacie priestory, ktoré by boli aktívne využívané na povrchovú ťažbu. V minulosti boli takto využívané lokality:

- k. ú. Tatranská Lomnica, časť Tatranská Kotlina/smer Ždiar – kameňolom bol využívaný v súvislosti s ťažbou vápenca a dolomitu, ktoré boli využívané hlavne ako kamenivo pri stavbe ciest a tiež ako stavebný kameň, z vápenca sa istý čas pálilo vápno;

- k. ú. Starý Smokovec, extravilán mesta Vysoké Tatry – lom Žltá stena – v minulosti sa toto územie využívalo ako zdroj materiálu pri výstavbe Tatranskej elektrickej železnice v rokoch 1908 - 1912 a následne až po intenzívnu ťažbu piesku v 50. rokoch 20. storočia. Ťažba piesku bola zastavená v roku 1958

V ochrannom pásme sú evidované nasledovné dobývacie priestory – povrchové lomy a ťažobné priestory v k. ú. Veľká Lomnica, Gerlachov, Mengusovce, Pod Kopou.

Inžinierske siete, doprava, parkovanie

Dopravná sústava sa skladá z jednotlivých dopravných systémov cestnej, železničnej, leteckej a kombinovanej dopravy. V rámci koridoru je realizovaná diaľnica D1 Žilina – Prešov – Košice. V súčasnosti je cestná sieť riešeného priestoru pripojená na hlavnú komunikačnú os priestoru tvorenú cestou I/18, medzinárodné značenie E50. Hlavný cestný skelet územia dopĺňujú cesty I/65, I/67 a II/537. Cesta II/537 (Cesta slobody) má dôležitú funkciu obsluhy urbanizovaného územia v priestore TANAP-u. Medzi nimi sú priečne severo – južné prepojenia.

Priestor Vysokých Tatier je na železničnú dopravu napojený prostredníctvom trate č. 180 Žilina – Košice a rýchlíkových staníc Tatranská Štrba a Poprad – Tatry. Okrem hlavnej trate sa na území Vysokých Tatier nachádza sústava regionálnych tratí – tatranských železníc. Tatranská elektrická železnica (TEŽ) pozostáva z tratí: Starý Smokovec – Štrbské Pleso, Poprad Tatry – Starý Smokovec, Tatranská Lomnica – Starý Smokovec s rozchodom 1000 mm. Celková dĺžka TEŽ je 35,05 km, celkové prevýšenie trate je 580 m, maximálna rýchlosť jazdy je 60 km/hod. Sústava tatranských železníc je doplnená o trať s motorovou trakciou Tatranská Lomnica – Studený Potok (rozchod 1200 mm), ktorá je pripojená na železničnú trať Poprad – Kežmarok – Plaveč. Ozubnicová železnica Štrba – Štrbské Pleso patrí medzi najstaršie dopravné systémy vo Vysokých Tatrách. Bola postavená v roku 1896 a vďaka nej bolo širokej verejnosti sprístupnené po Starom Smokovci aj druhé významné stredisko Štrbské Pleso.

Zvýšená intenzita dopravy negatívne ovplyvňuje najmä veľké cicavce – vydra, medveď, vlk, jeleň, srnec. Pre obojživelníky je kritické obdobie jarneho ťahu, kedy pod kolesami hynú stovky skokanov a ropúch. Samotná výstavba objektov a s tým spojených aj prístupových komunikácií má výrazný vplyv na živočíšne druhy v danej oblasti.

Cestovný ruch

Tatranský národný park navštívi vyše 2 miliónov návštevníkov ročne, čo z neho robí jednu z najdôležitejších turistických destinácií Slovenska. Systematické sledovanie návštevnosti v TANAP-e bolo zahájené Správou TANAP-u v roku 1972 z dôvodu prudkého vzostupu návštevnosti na slovenskej strane vo vysokohorskom prostredí národného parku, s frekvenciou minimálne jeden deň počas vrcholu letnej sezóny.

Služby pre návštevníkov poskytujú horské chaty a predovšetkým hotely a penzióny v regióne Tatier. Najvýraznejšie sústredenie rekreačných stredísk je v tatranských osadách. Z chatových oblastí lokalizovaných tesne na hranici národného parku v lokalitách Podbanské, Pod Suchým hrádkom, Surový Hrádok, Lieskovec a Važec – Pod Kopou sa jedná len o individuálnu formu vo vlastníctve súkromných subjektov, resp. podnikov v rekreačno-lesnej krajine bez ďalšieho zámeru na rozvoj.

Počet zariadení cestovného ruchu v území postupne narastá, stúpa počet lôžok, modernizuje sa dopravná infraštruktúra, akou sú sedačkové a kabínkové lanovky. Návštevníci sa sústreďujú hlavne v oblasti Vysokých Tatier, najmä v turistických strediskách Štrbské Pleso, Starý Smokovec a Tatranská Lomnica. Najviac návštevníkov prichádza počas hlavných turistických sezón: v letnej sezóne, ktorá trvá od júna do septembra a počas zimnej sezóny v mesiacoch december až marec. Hlavným dôvodom návštevy regiónu je horská príroda – ako prostredie poskytujúce športové možnosti a rekreáciu na čerstvom vzduchu. Ostatné športové a turistické aktivity či atrakcie sú sústredené v tatranských osadách a v obciach mimo národného parku.

K najväčším zásahom do biodiverzity došlo už v minulosti urbanizáciou pozdĺž Cesty slobody, tatranskej železnice a výstavbou rekreačných zariadení v oblasti Vysokých Tatier. Často zasahujú necitlivo, sú nevhodne riešené alebo umiestnené a vytvárajú bariéry pri migrácii živočíchov. Sú to hlavne líniové stavby – cesty, železnice, siete elektrického vedenia, vleky, lanovky a bežecké trasy. Pri výstavbe zjazdových tratí a horských dopravných zariadení boli exploatované niektoré priestory (Solisko, Hrebienok, Skalnaté sedlo a Skalnaté pleso, Lomnický štít, Spálená), kde došlo k zásahom do terénu, a tým aj k narušeniu významných glaciálnych javov. S výstavbou lyžiarskych vlekov súvisí aj problém umelého zasnežovania zjazdoviek.

Výraznou zmenou prešli aj tatranské osady, ktoré sa pôvodne vyznačovali rozvoľnenou heterogénnou zástavbou v kúpeľnom lesoparku. V posledných rokoch došlo v meste Vysoké Tatry a na Štrbskom Plese k masívnemu rozvoju na úkor vnútro-sídelnej zelene formou výstavby hotelov, apartmánových domov, obchodných uličiek, hromadnej bytovej výstavby a športovísk, čím stratili nielen pôvodný kúpeľný charakter, ale aj charakter špecifických sídiel v národnom parku. Najrozsiahlejšie zábery prírodného prostredia boli v 70-tych rokoch minulého storočia a na začiatku 21. storočia pri výstavbe a „skvalitňovaní“ lyžiarskych areálov.

Podhorie: Vďaka atraktívnej polohe podhorských obcí ich navštevuje vysoký počet návštevníkov obzvlášť počas víkendov. Navyše podhorské obce kumulujú významný historický a kultúrny potenciál, ako aj potenciál vyhlídkových miest na masív Vysokých či Západných Tatier. Je preto zákonité, že tieto obce majú ambíciu zhodnotiť svoj potenciál pre cestovný ruch postupným zvyšovaním svojich ubytovacích kapacít, ako aj zlepšovať a

rozširovať ponuku služieb. Lokalizácia týchto obcí mimo územie národného parku alebo v jeho ochrannom pásme znižuje pravdepodobnosť kolízie so záujmami ochrany prírody, nie však so záujmami ochrany krajiny. Umiestnením niektorých činností v krajine dochádza často nielen k ohrozeniu niektorých prvkov ekologickej stability, ale predovšetkým k nenávratnému poškodeniu charakteristického vzhľadu krajiny. V podhorských obciach bola od roku 2005 problémová najmä výstavba apartmánových megakomplexov (Veľká Lomnica), v súčasnosti je nahrádzaná masívnym rozvojom individuálnej bytovej výstavby, ale aj rôznymi aktivitami, ktoré sa do tohto pohľadovo vysoko atraktívneho prostredia nehodia. Problémom je aj výstavba nepôvodných, dimenzionálne, proporčne, typovo, tvarovo a farebne nevhodných stavieb. Tieto objekty vytvárajú negatívne dominanty (vizuálne poškodenie vzhľadu sídla a krajiny), často pozorovateľné aj v diaľkových pohľadoch na Tatry. Narúšajú sa tak súčasné hodnoty a špecifiká krajinného prostredia.

Nelegálna výsadba nepôvodných (neautochtónnych) drevín (stromy, kry) najmä v podhorskom vegetačnom stupni spôsobuje celkové znižovanie druhovej diverzity pôvodných živočíšnych druhov.

Športová činnosť

Pokrytie územia TANAP-u turistickými trasami je pomerne rovnomerné, ich využitie však nie. Z celkového počtu návštevníkov Vysokých Tatier iba 1/3 sa dostáva do vysokohorského prostredia. Využívanie turistických značkovaných chodníkov (cca 660 km) je upravené Návštevným poriadkom TANAP-u. Je najdôležitejším nástrojom na usmernenie návštevnosti v národnom parku. V ňom sú uvedené aj sezónne uzávery turistických chodníkov (od 1.11. do 31.5., od 1.11. do 30.4. a od 15.12 do 30.4.). Samostatne je upravená športová činnosť a pohyb v sprievode oprávnenej osoby podľa osobitných predpisov. Na území národného parku sú vyhradené miesta pre jazdu na bicykli. Zjazdové a bežecké lyžovanie je možné len po vyznačených lyžiarskych a oficiálnych bežeckých tratiach. Horolezectvo sa môže vykonávať na vyhradených miestach, kde sú stanovené podmienky pre vykonávanie týchto aktivít (napr. časové obmedzenie a pod.). Vyhradené miesta sú aj pre skialpinizmus, zimnú turistiku, vodnú turistiku a geocaching.

Z hľadiska vplyvov na rastlinstvo predstavuje turistika priame pôsobenie: likvidácia jedincov vzácnych rastlín zošľapom, poškodzovanie a deštrukcia rastlinných spoločenstiev zmenou ich štruktúry, kedy sú spoločenstvá ochudobňované o citlivé druhy rastlín a naopak, podporované sú druhy voči zošľapu tolerantné. Tento faktor sa prejavuje najmä na križovatkách turistických chodníkov, v okolí plies a miest vhodných na odpočinok, v bezprostrednom okolí vysokohorských chát.

Pozdĺž turisticky značených chodníkov (TZCH), náučných chodníkov a v okolí turistických areálov dochádza k poškodzovaniu až zničeniu biotopov a biotopov druhov (najmä nelesné biotopy v subalpínskom až alpínskom stupni). Tento negatívny jav výrazne pozorujeme najmä v subalpínskom a alpínskom stupni. Zasoľapávaním vegetačného a pôdneho krytu dochádza k výraznému poškodzovaniu až zániku nelesných biotopov a chránených druhov rastlín. Súčasne je povrch pôdy poškodzovaný eróziou. Turisti často poškodené trasy

TZCH obchádzajú alebo si skracujú chodníky, dochádza k zašľapovaniu vegetácie a k zmenšovaniu plochy biotopov.

Mimoriadne citlivé na eróziu a zošľap sú spoločenstvá a druhy viazané svojím výskytom na mylonity. Mylonity nachádzame najčastejšie v sedlách a zníženinách hrebeňov, ktorými sú vedené aj frekventované turistické chodníky. Medzi problémový patrí chodník z Hincovho plesa do Kôprovského sedla, kde erózia existenčne ohrozuje najpočetnejšiu vysokotatranskú populáciu ponikleca jarného (*Pulsatilla vernalis*), ďalej bohatú populáciu lomikameňa zohnutolistého (*Saxifraga retusa*) a iné druhy. Erózia chodníka medzi Mlynickou a Furkotskou dolinou ohrozuje viaceré druhy viazané na mylonity. K devastácii vysokohorského prostredia dochádza aj na chodníku z oboch strán sedla Sediello a Pričného sedla. Negatívne sa prejavuje pohyb návštevníkov aj pri neznačkovaných, ale frekventovaných chodníkoch. Napr. neznačkovaný chodník z Velickej doliny na Gerlachovský štít úpäťm Kvetnicovej veže – najbohatšia vysokotatranská botanická lokalita, mimoriadne početná populácia ostrice skalnej (*Carex rupestris*), neznačkovaný chodník záverom Malej Studenej doliny do Ľadovej priehyby v hrebeni Ľadových štítov, chodník z Malej Studenej doliny do Baranieho sedla a viaceré ďalšie.

Turistika spôsobuje vyrušovanie živočíchov najmä v čase párenia, rodenia a výchovy mláďat. Zvlášť citlivé sú kamzíky, lesné kurovité vtáky a ostatná divožijúca zver v národnom parku. Vysoká návštevnosť a bivačovanie najmä v nočných hodinách vo vysokohorskom prostredí vyrušuje živočíchov pri vyhľadávaní potravy, párení, rodení a výchove mláďat, pri odpočinku, spánku a pod., čím dochádza k permanentnému a viac menej trvalému narušeniu ich denného biorytmu. Vyrušovanie živočíchov (jednak silným hlukom, degradáciou a priamym ničením biotopov) spôsobujú aj vyznávači tzv. adrenalínových športov, ako napr. lety na rogalách, skialpinizmus, snowboarding, cykloturistika mimo povolených lokalít.

Turizmus prináša so sebou aj problém odpadkov ako lákadla pre živočíchov, ktoré pri tom strácajú prirodzenú plachosť a znižuje sa ich úteková vzdialenosť. Stále častejšie sa objavujú konfliktné strety medzi návštevníkmi a synantropizovanou časťou populácie medveďa hnedého. Odpadky lákajú aj iné druhy živočíchov, ktoré tým strácajú plachosť, pozornosť voči vonkajšiemu okoliu, a tým sa ľahko stávajú korisťou predátorov.

Zberateľské aktivity predovšetkým s komerčným zameraním (obchodné aktivity), napr. na druhy jasoň červenooký, fúzač zemolezový, fúzač alpský, tiež vidlochvosty, bystrušky a mnohé ďalšie druhy hmyzu, mali za následok takmer úplné alebo úplné vymiznutie druhu na určitej lokalite.

Hlucháň hôrny (*Tetrao uragallus*)

V CHVÚ Tatry dnes žije jedna z najvýznamnejších populácií hlucháňa hôrneho na Slovensku s celkovým počtom približne 70 - 80 kohútov. Tento zvýšený odhad počtu kohútov oproti roku 2003 je čiastočne spôsobený lepším zmapovaním populácie a čiastočne miernym nárastom počtu. V mimoriadne vhodných biotopoch môže tento druh dosahovať hustotu až 5 kohútov na 100 hektárov, obvyčajne je však omnoho nižšia, približne 2 – 5 jedincov na 100 hektárov. Na

mnohých lokalitách sa však tento druh nevyskytuje vôbec, najmä z dôvodu nevhodnej štruktúry lesných porastov. Na kalamitných plochách v oblastiach s výskytom hlucháňa hôrneho dochádza k výraznej zmene štruktúry. Odrastajúce porasty sa zahusťujú, v zapojených mladinách sa výrazne presadzuje smrek alebo prípravné dreviny ako sú jarabiny a vrbý. Dochádza k zmene v zložení v bylinnej synúzií. Na zatienených častiach sa výrazne znižuje zastúpenie druhov ako sú *Vaccinium myrtillus*, *Vaccinium vitis idaea* a *Calluna vulgaris*. Prirodzené voľné plochy, lúčky a ostatné voľné plochy zarastajú drevinami a mení sa ich štruktúra.

Z hľadiska posúdenia kvality populácie hlucháňa je potrebné realizovať pravidelný monitoring populácie a sledovanie zdravotného stavu. Z posledných analýz zdravotného stavu (13.5.2023 a 27.6.2024) z Tatier boli vo vzorkách trusu hlucháňa zistené nasledovné parazity: *Eimeria* sp., *Capillaria* sp., *Ascaridia galli* a *Railletina* sp.

Parazitárne infekcie u hlucháňov sa klinicky prejavujú hlavne u mláďat, potom u jedincov oslabených inou chorobou alebo zlou výživou, resp. iným stresom. Parazitózy hlucháňov spôsobujú značné priame straty spôsobené úhynom alebo nepriame, ako spomalenie rastu, stratu hmotnosti, nižšiu odolnosť voči predácii a podobne. Ničivý účinok parazitov závisí od celkovej odolnosti hostiteľského organizmu, jeho aktuálneho zdravotného stavu, dostatku kvalitnej potravy a tiež od množstva parazitov, ktoré sa dostanú do tela.

Napríklad (eimerióza) spôsobuje u hlucháňov zápal tenkého čreva, hnačky, poruchy nervového systému a následne anémioy. Veľmi náchylné môžu byť najmä kuriatka, ktoré nemajú ešte vybudovanú imunitu. Obdobné príznaky môžu byť spôsobené Railietinózou. *Ascaridia galli* môže vyvolať zápal tenkého čreva a jedince zaostávajú vo vývine (rast, vývin svalov). Kapilarióza spôsobuje zápaly pažeráka, hrvola a čriev vtákov.

Jasoň červenooký (*Parnassius apollo*)

Podľa Programu záchrany o jasoňa červenookého (*Parnassius apollo*) na roky 2022 – 2026 (Žlkovanová, K., Havranová, I., Kisková, K. 2021) sa jeho celkový areál zmenšil viac ako o polovicu, populačná hustota sa na väčšine lokalít výrazne znížila a situácia začína byť alarmujúca. Ide o druh s reliktným výskytom, ktorý na území strednej a južnej Európy prežíva už len v izolovaných populáciách. Celkový stav jasoňa červenookého na Slovensku v alpskom biogeografickom regióne za roky 2013 – 2018 bol hodnotený a reportovaný Európskej komisii ako nevyhovujúci (U1) (ČERNECKÝ, J. a kol. 2020). Dosiahnutie priaznivého stavu druhu je plánované do roku 2027. Medzi najväčšie negatívne vplyvy a ohrozenia patrí sukcesia (50 %), komerčný zber a usmrcovanie jedincov (28 %) a zalesňovanie (9 %) (JANÁK, M., ČERNECKÝ, J., SAXA, A., (eds.), 2015). Hlavným cieľom realizácie programu záchrany bolo zabezpečiť vhodné podmienky na lokalitách pre existujúce populácie a dosiahnuť ich zachovanie. Hlavnou príčinou, pre ktorú sa tento druh dostal do štádia ohrozenia, je predovšetkým neustále zmenšovanie vhodných lokalít pre jeho existenciu. Vypásaním a obhospodarovaním aj horšie prístupných skalných sutín a brál sa v minulosti udržiavali vhodné podmienky pre jeho vývoj. Upustenie od tradičného obhospodarovania lúk (pasenie, kosenie)

má za následok v súčasnosti zarastanie lokality výskytu jasoňa červenookého (vrátane potenciálnych), čím sa stávajú pre rast hostiteľskej rastliny a následne aj pre existenciu samotného motýľa nevhodné. Následkom tohto stavu dochádza k vzájomnému kríženiu jedincov v málopočetných populáciách, čo vedie k liahnutiu rôzne deformovaných jedincov. Za hlavnú evolučnú silu v populáciách je považovaný genetický drift (zmena génovej frekvencie a charakteristiky populácie náhodným vplyvom), ktorý sa obyčajne prejavuje v malých populáciách (PAULE 1992). Ciele programu záchrany boli realizované prostredníctvom troch hlavných typov opatrení, a to: manažmentové opatrenia (výrub náletových drevín, kosenie – vrátane odstraňovania invázných rastlín a pasenie), monitoring a stráženie lokalít s výskytom druhu a environmentálne aktivity, zamerané na informácie o jasoňovi červenookom, jeho etológii, ekologických nárokoch a potrebe ochrany.

3. Ciele ochrany a opatrenia na ich dosiahnutie

3.1 Stanovenie cieľov ochrany

Dlhodobým (hlavným) cieľom ochrany územia TANAP-u je:

- **Dlhodobý cieľ 1:** Zachovať prírodné procesy, zachovať alebo zlepšiť stav biotopov a druhov, ktoré sú predmetom ochrany TANAP-u a tým zabezpečiť integritu územia TANAP-u ako súčasti európskej sústavy chránených území Natura 2000.
- **Dlhodobý cieľ 2:** Zabezpečiť naplnenie hlavných funkcií TANAP-u, hlavne potenciálu pre trvalo udržateľné využívanie lesných biotopov a trávnatých porastov a vhodných foriem rekreácie a cestovného ruchu bez negatívneho vplyvu na predmety ochrany územia.

Cieľ ochrany sa dosiahne prostredníctvom zachovania alebo zlepšenia stavu biotopov a druhov európskeho významu. Podmienkou dosiahnutia priaznivého stavu druhov a biotopov je zosúladenie požiadaviek na ich ochranu s využívaním TANAP-u.

Hlavný cieľ bude realizovaný prostredníctvom:

- dôsledného dodržiavania cieľov a opatrení v jednotlivých zónach a ekologicko funkčných priestoroch,
- zapojenia vlastníkov a užívateľov pozemkov, miestneho obyvateľstva a samospráv do ochrany územia TANAP-u, do aktivít zachovávajúcich prírodné hodnoty a zároveň prinášajúcich prosperitu miestnym obyvateľom ako je trvalo udržateľný turizmus a obnova tradičných foriem hospodárenia.

Operatívne ciele na úseku ochrany biotopov a na ne viazaných druhov

Pre dlhodobý cieľ 1: Zachovať prírodné procesy, zachovať alebo zlepšiť stav biotopov a druhov, ktoré sú predmetom ochrany TANAP-u a tým zabezpečiť integritu jeho územia ako súčasti európskej sústavy chránených území Natura 2000.

- **Operatívny cieľ 1.1: Zachovať v zóne A (s výnimkou EFP5) prírodné autoregulačné a auto regeneračné procesy bez priameho zásahu človeka, a tým zabezpečiť zachovanie priaznivého stavu, resp. zlepšenie stavu biotopov a druhov rastlín, húb a živočíchov tvoriacich predmet ochrany územia.**

Zoznam biotopov tvoriacich predmet ochrany:

Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou
Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou
Sk3 Silikátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni
Sk4 Karbonátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni
Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni
Sk8 Nesprístupnené jaskynné útvary
A11 Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade
A12 Alpínske snehové výležíská na silikátovom podklade
A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty
A14 Alpínske snehové výležíská na vápnitom podklade
A15 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa
A16 Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade
A17 Vysokosteblové spoločenstvá vlhkých skalných žľabov na karbonátovom podklade
A18 Horské vysokosteblové spoločenstvá na suchších a teplejších svahoch
A19 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni
Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte
Kr10 Kosodrevina
Kr5 Nízke subalpínske kroviny
Kr4 Spoločenstvá subalpínskych krovín
Ls9.1 Smrekové lesy čučoriedkové
Ls9.2 Smrekové lesy vysokobylinné
Ls9.3 Podmáčané smrekové lesy
Ls9.4 Smrekovcovo-limbové lesy
Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy
Ls7.1 Rašeliniskové brezové lesíky
Ls7.2 Rašeliniskové borovicové lesy
Ls7.3 Rašeliniskové smrekové lesy
Ls6.2 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy
Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy
Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy
Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy

Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy
 Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy
 Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy
 Br6 Brehové porasty deväťsilov
 Pr1 Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách
 Pr3 Penovcové prameniská
 Vo1 Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried *Littorelletea uniflorae*
 a/alebo *Isoeto-Nanojuncetea*
 Ra1 Aktívne vrchoviská
 Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská

Zoznam druhov rastlín a húb tvoriacich predmet ochrany: prilbica tuhá pravá (*Aconitum firmum* Rchb. subsp. *firmum*), muchotrávka snežná (*Amanita nivalis* Grey.), medvedík alpínsky (*Arctous alpina* (L.) Nied.), trávnička alpínska (*Armeria alpina* Willd.), kozinec ovisnutý (*Astragalus penduliflorus* Lam.), kostravec fialový (*Bellardiochloa variegata* (Lam.) Kerguélen), vratička rumančekovolistá (*Botrychium matricariifolium* (A. Braun ex Döll) W. D. J. Koch), kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis* (Moug. et DC.) Brid. ex Moug. et Nestl.), rutovník koriandrolistý (*Callianthemum coriandrifolium* Rchb.), rozpadavec fialový (*Calvatia fragilis* (Vittad.) Morgan), zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*), ostrica čiernohnedá (*Carex atrofusca* Schkuhr), ostrica černastá (*Carex parviflora* Host), ostrica skalná (*Carex rupestris* All.), rožec širokolistý (*Cerastium carinthiacum* Vest), vstavačík alpínsky (*Chamorchis alpina* (L.) Rich.), strmuľka biela dryádková (*Clitocybe candicans* var. *dryadicola*), lyžičník tatranský (*Cochlearia tatrae* Borbás)*, pavučinovec drobný (*Cortinarius pauperculus* J. Favre), chochlačka žltobiela (*Corydalis capnoides* (L.) Pers.), skrytohubka žltobrúbená (*Cryptomyces maximus* (Fr.) Rehm), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), klinček lesklý (*Dianthus nitidus* Waldst. et Kit.)*, plavúnik alpínsky (*Diphasiastrum alpinum* (L.) Holub), chudôbka bledožltá (*Draba fladnizensis* Wulfen), chudôbka kaukazská (*Draba siliquosa* M. Bieb.), chudôbka plstnatá (*Draba tomentosa* Clairv.), ostrička myšia (*Elyna myosuroides* (Vill.) Fritsch), turica uhorská (*Erigeron hungaricus* (Vierh.) Pawł.), vláknica hôľna (*Inocybe fulvipes* Kühner), sitina gaštanovohnedá (*Juncus castaneus* Sm.), sitina trojplevová (*Juncus triglumis* L.), turička jednoduchá (*Kobresia simpliciuscula* (Wahlenb.) Mack.), rýdzik trpasličí (*Lactarius nanus* J. Favre), rýdzik vrchovský (*Lactarius salicis-reticulatae* Kühner), pyšteľ alpínsky (*Linaria alpina* (L.) Mill.), linnéovka severná (*Linnaea borealis*), skalienka ležatá (*Loiseleuria procumbens* (L.) Desv), grimaldia trojtyčinková (*Mannia triandra* (Scop.) Grolle), vičenec horský (*Onobrychis montana* DC.), ostropysk poľný tatranský (*Oxytropis campestris* subsp. *tatrae* (Borbás) Dostál), ostropysk karpatský (*Oxytropis carpatica* Uechtr.), ostropysk Hallerov (*Oxytropis halleri* Bunge ex W. D. J. Koch), mak tatranský (*Papaver tatricum* (A. Nyár.) Ehrend), lipnica osobitá (*Poa sejuncta* Bernátová, Májovský et Obuch), ponikleť jarný (*Pulsatilla vernalis* (L.) Mill.), iskerník vysokotatranský (*Ranunculus altitatreensis*

Paclová et Murín), iskerník trpasličí (*Ranunculus pygmaeus* Wahlenb.), iskerník zakoreňujúci (*Ranunculus reptans* L.), plávka vysokohorská (*Russula nana* Killerm.), plávka nórska (*Russula norvegica* D. A. Reid), vrba Kitaibelova (*Salix kitaibeliana* Willd.), lomikameň karpatský (*Saxifraga carpatica* Sternb.), lomikameň ovisnutý (*Saxifraga cernua* L.), lomikameň zohnutolistý (*Saxifraga retusa* Gouan), lomikameň trváci (*Saxifraga wahlenbergii* Ball), korýtkovec (*Scapania massalongoi* (Müll. Frib.) Müll. Frib.), krásnik pospletaný (*Seiophora contortuplicatus*), silenka bezbyľová (*Silene acaulis* (L.) Jacq.), masliak limbový (*Suillus plorans* (Rolland) Kuntze), kosatka nízka (*Tofieldia pusilla* (F. Michx.) Pers.), závitovka (*Tortella rigens* (Hedw.) Loeske), páperek alpský (*Trichophorum alpinum* (L.) Pers.), páperek trsnatý (*Trichophorum caespitosum* (L.) Hartm.), vudsia alpská (*Woodsia alpina* (Bolton) Gray).

Zoznam druhov živočíchov tvoriacich predmet ochrany: pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*), potočník tatranský (*Allogamus starmachi*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), perlovec vysokohorský (*Boloria pales*), jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*), žiabronôžka arktická (*Branchinecta paludosa*), výr skalný (*Bubo bubo*), vlk dravý (*Canis lupus*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), bielozubka krpata (*Crocidura suaveolens*), d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), d'ateľ veľký (*Dendrocopos major*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), d'ateľ čierny (*Dryocopus martius*), plch lesný (*Dryomys nitedula*), očkáň horský (*Erebia epiphron*), očkáň vysokohorský (*Erebia gorge*), očkáň škvrnitý (*Erebia manto*), očkáň alpský (*Erebia pandrose*), očkáň tatranský (*Erebia pharte*), očkáň fatranský (*Erebia pronoe*), sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), mačka divá (*Felis silvestris*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), hraboš snežný tatranský (*Chionomys nivalis mirhanreini*), jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), slávik modrák (*Luscinia svecica*), vydra riečna (*Lutra lutra*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), svišť vrchovský tatranský (*Marmota marmota latirostris*), hraboš tatranský (*Microtus tatricus*), plšík lieskový (*Muscardinus avellanarius*), duloonica menšia (*Neomys anomalus*), duloonica väčšia (*Neomys fodiens*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), žltouchvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), d'ateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*), fuzáč karpatský (*Pseudogaurotina excellens*), *Psilopteryx psorosa*, *Pyrobombus pyrenaeus*, kamzík vrchovský tatranský (*Rupicapra rupicapra tatrica*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), sluka hôrna (*Scolopax rusticola*), myšovka horská (*Sicista betulina*), piskor vrchovský (*Sorex alpinus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*), murárik červenokrídly (*Tichodroma muraria*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), vretenica severná (*Vipera berus*).

- **Operatívny cieľ 1.2:** V ostatných zónach (mimo zóny A) zachovať a/alebo zlepšiť stav lesných biotopov európskeho a národného významu (Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4), vybraných rastlinných a živočíšnych druhov na ne viazaných a podporovať ekologicky stabilné lesné ekosystémy s prirodzenou biodiverzitou

Zoznam druhov rastlín a húb tvoriacich predmet ochrany: sklenobyl' bezlistá (*Epipogium aphyllum* (F. W. Schmidt) Sw.), linnéovka severná (*Linnaea borealis*), korýtkovec (*Scapania massalongoi* (Müll. Frib.) Müll. Frib.), kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis* (Moug. et DC.) Brid. ex Moug. et Nestl.), ohňovec Lundellov (*Phellinus lundellii* Niemelä), tis obyčajný (*Taxus baccata* L.), muchotrávka červená čižmičkatá (*Amanita muscaria* var. *guessowii* Veselý).

Zoznam druhov živočíchov tvoriacich predmet ochrany: plšík lieskový (*Muscardinus avellanarius*), bielozubka krpatá (*Crocідura suaveolens*), piskor vrchovský (*Sorex alpinus*), plch lesný (*Dryomys nitedula*), myšovka horská (*Sicista betulina*), žltouchvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), sluka hôrna (*Scolopax rusticola*), jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*), pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*), d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), d'ateľ veľký (*Dendrocopos major*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), d'ateľ čierny (*Dryocopus martius*), kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), d'ateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), žlna sivá (*Picus canus*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*) a fuzáč karpatský (*Pseudogaurotina excellens*), jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*).

- **Operatívny cieľ 1.3:** V ostatných zónach (mimo zóny A) zachovať alebo zlepšiť stav rašelinných biotopov (Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3), biotopov na podmáčaných a zamokrených lokalitách (Ls1.4, Ls7.4, Ls9.3), brehových porastov pozdĺž vodných tokov (Br4, Br6, Kr8 a Vo1) a druhov rastlín a živočíchov na ne viazaných.

Zoznam druhov rastlín a húb tvoriacich predmet ochrany: andromédka sivolistá (*Andromeda polifolia* L.), diablík močiarny (*Calla palustris* L.), ostrica výbežkatá (*Carex chordorrhiza* L. f.), ostrica oblastá (*Carex diandra* Schrank), ostrica dvojdomá (*Carex dioica* L.), ostrica Hartmanova (*Carex hartmanii* Cajander), ostrica plstnatoplodá (*Carex lasiocarpa* Ehrh.), ostrica barinná (*Carex limosa* L.), ostrica málokvetá (*Carex pauciflora* Lightf.), nátržnica močiarna (*Comarum palustre* L.), kosáček (*Hamatocaulis vernicosus* (Mitt.) Hedenas), rojovník močiarny (*Ledum palustre* L.), kľukva drobnoplodá (*Oxycoccus microcarpus* Turcz. ex Rupr.), kľukva močiarna (*Oxycoccus palustris* Pers.), všivec žezlovitý (*Pedicularis sceptrum-carolinum* L.), blatnica močiarna (*Scheuchzeria palustris* L.), skrytohubka žltobrušená (*Cryptomyces maximus* (Fr.) Rehm).

Zoznam druhov živočíchov tvoriacich predmet ochrany: mihuľa potočná (*Lampetra planeri*), jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), vretenica severná (*Vipera berus*), užovka obojková (*Natrix natrix*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), dulovnica menšia (*Neomys anomalus*), dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*), potočník tatranský (*Allogamus starmachi*), *Psilopteryx psorosa*, *Agrypnia obsoleta*, podenka jazerná (*Siphonurus lacustris*), *Somatochlora alpestris*, *Somatochlora arctica*, pimprlík močiarny (*Vertigo geyeri*).

- **Operatívny cieľ 1.4:** V ostatných zónach (mimo zóny A) zachovať alebo zlepšiť stav lúčnych biotopov európskeho a národného významu (Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8) a druhov rastlín a živočíchov na ne viazaných.

Zoznam druhov tvoriacich predmet ochrany: chrapkáč poľný (*Crex crex*), slepúch obyčajný (*Anguis fragilis*), jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), vretenica severná (*Vipera berus*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*) astrakoš sivý (*Lanius excubitor*).

Operatívne ciele na úseku druhovej ochrany

- **Operatívny cieľ 1.5:** Zachovať alebo zlepšiť stav druhov rastlín lúk a okrajov lesov (zbehovec ihlanovitý (*Ajuga pyramidalis* L.), ľalia cibul'konosná (*Lilium bulbiferum* L.), trčnček jednolistý (*Malaxis monophyllos* (L.) Sw.), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus* L.), zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata* (Kit. ex Schult.) Hendrych)), poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica* G. Reuss), vrchovka alpínska (*Tozzia carpathica* Woł.) a druhov živočíchov hnedáček čermeľový (*Melitaea diamina*), očkáň hnedý (*Coenonympha hero*), slepúch obyčajný (*Anguis fragilis*), jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), vretenica severná (*Vipera berus*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*) a strakoš sivý (*Lanius excubitor*).
- **Operatívny cieľ 1.6:** Zlepšiť stav druhu kamzík vrchovský tatranský (*Rupicapra rupicapra tatrica*).
- **Operatívny cieľ 1.7:** Zlepšiť stav druhu svišť vrchovský tatranský (*Marmota marmota latirostris*).
- **Operatívny cieľ 1.8:** Zachovať stav druhu medveď hnedý (*Ursus arctos*).
- **Operatívny cieľ 1.9:** Zachovať stav druhu vlk dravý (*Canis lupus*).

- **Operatívny cieľ 1.10:** Zlepšiť stav druhu rys ostrovid (*Lynx lynx*).
- **Operatívny cieľ 1.11:** Zachovať stav druhu vydra riečna (*Lutra lutra*).
- **Operatívny cieľ 1.12:** Zlepšiť stav druhu mačka divá (*Felis silvestris*).
- **Operatívny cieľ 1.13:** Zachovať stav druhu bobor vodný (*Castor fiber*).
- **Operatívny cieľ 1.14:** Zlepšiť stav druhu tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*).
- **Operatívny cieľ 1.15:** Zlepšiť stav druhu tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*).
- **Operatívny cieľ 1.16:** Zlepšiť stav druhu orol skalný (*Aquila chrysaetos*) a výr skalný (*Bubo bubo*).
- **Operatívny cieľ 1.17:** Zlepšiť stav druhu orol krikľavý (*Aquila pomarina*).
- **Operatívny cieľ 1.18:** Zlepšiť stav druhu sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*).
- **Operatívny cieľ 1.19:** Zachovať stav druhu murárik červenokrídly (*Tichodroma muraria*).
- **Operatívny cieľ 1.20:** Zachovať stav druhu včelár lesný (*Pernis apivorus*).
- **Operatívny cieľ 1.21:** Zlepšiť stav druhu bocian čierny (*Ciconia nigra*).
- **Operatívny cieľ 1.22:** Zachovať alebo zlepšiť stav druhov netopierov – uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), večernica severská (*Eptesicus nilssonii*), netopier Brandtov (*Myotis brandtii*), netopier vodný (*Myotis daubentonii*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*) a večernica pestrá (*Vespertilio murinus*).
- **Operatívny cieľ 1.23:** Zlepšiť stav druhov obojživelníkov – kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), mlok horský (*Triturus alpestris*) a salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*).
- **Operatívny cieľ 1.24:** Zlepšiť stav druhu jasoň červenooký (*Parnassius apollo*).

Operatívne ciele na úseku starostlivosti o krajinu

Pre dlhodobý cieľ 2: Zabezpečiť naplnenie hlavných funkcií národného parku, hlavne potenciálu pre trvalo udržateľné využívanie lesných biotopov a trávnatých porastov a vhodných foriem rekreácie a cestovného ruchu bez negatívneho vplyvu na predmety ochrany územia.

- **Operatívny cieľ 2.1:** Zachovať priaznivý stav biotopov a na ne viazaných druhov, ktoré sú v kontakte s intenzívne navštevovanými lokalitami (okolie vysokohorských chát, turistických chodníkov, lyžiarskych stredísk, horolezeckých areálov, skialpinistických trás atď.)
- **Operatívny cieľ 2.2:** Zlepšiť poznanie krajiny na úrovni jej prvotnej a druhotnej štruktúry s dôrazom na špecifické prvky ako prvky historickej krajinnej štruktúry, významné krajinné prvky, významné vizuálne exponované priestory a zabezpečiť ich dôslednú ochranu.
- **Operatívny cieľ 2.3:** Zachovať stav anorganických predmetov ochrany, zlepšiť poznanie vybraných anorganických javov a zabezpečiť ich dôslednú ochranu.
- **Operatívny cieľ 2.4:** Zamedzenie urbanizovania územia národného parku, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí územia vrátane ochranného pásma národného parku.

Operatívne ciele na úseku výchovy, vzdelávania a spolupráce

Pre dlhodobý cieľ 2: Zabezpečiť naplnenie hlavných funkcií TANAP-u, hlavne potenciálu pre trvalo udržateľné využívanie lesných biotopov a trávnatých porastov a vhodných foriem rekreácie a cestovného ruchu bez negatívneho vplyvu na predmety ochrany územia TANAP-u.

- **Operatívny cieľ 2.5:** Zvýšiť ekologické povedomie obyvateľstva pri ochrane územia národného parku a ochranného pásma: anorganických javov, významných biotopov, rastlinných a živočíšnych druhov, vodných tokov a plôch a krajiny prostredníctvom aktívnej environmentálnej výchovy a komunikácie so subjektami pôsobiacimi v území.

Rozdelenie územia na ekologicko-funkčné priestory

EFP sú vymedzené na základe zoskupenia ekologicky príbuzných biotopov a ich rovnakého ekologického a socioekonomického hodnotenia. EFP je charakterizovaný homogenitou ekologických podmienok a jednotným funkčným zameraním z hľadiska cieľov ochrany prírody, pričom je v území priestorovo opakovateľnou jednotkou s podrobne určeným typom základnej starostlivosti. Na území TANAP-u sa vyčleňuje 13 EFP. Ich prehľad a ďalšie podrobnosti sú uvedené v tabuľke 21.

Tabuľka 21: Prehľad biotopov v EFP, hlavné znaky starostlivosti a špecifické socioekonomické využitie

Zóna	Kód EFP	Názov EFP	Prehľad biotopov patriacich do EFP	Hlavné znaky starostlivosti a špecifické socioekonomické využitie
A	EFP1	Alpínska vegetácia bez antropických aktivít ponechaná na samovoľný vývoj	A11 Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade A12 Alpínske snehové výležíská na silikátovom podklade A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty A14 Alpínske snehové výležíská na vápnitom podklade A15 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa A16 Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade A17 Vysokosteblové spoločenstvá vlhkých skalných žľabov na karbonátovom podklade A19 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk3 Silikátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni Sk4 Karbonátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni Sk8 Nesprístupnené jaskynné útvary Vo1 Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried <i>Littorelletea uniflorae</i> a/alebo <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> Br6 Brehové porasty deväťsilov Kr4 Spoločenstvá subalpínskych krovín Kr5 Nízke subalpínske kroviny	Nerušený, samovoľný vývoj biotopov bez ľudských zásahov (ochrana prírodných procesov), monitoring a výskum

			Kr10 Kosodrevina Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte Ra1 Aktívne vrchoviská Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská Pr1 Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách	
A	EFP2	Alpínska vegetácia so športovými - aktivitami ponechaná na samovoľný vývoj	A11 Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade A12 Alpínske snehové výležíská na silikátovom podklade A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty A14 Alpínske snehové výležíská na vápnitom podklade A15 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa A16 Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade A17 Vysokosteblové spoločenstvá vlhkých skalných žľabov na karbonátovom podklade A19 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk3 Silikátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni Sk4 Karbonátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni Sk8 Nesprístupnené jaskynné útvary Vo1 Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried <i>Littorelletea uniflorae</i> a/alebo <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> Br6 Brehové porasty deväťsilov	Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských zásahov (ochrana prírodných procesov), športová činnosť (turistika, horolezectvo, skialpinizmus) je usmernená podľa Návštevného poriadku alebo upravená v zozname vyhradených miest, monitoring a výskum

			Kr4 Spoločenstvá subalpínskych krovín Kr5 Nízke subalpínske kroviny Kr10 Kosodrevina Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte Ra1 Aktívne vrchoviská Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská Pr1 Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách	
A	EFP3	Kosodrevinové a kríčkovité biotopy ponechané na samovoľný vývoj	Kr10 Kosodrevina Kr4 Spoločenstvá subalpínskych krovín Kr5 Nízke subalpínske kroviny A11 Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade A12 Alpínske snehové výležíská na silikátovom podklade A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty A15 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa A16 Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade A19 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni A18 Horské vysokosteblové spoločenstvá na suchších a teplejších svahoch A17 Vysokosteblové spoločenstvá vlhkých skalných žľabov na karbonátovom podklade Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk3 Silikátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni Sk4 Karbonátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni	Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských zásahov (ochrana prírodných procesov), športová činnosť (turistika, horolezectvo, skialpinizmus) je usmernená podľa Návštevného poriadku alebo upravená v zozname vyhradených miest, monitoring a výskum, na základe § 29 ods. 2 Zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, zákaz činnosti podľa § 16 ods. 1 neplatí a súhlas na vykonávanie činnosti podľa § 16 ods. 2 sa nevyžaduje v prípadoch podľa odseku 1 písm. a), d) až g) alebo

			Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte Ra1 Aktívne vrchoviská Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská Vo1 Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried <i>Littorelletea uniflorae</i> a/alebo <i>Isoeto-Nanojuncetea</i>	odseku 1 písm. c), ak ide o monitoring a prírodovedný prieskum a výskum, vykonanie opatrení na odstraňovanie a zamedzenie šírenia nepôvodných druhov alebo vykonanie zásahov na záchranu chránených živočíchov a chránených rastlín, predovšetkým hlucháňa hôrneho a tetra holniaka
A	EFP4	Lesné biotopy ponechané na samovoľný vývoj	Ls 9.1 Smrekové lesy čučoriedkové Ls 9.2 Smrekové lesy vysokobylinné Ls 9.3 Podmáčané smrekové lesy Ls 9.4 Smrekovcovo-limbové lesy Ls 8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy Ls 7.2 Rašeliniskové borovicové lesy Ls 7.3 Rašeliniskové smrekové lesy Ls 6.2 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy Ls 5.2 Kyslomilné bukové lesy Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy Ls 1.4 Horské jelšové lužné lesy X2 Rúbaniská s prevahou drevín Kr10 Kosodrevina	Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských zásahov (ochrana prírodných procesov), športová činnosť (turistika) je usmernená podľa Návštevného poriadku alebo upravená v zozname vyhradených miest, monitoring a výskum, na základe § 29 ods. 2 Zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, zákaz činnosti podľa § 16 ods. 1 neplatí a súhlas na vykonávanie činnosti podľa §

			Kr4 Spoločenstvá subalpínskych krovín A11 Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade A15 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa A16 Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade A19 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni	16 ods. 2 sa nevyžaduje v prípadoch podľa odseku 1 písm. a), d) až g) alebo odseku 1 písm. c), ak ide o monitoring a prírodovedný prieskum a výskum, vykonanie opatrení na odstraňovanie a zamedzenie šírenia nepôvodných druhov alebo vykonanie zásahov na záchranu chránených živočíchov a chránených rastlín, predovšetkým hlucháňa hôrneho a tetra holniaka
A	EFP5	Vysokohorské turistické chaty a príľahlé priestory s vegetáciou	A11 Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade A12 Alpínske snehové výležíská na silikátovom podklade A15 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa A16 Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade Kr10 Kosodrevina Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk3 Silikátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni Ls 9.1 Smrekové lesy čučoriedkové Ls 9.2 Smrekové lesy vysokobylinné Ls 9.4 Smrekovcovo-limbové lesy	Rekonštrukcia a údržba chat a zariadení, využívanie okolitého priestoru na skladovanie a zásobovanie, voľný pohyb turistov, športová činnosť je usmernená podľa Návštevného poriadku alebo upravená v zozname vyhradených miest
B	EFP6	Alpínska vegetácia so	A11 Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade A12 Alpínske snehové výležíská na silikátovom podklade	Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských

		športovými - aktivitami ponechaná na samovoľný vývoj	A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty A14 Alpínske snehové výležíská na vápnitom podklade A15 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa A16 Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade A17 Vysokosteblové spoločenstvá vlhkých skalných žľabov na karbonátovom podklade A19 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk3 Silikátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni Sk8 Nesprístupnené jaskynné útvary Br6 Brehové porasty deväťsilov Kr4 Spoločenstvá subalpínskych krovín Kr5 Nízke subalpínske kroviny Kr10 Kosodrevina Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte Ra1 Aktívne vrchoviská Pr1 Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách	zásahov (ochrana prírodných procesov), športová činnosť (turistika, skialpinizmus) je usmernená podľa Návštevného poriadku alebo upravená v zozname vyhradených miest, monitoring a výskum
B	EFP7	Kosodrevinové a kríčkovité biotopy ponechané na	Kr10 Kosodrevina Kr4 Spoločenstvá subalpínskych krovín Kr5 Nízke subalpínske kroviny A11 Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade	Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských zásahov (ochrana prírodných procesov), športová činnosť

		samovoľný vývoj A12 Alpínske snehové výležíská na silikátovom podklade A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty A15 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa A16 Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade A19 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni A18 Horské vysokosteblové spoločenstvá na suchších a teplejších svahoch Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk3 Silikátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte Ra1 Aktívne vrchoviská Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská Vo1 Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried <i>Littorelletea uniflorae</i> a/alebo <i>Isoeto-Nanojuncetea</i>	(turistika, skialpinizmus) je usmernená podľa Návštevného poriadku alebo upravená v zozname vyhradených miest, monitoring a výskum
B	EFP8	Lesné biotopy na zamokrených a podmáčaných stanovištiach a rašeliniská s osobitným Ls 9.1 Smrekové lesy čučoriedkové Ls 9.2 Smrekové lesy vysokobylinné Ls 9.3 Podmáčané smrekové lesy Ls 8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy Ls 7.1 Rašeliniskové brezové lesíky Ls 7.2 Rašeliniskové borovicové lesy Ls 7.3 Rašeliniskové smrekové lesy Ls 1.4 Horské jelšové lužné lesy	Starostlivosť o lesné biotopy a druhy s dôrazom na ochranu a zachovanie mokradí a rašelinísk podľa osobitného režimu starostlivosti, zachovanie hydrického režimu a významných glacifluviálnych reliéfových

		spôsobom starostlivosti	X2 Rúbaniská s prevahou drevín X1 Rúbaniská s prevahou bylín a tráv Br6 Brehové porasty deväťsilov Pr1 Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách Pr3 Penovcové prameniská Ra1 Aktívne vrchoviská Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská	foriem, športová činnosť je usmernená podľa Návštevného poriadku alebo upravená v zozname vyhradených miest, monitoring a výskum
B	EFP9	Lesné biotopy s osobitným spôsobom starostlivosti	Ls 9.1 Smrekové lesy čučoriedkové Ls 9.2 Smrekové lesy vysokobylinné Ls 9.3 Podmáčané smrekové lesy Ls 9.4 Smrekovcovo-limbové lesy Ls 8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy Ls 7.2 Rašeliniskové borovicové lesy Ls 7.3 Rašeliniskové smrekové lesy Ls 6.2 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy Ls 5.2 Kyslomilné bukové lesy Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy Ls 1.4 Horské jelšové lužné lesy X2 Rúbaniská s prevahou drevín	Prírode blízke obhospodarovanie v lesných porastoch smerom k prírodnému lesu v plánovanom horizonte 30 rokov. Po zabezpečení priaznivého stavu biotopov a ekologickej stability porastov sa časti EFP postupne preradia do A zóny, športová činnosť je usmernená podľa Návštevného poriadku alebo upravená v zozname vyhradených miest, monitoring a výskum

C	EFP10	Alpínska vegetácia so športovými aktivitami	A11 Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade A12 Alpínske snehové výležíská na silikátovom podklade A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty A14 Alpínske snehové výležíská na vápnitom podklade A15 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa A16 Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade A17 Vysokosteblové spoločenstvá vlhkých skalných žľabov na karbonátovom podklade A19 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk3 Silikátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni Sk4 Karbonátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni Sk8 Nesprístupnené jaskynné útvary Kr4 Spoločenstvá subalpínskych krovín Kr5 Nízke subalpínske kroviny Kr10 Kosodrevina Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte Ra1 Aktívne vrchoviská Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská Pr1 Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách	Bežné obhospodarovanie, športová činnosť (turistika, skialpinizmus) je usmernená podľa Návštevného poriadku alebo upravená v zozname vyhradených miest, monitoring a výskum
---	-------	---	---	---

C1	EFP11	Kosodrevinové a kríčkovité biotopy	Kr10 Kosodrevina Kr4 Spoločenstvá subalpínskych krovín Kr5 Nízke subalpínske kroviny A11 Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade A12 Alpínske snehové výležíská na silikátovom podklade A13 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty A15 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa A16 Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade A19 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni A18 Horské vysokosteblové spoločenstvá na suchších a teplejších svahoch A17 Vysokosteblové spoločenstvá vlhkých skalných žľabov na karbonátovom podklade Sk1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk2 Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou Sk3 Silikátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni Sk4 Karbonátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte Ra1 Aktívne vrchoviská Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská	Bežné obhospodávanie, športová činnosť (turistika, skialpinizmus) je usmernená podľa Návštevného poriadku alebo upravená v zozname vyhradených miest, monitoring a výskum
----	-------	------------------------------------	--	--

C1	EFP12	Lesné biotopy s prírodou blízko starostlivosťou	Ls 9.1 Smrekové lesy čučoriedkové Ls 9.2 Smrekové lesy vysokobylinné Ls 9.3 Podmáčané smrekové lesy Ls 9.4 Smrekovcovo-limbové lesy Ls 8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy Ls 7.2 Rašeliniskové borovicové lesy Ls 7.3 Rašeliniskové smrekové lesy Ls 6.2 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy Ls 5.2 Kyslomilné bukové lesy Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy Ls 1.4 Horské jelšové lužné lesy X2 Rúbaniská s prevahou drevín	Prírode blízke obhospodarovanie v lesných porastoch smerom k prírodnému lesu, športová činnosť je usmernená podľa Návštevného poriadku alebo upravená v zozname vyhradených miest, monitoring a výskum
C1	EFP13	Trvalé trávne porasty s extenzívnym využitím, príp. trvalé trávne porasty v rekonštrukcii	Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky Lk2 Horské kosné lúky Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach Lk6 Podmáčané lúky podhorských a horských oblastí Tr8b Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz	Stále, pravidelné extenzívne využívanie kosením alebo premulčovaním, usmernenou extenzívnou pastvou hospodárskych zvierat, výrub náletových drevín, vylučuje sa chemické hnojenie, športová činnosť je usmernená podľa Návštevného poriadku alebo upravená v zozname vyhradených miest, monitoring a výskum

A zóna

Toto územie zahŕňa najmä subniválny, alpínsky, subalpínsky, supramontánný až izolovane montánný stupeň. V najvyššie položených častiach sú to trávno-bylinné až skalné spoločenstvá, kosodrevinové porasty a prírodné lesné vysokohorské až horské biotopy. Predstavuje výraznú koncentráciu prírodných hodnôt najvyššieho významu živej a neživej prírody so zachovalými pôvodnými ekosystémami. Patria sem pôvodné biotopy s vysokým stupňom stability a samoregulačnou schopnosťou.

Dôvodom vyčlenenia A zóny je ponechanie biotopov ich prirodzenému vývoju, uchovanie alebo obnova samoregulačných procesov v ekosystémoch a vylúčenie ľudských zásahov do prírodného prostredia.

EFP1 – Alpínska vegetácia bez antropických aktivít ponechaná na samovoľný vývoj

EFP1 sa nachádza v subalpínskom až alpínskom stupni. Z abiotických javov sú prítomné skalné bralá, morény posledného zaľadnenia, glacifluviálne sedimenty, štruktúrne pôdne formy (polygonálne a dláždené pôdy, kamenné vence, tufury) a sutiny. Na vápencoch sú prítomné krasové javy vysokohorského krasu, priepasti a jaskyne. Osobitným významným abiotickým prvkom v území národného parku sú vodné plochy – horské jazerá. Ich vývoj súvisí s pleistocénnym zaľadnením. Biota je tvorená viac-menej súvislými porastami vysokohorských tráv a bylín, vegetáciou skalných stien, špár a sutín na karbonátoch aj silikátoch. Výskyt mnohých glaciálnych relikto, chránených, vzácných a ohrozených druhov rastlín a živočíchov.

V EFP1 sú vylúčené všetky antropické aktivity (športové a turistické aktivity, poľovníctvo). V tomto EFP je možné vykonávať výskum, monitoring biotopov a druhov s cieľom sledovania ich prirodzeného vývoja. Lov, usmrcovanie a chytanie živočíchov je v rámci EFP zakázané. Výskum sa uskutočňuje v rámci vedecko-výskumnej činnosti. Celková výmera EFP1 je 5361,18 ha.

EFP2 – Alpínska vegetácia so športovými aktivitami ponechaná na samovoľný vývoj

EFP2 zaberá plochy alpínskeho až subniválneho stupňa, ktoré sú využívané na turistiku, horolezectvo a skialpinizmus. Z abiotických javov sú prítomné skalné bralá, morény posledného zaľadnenia, glacifluviálne sedimenty, štruktúrne pôdne formy (polygonálne a dláždené pôdy, kamenné vence, tufury) a sutiny. Osobitným významným abiotickým prvkom v území národného parku sú vodné plochy – horské jazerá. Ich vývoj súvisí s pleistocénnym zaľadnením. Biota je tvorená viac-menej súvislými porastami vysokohorských tráv a bylín, vegetáciou skalných stien, špár a sutín na karbonátoch aj silikátoch. Výskyt mnohých glaciálnych relikto, chránených, vzácných a ohrozených druhov rastlín a živočíchov.

V EFP2 je možné vykonávať športové aktivity ako turistika, horolezectvo, skialpinizmus, športové a kultúrno - výchovné využívanie EFP. Správa TANAP-u alebo orgán ochrany prírody môže v odôvodnených prípadoch vyhradené trasy alebo lokality pre jednotlivé činnosti uzavrieť a/alebo jednotlivé aktivity časovo obmedziť. Podrobnejšie podmienky využívania a priestory vyčlenené na tieto aktivity sú uvedené v Návštevnom poriadku alebo upravené v zozname

vyhradených miest. Lov, usmrcovanie a chytanie živočíchov je v rámci EFP zakázané. V EFP2 je možné vykonávať výskum, monitoring biotopov a druhov. Celková výmera EFP2 je 6550,73 ha.

EFP 3 – Kosodrevinové a kríčkovité biotopy ponechané na samovoľný vývoj

EFP3 sa nachádza prevažne v subalpínskom stupni. Biota je tvorená viac-menej súvislými porastami kosodreviny a kríčkovými biotopmi. Z abiotických javov sú prítomné miestami skalné bralá a nepohyblivé sutiny.

V EFP3 sa je možné vykonávať športové aktivity ako turistika, skialpinizmus, športové, a kultúrno - výchovné využívanie EFP. Lyžiarske aktivity v tomto EFP je možné uskutočňovať len za priaznivých snehových podmienok. Správa TANAP-u alebo orgán ochrany prírody môže v odôvodnených prípadoch vyhradené trasy alebo lokality pre jednotlivé činnosti uzavrieť a/alebo jednotlivé aktivity časovo obmedziť. Podrobnejšie podmienky využívania a priestory vyčlenené na tieto aktivity sú uvedené v Návštevnom poriadku alebo upravené v zozname vyhradených miest. Je možné vykonávať výskum, monitoring biotopov a druhov. Na základe § 29 ods. 2 Zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, zákaz činnosti podľa § 16 ods. 1 neplatí a súhlas na vykonávanie činnosti podľa § 16 ods. 2 sa nevyžaduje v prípadoch podľa odseku 1 písm. a), d) až g) alebo odseku 1 písm. c), ak ide o monitoring a prírodovedný prieskum a výskum, vykonanie opatrení na odstraňovanie a zamedzenie šírenia nepôvodných druhov alebo vykonanie zásahov na záchranu chránených živočíchov a chránených rastlín, predovšetkým hlucháňa hôrneho a tetra holniaka. Výnimka na lov raticovej a srstnatej zveri sa udeľí na presne určené lokality a časové obdobie v kalendárnom roku.

Výskum a monitoring biotopov a druhov sa uskutočňuje v rámci vedecko-výskumnej činnosti. Celková výmera EFP3 je 8306,18 ha.

EFP4 – Lesné biotopy ponechané na samovoľný vývoj

Z geomorfologického hľadiska sa lesné biotopy v oblasti hornej hranice lesa nachádzajú prevažne na hladkých svahoch (fazety) s granodioritom a s periglaciálnym sutinovým pokryvom v pohybe, na druhohorných horninách sa nachádza hôľny až podhôľny rázsochový reliéf, resp. na bralách bralovo – hôľny až bralový reliéf (na kryštaliniku a mezozoiku), v tróгах a v dolnej časti sa prevažne nachádzajú ľadovcové formy akumulácie s miernou formou denudácie, pod Cestou slobody sa nachádzajú glacifluviálne a fluviálne formy akumulácie. Z hľadiska pôvodnosti (zachovalosti) lesných biotopov ide o prírodné až prirodzené lesné biotopy. Z lesných biotopov tu prevažujú smrekové lesy čučoriedkové a smrekové lesy vysokobylinné. Na extrazonálnych stanovištiach sa vyskytujú smrekovcovo-limbové lesy. Na živnejších a najmä na karbonátových stanovištiach sú zastúpené bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, javorovo-bukové horské lesy a vápnomilné bukové lesy. Na silne skeletnatých pôdach sú izolovane zastúpené lipovo-javorové sutinové lesy. Na podmáčaných až zamokrených lokalitách sa nachádzajú podmáčané smrekové lesy. V

depresiách glacičných až glaciľuviálnych sedimentov sa nachádzajú rašeliniská alebo rašeliniskové lesy.

V EFP4 je možné vykonávať športové aktivity ako turistika, skialpinizmus, športové, a kultúrno - výchovné využívanie EFP. Lyžiarske aktivity v tomto EFP je možné uskutočňovať len za priaznivých snehových podmienok. Správa TANAP-u alebo orgán ochrany prírody môže v odôvodnených prípadoch vyhradené trasy alebo lokality pre jednotlivé činnosti uzavrieť a/alebo jednotlivé aktivity časovo obmedziť. Podrobnejšie podmienky využívania a priestory vyčlenené na tieto aktivity sú uvedené v Návštevnom poriadku alebo upravené v zozname vyhradených miest. Na základe § 29 ods. 2 Zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, zákaz činnosti podľa § 16 ods. 1 neplatí a súhlas na vykonávanie činnosti podľa § 16 ods. 2 sa nevyžaduje v prípadoch podľa odseku 1 písm. a), d) až g) alebo odseku 1 písm. c), ak ide o monitoring a prírodovedný prieskum a výskum, vykonanie opatrení na odstraňovanie a zamedzenie šírenia nepôvodných druhov alebo vykonanie zásahov na záchranu chránených živočíchov a chránených rastlín, predovšetkým hlucháňa hôrneho a tetrova holniaka. Výnimka na lov raticovej a srstnatej zveri sa udeľí na presne určené lokality a časové obdobie v kalendárnom roku.

Výskum a monitoring biotopov a druhov sa uskutočňuje v rámci vedecko-výskumnej činnosti. Celková výmera EFP4 je 16852,98 ha.

EFP5 – Vysokohorské turistické chaty a príľahlé priestory s vegetáciou

EFP5 predstavuje vymedzené územie vysokohorských chát a ich okolia, ktoré je intenzívne ovplyvnené návštevníkmi. Biotu tvoria fragmenty biotopov, niektoré časti sú silne zošľapané a miestami silne devastované. V EFP je možné vykonávať rekonštrukciu a údržbu chát a zariadení súvisiacich s ich prevádzkou, využívanie okolitého priestoru na skladovanie a zásobovanie, voľný pohyb turistov, športová činnosť je usmernená podľa Návštevneho poriadku alebo upravená v zozname vyhradených miest. Celková výmera EFP5 je 4,15 ha.

B zóna

Územie B zóny predstavuje najmä alpínsky, subalpínsky, supramontánný až montánný stupeň so zastúpením lesných a nelesných biotopov a na ne viazaných druhov, ktoré sú mierne ovplyvnené ľudskými aktivitami. V B zóne sa uplatňujú osobitné zásady starostlivosti o biotopy a druhy. V lesných porastoch sa uplatňujú prírode blízke postupy smerujúce k prírodným lesom v plánovanom horizonte 20 - 30 rokov. Na veľkoplošných kalamitných plochách sa časový horizont na rekonštrukciu lesných biotopov môže stanoviť na 50 rokov.

Na zamokrených a podmáčaných stanovištiach sú miestami prítomné rašeliniská a lokality s chránenými druhmi. Na týchto lokalitách je starostlivosť zameraná na ochranu mokradí a rašeliniskových biotopov, zachovanie hydrického režimu a významných glaciľuviálnych reliéfových foriem.

Uplatňuje sa udržiavací alebo zlepšovací manažment s cieľom zlepšiť priaznivý stav biotopov a druhov. Po prehodnotení a zabezpečení priaznivého stavu biotopov a ekologickej stability porastov sa časti B zóny postupne preradia do A zóny.

EFP6 – Alpínska vegetácia so športovými aktivitami ponechaná na samovoľný vývoj

EFP6 zaberá plochy alpínskeho, ktoré sú využívané na turistiku a skialpinizmus. Z abiotických javov sú prítomné skalné bralá, morény posledného zaľadnenia, glacifluviálne sedimenty, štruktúrne pôdne formy (polygonálne a dláždené pôdy, kamenné vence, tufury) a sutiny. Biota je tvorená viac-menej súvislými porastami vysokohorských tráv a bylín, vegetáciou skalných stien, špár a sutín na silikátoch. Zaznamenaný je výskyt mnohých glaciálnych reliktov, chránených, vzácných a ohrozených druhov rastlín a živočíchov.

V EFP6 je možné vykonávať športové aktivity ako turistika, skialpinizmus, športové, a kultúrno - výchovné využívanie EFP. Správa TANAP-u alebo orgán ochrany prírody môže v odôvodnených prípadoch vyhradené trasy alebo lokality pre jednotlivé činnosti uzavrieť a/alebo jednotlivé aktivity časovo obmedziť. Podrobnejšie podmienky využívania a priestory vyčlenené na tieto aktivity sú uvedené v Návštevnom poriadku alebo upravené v zozname vyhradených miest. V EFP6 je možné vykonávať výskum, monitoring biotopov a druhov. Celková výmera EFP6 je 2102,21 ha.

EFP 7 – Kosodrevinové a kríčkovité biotopy ponechané na samovoľný vývoj

EFP7 sa nachádza prevažne v subalpínskom stupni. Biota je tvorená viac-menej súvislými porastami kosodreviny a kríčkovými biotopmi. Z abiotických javov sú prítomné miestami skalné bralá a nepohyblivé sutiny.

V EFP7 je možné vykonávať športové aktivity ako turistika, skialpinizmus, športové, a kultúrno - výchovné využívanie EFP. Lyžiarske aktivity v tomto EFP je možné uskutočňovať len za priaznivých snehových podmienok. Správa TANAP-u alebo orgán ochrany prírody môže v odôvodnených prípadoch vyhradené trasy alebo lokality pre jednotlivé činnosti uzavrieť a/alebo jednotlivé aktivity časovo obmedziť. Podrobnejšie podmienky využívania a priestory vyčlenené na tieto aktivity sú uvedené v Návštevnom poriadku alebo upravené v zozname vyhradených miest. Je možné vykonávať výskum, monitoring biotopov a druhov. Celková výmera EFP7 je 1622,38 ha.

EFP8 – Lesné biotopy na zamokrených a podmáčaných stanovištiach a rašeliniská s osobitným spôsobom starostlivosti

EFP8 sa nachádza prevažne v montánnom vegetačnom stupni. Biotu predstavujú nelesné aj lesné rašelinné spoločenstvá s výskytom viacerých ohrozených, vzácných a chránených druhov rastlín, ktorých výskyt je viazaný na miesta s vysokou hladinou podzemnej vody. Sú na ne viazané viaceré vzácne, chránené a ohrozené druhy nižších a vyšších rastlín a živočíchov.

Starostlivosť o biotopy a druhy sa uskutočňuje s dôrazom na ochranu a zachovanie mokradí a rašelinísk. Všetky stavebné aktivity, najmä výstavba lesných ciest musí byť posúdená vo vzťahu k zachovaniu hydrického režimu a priaznivému stavu biotopov a druhov. V tomto EFP sa nedovoľuje odvodňovanie mokradí a rašelinísk. V prípade realizácie stavebných, resp. zemných prác je potrebné posúdenie ohrozenia významných glaciálnych a glacifluviálnych reliéfových foriem. Správa TANAP-u alebo orgán ochrany prírody môže v odôvodnených prípadoch vyhradené trasy alebo lokality pre jednotlivé činnosti uzavrieť a/alebo jednotlivé aktivity časovo obmedziť. Podrobnejšie podmienky využívania a priestory vyčlenené na tieto aktivity sú uvedené v Návštevnom poriadku alebo upravené v zozname vyhradených miest. Je možné vykonávať výskum, monitoring biotopov a druhov. Celková výmera EFP8 je 699,55 ha.

EFP9 – Lesné biotopy s osobitným spôsobom starostlivosti

V EFP9 sa z geomorfologického hľadiska vyskytujú prevažne ľadovcové formy akumulácie s miernou formou denudácie, polygenetická suťová akumulácia, hladký reliéf na silikátových a karbonátových horninách, glacifluviálne a fluviálne formy akumulácie. Z hľadiska pôvodnosti (zachovalosti) lesných biotopov ide o prirodzené až zmenené biotopy.

Starostlivosť o lesné biotopy a druhy sa uskutočňuje metódami prírody blízkeho hospodárenia s cieľom zachovať alebo zlepšiť stav biotopov a posilniť ekologickú stabilitu lesných ekosystémov. V EFP9 je možné vykonávať športové aktivity ako turistika, turistické a športové a kultúrno - výchovné využívanie EFP. Správa TANAP-u alebo orgán ochrany prírody môže v odôvodnených prípadoch vyhradené trasy alebo lokality pre jednotlivé činnosti uzavrieť a/alebo jednotlivé aktivity časovo obmedziť. Podrobnejšie podmienky využívania a priestory vyčlenené na tieto aktivity sú uvedené v Návštevnom poriadku alebo upravené v zozname vyhradených miest. Je možné vykonávať výskum a monitoring biotopov. Celková výmera EFP9 je 4183,32 ha.

C1 podzóna

Toto územie predstavuje prevažne montánnu až alpínsky stupeň so zastúpením lesných a nelesných biotopov a na ne viazaných druhov, ktoré sú ovplyvnené ľudskými aktivitami. V C1 podzóne sa realizuje bežná starostlivosť štandardnými postupmi. Starostlivosť o lesné biotopy sa výhradne zabezpečuje metódami prírody blízkeho obhospodarovania lesa. Uplatňuje sa udržiavací alebo zlepšovací manažment s cieľom zachovať priaznivý stav biotopov a druhov.

EFP10 – Alpínska vegetácia so športovo-turistickými aktivitami

EFP10 zaberá plochy alpínskeho stupňa, ktoré sú využívané na turistiku a skialpinizmus. Z abiotických javov sú prítomné skalné bralá, morény posledného zaľadnenia, glacifluviálne sedimenty a sutiny. Biota je tvorená viac-menej súvislými porastami vysokohorských tráv a bylín, vegetáciou skalných stien, špár a sutín na karbonátoch aj silikátoch. Výskyt mnohých glaciálnych reliktov, chránených, vzácných a ohrozených druhov rastlín a živočíchov.

V EFP10 je možné vykonávať športové aktivity ako turistika, skialpinizmus a kultúrno - výchovné využívanie EFP. Správa TANAP-u alebo orgán ochrany prírody môže v odôvodnených prípadoch vyhradené trasy alebo lokality pre jednotlivé činnosti uzavrieť a/alebo jednotlivé aktivity časovo obmedziť. Podrobnejšie podmienky využívania a priestory vyčlenené na tieto aktivity sú uvedené v Návštevnom poriadku alebo upravené v zozname vyhradených miest. V EFP10 je možné vykonávať výskum, monitoring biotopov a druhov. Celková výmera EFP10 je 1510,23 ha.

EFP 11 – Kosodrevinové a kríčkované biotopy

EFP11 sa nachádza prevažne v subalpínskom stupni. Biota je tvorená viac-menej súvislými porastami kosodreviny a kríčkovými biotopmi. Z abiotických javov sú prítomné miestami skalné bralá a nepohyblivé sutiny.

V EFP11 je možné vykonávať športové aktivity ako turistika, skialpinizmus a kultúrno - výchovné využívanie EFP. Lyžiarske aktivity v tomto EFP je možné uskutočňovať len za priaznivých snehových podmienok. Správa TANAP-u alebo orgán ochrany prírody môže v odôvodnených prípadoch vyhradené trasy alebo lokality pre jednotlivé činnosti uzavrieť a/alebo jednotlivé aktivity časovo obmedziť. Podrobnejšie podmienky využívania a priestory vyčlenené na tieto aktivity sú uvedené v Návštevnom poriadku alebo upravené v zozname vyhradených miest. Je možné vykonávať výskum, monitoring biotopov a druhov. Celková výmera EFP11 je 1268,25 ha.

EFP12 – Lesné biotopy s prírode blízkou starostlivosťou

V EFP12 sa z geomorfologického hľadiska vyskytujú prevažne ľadovcové formy akumulácie s miernou formou denudácie, polygenetická suťová akumulácia, hladký reliéf na silikátových a karbonátových horninách, glacifluviálne a fluviálne formy akumulácie. Z hľadiska pôvodnosti (zachovalosti) lesných biotopov ide o zmenené až prirodzené biotopy.

Starostlivosť o lesné biotopy a druhy sa uskutočňuje metódami prírode blízkeho hospodárenia s cieľom zachovať alebo zlepšiť stav biotopov a posilniť ekologickú stabilitu lesných ekosystémov.

V EFP12 je možné vykonávať športové aktivity ako turistika a bežecké lyžovanie. Lyžiarske aktivity v tomto EFP je možné uskutočňovať len za priaznivých snehových podmienok. Správa TANAP-u alebo orgán ochrany prírody môže v odôvodnených prípadoch

vyhradené trasy alebo lokality pre jednotlivé činnosti uzavrieť a/alebo jednotlivé aktivity časovo obmedziť. Podrobnejšie podmienky využívania a priestory vyčlenené na tieto aktivity sú uvedené v Návštevnom poriadku alebo upravené v zozname vyhradených miest. Je možné vykonávať výskum a monitoring biotopov a druhov. Celková výmera EFP12 je 23 648,36 ha

EFP13 – Trvalé trávne porasty s extenzívnym využitím, príp. trvalé trávne porasty v rekonštrukcii

EFP13 je tvorené nelesnými lúčnymi spoločenstvami, ktorých vznik v minulosti podmienil svojou činnosťou prevažne človek. Predovšetkým ide o lúky, na ktorých je potrebné uskutočňovať pravidelné extenzívne kosenie, premulčovanie alebo usmernenú extenzívnu pastvu hospodárskych zvierat a výrub náletových drevín. Vylučuje sa chemické hnojenie. Zmenené až degradované lúky a lúky využívané ako sklady dreva je potrebné rekonštruovať. Športová činnosť je usmernená podľa Návštevneho poriadku alebo upravené v zozname vyhradených miest. Je možné vykonávať výskum a monitoring biotopov. Celková výmera EFP13 je 798,96 ha.

C2 podzóna – priestor pre rozvoj cestovného ruchu

Podzónu C2 reprezentujú plochy medzi existujúcou a navrhovanou infraštruktúrou a stavebnými objektami s biotopmi, ktoré sú ovplyvňované človekom v priestore existujúcich lyžiarskych stredísk. Podzóna je tvorená nelesnými a lesnými biotopmi. Biotopy sú významne fragmentované a obklopené existujúcou infraštruktúrou lyžiarskych stredísk. Podzóna má priradený 3. stupeň ochrany. Pre podzónu C2 sa nevylišujú EFP. Celková výmera C2 je 274,53 ha.

D1 podzóna- zastavané územia

Podzóna D1 zahŕňa zastavané územie mesta Vysoké Tatry a jeho časti (Podbanské, Vyšné Hágy, Nová Polianska, Tatranská Polianka, Tatranské Zruby, Starý Smokovec, Dolný Smokovec, Tatranská Lesná, Tatranská Lomnica, Tatranské Matliare, Kežmarské Žľaby, Tatranská Kotlina) a obcí Štrba časť Štrbské Pleso, Tatranská Javorina a Ždiar časť Magura. Pre zónu D sa nevylišujú EFP. Podzóna má priradený 2. stupeň ochrany. Pre podzónu D1 sa nevylišujú EFP. Celková výmera podzóny D1 je 526,54 ha.

D2 zóna- zjazdové trate, trasy dopravných zariadení

Podzónu D2 reprezentujú plochy existujúcich a pripravovaných lyžiarskych zjazdoviek alebo koridorov dopravných zariadení, strediská cestovného ruchu, rozvojové plochy podľa schválených územno-plánovacích dokumentácií, ako aj plochy na ktorých majú byť umiestnené činnosti, ktorých realizácia bola ku dňu schválenia PS odporučená v súlade so zákonom č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podzóna má priradený 2. stupeň ochrany. Pre podzónu D2 sa nevylišujú EFP. Celková výmera D2 je 409,25 ha.

3.2. Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využívania územia

Zásady starostlivosti – zóna A

Lesné hospodárstvo:

- Ponechať na prirodzený vývoj, bez ľudského usmerňovania a zasahovania do prírodných procesov;
- Vylúčiť akékoľvek hospodárske opatrenia (obnova, výchova, ťažba);
- Kalamitné plochy v lesoch ponechať bez ľudského zásahu na prirodzenú sukcesiu. Drevnú hmotu (biomasu) z kalamitných plôch neodstraňovať, ponechať na mieste bez asanácie. Vykonať iba nevyhnutnú údržbu (zabezpečiť prejazdnosť a schodnosť) existujúcich účelových komunikácií bez stavebno-technických zásahov;
- Vylúčiť používanie chemických látok a hnojív;
- Vylúčiť výstavbu lesnej dopravnej siete;
- Povolený je regulovaný zber reprodukčného materiálu pre potreby obnovy lesných biotopov na území TANAP-u;
- Povolená je nevyhnutná údržba ako prejazdnosť a schodnosť existujúcich účelových komunikácií, lesných ciest a ochranných chodníkov, TZCH, náučných chodníkov bez stavebno - technických zásahov, a prerezávanie popadaných stromov v ich trase, ktoré ohrozujú bezpečný pohyb a prevádzku.

Rastlinstvo, živočíšstvo a huby:

- Ponechať na prirodzený vývoj, bez usmerňovania a zasahovania do prírodných procesov;
- Starostlivosť o ohrozené druhy rastlín a živočíchov zabezpečiť prostredníctvom schválených programov záchrany;
- Zabezpečiť druhovú diverzitu kriticky ohrozených, zraniteľných, vzácných a endemických druhov;

- V prípade výskytu inváznych druhov rastlín zabezpečiť ich mechanickú likvidáciu v zmysle platnej legislatívy;
- Zákaz zberu lesných plodov a húb na neštátnych pozemkoch neplatí pre vlastníka, správcu a nájomcu, pokiaľ je zber pre vlastnú potrebu okrem výnimiek na základe rozhodnutí orgánov štátnej správy;
- OU v sídle kraja môže povoliť výnimku zo zakázaných činností v 5. stupni v súvislosti s vykonaním zásahov na záchranu chránených živočíchov a rastlín a vykonaním opatrení na odstránenie a zamedzenie šírenia nepôvodných druhov.

Výskum a monitoring:

- Usmernená vedecko-výskumná činnosť formou monitoringu. Vedecko-výskumnú činnosť a monitoring zamerať prednostne na problematiku vzácnych a ohrozených biotopov a druhov.

Vodné hospodárstvo:

- Zásahy do toku (odstraňovanie a prehŕňanie riečneho materiálu, odstraňovanie spadnutých stromov z koryta, resp. akékoľvek zásahy do koryta a hydrologického režimu toku) sú povolené len v súvislosti s uvoľňovaním prietočného profilu počas povodňových prietokov, a to len za účelom ochrany mostných objektov - najviac do vzdialenosti 20 m od mostného objektu;
- V súčasnosti povolené množstvá odberov vody pre rôzne účely (pre vysokohorské turistické chaty a iné objekty) považovať za konečné – nie je možné ich navyšovať;
- Pri existujúcich vysokohorských chatách sa prevádzka a výstavba ČOV akceptuje. Pri ostatných existujúcich objektoch je akceptovateľná výstavba malej kanalizačnej siete a domovej ČOV s platným certifikátom po posúdení vplyvov na životné prostredie;
- Vylúčené je hydroenergetické využitie vodných tokov ako aj všetky zásahy súvisiace s vodohospodárskou infraštruktúrou, vrátane všetkých druhov odberov a vrtov.

Rybárstvo:

- Vylúčiť akýkoľvek chov a lov rýb;
- Povoľuje sa zarybňovanie pôvodným genofondom pstruha potočného a násadami pochádzajúcimi z pôvodného generačného materiálu (*Salmo trutta/labrax m. fario*), ktorý sa bude postupne splavovať do nižšie položených úsekov.

Poľovníctvo:

- Na základe § 29 ods. 2 Zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, zákaz činnosti podľa § 16 ods. 1 neplatí a súhlas na vykonávanie činnosti podľa § 16 ods. 2 sa nevyžaduje v prípadoch podľa odseku 1 písm. a), d) až g) alebo odseku 1 písm. c), ak

ide o monitoring a prírodovedný prieskum a výskum, vykonanie opatrení na odstraňovanie a zamedzenie šírenia nepôvodných druhov alebo vykonanie zásahov na záchranu chránených živočíchov a chránených rastlín, predovšetkým hlucháňa hôrneho a tetra holniaka. Výnimka na lov raticovej a srstnatej zveri sa udeľuje na presne určené lokality a časové obdobie v kalendárnom roku;

- V EFP4 sa povoľuje lov raticovej zveri (okrem kamzíka vrchovského tatranského) mimo obdobia od 15.10. do 31.5.

Poľnohospodárstvo:

- Vylúčiť všetky formy poľnohospodárskej činnosti.

Cestovný ruch, turistika, šport:

- Možná je len usmernená športová činnosť v zmysle Návštevného poriadku TANAP-u;
- Pohyb návštevníkov vysokohorských chát je možný len vo vymedzenom priestore EFP 5;
- V odôvodnených prípadoch vyhradené trasy alebo lokality pre jednotlivé činnosti je možné uzavrieť a/alebo jednotlivé aktivity časovo obmedziť;
- Vylúčiť akúkoľvek činnosť v súvislosti s rekreačno-športovým využívaním vodných plôch a tokov okrem akcie „Čisté vody“.

Stavebné objekty a infraštruktúra:

Vysokohorské turistické chaty (Chata pod Rysmi, Horský Hotel Popradské pleso, Majláthova chata Popradské pleso, Horský Hotel Sliezsky dom, Rainerova chata, Zamkovského chata, Zbojnícka chata, Téryho chata, Chata pri Zelenom plese) a prístupové obslužné komunikácie k nim:

- Súčasný počet prevádzkovaných a zaniknutých vysokohorských turistických chát je konečný;
- Pohyb návštevníkov v bezprostrednom okolí vysokohorských chát je možný len vo vymedzenom priestore (EFP5);
- Nezvyšovať povolený odber vody na prevádzku chát a zariadení;
- Nerealizovať žiadne nové prístavby, nadstavby k existujúcim chatám, ktoré súvisia so zvyšovaním lôžkovej kapacity. Požiadavky na prípadnú modernizáciu realizovať len v rámci existujúcich priestorov;
- Na povrchovú úpravu použiť stavebný materiál vhodný do tohto prostredia, vo farebnom riešení, ktoré nepoškodzuje vzhľad krajiny;
- Akceptovateľné sú:
 - výstavby environmentálnych technológií pre zníženie negatívneho zaťaženia prírodného prostredia;

- udržiavacie stavebné práce s cieľom skvalitnenia stavebno-technického stavu objektu tak, aby nedošlo k narušeniu historickej architektúry objektu, resp. s cieľom prinávratenia historicky pôvodného vzhľadu;
- drobné doplnkové stavby, ako sú lavičky, terasy a informačné prvky, umiestniť len vo vymedzenom priestore okolo chaty. Funkciu týchto prvkov považovať za doplnkovú bez dominantného pôsobenia v krajinnom priestore. Na povrchovú úpravu použiť prírodný materiál (drevo, kameň), vo farebnom riešení, ktoré nepoškodzuje vzhľad krajiny;
- Nerozširovať existujúcu sieť prístupových ciest ku chatám a ich súčasné parametre na úkor okolitého prírodného prostredia. Uvedené platí aj pre parkovacie plochy;
- Údržba existujúcich príjazdových ciest k chatám s cieľom zachovať ich dobrý stavebno-technický stav tak, aby sa nezmenil spôsob ich povrchovej úpravy;
- Nové pamätné tabule, symboly, znaky a pod. je možné umiestňovať len v interiéri objektov;
- Používať len ekologicky odbúrateľné čistiace prostriedky;
- Likvidáciu odpadov z prevádzky objektov riešiť environmentálne vyhovujúcimi technológiami, ktoré sú preukázateľne funkčné vo vysokohorskom prostredí;
- Nepovoliť ďalšiu prevádzku objektov, v ktorých chýba alebo je nefunkčná environmentálne vyhovujúca technológia likvidácie odpadov a verejných WC - ako vyhovujúci štandard sociálneho zariadenia;
- Okamžitá likvidácia starých environmentálnych záťaží (odpadky, suché WC pri objekte chaty, zbytky stavebného a iného materiálu).

Prístrešky a objekty na zabezpečenie plnenia úloh strážnej služby, prevádzky a poľovníctva (chaty, prístrešky, terénne stanice a pod.) a prístupové obslužné komunikácie k nim:

- Nebudovať nové objekty (vrátane drobných a doplnkových stavieb) a zariadenia, ani neobnovovať zaniknuté historické objekty;
- Existujúce objekty využívať len pre im stanovenú funkciu. Stavebné práce obmedziť len na udržiavacie práce, nezväčšovať zastavanú plochu, obostavaný priestor (objem a hmotu) objektov;
- Všetky uvedené objekty udržiavať vo vyhovujúcom technickom stave, dobrej architektonicko-výtvarnej úrovni a vo vyhovujúcom materiálovom a farebnom riešení, ktoré nepoškodzuje vzhľad krajiny;
- V okolí objektov sa nesmie zakladať oheň;
- Neoplocovať pozemky.

Turisticky značené chodníky (TZCH), náučné chodníky, objekty informačného systému (ochrany prírody, lesníckych zariadení, turistické smerovníky, informačné tabule, pietne miesta (symbolický cintorín), a i.) a iné objekty (meteorologické staničky, geodetické body a pod.), hraničné kamene, atď.:

- Realizovať len tie stavby, ktoré majú vedecký, náučný alebo informačný charakter;

- Údržbu turistických chodníkov (úpravy erodovaných miest, prepil'ovanie, uvoľňovanie spadnutých stromov a skál) je možné realizovať v celej ich dĺžke do vzdialenosti nevyhnutnej na jej zabezpečenie;
- Dobudovanie objektov informačného systému a drobnej architektúry, ako napr. jednoduché odpočívadlá, realizovať len vo vymedzenom priestore okolo chodníka vo vzdialenosti max. 5 m. Nové informačné systémy stvárať v jednotnom štýle z prírodných materiálov. Funkciu týchto prvkov považovať za doplnkovú bez dominantného pôsobenia v krajinnom prostredí;
- Súčasné rozmiestnenie symbolov a znakov v prírodnom prostredí (mimo areálu symbolického cintorína) a ich počet považovať za konečný. Pamätné tabule a iné artefakty je možné umiestňovať len v interiéri existujúcich objektov;
- Všetky uvedené objekty udržiavať vo vyhovujúcom technickom stave, dobrej architektonicko-výtvarnej úrovni a vo vyhovujúcom materiálovom a farebnom riešení, ktoré nepoškodzuje vzhľad krajiny. Značené turistické chodníky udržiavať s viditeľným turistickým značením.

Zásady starostlivosti – zóna B

Lesné hospodárstvo:

- Vytvárať predpoklady pre postupné priblíženie sa k stavu prirodzených lesov cez cieľavedomú výchovu, etapovitú obnovu a rekonštrukciu (zastúpenie drevín má zodpovedať stanovištným podmienkam, obnovná doba dlhá až nepretržitá, cieľová štruktúra porastov rôznoveká a diferencovaná horizontálne a vertikálne, cieľové zakmenenie 0,6 – 0,7 (0,8);
- V prípade kalamít je potrebné zabezpečiť urýchlené spracovanie napadnutej (aktívnej) drevnej hmoty, resp. jej mechanickú asanáciu. Stojace štompy, zlomy, tenšinu a časť ležaniny, ktoré už opustil podkôrny hmyz (neatraktívna hmota), ponechať na mieste (minimálne 10 ks na 1 ha);
Vylúčiť leteckú aplikáciu chemických látok a hnojív, vápnenie.
- Umelú obnovu drevín zabezpečiť len autochtónnymi drevinami a zabezpečiť dôsledné dodržanie semenárskych oblastí;
- Pri obnovnej ťažbe lesných porastov vo fáze dorubu, ponechať živé stojace stromy s priemernou hrúbkou kmeňa hlavnej úrovne (minimálne 10 ks na 1 ha);
- Pri obnove uplatňovať výberkový alebo účelový hospodársky spôsob so zameraním na zvýšenie odolnosti lesného porastu a zabezpečenie priaznivej štruktúry lesných biotopov;
- Pri obnove lesných biotopov využívať prirodzenú obnovu na ploche min. 60 % z obnovovanej plochy;

- Ponechať časť pionierskych drevín na dožitie (najmenej 30-40 %), neodstraňovať ich počas výchovy;
- Na zamokrených a rašeliniskových stanovištiach uplatňovať osobitné zásahy s cieľom vytvorenia vhodných podmienok pre nelesné rašeliniskové spoločenstvá (pomiestne alebo celoplošné odstraňovanie krovín a drevín), zníženie zakmenenia a zápoja s cieľom presvetlenia a zabezpečenie vhodných hydrických podmienok. Na lokalitách, kde sú brezové rašeliniskové lesíky, výchovnými zásahmi znížiť zastúpenie smreka a smrekovca;
- Starostlivosť o brehové porasty zamerať na podporu listnatých drevín a krovín a podporu nelesných brehových biotopov. Používať technológie šetriace vodné prostredie a brehové porasty;
- Neodstraňovať hrubé mŕtve drevo – stojace, štompy, vývraty (odporúča sa ponechanie min. 10 ks/ha, min hrúbka v $d_{1,3}$ 30 cm);
- Podpora a zachovanie hrubých životaschopných stromov (požaduje sa ponechať hrubé stromy na dožitie min. 10 ks/ha).

Nelesné biotopy:

- Zabrániť narúšaniu vodného režimu lokality (jej odvodňovaniu a melioračným zásahom v jej okolí), eutrofizácii (splachom živín z okolitých hnojených plôch), pastve, hnojeniu, košarovaniu, zalesňovaniu a mechanickému poškodeniu lokality (napr. pri manipulácii s drevom pri hospodárskych zásahoch);
- Zabezpečiť asanačno-regulačné zásahy na lokalitách cenných z hľadiska ochrany prírody a ohrozených sekundárnou sukcesiou (výrub náletových drevín, kosenie spojené s odstraňovaním fytomasy);
- Odstraňovať expanzívne sa správajúce, stanovištne nepôvodné druhy ich kosením na začiatku kvitnutia cieľového druhu, aj s následným odstránením pokosenej biomasy, aby sa eliminovali ich populácie.

Rastlinstvo, živočíšstvo a huby:

- Starostlivosť o ohrozené druhy rastlín a živočíchov zabezpečiť vhodnými manažmentovými opatreniami, prípadne prostredníctvom osobitných programov záchrany;
- Zabezpečiť záchranu biodiverzity podporou prirodzených zložiek biotopov, vytvárať podmienky na udržanie priaznivého stavu ohrozených, vzácnych, zraniteľných a endemických druhov;
- Sledovať invázne druhy a zabezpečiť ich odstraňovanie v zmysle platnej legislatívy.
- Vylúčiť používanie chemických prípravkov – výnimkou je lokálna aplikácia za účelom potlačania invázných alebo expanzívnych druhov rastlín (potrebné povolenie príslušného orgánu);

Výskum a monitoring:

- Usmernená vedecko-výskumná činnosť formou monitoringu. Vedecko-výskumnú činnosť a monitoring zamerať prednostne na problematiku vzácných a ohrozených biotopov a druhov;
- Zabezpečiť monitoring zdravotného stavu lesných porastov;
- Realizovať monitoring kvality vôd, ichtyologický monitoring vybraných vodných tokov a jazier.

Vodné hospodárstvo:

- Zachovať prirodzené korytá, funkciu a kontinuitu tokov s brehovými porastami a biologickú hodnotu tokov v maximálnej možnej miere. Podporovať prirodzený proces vytvárania bočných ramien na vodnatejších tokoch a ponechávanie časti padnutých stromov v korytách tokov;
- Zásahy do vodných tokov je možné uskutočniť výlučne za účelom ochrany mostných objektov (uvoľnenie prietochného profilu) najviac 30 m nad a pod mostami, cestnými komunikáciami a budovami. Iné zásahy do toku (odstraňovanie a prehŕňanie riečneho materiálu, odstraňovanie spadnutých stromov z koryta, resp. akékoľvek zásahy do koryta a hydrologického režimu toku) sú celkovo nežiaduce;
- Pokiaľ je súvislá vrstva vyvrátených stromov v toku, je možné ich odstránenie/uvoľnenie tak, aby v toku ostali ponechané len solitérne kmene alebo malé skupiny kmeňov;
- Vylúčiť zásahy do hydrologického režimu tokov v území, hydroenergetické využitie a všetky zásahy súvisiace s vodohospodárskou infraštruktúrou, ako aj všetky druhy vrtov (pre pitné účely, geotermálne vrty). Pre pitné účely je možné využiť len povrchové vodné zdroje;
- Odbery vôd obmedziť na najnižšiu možnú mieru. Pri odberoch vody neprekračovať Q_{san} , ktorý má byť stanovený na úrovni $Q_{210-270}$;
- V súčasnosti povolené množstvá odberov vody pre rôzne účely (chaty a iné objekty) považovať za konečné – nie je možné ich navyšovať;
- Pri existujúcich chatách sa prevádzka a výstavba domových ČOV akceptuje. Pri ostatných existujúcich objektoch je akceptovateľná výstavba malej kanalizačnej siete a domovej ČOV s platným certifikátom po posúdení vplyvov na životné prostredie;
- Systematicky podporovať retenciu územia ekologickými spôsobmi (zadržiavanie vody v krajine, citlivé lesné obhospodarovanie, podporovanie korytotvornej činnosti a zvlášť divočenie tokov a pod.). Nerealizovať technické poldre na záchyt vody počas povodní;
- Chrániť vodné toky a plochy pred znečistením.

Rybárstvo:

- Starostlivosť o pôvodné druhy rýb, chov pstruha potočného a jeho zarybňovanie násadami pochádzajúcimi z pôvodného generačného materiálu (*Salmo trutta/labrax m. fario*), ktorý sa bude postupne splavovať do nižšie položených úsekov, je možné len na chovných rybárskych revíroch;
- Vylúčiť hospodárske výlovy rýb, okrem eliminácie nepôvodných a nežiaducich druhov rýb;
- Vylúčiť vysadzovanie pstruha dúhového (*Onchorhynchus mykiss*) a sivoňa potočného (*Salvelinus fontinalis*).

Poľovníctvo:

- Do prirodzeného vývoja populačnej dynamiky poľovnej zveri zasahovať v súlade s chovateľským cieľom ako i legislatívou poľovného obhospodarovania zveri pre príslušnú poľovnú oblasť;
- Prikrmovanie zveri len v existujúcich zariadeniach a s dôrazom na kvalitu používaného krmiva, aby nebolo zdrojom šírenia nepôvodných a invázných druhov rastlín;
- Vylúčiť všetky formy vnadenia šeliem;
- Vylúčiť vytváranie nových políčov pre zver;
- Vylúčiť budovanie nových krmných zariadení;
- Vylúčiť organizovanie spoločných poľovačiek;
- Vylúčiť lov predátorov (rys, medveď, vlk).

Poľnohospodárstvo:

- V B zóne sa nepredpokladá poľnohospodárske využitie.

Cestovný ruch, turistika, šport:

- Možná je len usmernená športová a turistická činnosť v zmysle Návštevného poriadku TANAP-u;
- V odôvodnených prípadoch vyhradené trasy alebo lokality pre jednotlivé činnosti je možné uzavrieť a/alebo jednotlivé aktivity časovo obmedziť;
- Zákaz zberu lesných plodov a húb na neštátnych pozemkoch neplatí pre vlastníka, správcu a nájomcu, pokiaľ je zber pre vlastnú potrebu okrem výnimiek na základe rozhodnutí orgánov štátnej správy.

Stavebné objekty a infraštruktúra:

Existujúce objekty na zabezpečenie plnenia úloh lesnej prevádzky a poľovníctva (chaty, prístrešky, snehové jamy a pod.) a súkromné objekty:

- Vylúčená každá forma novej stavebnej činnosti. Nebudovať nové objekty (vrátane drobných a doplnkových stavieb) a zariadenia, ani neobnovovať zaniknuté historické objekty;
- Existujúce objekty využívať len pre im stanovenú funkciu, tzn. nie je možné využívať ich pre komerčné účely. Stavebné práce obmedziť len na udržiavacie práce, nezväčšovať zastavanú plochu, obostavaný priestor (objem a hmotu) objektov;
- Všetky uvedené objekty udržiavať vo vyhovujúcom technickom stave a vo vyhovujúcom materiálovom a farebnom riešení, ktoré nepoškodzuje vzhľad krajiny;
- V okolí objektov sa nesmie zakladať oheň;
- Neoplocovať pozemky.

Turisticky značené chodníky (TZCH), náučné chodníky, objekty informačného systému (ochrany prírody, lesníckych zariadení, turistické smerovníky, informačné tabule, pietne miesta a i.) a iné objekty (meteorologické staničky, geodetické body a pod.), hraničné kamene, atď.:

- Realizovať len tie stavby, ktoré majú vedecký, náučný alebo informačný charakter.
- Údržba turistických chodníkov (úpravy erodovaných miest, prepíľovanie, uvoľňovanie spadnutých stromov a skál) je možné realizovať v celej ich dĺžke do vzdialenosti nevyhnutnej na zabezpečenie údržby;
- Dobudovanie objektov informačného systému a drobnej architektúry, ako napr. jednoduché odpočívadlá, realizovať len vo vymedzenom priestore okolo chodníka vo vzdialenosti max. 10 m od chodníka. Informačné systémy dobudovať a existujúce stvárať v jednotnom štýle z prírodných materiálov. Funkciu týchto prvkov považovať za doplnkovú bez dominantného pôsobenia v krajinnom prostredí;
- Súčasné rozmiestnenie symbolov a znakov v prírodnom prostredí (mimo areálu symbolického cintorína) a ich počet považovať za konečný. Pamätne tabule a iné artefakty je možné umiestňovať len v interiéri objektov;
- Všetky uvedené objekty udržiavať vo vyhovujúcom technickom stave, dobrej architektonicko-výtvarnej úrovni a vo vyhovujúcom materiálovom a farebnom riešení, ktoré nepoškodzuje vzhľad krajiny. Značené turistické chodníky udržiavať s viditeľným turistickým značením.

Ostatné:

- Pri existujúcich asfaltových komunikáciách je povolená ich údržba, rekonštrukcia a prerezávanie popadaných stromov, ktoré ohrozujú bezpečný pohyb a prevádzku;
- Zabezpečiť dobrý technický stav existujúcich technických zariadení a objektov. Pri údržbe a oprave komunikácií (cesty, chodníky, inžinierske siete) nevnašať nevhodné

anorganické materiály do prostredia, čo môže pri dlhodobom používaní negatívne ovplyvniť okolité prírodné prostredie.

Zásady starostlivosti – zóna C1

Lesné hospodárstvo:

- Vytvárať predpoklady pre postupné priblíženie sa k stavu prirodzených lesov cez cieľavedomú výchovu, etapovitú obnovu a rekonštrukciu (zastúpenie drevín má zodpovedať stanovištným podmienkam, obnovná doba dlhá až nepretržitá, cieľová štruktúra porastov rôznoveká a diferencovaná horizontálne a vertikálne, cieľové zakmenenie 0,6 – 0,7 (0,8);
- Maximálne využívať prirodzenú obnovu;
- Vylúčiť celoplošné používanie insekticídov;
- Zabezpečiť včasné spracovanie podkôrnikovej kalamity;
- Permanentný monitoring zdravotného stavu lesných porastov;
- Zabezpečiť výber a použitie šetrnej technológie ťažby dreva a zalesňovacích postupov s dôrazom na minimalizovanie poškodenia pôdneho a vegetačného krytu a znečistenia prírodného prostredia, v maximálnej miere zachovať trvalosť a permanentnosť plnenia funkcií lesných ekosystémov;
- Prípadné obhospodarovanie v lesných porastoch usmerniť tak, aby v žiadnom prípade nedochádzalo k ohrozeniu a poškodeniu rašelinísk, mokradí (vylúčenie ťažkých mechanizmov pri spracovávaní drevnej hmoty v okolí rašelinných, podmáčaných a brehových biotopov);
- Pri obnovnej ťažbe lesných porastov vo fáze dorubu ponechať živé stojace stromy s priemernou hrúbkou kmeňa hlavnej úrovne (odporúča sa minimálne 5 ks na 1 ha);
- Pri obnove lesných biotopov využívať prirodzenú obnovu na ploche min. 60 % z obnovovanej plochy;
- Ponechať časť pionierskych drevín na dožitie (min 20 %), neodstraňovať ich počas výchovy;
- Na zamokrených a rašeliniskových stanovištiach uplatňovať osobitné zásahy s cieľom vytvorenia vhodných podmienok pre nelesné rašeliniskové spoločenstvá (pomiestne alebo celoplošné odstraňovanie krovín a drevín), zníženie zakmenenia a zápoja s cieľom presvetlenia a zabezpečenie vhodných hydrických podmienok. Na lokalitách, kde sú brezové rašeliniskové lesíky, výchovnými zásahmi znížiť zastúpenie smreka a smrekovca;
- Neodstraňovať hrubé mŕtve drevo – stojace, štoppy, vývraty (odporúča sa ponechanie min. 10 ks/ha, min hrúbka v $d_{1,3}$ 30 cm);
- Podpora a zachovanie hrubých životaschopných stromov (požaduje sa ponechať hrubé stromy na dožitie min. 10 ks/ha).

Nelesné biotopy:

- Zabezpečiť zachovanie vodného režimu na nelesných rašelinných biotopoch;
- Zabezpečiť asanačno-regulačné zásahy na lokalitách ohrozených sekundárnou sukcesiou (výrub náletových drevín, kosenie spojené s odstraňovaním fytomasy);
- Zabrániť narušaniu vodného režimu (odvodňovanie a melioračné zásahy v okolí), eutrofizácii (splachom živín z okolitých hnojených plôch), pastve, hnojeniu, košarovaniu, zalesňovaniu a mechanickému poškodeniu lokality (napr. pri manipulácii s drevom pri hospodárskych zásahoch).

Rastlinstvo, živočíšstvo a huby:

- Starostlivosť o ohrozené druhy rastlín a živočíchov zabezpečiť vhodnými manažmentovými opatreniami, prípadne prostredníctvom osobitných programov záchrany;
- Odstraňovať invázne druhy v zmysle platnej legislatívy;
- Vytvárať zariadenia na zabezpečenie migrácie živočíchov (podchody, nadchody, navádzače, hrebeňové zábrany a pod.).

Výskum a monitoring:

- Vedecko-výskumnú činnosť a monitoring zamerať prednostne na problematiku ochrany prírody;
- Realizovať monitoring kvality vôd, ichtyologický monitoring vybraných vodných tokov a jazier;
- Zabezpečiť monitoring zdravotného stavu lesných porastov.

Vodné hospodárstvo:

- Zachovať prirodzené korytá, funkciu a kontinuitu tokov s brehovými porastami a biologickú hodnotu tokov v maximálnej možnej miere. Podporovať prirodzený proces vytvárania bočných ramien na vodnatejších tokoch a ponechávania časti padnutých stromov v korytách tokov. Uvoľňovanie vyvrátených stromov z korýt tokov je celkovo nežiaduce;
- Technické zásahy do vodných tokov je možné uskutočniť len s cieľom revitalizácie územia, postupmi a zásahmi, pri ktorých je zachovaná prírodnosť a biologická funkcia tokov s cieľom podpory korytotvornej činnosti. Zvyšovať stabilitu, členitosť, drsnosť a odolnosť brehov a korýt pred eróziou prirodzenými prostriedkami a materiálmi (drevo, riečne balvany a miestna prípotočná vegetácia);
- Zásahy do vodných tokov je možné uskutočniť za účelom ochrany mostných objektov (uvoľnenie prietochného profilu) najviac 50 m nad a pod mostami, cestnými komunikáciami a budovami;

- Pokiaľ je súvislá vrstva vyvrátených stromov v toku, je možné ich odstránenie tak, aby v toku boli ponechané aspoň niektoré solitérne kmene alebo malé skupiny kmeňov;
- Vylúčiť zásahy do hydrologického režimu tokov v území, hydroenergetické využitie a všetky zásahy súvisiace s vodohospodárskou infraštruktúrou, ako aj všetky druhy vrtov (pre pitné účely, geotermálne vrty). Pre pitné účely je možné využiť len povrchové vodné zdroje;
- Odbery vôd obmedziť na najvyššiu možnú mieru. Pri odberoch vody neprekračovať Q_{san} , ktorý má byť stanovený na úrovni $Q_{210-270}$;
- V súčasnosti povolené množstvá odberov vody pre rôzne účely (pre vysokohorské turistické chaty a iné objekty) považovať za konečné – nie je možné ich navyšovať;
- Pri odberoch vody pre zasnežovanie neprekračovať hodnoty odberu vôd určených na zasnežovanie stanovené povoleniami podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov;
- Výstavba kanalizácií a ČOV s platným certifikátom je akceptovateľná;
- Nevytvárať nové migračné bariéry vo forme priečných stabilizačných prehrádzok a mimo infraštruktúrnych objektov nespevňovať korytá tokov;
- Ochrana prirodzených koryt horských tokov (v horskej zóne), bez možnosti vytvárania nových pevných úprav a regulácií, ako protipovodňových opatrení na elimináciu povodňových prípadov;
- Vylúčiť realizáciu technických poldrov a malých vodných nádrží na záchyt povodňovej vody;
- Podporovať vyhlasovanie inundačných území, zvyšovanie retencie územia, vyváženie hospodárskych aktivít v území v kontexte s ochranou prírody, zvyšovať infiltráciu územia (spomaľovať odtok povrchovej vody, čím sa spomalí aj odtok podzemnej vody) a zadržiavať vodu v krajine cez mokrade a členitosť územia;
- Chrániť vodné toky pred znečistením.

Rybárstvo:

- Starostlivosť o pôvodné druhy rýb, chov pstruha potočného a jeho zarybňovanie násadami pochádzajúcimi z pôvodného generačného materiálu (*Salmo trutta/labrax m. fario*);
- Vylúčiť hospodárske výlovy rýb, okrem eliminácie nepôvodných a nežiaducich druhov rýb;
- Vylúčiť vysadzovanie pstruha dúhového (*Onchorhynchus mykiss*) a sivoňa potočného (*Salvelinus fontinalis*).

Poľovníctvo:

- Do prirodzeného vývoja populačnej dynamiky poľovnej zveri zasahovať v súlade s chovateľským cieľom ako i legislatívou poľovného obhospodarovania zveri pre príslušnú poľovnú oblasť;
- Vylúčiť lov predátorov (rys, medveď, vlk).

Poľnohospodárstvo:

- Na vybraných lokalitách s nelesnými biotopmi odstraňovať náletové dreviny, mulčovať (v prvých rokoch od výrubu náletových drevín) a kosiť;
- Podporovať tradičné využívanie pasienkov – extenzívnu pastvu (ovce, jalovice);
- Nerozorávať trávne porasty, nerealizovať prísevy, dodatkové hnojenie a nerealizovať odvodňovacie opatrenia;
- Podpora drevín pre opeľovačov.

Cestovný ruch, turistika, šport:

- Možná je len usmernená športová a turistická činnosť v zmysle Návštevného poriadku TANAP-u;
- V odôvodnených prípadoch vyhradené trasy alebo lokality pre jednotlivé činnosti je možné uzavrieť a/alebo jednotlivé aktivity časovo obmedziť;
- Vylúčiť budovanie nových turistických chodníkov cez genofondové plochy a výskumné, študijné a monitorovacie plochy;
- Zákaz zberu lesných plodov a húb na neštátnych pozemkoch neplatí pre vlastníka, správcu a nájomcu, pokiaľ je pre vlastnú potrebu, okrem výnimiek na základe rozhodnutí orgánov štátnej správy (napríklad zákaz vstupu do lesa v čase nebezpečenstva vzniku lesných požiarov a pod.).

Stavebné objekty a infraštruktúra:

Vysokohorské turistické chaty (Žiarska chata, chata Plesnivec, chata Zverovka) a prístupové obslužné komunikácie k nim:

- Nebudovať nové objekty a stavby;
- Neumiestňovať nové reklamné konštrukcie;
- Pohyb návštevníkov v bezprostrednom okolí vysokohorských chát je možný len vo vymedzenom priestore;
- Nezvyšovať povolený odber vody na prevádzku chát a zariadení;
- Nerealizovať žiadne nové prístavby, nadstavby k jestvujúcim chatám, ktoré súvisia so zvyšovaním lôžkovej kapacity. Požiadavky na prípadnú modernizáciu realizovať len v rámci existujúcich priestorov;

- Na povrchovú úpravu použiť stavebný materiál vhodný do tohto prostredia, vo farebnom riešení, ktoré nepoškodzuje vzhľad krajiny;
- Akceptovateľné sú:
 - výstavby environmentálnych technológií pre zníženie negatívneho zaťaženia prírodného prostredia;
 - udržiavacie stavebné práce s cieľom skvalitnenia stavebno-technického stavu objektu tak, aby nedošlo k narušeniu historickej architektúry objektu, resp. s cieľom prinavrátenia historicky pôvodného vzhľadu;
 - drobné doplnkové stavby, ako sú lavičky, terasy a informačné prvky, umiestniť len vo vymedzenom priestore okolo chaty. Funkciu týchto prvkov považovať za doplnkovú bez dominantného pôsobenia v krajinnom priestore. Na povrchovú úpravu použiť prírodný materiál (drevo, kameň), vo farebnom riešení, ktoré nepoškodzuje vzhľad krajiny;
- Nerozširovať existujúcu sieť prístupových ciest ku chatám a ich súčasné parametre na úkor okolitého prírodného prostredia. Uvedené platí aj pre parkovacie plochy;
- Údržba existujúcich príjazdových ciest k chatám s cieľom zachovať ich dobrý stavebno-technický stav tak, aby sa nezmenil spôsob ich povrchovej úpravy;
- Nové pamätné tabule, symboly, znaky a pod. je možné umiestňovať len v interiéri objektov;
- Používať len ekologicky odbúrateľné čistiace prostriedky;
- Likvidáciu odpadov z prevádzky objektov riešiť environmentálne vyhovujúcimi technológiami, ktoré sú preukázateľne funkčné vo vysokohorskom prostredí;
- Nepovoliť ďalšiu prevádzku objektov, v ktorých chýba alebo je nefunkčná environmentálne vyhovujúca technológia likvidácie odpadov a verejných WC - ako vyhovujúci štandard sociálneho zariadenia;
- Okamžitá likvidácia nefunkčných stavebných objektov a materiálov (odpadky, suché WC pri objekte chaty, zbytky stavebného a iného materiálu).

Existujúce objekty na zabezpečenie plnenia úloh lesnej prevádzky a poľovníctva (chaty, prístrešky, snehové jamy a pod.) a súkromné objekty:

- Existujúce objekty využívať len pre im stanovenú funkciu, tzn. nie je možné využívať ich pre komerčné účely. Stavebné práce obmedziť len na udržiavacie práce, nezväčšovať zastavanú plochu, obostavaný priestor (objem a hmotu) objektov;
- Všetky uvedené objekty udržiavať vo vyhovujúcom technickom stave a vo vyhovujúcom materiálovom a farebnom riešení, ktoré nepoškodzuje vzhľad krajiny;

Dopravné zariadenia:

- Zabezpečiť dobrý technický stav existujúcich technických zariadení a objektov. Pri údržbe a oprave komunikácií (cesty a chodníky) nevnašať nevhodné anorganické

materiály do prostredia, čo môže pri dlhodobom používaní negatívne ovplyvniť okolité prírodné prostredie;

- Všetky technické prvky v krajine riešiť vhodným technickým a farebným prevedením, ktoré minimalizuje negatívny vplyv na vzhľad krajiny;
- Vytvárať zariadenia na zabezpečenie migrácie živočíchov (lavičky, podchody, nadchody, navádzače, hrebeňové zábrany a pod.);
- Odstraňovať invázne druhy pozdĺž komunikácií v zmysle platnej legislatívy.

Ostatné – posyp ciest:

- Pri zimnej údržbe ciest používať environmentálne vhodný materiál schválený pre konkrétny rok, ktorý preukázateľne nebude poškodzovať a negatívne ovplyvňovať okolité prírodné prostredie a bude aplikovaný v dostatočnej vzdialenosti od ochranných pásiem vodných zdrojov (OPVZ) a vodných tokov;
- Pri aplikácii chemického prípravku je žiadateľ povinný postupovať takým spôsobom, aby kontaminácia okolitých pozemkov (lesné a lúčne porasty) bola minimalizovaná (prispôsobenie pojazdovej rýchlosti vozidiel, rovnomerné dávkovanie chemického materiálu, častejšie odstraňovanie snehu z telesa cesty a pod.);
- Podmienkou aplikácie posypových materiálov v rámci zimnej údržby komunikácií je dôsledný monitoring vplyvu použitej látky na prírodné prostredie s každoročným vyhodnotením. Vymedzenie monitorovaných úsekov len po dohode s orgánmi ochrany prírody;
- O každom zásahu s použitím chemického posypového materiálu bude vedená evidencia a tá bude predkladaná príslušnému orgánu štátnej správy ochrany prírody a krajiny a Správe Tatranského národného parku;
- Doposiaľ používaný chemický posypový materiál SOLMAG S sa bude používať na úsekoch vybraných a schválených orgánom štátnej správy ochrany prírody a krajiny. Vo všeobecnosti sa jedná o vysoko frekvencované cestné komunikácie, resp. komunikácie, ktorých parametre si vyžadujú dodatočné použitie takéhoto posypu;
- Na vybraných úsekoch schválených orgánom štátnej správy ochrany prírody a krajiny bude chemický posypový materiál použitý len pri vyhlásení II. a III. situačného stupňa v zmysle operačného plánu zimnej údržby ciest;
- Vedľajšie cestné komunikácie situované v chránenom území, ktoré sú využívané len sporadicky, udržiavať len mechanickým odstraňovaním, resp. posypom inertným materiálom – štrkom z dôvodu nižšej environmentálnej záťaže na okolité prostredie.

Lesné biotopy:

- Starostlivosť o lesné biotopy sa uskutočňuje podľa zásad uvedených v zóne C1. V tejto zóne sa uplatňujú obmedzenia funkcie lesa a starostlivosti o les s dôrazom na prevádzku dopravných zariadení, lyžiarskych zjazdoviek, bežeckých tratí a organizovania športových podujatí.

Nelesné biotopy:

- Údržba zjazdových tratí mimo sezóny zameraná na protierózne opatrenia a úpravu trate vhodnými technológiami tak, aby sa riešila alebo sa predišlo degradácii pôdneho a vegetačného krytu existujúcich tratí. Nesúhlasiť s používaním chemických prostriedkov a priemyselných hnojív (s výnimkou hydroosevu);
- Odstraňovať expanzívne sa správajúce, stanovištne nepôvodné druhy ich kosením na začiatku kvitnutia cieľového druhu, aj s následným odstránením pokosenej biomasy, aby sa eliminovali ich populácie;
- Vylúčiť výsev nepôvodných druhov tráv a bylín.

Rastlinstvo, živočíšstvo a huby:

- Zabezpečiť pravidelnú kontrolu výskytu invázných druhov rastlín (IDR), v prípade zistenia ich výskytu je potrebné zabezpečiť ich dôsledné odstraňovanie vo vhodnom období s ohľadom na spôsob rozmnožovania jednotlivých druhov IDR (mechanická likvidácia – kosenie, vysekávanie, vykopávanie, chemická likvidácia – herbicídmi, ktoré preukázateľne nepoškodzujú a negatívne neovplyvňujú okolité prírodné prostredie);
- Zabezpečiť elimináciu rizika zranení a úhynu na konštrukciách elektrických a dopravných vedení ich postupným ošetrovaním zábranami a výstražnými prvkami na vodiče.

Výskum a monitoring:

- Podporiť výskum a monitoring vplyvu prevádzky a ekologickej únosnosti lyžiarskych stredísk na okolité prostredie (zasnežovanie, erózia, poškodenie vegetačného krytu, vplyv dlhšieho trvania snehovej pokrývky na rastlinstvo a živočíšstvo, schopnosť regenerácie lokalít po poškodení výstavbou, eróziou, atď.).

Vodné hospodárstvo:

- Odbery vôd pre účely zasnežovania obmedziť na najvyššiu možnú mieru. Pri odberoch vody pre zasnežovanie neprekračovať hodnoty odberu vôd určených na zasnežovanie stanovené povoleniami podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších pre predpisov. Uprednostniť akumuláciu do vodárenských nádrží.

Rybárstvo:

- v C2 sa nenachádzajú lovné rybárske revíry, preto sa športový rybolov nepredpokladá.

Poľovníctvo:

- Do prirodzeného vývoja populačnej dynamiky poľovnej zveri zasahovať v súlade s chovateľským cieľom ako i legislatívou poľovného obhospodarovania zveri pre príslušnú poľovnú oblasť.
- Vylúčiť lov predátorov (rys, medveď, vlk).

Poľnohospodárstvo:

- Umožniť poľnohospodárske využitie zjazdových tratí napríklad pastva.

Cestovný ruch, turistika, šport:

- Zimné zjazdové a bežecké lyžovanie vykonávať len na vymedzených priestoroch zimných lyžiarskych stredísk. Prevádzkovateľ lyžiarskych zjazdových tratí a bežeckých trás je povinný zabezpečiť sezónne (zimné) vyznačenie zjazdoviek a trás, najmä ich okraje tak, aby sa usmernil pohyb lyžiarov a bežkárov len po vyznačených zjazdovkách alebo tratiach;
- Využívanie lyžiarskych areálov na športové, rekreačné a spoločenské podujatia (napr. horské bicykle, horské káry, horské kolobežky...) je usmernené podľa Návštevného poriadku alebo je upravené v zozname vyhradených miest;
- Realizácia osvetlenia zjazdových tratí v kontakte so zónou A nie je prípustná.
- Nebudú organizované podujatia, pri ktorých budú použité svetelné efekty, prípadne ktoré by si vyžiadali predĺženie doby osvetľovania po 22:00 hod.

Stavebné objekty a infraštruktúra:

- Realizovať len objekty súvisiace s dopravnými zariadeniami. Existujúce zjazdové trate v lyžiarskych strediskách je možné skvalitniť len vtedy, ak sa preukáže, že to nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu územia európskej sústavy chránených území (NATURA2000) a nedôjde k negatívnemu ovplyvneniu cieľov ochrany;
- Odstrel lavín je prípustný len pri priamom ohrození bezpečnosti lyžiarov;
- Údržby zjazdových tratí mimo sezóny zamerať na protierózne opatrenia a úpravu trate vhodnými technológiami tak, aby sa predišlo degradácii pôdneho a vegetačného krytu a eliminovalo sa negatívne pôsobenie v diaľkových pohľadoch;
- Líniové stavby udržiavať v dobrom stavebno-technickom stave;
- Rekonštrukcia a udržiavacie práce na objektoch, ktoré smerujú ku skvalitneniu technického, technologického a hygienického vybavenia v existujúcich objektoch služieb pre návštevníkov (vrcholové stanice a medzistanice, stravovacie a hygienické zariadenia, chaty) realizovať s cieľom dosiahnutia environmentálne vyhovujúcej prevádzky;
- Likvidáciu odpadov z prevádzok objektov riešiť environmentálne vyhovujúcimi technológiami, ktoré sú preukázateľne funkčné vo vysokohorskom prostredí;
- Nepovoliť ďalšiu prevádzku objektov, v ktorých chýba alebo je nefunkčná environmentálne vyhovujúca technológia likvidácie odpadov a verejných WC ako vyhovujúci štandard sociálneho zariadenia;
- Dobudovanie informačného systému v objektoch a ich okolí, existujúce objekty stvárniť v jednotnom štýle z prírodných materiálov. Funkciu týchto prvkov považovať za doplnkovú bez dominantného pôsobenia v krajinnom priestore. Všetky uvedené objekty udržiavať vo vyhovujúcom technickom stave, dobrej architektonicko-výtvarnej úrovni a vo vyhovujúcom materiálovom a farebnom riešení, ktoré nepoškodzuje vzhľad krajiny;
- Značené turistické chodníky udržiavať s viditeľným turistickým značením.

Ostatné:

- Pri stavebných prácach, údržbe a oprave nevnašať nevhodné anorganické materiály do prostredia, čo môže pri dlhodobom používaní negatívne ovplyvniť okolité prírodné prostredie;
- Realizácia inžinierskych sietí je možná iba v prípade ak sa preukáže, že nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu územia európskej sústavy chránených území (NATURA 2000).

Všeobecné zásady:

- Nerozširovať hranicu zóny;
- Zachovať parkové plochy a plochy verejnej zelene;
- Použiť špeciálne zabezpečené zariadenia na odpad, ako prevencia pred synantropizáciou divo žijúcich šeliem;
- Zachovať typickú štruktúru krajiny na území národných parkov a pri novej výstavbe usmerňovať rozvoj sídelných štruktúr vo väzbe na zachovaný historický urbanizmus a s ohľadom na prostredie jednotlivých národných kultúrnych pamiatok. Pri rekonštrukciách rešpektovať tradičnú architektúru a z hľadiska krajinotvorby limitovať štruktúru zástavby a výškové zónovanie hmôt.

Lesné porasty:

- Starostlivosť o lesné porasty sa uskutočňuje podľa PSoL. Starostlivosť o dreviny rastúce mimo lesných porastov sa uskutoční v súlade so zákonom o OPaK.

Nelesné biotopy:

- Nie sú identifikované.

Rastlinstvo, živočíšstvo a huby:

- Zabezpečiť umiestnenia odpadkového koša do uzavretého priestoru, resp. použiť špeciálne zabezpečené zariadenia určené na odpad a zabezpečiť pravidelnú likvidáciu odpadov ako prevenciu pred synantropizáciou divo žijúcich šeliem (rys ostrovid, vydra riečna, medveď hnedý, vlk dravý);
- Zabezpečiť pravidelnú kontrolu výskytu invázných druhov rastlín (IDR), v prípade zistenia ich výskytu je potrebné zabezpečiť ich dôsledné odstraňovanie vo vhodnom období s ohľadom na spôsob rozmnožovania jednotlivých druhov IDR (mechanická likvidácia – kosenie, vysekávanie, vykopávanie, chemická likvidácia – herbicídmi, ktoré preukázateľne nepoškodzujú a negatívne neovplyvňujú okolité prírodné prostredie);
- Zabezpečiť elimináciu rizika zranení a úhynu na konštrukciách elektrických a dopravných vedení ich postupným ošetrovaním zábranami a výstražnými prvkami na vodiče.

Výskum a monitoring:

- Monitoring výskytu inváznych druhov;
- Podľa potreby realizovať monitoring kvality vôd na vybraných vodných tokoch;
- Podporiť výskum a monitoring vplyvu urbanizovaného prostredia na okolité prírodné prostredie (vplyv na rastlinstvo a živočíšstvo – bariérový efekt, hluk, synantropizácia živočíchov, rozširovanie expanzívnych, inváznych rastlín a rastlín s inváznym potenciálom, znečistenie tokov).

Vodné hospodárstvo:

- Zachovať brehové porasty v plnej miere ako sprírodňujúce prvky a ekologicky významné prvky v sídle, ktoré plnia renaturalizačnú, melioračnú a asanačnú funkciu v urbanizovanom prostredí, a to minimálne v rozsahu 5 m od brehovej čiary toku po oboch stranách;
- Ponechať vzrastlé stromy a celkový výrub brehových porastov obmedziť len na nevyhnutné odstránenie zárastov v prietokovom profile vodného toku v súvislosti so starostlivosťou o koryto vodného toku v zmysle zákona o vodách, resp. odstraňovať veľmi poškodené a mŕtve jedince, vzhľadom na lokalizáciu v zastavanom území;
- Zasahovať do vodných tokov len v súvislosti s údržbou (oprava brehových nátrží, starostlivosť o brehový porast);
- Na narušených tokoch používať len také opevňovacie prvky, ktoré zvyšujú členitosť dna, a tým aj jeho biodiverzitu, ako aj členitosť brehov a zároveň sú vhodné na tokoch antropicky narušených. Brehy opevniť lomovým kameňom v kombinácii so zatrávením a vegetáciou brehových porastov;
- Pevné úpravy je možné použiť len po vzájomnej dohode Správy TANAP-u a projektanta v prípade potreby ochrany zdravia, ľudí a majetku;
- V upravených korytách s lichobežníkovým (prizmatickým) korytom založiť do koryta samostatné balvany (príp. lomový kameň), ktoré spomalia odtok a vytvoria krátke lokálne vzdutia. Kamene je potrebné umiestniť striedavo na ľavú a pravú stranu alebo ako súbor vytvárajúci bočný výhon, pričom sa očakáva transformácia koryta a rozvlnenie prúdnice s jej následným prirodzeným formovaním;
- Spriechodniť migračné bariéry pre vodné živočíchy v zmysle metodiky MŽP SR „Metodika spriechodňovania priečných bariér na vodných tokoch pre ichthyofaunu VUVH 2023)“;
- Chrániť vodné toky pred znečistením;
- Realizovať výstavbu kanalizácií a ČOV s platným certifikátom;
- Vylúčená výstavba nových MVE. Možná je len rekonštrukcia existujúcich MVE, prípadne hydroenergetické využitie neodstrániteľnej migračnej bariéry;

Rybárstvo:

- V podzóně D1 sa nenachádzajú lovné rybárske revíry, preto sa športový rybolov nepredpokladá.

Poľovníctvo:

- Výkon poľovníctva v podzóně D1 sa nepredpokladá.

Poľnohospodárstvo:

- Pravidelné kosenie lúk.

Parkové priestory a verejné priestranstvá:

- Zachovať parkové plochy a plochy verejnej zelene v rozsahu minimálne 30%;
- Vylúčiť akýkoľvek záber týchto plôch výstavbou alebo pre iné využitie. Obmedziť zásahy do týchto priestorov len na práce súvisiace so starostlivosťou a údržbou;
- Vypracovať návrh na dlhodobú údržbu parkových a verejných priestranstiev (ošetrovanie a starostlivosť o vysadenú vegetáciu, trávnatých a lúčnych plôch, rekonštrukcia a revitalizácia chodníkov, príslušného mobiliéru, doplnenie prvkov drobnej architektúry, a pod.).

Urbanizmus, stavebné objekty:

- Pri rozvoji zohľadňovať špecifické prírodné a krajinné prostredie, dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov činností na krajinné a životné prostredie priestoru;
- Vo vybraných častiach zóny (napríklad časť Dolného Smokovca, pamiatková zóna v Tatranskej Lomnici, atď.) vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny pri rešpektovaní merítka pôvodnej zástavby, vo vhodnom objemovom, materiálovom a architektonickom prevedení tak, aby v celkovom obraze sídla nepôsobili ako vizuálna (pohľadová) porucha, znehodnocujúca vzhľad územia národného parku;
- Existujúce reklamné konštrukcie považovať za dožívajúce s podmienkou ich odstránenia po uplynutí doby trvania stavebného povolenia.

Opatrenia na ochranu kúpeľného miesta Vysoké Tatry

- V kúpeľnom mieste môžu byť len také stavby a zariadenia vrátane šporovo-reakreačných zariadení, ktoré nenarušujú zdravé životné prostredie, najmä klimatické a hydrologické podmienky;
- Lesné porasty sa udržiavajú podľa osobitného režimu príp. osobitných bioprojektov;
- V kúpeľnom mieste sa zakazuje budovať nové parkoviska;
- V lesných porastoch sa uprednostňujú ihličnaté dreviny príp. javor horský. Počas obnovy sa nevyžadujú prípravné dreviny ako sú breza, vrbu a topole;
- Požaduje sa rozvoľnený zápoj max. do 50%, výškovo a hrúbkovo diferencované porasty;
- Trávinné bylinné porasty sa pravidelne kosia, odstraňujú sa invázne a synantropné druhy;
- Je možné vykonávať stavebnú a investičnú činnosť, ktorá je v súlade s územno plánovacou dokumentáciou a Štatútom kúpeľného miesta Vysoké Tatry.

Infraštruktúra:

- Plochy statickej dopravy (parkoviská pre autá) zakomponovať do krajiny vhodnými vegetačnými úpravami;
- Všetky technické prvky v krajine riešiť vhodným technickým a farebným prevedením, ktoré minimalizuje negatívny vplyv na vzhľad krajiny;
- Pri zimnej údržbe ciest používať environmentálne vhodný materiál, ktorý nebude negatívne ovplyvňovať okolité prírodné prostredie. V zastavanom území sa nahrádza priemyselná soľ (chlorid sodný) atestovaným chemickým posypovým materiálom (tzv. ekologickou soľou) – napr. doposiaľ používaný chemický posypový materiál SOLMAG S;
- Pri aplikácii chemického prípravku je žiadateľ povinný postupovať takým spôsobom, aby kontaminácia okolitých pozemkov (lesné a lúčne porasty) bola minimalizovaná (prispôbenie pojazdovej rýchlosti vozidiel, rovnomerné dávkovanie chemického materiálu, častejšie odstraňovanie snehu z telesa cesty a pod.);
- O každom zásahu s použitím chemického posypového materiálu bude vedená evidencia a tá bude predkladaná príslušnému orgánu štátnej správy ochrany prírody a krajiny a Správe Tatranského národného parku;
- Odstraňovať invázne druhy pozdĺž komunikácií (mechanická likvidácia - kosenie, vysekanie, vykopávanie, chemická likvidácia – herbicídmi, ktoré preukázateľne nepoškodzujú a negatívne neovplyvňujú okolité prírodné prostredie). Odstraňovanie invázných druhov len pod odborným dohľadom orgánu ochrany prírody.

Lesné biotopy:

- Starostlivosť o lesné biotopy sa uskutočňuje podľa programu starostlivosti o lesy. V tejto zóne sa uplatňujú obmedzenia starostlivosti o les s dôrazom na prevádzku dopravných zariadení, lyžiarskych zjazdoviek, bežeckých tratí a organizovania športových podujatí;
- Starostlivosť o dreviny rastúce mimo lesných porastov sa uskutoční v súlade so zákonom o OPaK.

Nelesné biotopy:

- Údržba zjazdových tratí mimo sezóny zameraná na protierózne opatrenia a úpravu trate vhodnými technológiami tak, aby sa riešila alebo sa predišlo degradácii pôdneho a vegetačného krytu existujúcich tratí. Nesúhlasiť s používaním chemických prostriedkov a priemyselných hnojív (s výnimkou hydroosevu);
- Odstraňovať expanzívne sa správajúce, stanovištne nepôvodné druhy ich kosením na začiatku kvitnutia cieľového druhu, aj s následným odstránením pokosenej biomasy, aby sa eliminovali ich populácie;
- Vylúčiť výsev nepôvodných druhov tráv a bylín.

Rastlinstvo, živočíšstvo a huby:

- Zabezpečiť pravidelnú kontrolu výskytu invázných druhov rastlín (IDR), v prípade zistenia ich výskytu je potrebné zabezpečiť ich dôsledné odstraňovanie vo vhodnom období s ohľadom na spôsob rozmnožovania jednotlivých druhov IDR (mechanická likvidácia – kosenie, vysekávanie, vykopávanie, chemická likvidácia – herbicídmi, ktoré preukázateľne nepoškodzujú a negatívne neovplyvňujú okolité prírodné prostredie);
- Zabezpečiť elimináciu rizika zranení a úhynu na konštrukciách elektrických a dopravných vedení ich postupným ošetrovaním zábranami a výstražnými prvkami na vodiče.

Výskum a monitoring:

- Podporiť výskum a monitoring vplyvu prevádzky a ekologickej únosnosti lyžiarskych stredísk na okolité prostredie (zasnežovanie, erózia, poškodenie vegetačného krytu, vplyv dlhšieho trvania snehovej pokrývky na rastlinstvo a živočíšstvo, schopnosť regenerácie lokalít po poškodení výstavbou, eróziou, atď.).

Vodné hospodárstvo:

- Pri odberoch vody pre zasnežovanie neprekračovať hodnoty odberu vôd určených na zasnežovanie stanovené povoleniami podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších preddpisov.

Rybárstvo:

- V podzóně D2 sa nenachádzajú lovné rybárske revíry, preto sa športový rybolov nepredpokladá.

Poľovníctvo:

- Do prirodzeného vývoja populačnej dynamiky poľovnej zveri zasahovať v súlade s chovateľským cieľom ako i legislatívou poľovného obhospodarovania zveri pre príslušnú poľovnú oblasť;
- Vylúčiť lov predátorov (rys, medveď, vlk).

Poľnohospodárstvo:

- Umožniť poľnohospodárske využitie zjazdových tratí napríklad pastva.

Cestovný ruch, turistika, šport:

- Zimné zjazdové a bežecké lyžovanie vykonávať len na vymedzených priestoroch zimných lyžiarskych stredísk. Prevádzkovateľ lyžiarskych zjazdových tratí a bežeckých trás je povinný zabezpečiť sezónne (zimné) vyznačenie zjazdoviek a trás, najmä ich okraje tak, aby sa usmernil pohyb lyžiarov a bežkárov len po vyznačených zjazdovkách alebo tratiach;
- Využívanie lyžiarskych areálov na športové, rekreačné a spoločenské podujatia je usmernené podľa Návštevného poriadku alebo je upravené v zozname vyhradených miest;
- Nebudú organizované podujatia, pri ktorých budú použité svetelné efekty, prípadne ktoré by si vyžiadali predĺženie doby osvetľovania po 22:00 hod.

Stavebné objekty a infraštruktúra:

- Odstrel lavín je prípustný len pri priamom ohrození bezpečnosti lyžiarov;
- Údržby zjazdových tratí mimo sezóny zamerať na protierózne opatrenia a úpravu trate vhodnými technológiami tak, aby sa predišlo degradácii pôdneho a vegetačného krytu a eliminovalo sa negatívne pôsobenie v diaľkových pohľadoch;

- Líniové stavby udržiavať v dobrom stavebno-technickom stave;
- Rekonštrukcia a udržiavacie práce na objektoch, ktoré smerujú ku skvalitneniu technického, technologického a hygienického vybavenia v existujúcich objektoch služieb pre návštevníkov (vrcholové stanice a medzistanice, stravovacie a hygienické zariadenia, chaty) realizovať s cieľom dosiahnutia environmentálne vyhovujúcej prevádzky;
- Likvidáciu odpadov z prevádzok objektov riešiť environmentálne vyhovujúcimi technológiami, ktoré sú preukázateľne funkčné vo vysokohorskom prostredí;
- Nepovolit' ďalšiu prevádzku objektov, v ktorých chýba alebo je nefunkčná environmentálne vyhovujúca technológia likvidácie odpadov a verejných WC ako vyhovujúci štandard sociálneho zariadenia;
- Dobudovanie informačného systému v objektoch a ich okolí, existujúce objekty stvárať v jednotnom štýle z prírodných materiálov. Funkciu týchto prvkov považovať za doplnkovú bez dominantného pôsobenia v krajinnom priestore. Všetky uvedené objekty udržiavať vo vyhovujúcom technickom stave, dobrej architektonicko-výtvarnej úrovni a vo vyhovujúcom materiálovom a farebnom riešení, ktoré nepoškodzuje vzhľad krajiny;
- Značené turistické chodníky udržiavať s viditeľným turistickým značením.

Ostatné:

- Pri stavebných prácach, údržbe a oprave nevnašať nevhodné materiály do prostredia, čo môže pri dlhodobom používaní negatívne ovplyvniť okolité prírodné prostredie.

Zásady starostlivosti – ochranné pásmo

Všeobecné zásady starostlivosti:

- Dodržiavať zásady v zmysle platnej legislatívy a územných plánov veľkých územných celkov a obcí. Minimalizovať priame antropické pôsobenie človeka na jednotlivé biotopy rastlín a živočíchov (hospodárskou činnosťou, rekreačno-športovými aktivitami a pod.), zabezpečiť fungovanie ochranného pásma ako reálnej „buffer zóny“ národného parku s prepojením toku genetických informácií do voľnej krajiny, významné krajinné prvky a charakteristické črty krajiny chápať ako dôležitú súčasť ochrany a starostlivosti o krajinu.

Lesné hospodárstvo:

- Starostlivosť o lesy vykonávať v súlade s PSoL. Starostlivosť o stromovú zeleň mimo LPF sa uskutoční v súlade so zákonom o OPaK.

Nelesné biotopy, rastlinstvo, živočíšstvo, huby:

- Na zamokrených plochách zabrániť zásahom do vodného režimu, ktoré budú viesť k jeho zhoršovaniu, vylúčiť odvodňovanie aj okolitých pozemkov a podporiť ich extenzívne využívanie pred intenzívnym;
- Podporiť, resp. obnoviť primerané obhospodarovanie nelesných biotopov (mokrade, lúky, pasienky) – kosenie, výruby náletových drevín, usmernená pastva. Zaťaženie hospodárskymi zvieratami (VDJ/ha) je potrebné prispôbiť podľa aktuálneho typu biotopu;
- Vylúčiť aplikáciu chemických látok v tesnej blízkosti území s legislatívnou ochranou, genofondových plôch a vodných tokov;
- Zabezpečiť pravidelnú kontrolu výskytu inváznych druhov rastlín (IDR), v prípade zistenia ich výskytu je potrebné zabezpečiť ich dôsledné odstraňovanie vo vhodnom období s ohľadom na spôsob rozmnožovania jednotlivých druhov IDR (mechanická likvidácia – kosenie, vysekávanie, vykopávanie, chemická likvidácia – herbicídmi, ktoré preukázateľne nepoškodzujú a negatívne neovplyvňujú okolité prírodné prostredie);
- Dodržanie vypracovaných zásad starostlivosti podľa dokumentácie ochrany prírody pre jednotlivé územia (projekty ochrany, programy starostlivosti, programy záchrany, atď.). V prípade, že pre územie nie je vypracovaný takýto dokument, postupovať podľa manažmentových modelov starostlivosti o lesné a nelesné biotopy, resp. chránené druhy rastlín a živočíchov.

Výskum a monitoring:

- Monitoring výskytu inváznych druhov;
- Podľa potreby realizovať monitoring kvality vôd, monitoring planktónu a bentosu a ichtyologický monitoring vybraných vodných tokov;
- Identifikovať a mapovať prvky historickej krajinej štruktúry a významné krajinné priestory (vizuálne exponované priestory, resp. priestory unikátne kombináciou krajinnno-ekologických a kultúrno-historických hodnôt);

Vodné hospodárstvo:

- Rešpektovať ochranné pásmo tokov minimálne 20 m od brehovej čiary toku po oboch stranách z dôvodu ochrany brehovej a sprievodnej stromovej a krovitej vegetácie a z dôvodu eliminácie vplyvov prírodných disturbancií v zátopovom území. Uvedené zapracovať v územnoplánovacích dokumentáciách ako funkčné plochy na posilnenie

ekologickej stability s vylúčením výstavby z dôvodu eliminácie následných požiadaviek na nevyhnutné protipovodňové úpravy za účelom dodatočnej ochrany stavieb;

- Zachovať brehové porasty v plnej miere ako sprírodňujúce prvky a ekologicky významné prvky v krajine, ktoré plnia renaturalizačnú, melioračnú a asanačnú funkciu v otvorenom krajinnom prostredí;
- Ponechať vzrastlé stromy a celkový výrub brehových porastov obmedziť len na nevyhnutné odstránenie problémových zárastov v prietokovom profile vodného toku v súvislosti so starostlivosťou o koryto vodného toku v zmysle zákona o vodách. Jednorazovo odstraňovať max. 10 – 20 % kmeňov drevín s cieľom zachovania súvislej porastovej kulisy. Tieto zásahy realizovať mimo vegetačného obdobia;
- Do vodných tokov zasahovať len za účelom nevyhnutnej údržby (oprava brehových nádrží, starostlivosť o brehový porast). Zásahy do koryta toku realizovať mimo obdobia neresenia rýb v mesiacoch jún, júl, august a september;
- Odstraňovať len tie prekážky v toku, ktoré reálne výrazne znižujú prietokovú kapacitu koryta, udržiavať takú prietoknosť toku, ktorá je v určitých miestach naozaj objektívne potrebná. Lokálne odťaženie štrkových lavíc je možné len v suchom koryte počas minimálnych vodných stavov;
- Návrh opatrení na ochranu územia pred povodňami riešiť prioritne biologickými opatreniami – revitalizáciou tokov. Podporovať vyhlasovanie inundačných území, zvyšovanie retencie územia, vyváženie hospodárskych aktivít v území v kontexte s ochranou prírody, zvyšovať infiltráciu územia a zadržiavať vodu v krajine iným spôsobom než technickými poldrami či malými vodnými nádržami;
- Na narušených tokoch používať len také opevňovacie prvky, ktoré zvyšujú členitosť dna a brehov a zároveň sú vhodné na tokoch antropicky narušených (na napriamovaných tokoch, na tokoch s prebiehajúcou ťažbou štrku – Belá, narušených činnosťou MVE – Belá, Poprad, Biela, Studený potok a odbermi povrchovej vody a pod). Tieto opevňovacie prvky sú súčasťou dlhodobej snahy o navrátenie koryta toku do stavu blízkeho prírode s možnosťou podpory korytotvornej činnosti na rôznej úrovni;
- Zásahy do už zregulovaných vodných tokov a tokov v intravilánoch uskutočniť najmä lomovým kameňom v kombinácii so zatrávnením a vegetáciou brehových porastov. Dno ponechať vždy prirodzené, ako aj riečne/potočné sedimenty s ohľadom na výskyt kruhoústnic (Biely Váh, Hybica, Lučivianka, Poprad, Velický potok, Batizovský a Gerlachovský potok, Slavkovský potok, Stránsky potok, resp. na ďalších tokoch, kde bude identifikovaná). Pevné úpravy je možné použiť len po vzájomnej dohode Správy TANAP-u a projektanta po nevyhnutnom preukázaní potreby ochrany zdravia, ľudí a majetku;
- V už upravených korytách s lichobežníkovým (prizmatickým) korytom prijať opatrenia na čiastočnú renaturáciu toku: založiť do koryta samostatné balvany (príp. lomový kameň), ktoré spomalia odtok a vytvoria krátke lokálne vzdutia. Kamene je potrebné umiestniť striedavo na ľavú a pravú stranu alebo ako súbor vytvárajúci bočný výhon, pričom sa očakáva transformácia koryta a rozvlnenie prúdnice s jej následným prirodzeným formovaním;

- Nevytvárať nové migračné bariéry. Existujúce spriecharňovať v zmysle metodiky MŽP SR „*Určenie vodných typov rybovodov podľa typológie vodných tokov (VÚVH, 2015)*“;
- Vylúčiť komerčnú ťažbu piesku, štrku a kameňa z koryta, nové derivácie a odbery vôd z vodných tokov, umelé vzdúvanie vody v koryte toku vodnými stavbami a nové hydroenergetické stavby. Možná je len rekonštrukcia starých MVE, bez navyšovania povoleného množstva vôd, prípadne hydroenergetické využitie neodstrániteľnej migračnej bariéry;
- Kontrolovať funkčnosť rybovodov;
- Splavovanie a vodné športy: Belá – splavný je úsek od Podbanského po Liptovský Hrádok v jarných mesiacoch pri topení snehu.

Rybárstvo:

- Starostlivosť o pôvodné ryby, zarybňovanie násadami pochádzajúcimi z pôvodného generáčného materiálu (*Salmo trutta/labrax m. fario*; *Thymalus thymalus*), ktorý sa bude postupne splavovať do nižšie položených úsekov, je možné len na chovných rybárskych revíroch;
- Pri zarybňovaní pstruhom potočným vysádzať iba množstvá nepresahujúce ekologickú (najmä potravnú) kapacitu toku;
- Využívanie vodných tokov je možné len za účelom športového rybolovu, vylúčiť hospodárske výlovy rýb.

Polnohospodárstvo:

- Pri aplikácii chemických látok a hnojív postupovať v súlade s platnými predpismi pre manipuláciu s uvedenými látkami a používať iba povolené prípravky pre daný rok (dodržať predpísané množstvá a koncentrácie pre daný prípravok);
- Chemické látky a pesticídy aplikovať len pozemnou aplikáciou a len v nevyhnutnom množstve, iba na intenzívne obhospodarované ornú pôdu (nie na kosné lúky). Neaplikovať ich v blízkosti vodných tokov (ponechať minimálne 15 m široký neošetrený pás od brehovej čiary vodného toku), mokradí a v území gravitujúcom k toku. Zvážať použitie chemických látok počas nepriaznivého počasia – dažďe;
- Pred začatím aplikácie je potrebné informovať príslušný včelársky zväz z dôvodu ochrany včelstiev;
- Na svahovitých pozemkoch v blízkosti tokov voliť intenzitu aplikácie hnojovice tak, aby nemohla odtekať po povrchu (hnojovicu hneď zaorať, v blízkosti tokov ju nepoužívať, atď.);
- Hnojiská a skládky odpadov v ochrannom pásme TANAP-u je potrebné vybudovať tak, aby nedochádzalo k znečisteniu okolitej pôdy a krajiny;
- Lokality na košarovanie vyberať tak, aby nedochádzalo k eróznemu ohrozeniu pozemkov. Košiare je potrebné pravidelne prekladať, aby sa zabránilo nadmernému zaťaženiu ležovísk;

- Pri napájaní hovädzieho dobytku z miestnych potokov a prehánaní cez priehony dbať, aby nedochádzalo k znečisťovaniu vodných tokov a devastácii brehových porastov, nepoužívať exponované a podmäčané miesta so sklonom k pôdnej erózii, priehony obmieňať, aby nedochádzalo k ich narúšaniu a poškodzovaniu okolitých porastov;
- V prípade návrhu aplikácie chemických látok, pesticídov, anorganických a organických hnojív, návrhu na pasenie a košarovanie, resp. návrhu akejkoľvek inej poľnohospodárskej činnosti v blízkosti územia s legislatívnou ochranou, tento konzultovať so Správou TANAP-u;
- V prípade návrhu na rozoranie alebo odstraňovanie TTP tento návrh konzultovať so Správou TANAP-u.

Výstavba:

- Pri rozvoji vidieckych oblastí a umiestňovaní investícií (rozvojových plôch) prioritne využívať zastavané územia obcí alebo plochy v nadväznosti na zastavané územia a stavebné investície umiestňovať prioritne do tzv. hnedých plôch. Nevytvárať nové izolované urbanistické celky – satelity, rešpektovať špecifické prírodné, krajinné a historické danosti územia obcí pokiaľ nie sú súčasťou schválených územných plánov obce;
- Zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov;
- Zachovať územné časti s typickou rázovitosťou krajinnej štruktúry daného regiónu, resp. lokality tvoriace charakteristické krajinné panorámy (napríklad oblasť Hybe – Východná – Važec – Štrba). Chrániť ich pred nežiaducou výstavbou, definovať a chrániť významné vizuálne horizonty, terénne zlomy a vrcholy, ako aj stanovištia s charakteristickým výhľadom pre snímanie monitorovacích panorám;
- Chrániť kultúrne dedičstvo aj na úrovni historických krajinných štruktúr ako súčasti charakteristického vzhľadu krajiny;
- Preveriť pri každej navrhovanej veľkoplošnej, líniovej stavbe alebo inom technickom diele, ktoré je umiestnené v pohľadovo exponovanej lokalite:
 - dopad navrhovaných stavieb na okolitú krajinu – krajinný obraz (kompozícia, vyváženosť, mierkovitosť). Kritické sú najmä okrajové horné hrany údolí, ktoré vybiehajú do terás vizuálne exponovaných pásiem podtatranskej krajiny;
 - dopad navrhovaných stavieb na zmenu krajinnej panorámy miesta alebo línie, bezprostredný dopad a mieru devastácie lokálnych krajinných scenérií alebo ich zmenu, najmä z lokalít ako diaľnica Liptovský Mikuláš – Poprad, odkiaľ sú hlavné a typické pohľady na Tatry;
- Nerozvíjať tie druhy a formy turizmu, ktoré vyžadujú vytváranie rozsiahlych urbanizovaných celkov (apartmánové, hotelové, chatové komplexy), pokiaľ nie sú súčasťou schválených územných plánov obce;

- Rekonštrukcie objektov senníkov a včelínov v ochrannom pásme TANAP-u v katastrálnych územiach obcí Važec, Východná, Hybe vykonávať výlučne za podmienky dodržania pôvodného účelu a využívania stavby;
- Neumiestňovať nové reklamné stavby mimo zastavaného územia obcí. Existujúce reklamné stavby považovať za dožívajúce s podmienkou ich odstránenia po uplynutí doby trvania stavebného povolenia (existujúce povolenia nepredlžovať);
- Reštrukturalizovať poľnohospodársku pôdu formou striedania kultúr a výsadbou nelesnej drevinovej vegetácie. Homogénne makroštruktúry ornej pôdy miestami vytvárajú jediné vizuálne predpolie horského masívu a jeho panorám;
- Neotvárať nové ťažobné plochy a banskú činnosť, existujúce ťažobné plochy postupne ukončiť a zrealizovať rekultiváciu týchto plôch;
- Infraštruktúru realizovať prednostne podzemnou formou, na existujúcich nadzemných vedeniach 22 kV a na všetky nové vzdušné vedenia je potrebné inštalovať hrebeňové zábrany, resp. alternatívne nové konzoly bez vodorovných prvkov vylučujúce prisadanie vtáctva do blízkosti vodičov.

Oblasti individuálnej chatovej rekreácie:

- Nerozširovať územia chatových osád mimo schválených dokumentácií.
- Požiadavky na výstavbu nových rekreačných objektov (zahustenie zástavby) realizovať len v zmysle schválených dokumentácií;
- Novú výstavbu realizovať so zachovaním merítka zástavby a výškovej hladiny maximálne jedného nadzemného podlažia s využitím podkrovia a vo väzbe na existujúcu zástavbu;
- Vylúčiť inú funkciu ako individuálnu chatovú rekreáciu;
- Neoplocovať pozemky;
- Zakladať oheň je možné len na vyhradených miestach vybudovaných na tento účel v areáli chatovej osady. Palivo z okolitého prostredia je možné získavať len zberom suchého raždia, resp. využiť drevo z ležiacich odumretých stromov (suchárov);
- V areáli chatových osád je vylúčený chov hospodárskych zvierat, ako aj iných živočíchov;
- Farebné a materiálové riešenie objektov: strešná krytina v zemitých farbách prírodného prostredia (tmavosivá, antracitová, tmavohnedá, atď.);
- Zabezpečiť umiestnenie odpadkového koša do uzavretého priestoru, resp. použiť špeciálne zabezpečené zariadenia určené na odpad. Odpad okamžite likvidovať.
- Uprednostňovať používanie chemických toaliet;
- Umiestňovanie drobnej architektúry pre oddychové aktivity návštevníkov (lavičky, altánky, odpočívadlá, smerové tabule, smetné koše, informačné tabule a pod.) riešiť s použitím prírodných materiálov;
- Zachovať vonkajší vizuálny prejav – lesná krajina.

Ťažba nerastných surovín:

- Vylúčiť otváranie nových dobývacích priestorov a v existujúcich nerozširovať hranice dobývacieho priestoru a nenavyšovať už povolené množstvá;
- Po vyčistení povoleného množstva priestor rekultivovať.

Za podmienok stanovených v rozhodnutí o vydaní súhlasu, výnimky zo zakázaných činností alebo v záväznom stanovisku podľa zákona č. 543/2002 je možné vykonávať tieto činnosti:

- Zimné zjazdové lyžovanie, telovýchovné a športové podujatia na vymedzených priestoroch lyžiarskych tratí. Prevádzkovateľ lyžiarskych zjazdových tratí je povinný zabezpečiť sezónne (zimné) vyznačenie zjazdoviek, najmä kraje zjazdových tratí tak, aby usmernilo pohyb lyžiarov len po vyznačených lyžiarskych tratiach;
- Využívať lyžiarske areály na organizovanie verejných telovýchovných a športových podujatí aj mimo zimnej sezóny na miestach vyhradených v Návštevnom poriadku alebo na základe povolenia príslušného orgánu ochrany prírody a krajiny;
- Budovanie (vyznačenie), údržba a rekonštrukcia turistických, náučných chodníkov, (prerezanie spadnutých stromov, spíľovanie suchých stromov), turistickej infraštruktúry výmena smerovníkov, mostov, prístreškov, lavičiek), cyklotrás, stavieb (chaty, mosty, priepusty, odrážky) a zariadení;
- Budovanie a prevádzkovanie osvetlenia zjazdových tratí v kontakte so zónou B;
- Používanie zariadenia spôsobujúceho svetelné a hlukové efekty v súvislosti s vykonávaním povolených činností (napr. telovýchovných a športové podujatia);
- Budovanie lyžiarskych trás, horských dopravných zariadení a s tým súvisiacich zariadení pri ktorých bolo preukázané že nemajú negatívny vplyv na územia európskej sústavy chránených území;
- Umiestnenie informačnej konštrukcie súvisiacej s prevádzkou zariadenia cestovného ruchu, alebo v súvislosti potrebou zabezpečenia ochrany zdravia osôb a majetku;
- Let vrtuľníkom, budovanie dočasných prístupových komunikácií a uskutočňovanie technických geologických prác, banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom v súvislosti s realizáciou inej povolenej činnosti;
- Umiestniť prenosné zariadenia, ako je predajný stánok, prístrešok, konštrukcia za hranicami zastavaného územia obce v súvislosti s organizovaním verejných telovýchovných a športových podujatí;
- Umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo na inej vodnej ploche slúžiace na prevádzku zasnežovania;
- Oplocovanie pozemkov za účelom ochrany majetku, zdravia a bezpečnosti návštevníkov;

- Oprava a rekonštrukcia existujúcich studničiek a prameňov.

V súvislosti s prevádzkovaním horských stredísk Štrbské Pleso, Tatranská Lomnica a Starý Smokovec, Zverovka – Spálena, Ždiar - Strednica na ich území neplatí pre vlastníka, správcu, nájomcu pozemkov (ďalej len „prevádzkovateľ “) zákaz:

- jazdiť alebo stáť s motorovým vozidlom na pozemkoch za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej cesty, účelovej cesty, existujúcej prístupovej poľnej cesty, parkoviska, čerpacej stanice, garáže alebo továrenského, staničného alebo letiskového priestoru v súvislosti s prevádzkou a realizáciou niektorých z činností uvedených vyššie a to aj ak uvedenú činnosť vykonáva tretia osoba na základe zmluvného vzťahu s prevádzkovateľom.

V súvislosti s činnosťami na zabezpečenie ochrany a starostlivosti o chránené a ohrozené rastliny a živočíchy a ich biotopy neplatí pre vlastníka, správcu, nájomcu pozemku zákaz:

- výrubu krov a náletových drevín; vyčistenie skalných sutín, vyvetvenie okraja porastov priliehajúcich k skalným plochám, mozaikovitá kosba, posilnenie výskytu živých rastlín;
- výrubu drevín a odstraňovanie biomasy na vybraných maloplošných stanovištiach nelesných biotopov vyskytujúcich sa v rámci komplexu lesných biotopov, a to v prípade nevyhnutného zásahu z dôvodu ochrany a zabezpečenia priaznivého stavu predmetov ochrany chránených druhov rastlín a/alebo živočíchov, existenčne naviazaných (prevažne) na nelesné typy biotopov (rašeliniská, mokrade, obnova nelesných biotopov);
- transferu chránených živočíchov (budú realizovať len v prípade ich ohrozenia).

V súvislosti so zásahmi na záchranu chránených druhov živočíchov, predovšetkým hlucháňa hôrneho a tetrova hoľniaka neplatí pre vlastníka, správcu, nájomcu pozemku zákaz:

- lovu raticovej a srstnatej zveri. V lokalitách výskytu hlucháňa hôrneho a tetrova hoľniaka je možné vykonávať lov predátorov hlucháňa hôrneho ako je kuna lesná a sklaná, jazvec lesný, liška hrdzavá a diviak lesný. Pre lov sa určia konkrétne lokality, časové obdobie v kalendárnom roku a ostatné podmienky.

V súvislosti s výskumom, prieskumom a monitoringom a prevádzkou Expozície tatranskej prírody neplatí pre vlastníka, správcu, nájomcu pozemku zákaz:

- Realizovania mapovania a monitoringu druhov rastlín, živočíchov a biotopov, vrátane skúmania jedincov chránených druhov rastlín za účelom získania údajov potrebných pre zabezpečenie ich priaznivého stavu, veľkosti populácie v území a reportingu;

- Uskutočňovať prírodovedecký výskum a prieskum, vrátane ekologického a speleologického;
- Zberu nechránených druhov rastlín potrebný pre účely determinácie problematicky určiteľných druhov rastlín (vrátane nižších rastlín, húb a lichenizovaných húb) pri výskumnej činnosti (bude sa odoberať len nevyhnutné množstvo materiálu; v prípade cievnatých rastlín sa budú odoberať len vzorky nadzemných častí rastlín);
- Odberu diaspór in situ bez narušenia stability populácie v súvislosti s posilňovaním „populácie“ kriticky ohrozených rastlín na území TANAP-u a pre potreby Expozície tatranskej prírody v Tatranskej Lomnici.

V súvislosti so starostlivosťou o lesné ekosystémy neplatí pre vlastníka, správcu, nájomcu pozemku zákaz:

- na vykonanie opatrení na zamedzenie vybreženia vodných tokov a eliminácia škôd na lesných cestách, stavebných objektoch a iných na technických zariadeniach;
- na oplocovanie pozemkov za účelom ochrany mladých lesných porastov proti škodám zverou;
- na vykonanie opatrení na zabezpečenie funkčnosti a údržby existujúcej lesnej dopravnej siete z dôvodu starostlivosti o dotknuté územie v rozsahu telesa cesty, násypového a výkopového svahu;
- lovu raticovej zveri (okrem kamzíka vrchovského tatranského) mimo obdobia od 15.10. do 31.5. v súvislosti s ochranou prirodzeného zmladenia drevín (tis, limba) a zabezpečenie priaznivého stavu lesných biotopov.

V súvislosti s činnosťami súvisiace s vyššie uvedenými aktivitami neplatí pre vlastníka, správcu, nájomcu pozemku zákaz:

- pohybovať sa mimo vyznačeného turistického chodníka alebo náučného chodníka za hranicami zastavaného územia obce za účelom uskutočnenia uvedených činností;
- rušiť pokoj a ticho za účelom uskutočnenia uvedených činností;
- činnosti súvisiace s odvrátením bezprostredného ohrozenia zdravia a života (napr. lety vrtuľníkom pri záchrannej akcii, protipožiarne opatrenia v prípade požiaru, a pod.).

3.3. Opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany, harmonogram a merateľné indikátory ich plnenia, subjekt zodpovedný za ich plnenie

Opatrenia na úseku ochrany biotopov a na ne viazaných druhov

Tabuľka 22:

Dlhodobý cieľ 1: Zachovať prírodné procesy, zachovať alebo zlepšiť stav biotopov a druhov, ktoré sú predmetom ochrany národného parku a tým zabezpečiť integritu územia TANAP-u ako súčasti európskej sústavy chránených území Natura 2000.							
Operatívny cieľ 1.1: Zachovať v zóne A (s výnimkou EFP5) prírodné autoregulačné a autoregeneračné procesy bez priameho zásahu človeka, a tým zabezpečiť zachovanie priaznivého stavu, resp. zlepšenie stavu biotopov a druhov rastlín, húb a živočíchov tvoriacich predmet ochrany územia							
Opatrenie 1.1.1	Bezzásahový režim v EFP 1 až EFP 4						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: vytvorenie zóny A bez negatívneho vplyvu človeka a vytvorenie podmienok pre zachovanie priaznivého stavu biotopov a druhov v rámci zóny A (dosiahnutý a udržiavaný stav A), zachovaný stav anorganických predmetov ochrany a charakteru krajiny						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.1.1.1</u>	Vylúčiť všetky hospodárske aktivity a územie ponechať bez zásahu	Sk1, Sk3, Sk4, Sk6, Sk8, Al1, Al2, Al3, Al4, Al5, Al6, Al7, Al8, Al9, Tr8, Kr10, Kr5, Kr4 Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3, Ls9.4, Ls8, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3, Ls6.2, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls4 Ls1.4, Br6, Pr1, Pr3, Vo1, Ra1, Ra3	Nerušný, samovoľný vývoj biotopov a druhov, bez ľudských zásahov, zachovaný stav biotopov a druhov, zachovaný stav anorganických predmetov ochrany a krajinnnej štruktúry	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastníci, správca, užívateľ	Finančná náhrada, nájom (štátny rozpočet)	EFP1 až EFP4, EFP6, EFP7
<u>1.1.1.2</u>	Vykonávať pravidelný monitoring stavu územia (biotopov	Sk1, Sk3, Sk4, Sk6, Sk8, Al1, Al2, Al3, Al4, Al5, Al6, Al7, Al8, Al9, Tr8, Kr10, Kr5, Kr4 Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3, Ls9.4, Ls8, Ls7.1, Ls7.2,	Údaje o populáciách druhov a ich stave a stave biotopov	2025-2034 Podľa potreby	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, fondy EU, granty na	EFP1 až EFP4,

	a druhov) a procesov v ňom prebiehajúcich.	Ls7.3, Ls6.2, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls4 Ls1.4, Br6, Pr1, Pr3, Vo1, Ra1, Ra3				podporu výskumu a vedy	EFP6, EFP7
<u>1.1.1.3</u>	Realizácia usmerneného výskumu zameraného na sledovanie a skúmanie prírodných procesov	Sk1, Sk3, Sk4, Sk6, Sk8, Al1, Al2, Al3, Al4, Al5, Al6, Al7, Al8, Al9, Tr8, Kr10, Kr5, Kr4 Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3, Ls9.4, Ls8, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3, Ls6.2, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls4 Ls1.4, Br6, Pr1, Pr3, Vo1, Ra1, Ra3	Výsledky výskumu vysvetľujúce prebiehajúce procesy v zóne A v biotopoch a populáciách druhov	2025-2034 Podľa potreby	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, fondy EU, granty na podporu výskumu a vedy	EFP1 až EFP4, EFP6, EFP7
Operatívny cieľ 1.2: V ostatných zónach (mimo zóny A) zachovať a/alebo zlepšiť stav lesných biotopov európskeho a národného významu (Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4), vybraných rastlinných a živočíšnych druhov na ne viazaných a podporovať ekologicky stabilné lesné ekosystémy s prirodzenou biodiverzitou							
Opatrenie 1.2.1	Prírode blízke lesohospodárske opatrenia vedúce k zachovaniu a/alebo zlepšeniu stavu lesných biotopov (Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4), vybraných rastlinných a živočíšnych druhov na ne viazaných a podporovať ekologicky stabilné lesné ekosystémy s prirodzenou biodiverzitou						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: výmera porastov so zlepšujúcim sa stavom lesných biotopov, priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov; zachovaný priaznivý stav biotopu a priaznivé podmienky pre existenciu druhov viazaných na lesné biotopy (existujúcich jedincov), nedochádza k zmenšovaniu mikrohabitatov v rámci biotopov druhov, vhodné hniezdne a potravné podmienky						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.2.1.1</u>	Opatrenia zamerané na priblíženie sa k stavu prirodzených lesov cez cieľavedomú výchovu, etapovitú obnovu	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Do predpisov PSoL zahrnuté opatrenia na vytvorenie ekologicky stabilných lesných ekosystémov, zachovaný priaznivý stav, resp.	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2

	a rekonštrukciu. Zastúpenie drevín má zodpovedať stanovištným podmienkam, výchovné opatrenia zamerané na posilnenie a/alebo zlepšenie stability, zdravotný výber, podpora vtrúsených a pionierskych drevín, obnovná doba dlhá až nepretržitá, cieľová štruktúra porastov rôznoveká a diferencovaná horizontálne a vertikálne, cieľové zakmenenie 0,6 – 0,7 (0,8)		zlepšenie stavu lesných biotopov		Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ		
<u>1.2.1.2</u>	Vylúčiť holoruby v území	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Využitie iných rubných spôsobov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.2.1.3</u>	Výber a použitie šetrnej technológie ťažby dreva a zalesňovacích postupov s dôrazom	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Lesné biotopy bez znečistenia prírodného prostredia a minimálnym poškodením vegetačného krytu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník,	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2

	na minimalizovanie poškodenia pôdneho a vegetačného krytu a znečistenia prírodného prostredia		a pôdodestrukčných procesov		správca, užívateľ		
<u>1.2.1.4</u>	Na kalamitných plochách, kde sa potvrdia obsadené hniezda alebo dutiny druhmi vtákov, ktoré sú predmetom ochrany sa spracovanie napadnutej (aktívnej) drevnej hmoty, resp. jej mechanickú asanáciu je možné obmedziť od 01.02. do 31.07. Stojace materské stromy, ponechať minimálne v počte 10 stromov na 1 ha s hrúbkou v prsnej výške minimálne 30 cm, podľa možnosti sa požaduje zahrnúť do tohto počtu aj suché pahýľe, zlomy, štompy v rovnakej hrúbke s výškou minimálne 8 m. Prednostne sa ponechajú všetky stromy, pahýľe a	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4 <i>Glaucidium passerinum, Aegolius funereus, Dryocopus martius, Picoides tridactylus</i>	Spracovaná kalamita, na mieste ponechaná neatraktívna hmota, dutinové stromy, zabezpečenie vhodných podmienok na rozmnožovanie, hniezdenie a výchovy mláďat	Trvalý – podľa potreby	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2

	zlomy s hniezdnými dutinami.						
<u>1.2.1.5</u>	Vylúčiť leteckú aplikáciu chemických látok a hnojív a vápnenie porastov. Vylúčiť celoplošnú aplikáciu insekticídov	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Celé územie bez leteckej aplikácie týchto látok, vhodné podmienky pre existenciu vybraných druhov živočíchov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.2.1.6</u>	Umelú obnovu drevín zabezpečiť len autochtónnymi drevinami a zabezpečiť dôsledné dodržanie semenárskych oblastí	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Plocha obnovených porastov autochtónnymi drevinami	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.2.1.7</u>	Pri obnovnej ťažbe lesov porastov vo fáze dorubu ponechať živé stojace stromy s priemernou hrúbkou kmeňa hlavnej úrovne (požaduje sa minimálne 10 ks/1 ha v zóne B a v zóne C 5 ks na 1 ha).	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Ponechaných min. 5 stojacich stromov na ha porastov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.2.1.8</u>	Pri obnove uplatňovať výberkový alebo účelový hospodársky spôsob so zameraním na zvýšenie odolnosti	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Plocha obnovených porastov výberkovým alebo účelovým spôsobom	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2

	lesného porastu a zabezpečenie priaznivej štruktúry lesných biotopov						
<u>1.2.1.9</u>	Pri obnove lesných biotopov využívať prirodzenú obnovu na ploche min. 60 % z obnovovanej plochy	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Umelá obnova na ploche menšej ako 40 % plochy	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.2.1.10</u>	Ponechať časť pionierskych drevín na dožitie, neodstraňovať ich počas výchovy, zachovať ich trvalý podiel v cieľovom drevinovom zložení, zachovávať a podporovať podiel krov a bobuľonosných drevín	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Ponechávané (neodstraňované) pionierske dreviny, bobuľonosné dreviny a kry v porastoch, vhodné podmienky pre vybrané druhy živočíchov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.2.1.11</u>	Na zamokrených stanovištiach zabezpečiť vhodné hydrické podmienky a zabrániť zmene vodného režimu	Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3	Zachované podmienky pre zachovanie podmáčaných lesných spoločenstiev	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.2.1.12</u>	Neodstraňovať hrubé mŕtve drevo (odporúča sa ponechanie min. 10ks/ha)	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Ponechané hrubé „mŕtve“ drevo v porastoch – vytvorené podmienky pre existenciu a zachovanie	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník,	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2

			stavu druhov machorastov (<i>Buxbaumia viridis</i> , <i>Scapania massalongi</i>) a vybraných druhov živočíchov		správca, užívateľ		
<u>1.2.1.13</u>	Zachovanie časti hrubých stromov v porastoch (požaduje sa ponechať hrubé stromy na dožitie) a ponechanie časti stojacich mŕtvych stromov. Zachovanie dutinových stromov	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Výskyt hrubých a dutinových stromov v porastoch, podmienky pre vybrané druhy živočíchov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.2.1.14</u>	Zabezpečený monitoring zdravotného stavu lesných porastov na území postihnutom vetrovou kalamitou	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Realizovaný monitoring, údaje o stave a vývoji lesných porastov	podľa potreby	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.2.1.15</u>	Monitorovať výskyt invázných druhov a sledovať ohniská ich šírenia	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Zabezpečené priebežné mapovanie s cieľom identifikácie výskytu invázných druhov	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.2.1.16</u>	Odstránenie invázných druhov, vykonanie opatrení	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Plocha vykonaných opatrení, eliminácia invázných druhov	Podľa potreby – pri zistení invázných druhov	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2

<u>1.2.1.17</u>	Vylúčenie negatívnych zásahov, ktoré by zmenili svetelné a vlhkostné pomery v porastoch a tým by zhoršili stav druhov alebo spôsobili ich zánik	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4 <i>Epipogium aphyllum, Linaea borealis, Buxbaumia viridis, Scapania massalongi, Phelinus lindelii, Amanita muscaria, Pseudogaurotina excellens</i>	Zachované porasty s výskytom druhov, stabilný stav ich populácií	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.2.1.18</u>	Zabezpečenie zmladenia tisu pred obhryzom a odhryzom zveri vhodnou metódou (oplôtky a pod.)	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls9.2	Prítomnosť zmladenia tisa v lokalitách jeho výskytu – jedince zabezpečené pred ohryzom	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.2.1.19</u>	Zamedziť poškodeniu jedincov tisa pri hospodárskych opatreniach, nevystavovať druh náhlemu odcloneniu	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls9.2	Nepoškodené jedince tisa v území	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.2.1.20</u>	Umiestňovať hniezdne búbky v lesoch s nevhodnou vekovou skladbou drevín a nedostatkom dutín a hniezd dravcov	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Počet umiestnených búdok, zlepšenie populácie dutinových hniezdičov	podľa potreby	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.2.1.21</u>	Upozorňovať vlastníkov lesov a správcov lesov na lokality výskytu druhu	Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 <i>Pseudogaurotina excellens</i>	Zachovanie stavu populácie druhu fúzač karpatský	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12

	fúzač karpatský (najmä na obdobie larvárneho štádia) a na ochranu krov <i>Lonicera nigra</i>						
<u>1.2.1.22</u>	Zabezpečiť pravidelný monitoring, sledovanie zdravotného stavu tisa, vyhodnocovanie stavu populácií druhov a vybraných biotopov	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls9.3	Údaje o stave populácií druhov a biotopov a zhodnotenie vplyvu vykonaných opatrení	Každé 2-3 roky	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.2.1.23</u>	Na lokalitách výskytu druhov <i>Scapania</i> <i>massalongoi</i> , <i>Buxbaumia viridis</i> a <i>Phellinus lundellii</i> zamedziť nevhodnej zmene drevinového zloženia	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4 Scapania masalongoi, Buxbaumia viridis, Phellinus lundelli	Zachovanie/ zlepšenie stavu populácií druhov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.2.1.24</u>	Zabezpečiť pravidelný monitoring dutinových hniezdičov v priebehu jarného toku, lokalizácia hniezdisk a sledovanie úspešnosti hniezdenia	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4	Údaje o stave populácií druhov a biotopov a zhodnotenie vplyvu vykonaných opatrení	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
Operatívny cieľ 1.3: V ostatných zónach (mimo zóny A) zachovať alebo zlepšiť stav rašelinných biotopov (Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3), biotopov na podmáčaných a zamokrených lokalitách (Ls1.4, Ls7.4, Ls9.3) a brehových porastov pozdĺž vodných tokov (Br4, Br6, Kr8 a Vo1) a druhov rastlín a živočíchov na ne viazaných.							
Opatrenie 1.3.1	Manažmentové opatrenia na zlepšenie lesných a nelesných biotopov, starostlivosť o brehové porasty. Zachovanie a/alebo zlepšenie hydrického režimu na podmáčaných stanovištiach.						

Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovanie a/alebo zlepšenie stavu biotopov Br2, Ra1, Vo1, Br6 a Kr8, zlepšenie stavu biotopov Br4, Ra2, Ra3, Ra6, Ls1.4, Ls7.4, zmena biotopu Ra7 na biotop Ra6 v priaznivom stave a zachovaný stav populácií ohrozených a chránených druhov viazaných na rašeliniská, podmáčané lokality, vodné toky a brehovú porasty.							
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.3.1.1</u>	Zachovať súčasný vodný režim a zabrániť zásahom do neho (odvodňovaním, budovaním ciest a zväžnic, ťahaním dreva) a zabrániť eutrofizácii.	Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3, Ls1.4, Ls7.4, Ls9.3, Br4, Br6, Kr8 a Vo1	Zachovaný fungujúci vodný režim poskytujúci podmienky pre zachovanie alebo zlepšenie stavu biotopov a druhov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12
<u>1.3.1.2</u>	Zamedziť používaniu chemických prípravkov v blízkosti vodných plôch a tokov, na plochách rašelinísk a podmáčaných biotopov 50 metrov od ich hranice	Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3, Ls1.4, Ls7.4, Ls9.3, Br4, Br6, Kr8 a Vo1	Neaplikované prípravky v oblasti ani v okolí 50 m od hranice podmáčaných biotopov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12
<u>1.3.1.3</u>	Na rašeliniskových stanovištiach uplatňovať osobitné zásahy s cieľom vytvorenia vhodných podmienok pre nelesné rašeliniskové spoločenstvá	Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3, Ls1.4, Ls7.4	Presvetlenie porastov rašeliniskových lesov a vytvorenie optimálnych podmienok na zlepšenie stavu a zvýšenie druhovej diverzity nástupom širšej škály rašeliniskových druhov –	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12

	(pomiestne alebo celoplošné odstraňovanie krovín a drevín), zníženie zakmenenia a zápoja s cieľom presvetlenia, odstránenie biomasy z plochy výrubu a zabezpečenie vhodných hydrických podmienok. Na lokalitách, kde sú brezové rašeliniskové lesíky, výchovnými zásahmi znížiť zastúpenie smreka a smrekovca		dosiahnutie priaznivého stavu pri biotope Ls7.4				
<u>1.3.1.4</u>	Udržať súčasnú veľkosť nelesných rašelinných biotopov	Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3), Ls1.4, Ls7.4	Zachovanie súčasnej výmery biotopov Ra1, Ra2, Ra3, Ra6 – tzn. nezhoršenie ich stavu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12
<u>1.3.1.5</u>	Výber a použitie šetrnej technológie ťažby dreva a zalesňovacích postupov s dôrazom na minimalizovanie poškodenia pôdneho a vegetačného krytu a znečistenia prírodného prostredia	Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3, Ls1.4, Ls7.4, Ls9.3, Kr8	Zabránenie degradácii a poškodenia rašeliniskových biotopov vplyvom ťažby dreva alebo znečistením prostredia	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12

	v okolí vodných tokov, podmäčianých a rašelinných biotopov						
<u>1.3.1.6</u>	Na nelesných rašeliniskách potláčať sekundárnu sukcesiu – výrubu krovitej a stromovej vegetácie koncom vegetačnej sezóny s následným vynesím biomasy z lokality, následne zabezpečiť kosenie alebo odstraňovanie výmladkov	Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3, Ls7.4	Potlačená sekundárna sukcesia, zmena biotopu Ra7 na biotop Ra6 v priaznivom stave, zlepšený stav biotopov Ra2, Ra3, Ra6 a populácií druhov rastlín na ne viazaných	podľa potreby	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12
<u>1.3.1.7</u>	Na plochách s výskytom druhu pimprlík močiarny kosiť mozaikovite alebo v pásach tak, aby bola celá plocha pokosená v priebehu 3 rokov. Termín kosby od začiatku júla - potrebné naplánovať kosenie za suchého obdobia bez zrážok, výrazných ranných hmiel a rosy, vtedy je možné biomasu	Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3, Ls1.4, Ls7.4, Ls9.3, Br4, Br6, Kr8 a Vo1 <i>Vertigo geyeri</i>	Vytvorené vhodné podmienky pre zachovanie populácie druhu pimprlík močiarny, plocha vykonaných opatrení	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12

	z plochy vyviešť okamžite. Pri kosení v inom termíne (vo vlhkom období, po daždi, počas rosy, ...) je potrebné nechať biomasu na lokalite preschnúť, aby mali živočíchy prilepené na stebľách dostatok času na zlezenie do machovej vrstvy. Biomasu z lokality odvážať až po jej preschnutí						
<u>1.3.1.8</u>	Starostlivosť o brehové porasty zamerať na podporu stanovištne pôvodných listnatých drevín a krovín a podporu nelesných brehových biotopov. Používať technológie šetriace vodné prostredie a brehové porasty. Ponechávať časť ležiaceho mŕtveho dreva a poťažbové zvyšky v blízkosti vodných tokov	Ls1.4, Ls9.3, Br4, Br6, Kr8	Plocha porastov so zlepšením stavu biotopov a druhov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12

<u>1.3.1.9</u>	Nezasahovať do brehových porastov s krovitými výrbami s výskytom druhov <i>Cryptomyces maximus</i> a <i>Tozzia carpathica</i>	Ls1.4, Ls9.3, Br4, Br6, Kr8 <i>Cryptomyces maximus</i> , <i>Tozzia carpathica</i>	Zachované podmienky pre existenciu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12
<u>1.3.1.10</u>	Obmedziť zásahy súvisiace s lesným manažmentom v lesných porastoch, ktoré sú v priľahlom okolí brehových porastov s výskytom druhov <i>Cryptomyces maximus</i> a <i>Tozzia carpathica</i> tak, aby nedošlo k zmene lokálnej mikrolímy	Ls1.4, Ls9.3, Br4, Br6, Kr8 <i>Cryptomyces maximus</i> , <i>Tozzia carpathica</i>	Zachované podmienky pre existenciu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12
<u>1.3.1.11</u>	Zabezpečiť existenciu vhodných biotopov pre mihuľu potočnú v tokoch: kamenisté piesočné dna potokov s čistou dobre prekysličenou vodou, meandre s jemnými piesočnato-detritovými usadeninami pre vývoj lariev	<i>Lampetra planeri</i>	Zachované podmienky pre existenciu mihule potočnej v tokoch	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12

<u>1.3.1.12</u>	Pravidelný ichtyologický prieskum vodných tokov, najmä v častiach s výskytom mihule potočnej	<i>Salmo trutta/labrax m. fario</i>	Údaje o výskyte druhu vo vodných tokoch	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12
<u>1.3.1.13</u>	V prípade poklesu populácií mihule potočnej vypracovať program záchrany	<i>Lampetra planeri</i>	Vytvorenie podmienok pre zlepšenie stavu populácií mihule potočnej pri ich zaznamenanom poklese	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12
<u>1.3.1.14</u>	Zabezpečiť pravidelný monitoring, sledovanie a vyhodnocovanie stavu populácií druhov a biotopov, monitorovať kvalitu vody	Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3, Ls1.4, Ls7.4, Ls9.3, Br4, Br6, Kr8 a Vo1	Údaje o stave populácií druhov a biotopov a zhodnotenie vplyvu vykonaných opatrení, údaje o kvalite vody	Každé 2-3 roky	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12
<u>1.3.1.15</u>	Monitorovať výskyt invázných druhov a sledovať ohniská ich šírenia	Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3, Ls1.4, Ls7.4, Ls9.3, Br4, Br6, Kr8 a Vo1	Zabezpečené priebežné mapovanie s cieľom identifikácie výskytu invázných druhov	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12
<u>1.3.1.16</u>	V prípade zaznamenania výskytu invázných druhov vykonať opatrenia na ich odstránenie a	Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3, Ls1.4, Ls7.4, Ls9.3, Br4, Br6, Kr8 a Vo1	Realizácia opatrení na elimináciu porastov invázneho druhu metódami vhodnými pre druh	Podľa potreby – pri zistení výskytu druhu	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12

	zabránenie ich ďalšieho šírenia						
<u>1.3.1.17</u>	Nezasahovať do korýt vodných tokov (neodkláňať vodný tok, nezhrňovať kamene a naplaveniny)	Ls1.4, Ls9.3, Br4, Br6, Kr8	Zachované podmienky pre existenciu živočíchov viazaných na vodné toky	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12
Operatívny cieľ 1.4: V ostatných zónach (mimo zóny A) zachovať alebo zlepšiť stav lúčnych biotopov európskeho a národného významu (Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8) a druhov rastlín a živočíchov na ne viazaných.							
Opatrenie 1.4.1	Manažmentové opatrenia na nelesných biotopoch (lúčnych spoločenstvách)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovanie priaznivého stavu biotopu Tr8, Lk5 a Lk6 v stave B, Lk1 v stave C (resp. jeho zlepšenie do stavu B) a zlepšenie stavu Lk2 do stavu B, príp. A, zachovanie stavu populácií druhov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.4.1.1</u>	Udržať súčasnú veľkosť nelesných biotopov lúk a pasienkov cenných z hľadiska bioty, vylúčiť ich umelé zalesňovanie, zmeny využívania pozemkov, ako sú meliorácie, odvodnenia, terénne úpravy	Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8	Zachovať súčasnú výmeru biotopov Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8, zabezpečiť nezhoršenie ich stavu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12

<u>1.4.1.2</u>	Potláčať sekundárnu sukcesiu – odstraňovaním krovín alebo sukcesných drevín vypílením koncom vegetačnej sezóny (na okrajoch je vhodné ponechať porasty nelesnej krovitej vegetácia ako medze), aj s následným odvozom mimo plochy	Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8	Zachovanie a nezhoršenie stavu biotopov Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8	Podľa potreby – za základe posúdenia pracovníkov Správy TANAP-u	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12
<u>1.4.1.3</u>	Podpora tradičného využívania lúk a pasienkov – kosením raz ročne s následným dopásaním alebo pastva dobytká, prípadne oviec (v závislosti od typu biotopu)	Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8	Zachovanie stavu biotopov Lk1, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8, zlepšenie stavu biotopu Lk2	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12

<u>1.4.1.4</u>	Na najvýznamnejších lokalitách druhu <i>Crex crex</i> zabezpečiť kosenie trávnych porastov od stredu k okrajom zníženou rýchlosťou, kosiť až po období hniezdenia a preperovania jedincov, t. j. po 31. auguste	Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8 <i>Crex crex</i>	Vytvorenie podmienok pre zachovanie populácie druhu v území	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12
<u>1.4.1.5</u>	Zabezpečiť prekosenie alebo premulčovanie neobhospodarovaných plôch raz za 3 – 5 rokov v mimo hniezdnom období – pre vytvorenie podmienok pre druh <i>Crex crex</i>	Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8 <i>Crex crex</i>	Vytvorenie podmienok pre zachovanie populácie druhu v území, udržiavané lokality v nezarastenom stave	raz za 3 – 5 rokov	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12
<u>1.4.1.6</u>	V prípade potreby použiť na zatrávňovanie iba autochtónne druhy rastlín a tráv	Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8	Nevnášanie nepôvodných druhov do biotopov	V prípade potreby	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12
<u>1.4.1.7</u>	Nezasahovať do vodného režimu vlhkých a podmáčaných lúk (Lk5 a Lk6)	Lk5, Lk6	Zachovaný vodný režim a stav biotopu Lk5 a Lk6	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12

<u>1.4.1.8</u>	Monitorovať výskyt invázných druhov a sledovať ohniská ich šírenia	Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8	Zabezpečené priebežné mapovanie s cieľom identifikácie výskytu invázných druhov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12
<u>1.4.1.9</u>	V prípade zaznamenania výskytu invázných druhov vykonať opatrenia na ich odstránenie a zabránenie ich ďalšieho šírenia	Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8	Realizácia opatrení na elimináciu porastov invázneho druhu, metódami vhodnými pre druh	Podľa potreby – pri zistení výskytu druhu	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12
<u>1.4.1.10</u>	Odstraňovať expanzívne sa správajúce, stanovištne nepôvodné druhy ich kosením na začiatku kvitnutia cieľového druhu, aj s následným odstránením pokosenej biomasy, aby sa eliminovali ich populácie	Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8	Realizácia opatrení na elimináciu porastov expanzívneho nepôvodného druhu, metódami vhodnými pre druh	Podľa potreby – pri zistení výskytu druhu	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12
<u>1.4.1.11</u>	Zabezpečiť pravidelný monitoring, sledovanie a vyhodnocovanie stavu populácií druhov a vybraných biotopov	Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8	Údaje o stave populácií druhov a biotopov a zhodnotenie vplyvu vykonaných opatrení	Každé 2-3 roky	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12

<u>1.4.12</u>	Vylúčiť aplikáciu priemyselných hnojív	Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8	Lúčne biotopy bez prítomnosti priemyselných hnojív	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12
---------------	--	-------------------------------	--	-----------	---	--	--------------

Opatrenia na úseku druhovej ochrany

Dlhodobý cieľ 1: Zachovať alebo zlepšiť stav biotopov a druhov, ktoré sú predmetom ochrany národného parku, a tým zabezpečiť integritu územia TANAP-u ako súčasť európskej sústavy chránených území Natura 2000.

Operatívny cieľ 1.5: Zachovať alebo zlepšiť stav druhov rastlín lúk a okrajov lesov zbehovca ihlanovitý (*Ajuga pyramidalis* L.), ľalia cibul'konosná (*Lilium bulbiferum* L.), trčník jednodlistý (*Malaxis monophyllos* (L.) Sw.), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus* L.), zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata* (Kit. ex Schult.) Hendrych), poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica* G. Reuss) a druhov živočíchov hnedáček čermeľový (*Melitaea diamina*), očkáň hnedý (*Coenonympha hero*), slepúch obyčajný (*Anguis fragilis*), jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), vretenica severná (*Vipera berus*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*) a strakoš sivý (*Lanius excubitor*).

Opatrenie 1.5.1	Manažmentové opatrenia s cieľom zachovať špecifické podmienky a priaznivý stav pre cieľové druhy rastlín a živočíchov.						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: vytvorenie podmienok a vhodného spôsobu obhospodarovania lokalít s cieľom zachovať priaznivý stav populácií týchto druhov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
1.5.1.1	Lúky s výskytom druhov rastlín kosieť raz ročne v termíne po odkvitnutí a vysemenení uvedených druhov, aj s následným vyhrabaním a odvozom biomasy po jej presušení alebo lokality prepásť (prednostne ovcami a kozami) so	Lk1, Lk2, Lk3 Pulsatilla slavica	Zachované populácie druhov v priaznivom stave	Každoročne, (pri druhu <i>Pulsatilla slavica</i> raz za 2 roky)	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12

	zaťažením 0,3 – 1,2 VDJ/ha (pri lokalitách <i>Pulsatilla slavica</i> je prípustné zaťaženie len 0,3 VDJ/ha)						
<u>1.5.1.2</u>	Na miestach výskytu druhov motýľov zabezpečiť kosenie mozaikovite, najlepšie v jarnom období, nepravidelne, nie naraz na celej ploche územia	Lk1, Lk2, Lk3 <i>Melitaea diamina</i> , <i>Coenonympha hero</i>	Vytvorenie vhodných podmienok pre existenciu druhov motýľov, zlepšenie ich stavu	Každoročne, (jednotlivé nepokosené plochy medzi rokmi striedať)	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12
<u>1.5.1.3</u>	Na nelesných lokalitách obmedzovať sukcesiu (drevín a krov) výrubom koncom vegetačnej sezóny, aj s následným odvozom biomasy, aby sa nevytvárali kompaktné porasty, ktoré by zhoršovali stav populácií druhov. Na lokalite je vhodné ponechať len solitéry alebo skupinky krovín, u <i>P. slavica</i> na výmere približne 5 %	Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6	Plochy s výskytom druhu bez sukcesie, Zachované populácie druhov v priaznivom stave	Podľa potreby	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, EFP12

<u>1.5.1.4</u>	Plochy s výskytom chránených druhov na nelesných stanovištiach nezalesňovať	Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6	Nezalesnené plochy s výskytom druhov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, EFP13
<u>1.5.1.5</u>	Zabezpečiť primerané presvetlenie lesných porastov so zaznamenaným výskytom druhov - účelovým výberom stromov alebo menšími prebierkami s cieľom vytvorenia vhodných podmienok pre kvitnutie druhov	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3	Presvetlené lesné porasty, zaznamenané kvitnúce populácie druhov, priaznivý stav druhov	Podľa potreby	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.5.1.6</u>	Úprava hospodárskych zásahov v lesných porastoch do takej miery, aby nedošlo v miestach výskytu rastlinných druhov k odstráneniu celého porastu (tzn. vytvoreniu rúbaniskového biotopu), zabrániť výstavbe lesných ciest alebo iným zásahom, ktoré by výrazne zmenili svetelné podmienky lokality	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3	Zachované lesné porasty rešpektujúce potreby druhov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2

	alebo spôsobili jej zánik						
<u>1.5.1.7</u>	Udržiavať drevinové zloženie v prospech listnatých druhov, nevytvárať smrekové monokultúry	Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3	Drevinové zloženie s prevládajúcimi listnatými drevinami, ktoré vyhovujú predmetným druhom rastlín a živočíchov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
<u>1.5.1.8</u>	Poškodené až degradované biotopy v blízkosti turistických chodníkov zabezpečiť zábranami pozdĺž turistických chodníkov zašľapávaníu druhov	Sk1, Sk3, Sk4, Sk6, Sk8, Al1, Al2, Al3, Al4, Al5, Al6, Al7, Al8, Al9, Tr8, Kr10, Kr5, Kr4 Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3, Ls9.4, Ls8, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3, Ls6.2, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls4 Ls1.4, Br6, Pr1, Pr3, Vo1, Ra1, Ra3	Vybudované zábrany na elimináciu zošľapu druhov, zlepšený stav ich populácií	Podľa potreby	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP1, EFP2,EFP3,EFP4, EFP5,EFP6, EFP7, EFP8, EFP9, EFP10, EFP11, EFP12, EFP13, C2
<u>1.5.1.9</u>	Ponechávať prirodzené nelesné enklávy v lese, udržiavať a vytvárať členité a rozvoľnené lesné porasty s množstvom lesných lúčok, svetlín a ekotonov (les - lúka) a spájať existujúce populácie druhov biokoridormi podobného charakteru	<i>Ajuga pyramidalis, (Lilium bulbiferum, Malaxis monophyllos, Cypripedium calceolus, Campanula serrata, Pulsatilla slavica, Tozzia carpathica, Melitaea diamina, Coenonympha hero, Anguis fragilis, Lacerta vivipara, Vipera berus, Coronella austriaca, Caprimulgus europaeus, Jynx torquilla, Lanius collurio, Lanius excubitor</i>	Vytvorené podmienky pre existenciu druhov, zlepšenie ich stavu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2

1.5.1.10	Zabezpečiť pravidelný monitoring, sledovanie a vyhodnocovanie stavu populácií druhov	<i>Ajuga pyramidalis</i> , (<i>Lilium bulbiferum</i> , <i>Malaxis monophyllos</i> , <i>Cypripedium calceolus</i> , <i>Campanula serrata</i> , <i>Pulsatilla slavica</i> , <i>Tozzia carpathica</i> , <i>Melitaea diamina</i> , <i>Coenonympha hero</i> , <i>Anguis fragilis</i> , <i>Lacerta vivipara</i> , <i>Vipera berus</i> , <i>Coronella austriaca</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Jynx torquilla</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius excubitor</i>	Údaje o stave populácií, zhodnotenie vplyvu vykonaných opatrení	Každé 2-3 roky	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, EFP13, C2
Operatívny cieľ 1.6: Zlepšiť stav druhu kamzík vrchovský tatranský (<i>Rupicapra rupicapra tatrica</i>)							
Opatrenie 1.6.1	Opatrenia na zlepšenie stavu kamzíka vrchovského tatranského (<i>Rupicapra rupicapra tatrica</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: dosiahnutie zlepšenia stavu druhu – dosiahnutý stav A						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
1.6.1.1	Pravidelné celoročné sledovanie početnosti, vekovej a pohlavnej štruktúry, hlavne však v jarnej a v jesennom období, ďalej tiež sledovanie natality, mortality	<i>Rupicapra rupicapra tatrica</i>	Údaje o stave populácie druhu a jej vývoji – zachytené zmeny v populácii	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP1, EFP2, EFP3, EFP6, EFP7, EFP10, EFP11

	a faktorov, ktoré ich ovplyvňujú						
<u>1.6.1.2</u>	Pravidelná kontrola genetického statusu poddruhu a jeho zdravotného stavu (trus, tkanivá z nálezov uhynutých jedincov a pod.)	<i>Rupicapra rupicapra tatrica</i>	Údaje o stave populácie druhu, informácie o objavení kamzíka alpského	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP1, EFP2, EFP3, EFP6, EFP7, EFP10, EFP11
<u>1.6.1.3</u>	Realizácia časopriestorovej aktivity a biológie druhu prostredníctvom telemetrie	<i>Rupicapra rupicapra tatrica</i>	Údaje z telemetrie, sledovaný areál výskytu druhu a možné strety s turistami (výskyt v oblasti turistických chodníkov)	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP1, EFP2, EFP3, EFP6, EFP7, EFP10, EFP11
Operatívny cieľ 1.7: Zlepšiť stav druhu svišť vrchovský tatranský (<i>Marmota marmota latirostris</i>)							
Opatrenie 1.7.1	Opatrenia na zlepšenie stavu svišť a vrchovského tatranského (<i>Marmota marmota latirostris</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: dosiahnutie zlepšenia stavu druhu – dosiahnutý stav A						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.7.1.1</u>	Pravidelné sledovanie kolónií, početnosti, natality, mortality a faktorov, ktoré ich ovplyvňujú	<i>Marmota marmota latirostris</i>	Údaje o stave populácie druhu a jej vývoji – zachytené zmeny v populácii	2025-2034	Správa TANAP-u		EFP1, EFP2, EFP3, EFP6, EFP7, EFP10, EFP11

<u>1.7.1.2</u>	Kontrola genetického statusu poddruhu a jeho zdravotného stavu (trus, tkanivá z nálezov uhynutých jedincov a pod.)	<i>Marmota marmota latirostris</i>	Údaje o stave populácie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u		EFP1, EFP2, EFP3, EFP6, EFP7, EFP10, EFP11
<u>1.7.1.3</u>	Pravidelná kontrola reštituovaných jedincov v Belianskych Tatrách (populačná dynamika)	<i>Marmota marmota latirostris</i>	Údaje o veľkosti populácie reštituovanej kolónie a jej vývoji	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP1, EFP2, EFP3, EFP6, EFP7, EFP10, EFP11
Operatívny cieľ 1.8: Zachovať stav druhu medveď hnedý (<i>Ursus arctos</i>).							
Opatrenie 1.8.1	Opatrenia na zachovanie stavu medveďa hnedého (<i>Ursus arctos</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovanie stavu B populácie druhu						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.8.1.1</u>	Vhodným spôsobom zabezpečiť všetky odpady, sklady potravín a pachové vnadidlá	<i>Ursus arctos</i>	Všetky možné zdroje potravy pre „synantropizované“ medvede zabezpečené, aby nelákali jedince medveďa	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastní, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP5, EFP8, EFP9, EFP12, C2, D, OP
<u>1.8.1.2</u>	Ochrana včelstiev a hospodárskych zvierat (elektrické ohradníky,	<i>Ursus arctos</i>	Znížené škody na včelstvách	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastní,	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2, D, OP

	ovčiarske psy, ochranné konštrukcie a pod.)		a hospodárskych zvieratách		správca, užívateľ		
<u>1.8.1.3</u>	V čase pred výsevom poľnohospodárskych plodín zrealizovať základnú konzultáciu poľnohospodárov, poľovníkov, zástupcov ministerstva dopravy a ochrany prírody, ktorá by riešila základné otázky, teda: kde a čo sa bude pestovať a akým spôsobom sa vykoná následné zabezpečenie a ich ochrana	<i>Ursus arctos</i>	Znížené škody na poľnohospodárskych plodinách	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	OP
<u>1.8.1.4</u>	Vylúčiť prikrmovanie poľovnej raticovej zveri a ostatnej voľne žijúcej zveri na kímných zariadeniach, ktoré sa nachádzajú vo vlastnom území národného parku v čase od 15. apríla do 15. novembra v kalendárnom roku	<i>Ursus arctos</i>	V stanovenom období územie bez dodatočného prikrmovania	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2, D, OP

<u>1.8.1.5</u>	V zimnom období zabezpečiť nerušenie hibernujúcich medvedíov na ich zimoviskách, ako aj v ich bezprostrednom okolí. Na tradičných zimoviskách je potrebné vylúčiť akékoľvek rušivé činnosti, hlavne práce v lese a organizovanie verejných športových podujatí	<i>Ursus arctos</i>	Oblasť zimovísk bez rušivých činností, spiace a nerušené medvede	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP3, EFP4, EFP7, EFP8, EFP9, EFP11, EFP12, C2, D, OP
<u>1.8.1.6</u>	V spolupráci s vlastníkmi a užívateľmi lesov a s policajným zborom SR pravidelne kontrolovať zákaz zberu lesných plodov v 3. a vyššom stupni ochrany. Kontrolou minimalizovať zber lesných plodov pre komerčné účely cez obmedzenie výkupov v podtatranských obciach, ako aj následný predaj lesných plodov pri	<i>Ursus arctos</i>	Kontroly, evidovaný znížený zber lesných plodov v oblasti – tzn. ponechaný dostatok potravy pre medvede	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, C2 a OP

	cestných komunikáciách						
<u>1.8.1.7</u>	Podpora zásahového tímu riešiaceho konflikty ľudí s medved'ami, zabezpečenie technického a materiálového vybavenia	<i>Ursus arctos</i>	Pohotovosť riešenie vzniknutých problémových situácií s medved'ami	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, zóny, OP
Operatívny cieľ 1.9: Zachovať stav druhu vlk dravý (<i>Canis lupus</i>)							
Opatrenie 1.9.1	Opatrenia na zachovanie stavu vlka dravého (<i>Canis lupus</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: dosiahnutie zachovania stavu druhu – dosiahnutý stav A						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.9.1.1</u>	Vylúčiť odstrel vlka dravého v celom území TANAP-u	<i>Canis lupus</i>	Zabezpečené neznižovanie populácie druhu – tzn. postupné zlepšovanie stavu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, zóny
<u>1.9.1.2</u>	Zabezpečiť územnú ochranu vlka dravého v rámci 20 kilometrovej ochrannej zóny v prihraničnej oblasti	<i>Canis lupus</i>	Zachovanie súčasného územného stavu ochrany vlka dravého v rámci 20 kilometrovej ochrannej zóny	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP

	celej poľsko-slovenskej štátnej hranice		v prihraničnej oblasti celej poľsko-slovenskej štátnej hranice.				
<u>1.9.1.3</u>	V rámci kategórie škôd vlka dravého na hospodárskych zvieratách vyžadovať počas pasenia prísne zásady zabezpečenia stád vhodnými strážnymi psami a pri košarovaní zabezpečiť stáda elektrickými ohradníkmi	<i>Canis lupus</i>	Znížené škody na hospodárskych zvieratách	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, OP
<u>1.9.1.4</u>	Zabezpečiť migračné koridory vlka dravého pred antropogénnymi faktormi (ochranou existujúcich migračných trás obmedzením zástavby, realizáciou biokoridorov cez migračné bariéry a pod.	<i>Canis lupus</i>	Zlepšenie stavu populácie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	OP
<u>1.9.5</u>	Každoročne monitorovať jeho početnosť podľa pobytočných znakov	<i>Canis lupus</i>	Údaje o stave populácie druhu a zmenách vo vzťahu k realizovaným opatreniam	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP

Operatívny cieľ 1.10: Zlepšiť stav druhu rys ostrovid (<i>Lynx lynx</i>)							
Opatrenie 1.10.1	Opatrenia na zlepšenie stavu rysa ostrovida (<i>Lynx lynx</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: dosiahnutie zlepšenia stavu druhu – dosiahnutý stav A						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
1.10.1.1	Zachovať štruktúru, rozlohu a kvalitu pôvodných ihličnatých a zmiešaných lesov s množstvom vývrátov, polomov a skalných komplexov	<i>Lynx lynx</i>	Vhodný biotop pre existenciu populácie rysa v území	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, C2
1.10.1.2	Počas pasenia hospodárskych zvierat vyžadovať prísne zásady zabezpečenia stád vhodnými strážnymi psami a pri košarovaní zabezpečiť stáda elektrickými ohradníkmi	<i>Lynx lynx</i>	Znížené škody na hospodárskych zvieratách	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP13, OP
1.10.1.3	Zabezpečiť migračné koridory pred antropogénnymi faktormi (ochranou existujúcich migračných trás obmedzením zástavby,	<i>Lynx lynx</i>	Zlepšenie stavu populácie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	OP

	realizáciou biokoridorov cez migračné bariéry a pod						
1.10.1.4	Každoročne monitorovať jeho početnosť podľa pobytových znakov	<i>Lynx lynx</i>	Údaje o stave populácie druhu a zmenách vo vzťahu k realizovaným opatreniam	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP
Operatívny cieľ 1.11: Zachovať stav druhu vydry riečna (<i>Lutra lutra</i>)							
Opatrenie 1.11.1	Opatrenia na zachovanie vydry riečnej (<i>Lutra lutra</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovanie stavu B populácie druhu						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
1.11.1.1	Pre zabezpečenie trvalej stability a prosperity populácie vydry riečnej je nevyhnutný pravidelný monitoring jej výskytu na celom území TANAP-u a realizácia zimného sčítania a ďalších metód odhadu početnosti v území	<i>Lutra lutra</i>	Údaje o stave populácie druhu a zmenách vo vzťahu k realizovaným opatreniam	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12, OP

<u>1.11.1.2</u>	Pri dvoch súbežných priepustoch presmerovať tok do jedného priepustu tak, aby druhý zostal suchý a umožňoval migráciu vydry	<i>Lutra lutra</i>	Zlepšené podmienky pre migráciu vydry, zachovaný stav jej populácie	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12, OP
<u>1.11.1.3</u>	Budovať podchody na cestách križujúcich rieky alebo v oblastiach so známymi migračnými trasami s intenzívnou dopravou, prispôbené pre využívanie vydrou a inými živočíchmi (suché, nezatápané podchody), v takýchto úsekoch dopravnými značkami znížiť maximálnu povolenú rýchlosť	<i>Lutra lutra</i>	Eliminácia mortality jedincov v súvislosti s kolíziami s dopravnými prostriedkami	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12, OP
<u>1.11.1.4</u>	Každoročná analýza vzoriek uhynutých jedincov vydry, zameraná na zistenie príčin mortality a zaťaženia orgánov cudzorodými látkami a následne výskum zdrojov znečistenia a	<i>Lutra lutra</i>	Údaje o stave populácie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12, OP

	sledovanie kvality vody						
Operatívny cieľ 1.12: Zachovať stav druhu mačka divá (<i>Felis silvestris</i>)							
Opatrenie 1.12.1.	Opatrenia na zachovanie stavu mačky divej (<i>Felis silvestris</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovanie stavu B populácie druhu						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.12.1.1</u>	Zachovať štruktúru, rozlohu a kvalitu listnatých a zmiešaných lesov s prevahou listnatých drevín, susediacich s otvorenými biotopmi s výskytom skalných a stromových dutín, líščích a jazvečích brlohov a s množstvom členitých prvkov a úkrytov	<i>Felis silvestris</i>	Vhodný biotop pre existenciu populácie mačky divej v území	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP12, OP
<u>1.12.1.2</u>	Obmedziť možnosti kríženia s mačkou domácou eliminovaním domácich mačiek vo voľnej prírode	<i>Felis silvestris</i>	Znížený počet túlavých mačiek domácich v území	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ, poľovné druženia	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP12, OP

1.12.1.3	Vykonávať monitoring výskytu druhu podľa pobytových znakov a pomocou fotopascí	<i>Felis silvestris</i>	Údaje o stave populácie druhu a zmenách vo vzťahu k realizovaným opatreniam	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP12, OP
Operatívny cieľ 1.13: Zachovať stav druhu bobor vodný (<i>Castor fiber</i>)							
Opatrenie 1.13.1	Opatrenia na zachovanie stavu bobra vodného (<i>Castor fiber</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovanie stavu B populácie druhu						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
1.13.1.1	Ochranu proti zaplavovaniu susediacich pozemkov riešiť drenovaním bobrích hatí	<i>Castor fiber</i>	Zabezpečené bobrie hate pred naplnením a prípadným zaplavením pozemkov	Podľa potreby	Správa TANAP-u,	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, OP
1.13.1.2	Neodstraňovať spadnuté stromy (tenčinu) v brehovej zóne (10 – 20 m od vodného telesa) a túto hmotu ponechávať aj pri výchovných prebierkach.	<i>Castor fiber</i>	Ponechané tenké stromy v pásme 10-20 m od toku	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, OP
1.13.1.3	Odstraňovať bobrie hate na úsekoch tokov povinne udržiavaných správcom toku, ak je	<i>Castor fiber</i>	Eliminovaný negatívny vplyv bobra bez	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník,	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, OP

	preukázateľné, že odstránením bobrej hate sa stav a rozšírenie bobra negatívne neovplyvní, pri zohľadnení ročnej doby, polohy bobrej hate k hradu, veľkosti a osídlení revíru bobrami a pod.		negatívneho vplyvu na jeho populáciu		správca, užívateľ		
<u>1.13.1.4</u>	Neodstraňovať bobrie hate a hrádze z úsekov, kde nehrozí od bobrích aktivít nebezpečenstvo	<i>Castor fiber</i>	V oblastiach, kde bobor neohrozuje bezpečnosť ľudí a majetku, ponechanie hrádzí, podmienky pre zachovanie stavu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, OP
<u>1.13.1.5</u>	Zabezpečovať pravidelnú kontrolu najmä protipovodňových hrádzí (najmä na konci zimného obdobia), cestných a železničných priepustov, zúžených častí technicky upravených vodných tokov	<i>Castor fiber</i>	Pravidelné kontroly stavu, identifikácia nedostatkov, a ich prípadné riešenie	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, OP
Operatívny cieľ 1.14: Zlepšiť stav druhu tetrov hoľniak (<i>Tetrao tetrix</i>)							

Opatrenie 1.14.1	Opatrenia na zlepšenie stavu tetrova hoľniaka (<i>Tetrao tetrix</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: dosiahnutie stavu A populácie druhu						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.14.1.1</u>	Pravidelné celoročné sledovanie početnosti, vekovej a pohlavnej štruktúry, hlavne však v jarnom období, ďalej sledovanie natality, mortality, zdravotného stavu a faktorov, ktoré ich ovplyvňujú, zisťovanie početnosti jedincov oboch pohlaví na tokaniskách	<i>Tetrao tetrix</i>	Údaje o stave populácie druhu a zmenách vo vzťahu k realizovaným opatreniam	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP3, EFP4, EFP7, EFP11
<u>1.14.1.2</u>	Vykonávať monitoring predátorov tetrova hoľniaka	<i>Tetrao tetrix</i>	Údaje o stave populácií predátorov druhu a ich vzťah k zmenám v jeho početnosti	2025-2034	Správa TANAP-u		EFP3, EFP4, EFP7, EFP11
<u>1.14.1.3</u>	Zachovať biotopy tetrova v priaznivom stave	<i>Tetrao tetrix</i>	Vytvorené podmienky pre existenciu druhu v území	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP3, EFP4, EFP7, EFP11

Operatívny cieľ 1.15: Zlepšiť stav druhu hlucháň hôrny (<i>Tetrao urogallus</i>)							
Opatrenie 1.15.1	Opatrenia na zlepšenie stavu hluchaňa hôrneho (<i>Tetrao urogallus</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: dosiahnutie stavu A populácie druhu						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.15.1.1</u>	Zabrániť fragmentácii biotopov a tým vzniku izolovaných mikropopulácií	<i>Tetrao urogallus</i>	Vytvorené podmienky pre existenciu druhu v území	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP4, EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.15.1.2</u>	V aktívne obhospodarovateľných lesoch vytvárať pestrú štruktúru a druhovú rozmanitosť lesných porastov s cieľom priblížiť ich prirodzeným lesom, využívať prípravné dreviny a zachovať ich trvalý podiel v cieľovom drevinovom zložení, zachovávať a podporovať podiel krov a bobuľonosných drevín	<i>Tetrao urogallus</i>	Vytvorené podmienky pre existenciu druhu v území	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12

<u>1.15.1.3</u>	V prípade výskytu druhu na lokalite v zóne B, C usmerniť/vylúčiť lesohospodársku činnosť v čase toku a hniezdenia (15.3. – 1.7.)	<i>Tetrao urogallus</i>	Vytvorené podmienky pre existenciu druhu v území	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.15.1.4</u>	Pravidelné celoročné sledovanie počtosti, vekovej a pohlavnej štruktúry, hlavne však v jarnom období, ďalej sledovanie natality, mortality a faktorov, ktoré ich ovplyvňujú, zisťovanie počtosti jedincov oboch pohlaví na tokaniskách	<i>Tetrao urogallus</i>	Údaje o stave populácie druhu a zmenách vo vzťahu k realizovaným opatreniam	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP4, EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.15.1.5</u>	Realizácia časopriestorovej aktivity a biológie druhu prostredníctvom telemetrie a ostatných výskumných metód	<i>Tetrao urogallus</i>	Údaje o stave populácie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP4, EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.15.1.6</u>	Sledovať zdravotný stav populácie a skúmať faktory vplývajúce na stratu	<i>Tetrao urogallus</i>	Údaje o stave populácie druhu a príčinách tohto správania	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP4, EFP8, EFP9, EFP12

	plachosti konkrétnych jedincov						
<u>1.15.1.7</u>	Verejné športové podujatia a zimné športové aktivity vykonávať len v zmysle platného Návštevného poriadku TANAP-u na presne vyhradených miestach	<i>Tetrao urogallus</i>	Rešpektovaný návštevný poriadok, nerušené jedince druhu, zlepšenie jeho stavu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP4, EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.15.1.8</u>	Aktívna spolupráca organizácií ochrany prírody, výskumných organizácií, občianskych združení a ostatných inštitúcií zaoberajúcich sa problematikou ochrany a výskumu tetraova hlucháňa	<i>Tetrao urogallus</i>	Vzájomná komunikácia, spoločné akcie, pracovné stretnutia, výmena údajov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP4, EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.15.1.9</u>	Pravidelná realizácia osvetovej činnosti a envirovýchovy pre všetky cieľové skupiny obyvateľstva, najmä pre miestnych obyvateľov, návštevníkov, školy a miestne poľovnícke organizácie	<i>Tetrao urogallus</i>	Zvýšenie informovanosti, semináre, propagačné materiály, pracovné stretnutia	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP4, EFP8, EFP9, EFP12

<u>1.15.1.10</u>	Vykonávať monitoring predátorov tetraova hlucháňa	<i>Tetrao urogallus</i>	Údaje o stave populácií predátorov druhu a ich vzťah k zmenám v jeho početnosti	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP4, EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.15.1.11</u>	Realizácia opatrení a činnosti podľa programu záchrany hlucháňa hôrneho	<i>Tetrao urogallus</i>	Zachovanie a/alebo zlepšenie stavu populácie hlucháňa	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP4, EFP8, EFP9, EFP12, OP
Operatívny cieľ 1.16: Zachovať stav druhu orol skalný (<i>Aquila chrysaetos</i>) a výr skalný (<i>Bubo bubo</i>)							
Opatrenie 1.16.1	Opatrenia na zachovanie stavu orla skalného (<i>Aquila chrysaetos</i>) a výra skalného (<i>Bubo bubo</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovanie súčasného stavu populácie druhu						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.16.1.1</u>	Sledovanie stavu a vývoja populácie v TANAP-e	<i>Aquila chrysaetos, Bubo bubo</i>	Údaje o stave populácie druhu a zmenách vo vzťahu k realizovaným opatreniam	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
<u>1.16.1.2</u>	Výskum potravnjej ekológie a monitoring stavu potravných teritórií, ktorý bude vychádzať z odborných štúdií denzity a početnosti	<i>Aquila chrysaetos, Bubo bubo</i>	Údaje o rozsahu a charaktere potravných teritórií druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP

	vybraných kľúčových druhov potravnjej základne						
<u>1.16.1.3</u>	Lokalizácia hniezd ohrozených vykrádaním, lesnými prácami, športovými aktivitami a dôsledné zabezpečenie ich ochrany	<i>Aquila chrysaetos, Bubo bubo</i>	Údaje o výskyte takto ohrozených hniezd, navrhnuté a realizované opatrenia na zlepšenie stavu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
<u>1.16.1.4</u>	Vytvárať ochranné zóny v okolí hniezdisk a určiť podmienky vykonávania lesného manažmentu v nich	<i>Aquila chrysaetos, Bubo bubo</i>	Opatrenia na udržanie, resp. zlepšenie stavu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
<u>1.16.1.5</u>	Eliminácia negatívnych faktorov (osadenie zábran na stĺpoch elektrického vedenia, pravidelný monitoring a kontrola územia)	<i>Aquila chrysaetos, Bubo bubo</i>	Opatrenia na udržanie, resp. zlepšenie stavu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP6, EFP7, EFP10, EFP11, OP
<u>1.16.1.6</u>	Odbery krvných vzoriek jedincov orla skalného za účelom identifikácie mláďat metódou genetických DNA analýz a genetický výskum populácie	<i>Aquila chrysaetos, Bubo bubo</i>	Údaje o stave populácie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP

<u>1.16.1.7</u>	Označovanie jedincov orla skalného za účelom identifikácie ornitologickými a špeciálnymi krúžkami a mikročipmi	<i>Aquila chrysaetos</i>	Označené jedince – je možné ich sledovanie a evidencia	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
<u>1.16.1.8</u>	Záchrana slabších mláďat orla skalného z viackusových znášok na zvýšenie produktivity a stabilizácie populácie	<i>Aquila chrysaetos</i>	Zlepšenie stavu populácie druhu, zvýšenie početnosti mláďat	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
<u>1.16.1.9</u>	Zisťovanie kontaminácie znášok a uhynutých jedincov ťažkými kovmi, chlórovanými uhlíkovodíkmi, a pod. a dodržiavanie zásad ochrany prostredia pred znečistením, prostriedkami na ochranu rastlín i organickými zlúčeninami a ťažkými kovmi	<i>Aquila chrysaetos, Bubo bubo</i>	Údaje o stave populácie druhu a dôvodoch úhynov	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
<u>1.16.1.10</u>	Výskum zdravotného stavu a rehabilitácia poranených a chorých jedincov	<i>Aquila chrysaetos, Bubo bubo</i>	Udržanie početnosti druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP

1.16.1.11	Popularizácia a propagácia myšlienok ochrany druhov širokej verejnosti	<i>Aquila chrysaetos, Bubo bubo</i>	Zvýšenie informovanosti, semináre, propagačné materiály, pracovné stretnutia	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
Operatívny cieľ 1.17: Zlepšiť stav druhu orol krikľavý (<i>Aquila pomarina</i>)							
Opatrenie 1.17.1	Opatrenia na zlepšenie stavu orla krikľavého						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: dosiahnutie stavu A populácie druhu						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
1.17.1.1	Zabezpečiť ochranu hniezdnych biotopov a vyhovujúci manažment potravných biotopov (lúk, pasienkov atď.)	<i>Aquila pomarina</i>	Vytvorenie podmienok na zachovanie stavu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastní, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP12, OP
1.17.1.2	Eliminácia vplyvov ekologicky nevhodných stĺpov 22 kV elektrických vedení, formou inštalácie hrebeňových zábran a uplatňovaním ekologicky vhodnejších konštrukcií	<i>Aquila pomarina</i>	Vytvorenie podmienok na zachovanie stavu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastní, správca, užívateľ		EFP12, OP

1.17.1.3	Vytvárať ochranné zóny v okolí hniezdisk a určiť podmienky vykonávania lesného manažmentu v nich	<i>Aquila pomarina</i>	Ochranné zóny hniezd Vytvorenie podmienok na zachovanie stavu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP12, OP
1.17.1.4	Realizácia opatrení na zníženie podielu prirodzených strát – spevňovať nestabilné hniezda ohrozené pádom, inštalovať umelé hniezdne podložky na tých istých hniezdnych stromoch alebo v ich tesnej blízkosti, likvidovať nevhodne umiestnené hniezda, u ktorých sú evidované opakované prirodzené straty	<i>Aquila pomarina</i>	Vytvorenie podmienok na zachovanie stavu druhu, vykonané opatrenia na zníženie mortality druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP12, OP
Operatívny cieľ 1.18: Zachovať stav druhu sokol sťahovavý (<i>Falco peregrinus</i>)							
Opatrenie 1.18.1	Opatrenia na zachovanie stavu sokola sťahovavého (<i>Falco peregrinus</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovanie súčasného stavu populácie druhu, prípadne jeho zlepšenie (dosiahnutie stavu A)						

Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.18.1.1</u>	Zabezpečiť stály monitoring podľa presne stanovenej metodiky z dôvodu vysokej citlivosti druhu	<i>Falco peregrinus</i>	Údaje o stave populácie druhu a zmenách vo vzťahu k realizovaným opatreniam	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP a OP
<u>1.18.1.2</u>	Zabezpečiť ochranu hniezdnych biotopov a vyhovujúci manažment potravných biotopov (lúk, pasienkov atď.)	<i>Falco peregrinus</i>	Vytvorenie podmienok na zachovanie stavu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP a OP
<u>1.18.1.3</u>	Zabezpečenie vylúčenia športovo-rekreačných činností a trás turistických chodníkov na hniezdnej skale a v jej priamom okolí	<i>Falco peregrinus</i>	Úprava v návštevnom poriadku, zníženie vyrušovania skalolezcami, zlepšenie stavu populácie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP a OP
<u>1.18.1.4</u>	Eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení (osadenie zábran na stĺpoch)	<i>Falco peregrinus</i>	Vytvorenie podmienok na zachovanie stavu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	OP

<u>1.18.1.5</u>	Eliminovať riziko vykrádania hniezd, nezákonného obchodovania, trávenia na návnady (monitorovaním a kontrolou)	<i>Falco peregrinus</i>	zachovanie stavu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP a OP
<u>1.18.1.6</u>	Usmerňovať nevhodné lesohospodárske aktivity v procese LHP a využívať právne normy pri usmerňovaní ťažby záujmových porastov	<i>Falco peregrinus</i>	Úprava opatrení v súlade s rešpektovaním potrieb druhu, zachovanie stavu druhu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, OP
Operatívny cieľ 1.19: Zlepšiť stav druhu murárik červenokrídly (<i>Tichodroma muraria</i>)							
Opatrenie 1.19.1	Opatrenia na zlepšenie stavu murárika červenokrídleho (<i>Tichodroma muraria</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: dosiahnutie stavu A populácie druhu						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.19.1.1</u>	Lokalizácia a pravidelný monitoring hniezdnych a zimných lokalít a zabezpečenie ich ochrany	<i>Tichodroma muraria</i>	Údaje o stave populácie druhu a zmenách vo vzťahu k realizovaným opatreniam	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP

<u>1.19.1.2</u>	Vylúčiť športovo-rekreačné aktivity (skalolezectvo) na hniezdnych a zimných lokalitách	<i>Tichodroma muraria</i>	Úprava návštevného poriadku, zníženie vyrušovania skalolezcami, zlepšenie stavu populácie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP
<u>1.19.1.3</u>	Usmerňovať lesohospodárske a iné aktivity v blízkosti lokalít výskytu druhu. Podrobné usmernenie bude určené podľa výskytu hniezdnych lokalít	<i>Tichodroma muraria</i>	Vytvorenie podmienok pre zlepšenie stavu populácie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.19.1.4</u>	Monitoring potenciálne vhodných biotopov	<i>Tichodroma muraria</i>	Údaje o potenciáli pre rozšírenie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP
<u>1.19.1.5</u>	Zvýšiť propagáciu ochrany druhu a informovanosť verejnosti	<i>Tichodroma muraria</i>	Zvýšenie informovanosti, semináre, propagačné materiály, pracovné stretnutia	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP
Operatívny cieľ 1.20: Zachovať stav druhu včelár lesný (<i>Pernis apivorus</i>)							
Opatrenie 1.20.1	Opatrenia na zachovanie stavu včelára lesného (<i>Pernis apivorus</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovanie súčasného stavu populácie druhu, prípadne jeho zlepšenie (dosiahnutie stavu A)						

Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.20.1.1</u>	Zabezpečenie pravidelného monitoringu populácie (lokalizácia hniezd a hniezdisk, sledovanie úspešnosti hniezdenia)	<i>Pernis apivorus</i>	Údaje o stave populácie druhu a zmenách vo vzťahu k realizovaným opatreniam	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, EFP13, OP
<u>1.20.1.2</u>	Vylúčenie lesohospodárskych zásahov v blízkosti obsadených hniezd v hniezdnom období	<i>Pernis apivorus</i>	Vytvorenie podmienok pre zachovanie stavu populácie druhu, nerušené jedince v čase hniezdenia, tzn. vyvedené mláďatá	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, EFP13, OP
<u>1.20.1.3</u>	Obmedzenie používania insekticídov najmä leteckým spôsobom	<i>Pernis apivorus</i>	Vytvorenie podmienok pre zachovanie stavu populácie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, EFP13, OP
Operatívny cieľ 1.21: Zlepšiť stav druhu bocian čierny (<i>Ciconia nigra</i>)							
Opatrenie 1.21.1	Opatrenia na zlepšenie stavu bociana čierneho (<i>Ciconia nigra</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zlepšenie (dosiahnutie stavu A) populácie druhu v území						

Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.21.1.1</u>	Vytvárať ochranné zóny v okolí hniezdisk a určiť podmienky vykonávania lesného manažmentu v nich	<i>Ciconia nigra</i>	Vytvorenie podmienok pre zachovanie stavu populácie druhu, nerušené jedince v čase hniezdenia, tzn. vyvedené mláďatá	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.21.1.2</u>	Udržiavanie podielu starých zmiešaných lesov	<i>Ciconia nigra</i>	Vytvorenie podmienok pre zachovanie, resp. zlepšenie stavu populácie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.21.1.3</u>	Zachovanie, ochrana a obnova mokradí a vodných tokov – najmä zarybnených vôd	<i>Ciconia nigra</i>	Vytvorenie podmienok pre získavanie potravy, zachovanie, resp. zlepšenie stavu populácie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.21.1.4</u>	Zamedzenie znečisťovaniu vôd – lovných biotopov	<i>Ciconia nigra</i>	Zachovanie podmienok pre získavanie potravy, výstavba ČOV, zachovanie, resp. zlepšenie	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12

			stavu populácie druhu				
<u>1.21.1.5</u>	Inštalácia zábran a signalizačných zariadení na stĺpy a drôty elektrického vedenia	<i>Ciconia nigra</i>	Vytvorenie podmienok na zachovanie stavu druhu, zníženie mortality druhu na el. vedení	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP12, OP
<u>1.21.1.6</u>	Zabezpečenie pravidelného monitoringu populácie (lokalizácia hniezd a sledovanie úspešnosti hniezdenia)	<i>Ciconia nigra</i>	Údaje o stave populácie druhu a zmenách vo vzťahu k realizovaným opatreniam	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, OP
Operatívny cieľ 1.22: Zachovať alebo zlepšiť stav druhov netopierov - uchaňa čierna (<i>Barbastella barbastellus</i>), netopier veľkouchý (<i>Myotis bechsteini</i>), netopier pobrežný (<i>Myotis dasycneme</i>), netopier brvitý (<i>Myotis emarginatus</i>), podkovár malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>), netopier obyčajný (<i>Myotis myotis</i>), večernica severská (<i>Eptesicus nilsoni</i>), netopier Brandtov (<i>Myotis brandtii</i>), netopier vodný (<i>Myotis daubentonii</i>), netopier fúzatý (<i>Myotis mystacinus</i>), netopier riasnatý (<i>Myotis nattereri</i>), raniak hrdzavý (<i>Nyctalus noctula</i>), ucháč svetlý (<i>Plecotus auritus</i>) a večernica pestrá (<i>Vespertilio murinus</i>).							
Opatrenie 1.22.1	Opatrenia na zlepšenie a zachovania stavu netopierov - uchaňa čierna (<i>Barbastella barbastellus</i>), netopier veľkouchý (<i>Myotis bechsteini</i>), netopier pobrežný (<i>Myotis dasycneme</i>), netopier brvitý (<i>Myotis emarginatus</i>), podkovár malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>), netopier obyčajný (<i>Myotis myotis</i>), večernica severská (<i>Eptesicus nilsoni</i>), netopier Brandtov (<i>Myotis brandtii</i>), netopier vodný (<i>Myotis daubentonii</i>), netopier fúzatý (<i>Myotis mystacinus</i>), netopier riasnatý (<i>Myotis nattereri</i>), raniak hrdzavý (<i>Nyctalus noctula</i>), ucháč svetlý (<i>Plecotus auritus</i>) a večernica pestrá (<i>Vespertilio murinus</i>).						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovanie súčasného stavu populácií druhu, pri druhoch <i>Barbastella barbastellus</i>, <i>Myotis emarginatus</i>, <i>Myotis bechsteini</i>, <i>Myotis myotis</i>, <i>Rhinolophus hipposideros</i> jeho zlepšenie (dosiahnutie stavu A)						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna

<u>1.22.1.1</u>	V prípade rekonštrukcií podkrovných priestorov so známymi kolóniami netopierov zabezpečiť odborný dozor (vhodná ročná doba rekonštrukcie, ponechanie vletových otvorov, náhradné úkryty)	<i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Myotis bechsteini</i> , <i>Myotis dasycneme</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , (<i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Eptesicus nilssoni</i> , <i>Myotis brandtii</i> , <i>Myotis daubentonii</i> , <i>Myotis mystacinus</i> , <i>Myotis nattereri</i> , <i>Nyctalus noctula</i> , <i>Plecotus auritus</i> a (<i>Vespertilio murinus</i>).	Zabezpečenie dohľadu nad úpravou priestorov tak, aby sa zachovali podmienky pre existenciu netopierov, zachovanie stavu populácie	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	D, OP, EFP12,
<u>1.22.1.2</u>	Identifikácia koridorov spájajúcich úkryty a loviská (zabezpečenie ich ochrany)	<i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Myotis bechsteini</i> , <i>Myotis dasycneme</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , (<i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Eptesicus nilssoni</i> , <i>Myotis brandtii</i> , <i>Myotis daubentonii</i> , <i>Myotis mystacinus</i> , <i>Myotis nattereri</i> , <i>Nyctalus noctula</i> , <i>Plecotus auritus</i> a (<i>Vespertilio murinus</i>).	Údaje o migračných koridoroach, možnosť ich zachovania a nepovolenia výstavby objektov alebo zariadení, ktoré by tieto koridory križovali a ohrozovali populácie	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
<u>1.22.1.3</u>	V blízkosti významných kolónií zamedzenie aplikácie pesticídov na lovných biotopoch	<i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Myotis bechsteini</i> , <i>Myotis dasycneme</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , (<i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Eptesicus nilssoni</i> , <i>Myotis brandtii</i> , <i>Myotis daubentonii</i> , <i>Myotis mystacinus</i> , <i>Myotis nattereri</i> , <i>Nyctalus noctula</i> ,	Zachovanie vhodných podmienok – dostatok potravy nekontaminovanej pesticídmi, zachovanie	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	OP

		<i>Plecotus auritus</i> a (<i>Vespertilio murinus</i>).	(zlepšenie) stavu druhov				
<u>1.22.1.4</u>	Ochrana podzemných priestorov (jaskýň) pred nelegálnym vstupom a rušením netopierov	<i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Myotis bechsteini</i> , <i>Myotis dasycneme</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , (<i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Eptesicus nilssoni</i> , <i>Myotis brandtii</i> , <i>Myotis daubentonii</i> , <i>Myotis mystacinus</i> , <i>Myotis nattereri</i> , <i>Nyctalus noctula</i> , <i>Plecotus auritus</i> a (<i>Vespertilio murinus</i>).	Vytvorené zábrany proti nelegálnemu vstupu do podzemných priestorov, nerušené kolónie druhov	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP
<u>1.22.1.5</u>	Údržba vletových otvorov do podzemných priestorov pred sukcesiou a zavalením.	<i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Myotis bechsteini</i> , <i>Myotis dasycneme</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , (<i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Eptesicus nilssoni</i> , <i>Myotis brandtii</i> , <i>Myotis daubentonii</i> , <i>Myotis mystacinus</i> , <i>Myotis nattereri</i> , <i>Nyctalus noctula</i> , <i>Plecotus auritus</i> a (<i>Vespertilio murinus</i>).	Zábrany proti nelegálnemu vstupu do podzemných priestorov v dobrom stave, nerušené kolónie druhov	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP
<u>1.22.1.6</u>	Údržba podkrovných priestorov stavieb (čistenie od guána)	<i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Myotis bechsteini</i> , <i>Myotis dasycneme</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , (<i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Eptesicus nilssoni</i> , <i>Myotis brandtii</i> , <i>Myotis daubentonii</i> ,	Vyčistené podkrovné priestory, bez ohrozenia poškodenia stavby	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	D, OP, EFP12

		<i>Myotis mystacinus, Myotis nattereri, Nyctalus noctula, Plecotus auritus a (Vespertilio murinus).</i>					
1.22.1.7	Ponechávanie starých stromov s dutinami v lesných porastoch	<i>Barbastella barbastellus, Myotis bechsteini, Myotis dasycneme, Myotis emarginatus, (Rhinolophus hipposideros, Myotis myotis, Eptesicus nilssoni, Myotis brandtii, Myotis daubentonii, Myotis mystacinus, Myotis nattereri, Nyctalus noctula, Plecotus auritus a (Vespertilio murinus).</i>	Staré stromy s dutinami v porastoch – vhodné podmienky pre zachovanie stavu druhov lesných netopierov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12
Operatívny cieľ 1.23: Zlepšiť stav druhov obojživelníkov – kunka žltobruchá (<i>Bombina variegata</i>), mlok karpatský (<i>Triturus montandoni</i>), mlok horský (<i>Triturus alpestris</i>) a salamandra škvrnitá (<i>Salamandra salamandra</i>)							
Opatrenie 1.23.1	Opatrenia na zlepšenie stavu obojživelníkov – kunky žltobruchej (<i>Bombina variegata</i>), mloka karpatského (<i>Triturus montandoni</i>), mloka horského (<i>Triturus alpestris</i>) a salamandry škvrnitej (<i>Salamandra salamandra</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zlepšenie (dosiahnutie stavu B) populácií druhov v území						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
1.23.1.1	Systematický monitoring, pozorovanie, odchyt a sčítavanie jedincov	<i>Bombina variegata, Triturus montandoni, Triturus alpestris a Salamandra salamandra</i>	Údaje o stave populácie druhu a zmenách vo vzťahu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP4, EFP8, EFP9, EFP12

	počas reprodukcie a vodnej fázy života		k realizovaným opatreniam				
<u>1.23.1.2</u>	Zachovanie existujúcich lokalít bez vážnejších antropogénnych zásahov, ktoré by znemožnili reprodukciu	<i>Bombina variegata, Triturus montandoni, Triturus alpestris a Salamandra salamandra</i>	Vytvorenie podmienok pre reprodukciu druhov, zvýšenie početnosti populácií, zlepšenie stavu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.23.1.3</u>	Zamedziť regulácii drobných lesných potokov, zamedziť odvodňovaniu mokradí a priekop aj malej rozlohy	<i>Bombina variegata, Triturus montandoni, Triturus alpestris a Salamandra salamandra</i>	Vytvorenie podmienok pre reprodukciu druhov, zvýšenie početnosti populácií, zlepšenie stavu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP4, EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.23.1.4</u>	Pri lesohospodárskej činnosti zabrániť poškodeniu vodných tokov, mokradných biotopov a plôšok so stojatou vodou, podľa možnosti ponechávať potažbové zvyšky a časť ležiaceho mŕtveho dreva v poraste	<i>Bombina variegata, Triturus montandoni, Triturus alpestris a Salamandra salamandra</i>	Vytvorenie podmienok pre reprodukciu druhov, zvýšenie početnosti populácií, zlepšenie stavu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP4, EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.23.1.5</u>	Zabrániť chemickému ošetrovaniu v blízkosti	<i>Bombina variegata, Triturus montandoni, Triturus alpestris a Salamandra salamandra</i>	Vytvorenie podmienok pre existenciu	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník,	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12, OP

	lokalít s výskytom druhov		druhov, zlepšenie ich stavu		správca, užívateľ		
<u>1.23.1.6</u>	Prehľbovanie zazemnených lokalít v budúcnosti, v prípade opakovania suchých rokov	<i>Bombina variegata, Triturus montandoni, Triturus alpestris a Salamandra salamandra</i>	vodné plochy s prítomnosťou vody, zachovaný (zlepšený) stav druhov	podľa potreby	Správa TANAP-u, vlastníka, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12
<u>1.23.1.7</u>	Prípadný zánik prirodzených reprodukčných lokalít obojživelníkov kompenzovať vytváraním náhradných reprodukčných lokalít (umelé vodné nádrže)	<i>Bombina variegata, Triturus montandoni, Triturus alpestris a Salamandra salamandra</i>	vodné plochy s prítomnosťou vody, zachovaný (zlepšený) stav druhov	podľa potreby	Správa TANAP-u, vlastníka, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP8, EFP9, EFP12
Operatívny cieľ 1.24: Zlepšiť stav druhu jasoň červenooký (<i>Parnassius apollo</i>)							
Opatrenie 1.24.1	Opatrenia na zlepšenie stavu jasoňa červenookého (<i>Parnassius apollo</i>)						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: dosiahnutie priaznivého stavu druhu (B alebo A)						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>1.24.1.1</u>	Zabezpečenie pravidelného monitoringu populácií jasoňa a jeho biotopov	<i>Parnassius apollo</i>	Údaje o stave populácie druhu a zmenách vo vzťahu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP3, EFP4, EFP12,

			k realizovaným opatreniam				
<u>1.24.1.2</u>	Aktívny manažment – odstraňovanie stromovej a krovinatej vegetácie na lokalitách výskytu tohoto druhu	<i>Parnassius apollo</i>	Vytvorenie podmienok pre existenciu druhu, zlepšenie jeho stavu	podľa potreby		Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP3, EFP4, EFP12,
<u>1.24.1.3</u>	Vytvorenie a udržanie lokalít s dostatočne veľkou plochou na zabezpečenie dlhodobej existencie populácií jasoňa	<i>Parnassius apollo</i>	Vytvorenie podmienok pre existenciu druhu, zlepšenie jeho stavu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP3, EFP4, EFP12,
<u>1.24.1.4</u>	Osobitný dôraz klásť na obnovu jeho biotopov formou reintrodukcie jeho jedincov, a to jednak posilnením žijúcich populácií, prípadne uvažovať na vhodných lokalitách so založením nových populácií	<i>Parnassius apollo</i>	zvýšenie početnosti populácií reintrodukciami	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP3, EFP4, EFP12,
<u>1.24.1.5</u>	Realizácia programu záchrany, zabezpečiť opatrenia, ktoré zabezpečia ochranu príp. záchranu tohto druhu.	<i>Parnassius apollo</i>	vypracovaný program záchrany, zaslaný na MZP SR na schválenie	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP3, EFP4, EFP12,

<u>1.24.1.6</u>	Vytvárať a udržiavať rozsiahlejšie územia skalných stanovišť so zastúpením hostiteľských rastlín húseníc kombinovaných s plochami trávinnobylinnej vegetácie s bohatým výskytom medonosných rastlín	<i>Parnassius apollo</i>	Vytvorenie podmienok pre existenciu druhu, zlepšenie jeho stavu	2025-2034		Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	EFP3, EFP4, EFP12,
<u>1.24.1.7</u>	Overenie výskytu druhu na historických lokalitách v rámci TANAP-u	<i>Parnassius apollo</i>	údaje o rozšírení populácie druhu	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP

Opatrenia na úseku starostlivosti o krajinu

Dlhodobý cieľ 2: Zabezpečiť naplnenie hlavných funkcií národného parku, hlavne potenciálu pre trvalo udržateľné využívanie lesných biotopov a trávnatých porastov a vhodných foriem rekreácie a cestovného ruchu bez negatívneho vplyvu na predmety ochrany územia.

Operatívny cieľ 2.1: Zachovať priaznivý stav biotopov a na ne viazaných druhov, ktoré sú v kontakte s intenzívne navštevovanými lokalitami (okolie vysokohorských chát, turistických chodníkov, lyžiarskych stredísk, horolezeckých areálov, skialpinistických trás atď.)

Opatrenie 2.1.1	Opatrenia na zachovanie anorganických predmetov ochrany, zabezpečenie priaznivého stavu biotopov a druhov, ktoré sú v kontakte s intenzívne navštevovanými lokalitami						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zachovanie alebo zlepšenie stavu biotopov a druhov v bezprostrednom okolí turistických chodníkov na určitej výmere (nezhoršovanie ich stavu vplyvom rekreačného využívania územia), zachovanie anorganických predmetov ochrany (ich nepoškodzovanie)						

Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>2.1.1.1</u>	Usmernená športová činnosť (turistika, horolezectvo, skialpinizmus a iné) v zmysle platného Návštevného poriadku TANAP-u		Pohyb turistov a rekreantov len v priestoroch a trasách stanovených návštevným poriadkom, bez zaznamenaného pohybu mimo vyznačených chodníkov a iného druhu poškodzovania okolitých	Počas platnosti PS, v období , kedy sú v zmysle návštevného poriadku prístupné jednotlivé časti TANAP-u	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, C2, D2

			biotopov alebo rušenia populácií druhov				
<u>2.1.1.2</u>	Monitorovať zmeny v prírodnom prostredí územia vplyvom návštevnosti a rekreačného využívania územia, najmä s dôrazom na predmety ochrany		Pravidelné údaje o stave biotopov, druhov a iných predmetov ochrany v okolí turisticky a rekreačne využívaných miest, zaznamenané negatívne vplyvy činnosti, aké sa v území prejavia	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, C2, D2
<u>2.1.1.3</u>	V prípade zaznamenania zmien v zmysle opatrenia 2.1.1.2 (napr. erózia, synantropizácia, zmeny v druhovom zložení, objavenie inváznych druhov, a pod.) navrhnúť a zrealizovať účinné opatrenia na zmiernenie zhoršujúceho sa stavu		Vykonané opatrenia na zmiernenie negatívnych vplyvov, zastavenie zhoršovania stavu biotopov a druhov, zaznamenané zlepšovanie stavu a odstránenie negatívnych zmien v území	V prípade potreby – až do dosiahnutia uspokojivého stavu činnosťou ohrozených predmetov ochrany	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, C2, D2

<u>2.1.1.4</u>	V odôvodnených prípadoch, keď by mal vplyv návštevnosti nadmerný negatívny vplyv na predmety ochrany územia, je možné športovo-rekreačné aktivity v určitej časti územia úplne zakázať, chodníky uzavrieť, alebo časovo obmedziť		Po obmedzení činnosti – postupná regenerácia prírodného prostredia, nezhoršovanie stavu biotopov a druhov a postupné zvyšovanie populácií druhov alebo zlepšovanie štruktúry a regenerácia biotopov	V prípade potreby – až do dosiahnutia uspokojivého stavu činnosťou ohrozených predmetov ochrany	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, C2, D2
<u>2.1.1.5</u>	Nenavyšovať podiel zastavaných plôch (tzn. nerealizovať žiadne nové prístavby k existujúcim chatám, ktoré súvisia so zvyšovaním lôžkovej kapacity. Prípadnú modernizáciu realizovať len v rámci existujúcich priestorov). V zóne C2 realizovať len objekty súvisiace s dopravnými zariadeniami. Existujúce zjazdové trate v lyžiarskych strediskách je možné skvalitniť len vtedy, ak nedôjde k zásahom a negatívnemu ovplyvneniu území európskeho významu		Súčasná výmera zastavaných plôch – turistických chat, súhlas len s modernizáciou existujúcich zariadení bez zvyšovania ich kapacity, neevidovaná žiadna nová výstavba objektov	2025-2034	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, C2, D2

<u>2.1.1.6</u>	Používanie účinných environmentálnych technológií likvidácie odpadov a odpadových vôd za účelom ekologizácie a zlepšenia súčasného stavu			Podľa potreby	Správa TANAP-u, vlastník, správca, užívateľ	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, C2, D2
Operatívny cieľ 2.2: Zlepšiť poznanie krajiny na úrovni jej prvotnej a druhotnej štruktúry s dôrazom na špecifické prvky ako prvky historickej krajinnej štruktúry, významné krajinné prvky, významné vizuálne exponované priestory a zabezpečiť ich dôslednú ochranu.							
Opatrenie 2.2.1	Opatrenia na zlepšenia poznania krajinnej štruktúry s dôrazom na špecifické prvky historickej krajinnej štruktúry, významné krajinné prvky a významné vizuálne exponované priestory.						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: získanie údajov o krajine, jej hodnotách v TANAP-e, identifikované najvýznamnejšie vizuálne exponované priestory, ktoré je potrebné pri posudzovaní zámerov chrániť a zabezpečiť zachovanie charakteru krajiny						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>2.2.1.1</u>	Mapovať významné krajinné prvky vrátane vizuálne exponovaných priestorov, stanovišť pre snímanie panorám najmä v ochrannom pásme		údaje z mapovania, na základe analýz identifikované vizuálne exponované priestory	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
<u>2.2.1.2</u>	Zlepšiť poznanie krajiny na úrovni krajinnej štruktúry a prepojenia krajinno-ekologických a kultúrno-historických hodnôt. Výskum aspektov ochrany základných atribútov krajiny, diverzity zložiek		získanie podkladov pre argumentáciu v povoľovacom procese na ochranu krajiny	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP

	krajinnej štruktúry, vyplývajúce z rôznorodosti krajinných typov a potreby ich zachovania v karpatskom a európskom kontexte		a základných krajinárskych hodnôt na území TANAP-u				
<u>2.2.1.3</u>	Inventarizačný výskum zložiek krajinnej štruktúry, ktoré vyžadujú vedecké prístupy ku mapovaniu, spracovaniu, vyhodnoteniu a určeniu ich významu pre ochranu krajiny		výsledky výskumu vedeckej inštitúcie – vyhodnotenie krajiny TANAP-u	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
<u>2.2.1.4</u>	Mapovať prvky historickej krajinnej štruktúry v národnom parku a jeho ochrannom pásme (pozostatky kolíb, baní, objektov lesnej prevádzky, pastierstva a cestovného ruchu, pozostatkov osídlení) ako významnej súčasti krajiny a jej pamäte a ako predmet ochrany a starostlivosti o krajinu a potreby ich zachovania v karpatskom a európskom kontexte		údaje o výskyte historických prvkov v krajine – zabezpečenie ich ochrany	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
Operatívny cieľ 2.3: Zachovať stav anorganických predmetov ochrany, zlepšiť poznanie vybraných anorganických javov a zabezpečiť ich dôslednú ochranu.							
Opatrenie 2.3.1	Opatrenia na zachovanie stavu anorganických predmetov ochrany a zlepšenie poznania vybraných anorganických javov						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: Anorganické predmety ochrany bez narušenia a získanie kompletných údajov o anorganických hodnotách územia						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna

<u>2.3.1.1</u>	Mapovanie a monitoring významných abiotických javov krasového reliéfu		Údaje o krasových javoch v území a ich potenciálnom ohrození	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
<u>2.3.1.2</u>	Mapovanie a monitoring významných abiotických javov glaciálneho a glacifluviálneho reliéfu		Údaje o glaciálnych a glacifluviálnych formách reliéfu v území a ich potenciálnom ohrození	podľa potreby	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
<u>2.3.1.3</u>	Mapovanie a monitoring významných abiotických javov – vodopádov a plies		Údaje o vodopádoch v území a ich potenciálnom ohrození	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
<u>2.3.1.4</u>	Zachovanie existujúcich lokalít bez antropogénnych zásahov		Anorganické predmety ochrany bez narušenia	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP, OP
Operatívny cieľ 2.4: Zamedzenie urbanizovania územia národného parku, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí vrátane ochranného pásma							
Opatrenie 2.4.1.	Zamedzenie urbanizovania TANAP-u a jeho ochranného pásma, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna

<u>2.4.1.1</u>	Dodržanie regulatívov územno plánovacej dokumentácie a strategických dokumentov		Plocha zastavanosti a funkčné usporiadanie blokov je v súlade s udržateľným rozvojom s prírodnými zdrojmi	2025-2034	Správa TANAP-u, samosprávy, VUC	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	D
<u>2.4.1.2</u>	V kúpeľných miestach zabezpečiť udržateľnosť uznaných klimatických podmienok vhodných na liečenie.		Zachovanie rozsahu a podmienok kúpeľných miest	2025-2034	Inšpektorát kúpeľov a žriedel MZ SR	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	D
<u>2.4.1.3</u>	V kúpeľných miestach dodržať bezimisnej alebo nízko imisnej zóny, podpora a udržanie ekosystémových služieb priaznivých pre liečebnú funkciu		Zachovanie rozsahu a podmienok kúpeľných miest	2025-2034	Inšpektorát kúpeľov a žriedel MZ SR	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	D

Opatrenia v oblasti výchovy, vzdelávania a spolupráce

Dlhodobý cieľ 2: Zabezpečiť naplnenie hlavných funkcií národného parku, hlavne potenciálu pre trvalo udržateľné využívanie lesných biotopov a trávnatých porastov a vhodných foriem rekreácie a cestovného ruchu bez negatívneho vplyvu na predmety ochrany územia.

Operatívny cieľ 2.5: Zvýšiť ekologické povedomie obyvateľstva pri ochrane územia národného parku a ochranného pásma: anorganických javov, významných biotopov, rastlinných a živočíšnych druhov, vodných tokov a plôch a krajiny prostredníctvom aktívnej environmentálnej výchovy a komunikácie so subjektami pôsobiacimi v území.

Opatrenie 2.5.1	Zvýšenie ekologického povedomia obyvateľstva pri ochrane územia národného parku a ochranného pásma: anorganických javov, významných biotopov, rastlinných a živočíšnych druhov, vodných tokov a plôch a krajiny prostredníctvom aktívnej environmentálnej výchovy a komunikácie so subjektami pôsobiacimi v území.						
	Merateľný ukazovateľ plnenia: zmena prístupu investorov, vlastníkov, užívateľov, návštevníkov a širokej verejnosti k hodnotám územia a potrebe jeho ochrany						

Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Oprávnený subjekt	Predpokladaný spôsob financovania	EFP/zóna
<u>2.5.1.1</u>	Zvýšiť ekologické povedomie miestneho obyvateľstva a návštevníkov národného parku, zlepšiť a prehĺbiť spoluprácu s vlastníckmi pozemkov, realizovať prednášky, besedy, výstavy, workshopy, vydávanie propagačných		vydané propagačné materiály, pracovné stretnutia, semináre, konzultácie zamerané na vysvetlenie problematických oblastí v ochrane	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	Všetky EFP

	materiálov (letáky, skladačky, brožúry)		prírodných a krajinárskych hodnôt územia, ich rešpektovanie a spoluprácu pri jej ochrane				
<u>2.5.1.2</u>	Vybudovanie nového, respektíve skvalitnenie existujúceho infocentra		nové alebo zmodernizované pôvodné infocentrum	2025-2034	Správa TANAP-u	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje EU	D

4. Financovanie a vyhodnocovanie opatrení

4.1. Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení a zdroje financovania

Tabuľka 23: Odhad finančných prostriedkov (v tisícoch) potrebných na vykonanie opatrení v rokoch 2025 - 2034

Opatrenie/EUR	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Operatívny cieľ 1.1: Zachovať v zóne A (s výnimkou EFP5) prírodné autoregulačné a autoregeneračné procesy bez priameho zásahu človeka, a tým zabezpečiť zachovanie priaznivého stavu, resp. zlepšenie stavu biotopov a druhov rastlín, húb a živočíchov tvoriacich predmet ochrany územia										
1.1.1.1	425	425	425	425	425	425	425	425	425	425
1.1.1.2	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
1.1.1.3	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Operatívny cieľ 1.2: V ostatných zónach (mimo zóny A) zachovať a/alebo zlepšiť stav lesných biotopov európskeho a národného významu (Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4), vybraných rastlinných a živočíšnych druhov na ne viazaných a podporovať ekologicky stabilné lesné ekosystémy s prirodzenou biodiverzitou										
1.2.1.1	800	950	950	800	800	800	800	800	900	900
1.2.1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1.4	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1.2.1.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1.6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1.7	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
1.2.1.8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1.9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1.10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1.11	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
1.2.1.12	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.2.1.13	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.2.1.14	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.2.1.15	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.2.1.16	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
1.2.1.17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1.18	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1.2.1.19	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
1.2.1.20	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.2.1.21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1.22	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
1.2.1.23	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
1.2.1.24	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Operatívny cieľ 1.3: V ostatných zónach (mimo zóny A) zachovať alebo zlepšiť stav rašelinných biotopov (Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3), biotopov na podmáčaných a zamokrených lokalitách (Ls1.4, Ls7.4, Ls9.3) a brehových porastov pozdĺž vodných tokov (Br4, Br6, Kr8 a Vo1) a druhov rastlín a živočíchov na ne viazaných										
1.3.1.1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.3.1.2	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
1.3.1.3	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
1.3.1.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3.1.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3.1.6	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
1.3.1.7	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.3.1.8	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.3.1.9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

1.3.1.10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3.1.11	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1.3.1.12	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1.3.1.13	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1.3.1.14	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.3.1.15	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.3.1.16	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.3.1.17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Operatívny cieľ 1.4: V ostatných zónach (mimo zóny A) zachovať alebo zlepšiť stav lúčnych biotopov európskeho a národného významu (Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8) a druhov rastlín a živočíchov na ne viazaných										
1.4.1.1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.4.1.2	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
1.4.1.3	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
1.4.1.4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.4.1.5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.4.1.6	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.4.1.7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.4.1.8	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.4.1.9	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.4.1.10	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
1.4.1.11	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.4.1.12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Operatívny cieľ 1.5: Zachovať alebo zlepšiť stav druhov rastlín lúk a okrajov lesov zbehovce ihlanovitý (<i>Ajuga pyramidalis</i> L.), Palia cibul'konosná (<i>Lilium bulbiferum</i> L.), trčnček jednolistý (<i>Malaxis monophyllos</i> (L.) Sw.), črievičník papučkový (<i>Cypripedium calceolus</i> L.), zvonček hrubokoreňový (<i>Campanula serrata</i> (Kit. ex Schult.) Hendrych), poniklec slovenský (<i>Pulsatilla slavica</i> G. Reuss) a druhov živočíchov hnedáčik čermeľový (<i>Melitaea diamina</i>), očkán hnedý (<i>Coenonympha hero</i>), slepúch obyčajný (<i>Anguis fragilis</i>), jašterica živorodá (<i>Lacerta vivipara</i>), vretenica severná (<i>Vipera berus</i>), užovka hladká (<i>Coronella austriaca</i>), lelek lesný (<i>Caprimulgus europaeus</i>), krutihlav hnedý (<i>Jynx torquilla</i>), strakoš obyčajný (<i>Lanius collurio</i>) a strakoš sivý (<i>Lanius excubitor</i>)										
1.5.1.1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.5.1.2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.5.1.3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.5.1.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.5.1.5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.5.1.6	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.5.1.7	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.5.1.8	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
1.5.1.9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.5.1.10	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Operatívny cieľ 1.6: Zlepšiť stav druhu kamzík vrchovský tatranský (<i>Rupicapra rupicapra tatrica</i>)										
1.6.1.1	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
1.6.1.2	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.6.1.3	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
Operatívny cieľ 1.7: Zlepšiť stav druhu svišť vrchovský tatranský (<i>Marmota marmota latirostris</i>)										
1.7.1.1	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
1.7.1.2	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.7.1.3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Operatívny cieľ 1.8: Zachovať stav druhu medveď hnedý (<i>Ursus arctos</i>)										
1.8.1.1	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
1.8.1.2	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.8.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.8.1.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.8.1.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.8.1.6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.8.1.7	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Operatívny cieľ 1.9: Zlepšiť stav druhu vlk dravý (<i>Canis lupus</i>)										

1.9.1.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.9.1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.9.1.3	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.9.1.4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.9.1.5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Operatívny cieľ 1.10: Zlepšiť stav druhu rys ostrovid (<i>Lynx lynx</i>)										
1.10.1.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.10.1.2	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.10.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.10.1.4	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Operatívny cieľ 1.11: Zachovať stav druhu vydra riečna (<i>Lutra lutra</i>)										
1.1.11.1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.1.11.2	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.1.11.3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.1.11.4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Operatívny cieľ 1.12: Zachovať stav druhu mačka divá (<i>Felis silvestris</i>)										
1.1.12.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.12.1.2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.12.1.3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Operatívny cieľ 1.13: Zachovať stav druhu bobor vodný (<i>Castor fiber</i>)										
1.13.1.1	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.13.1.2	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.13.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.13.1.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.13.1.5	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Operatívny cieľ 1.14: Zlepšiť stav druhu tetrov hoľniak (<i>Tetrao tetrix</i>)										
1.14.1.1	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.14.1.2	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
1.14.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Operatívny cieľ 1.15: Zlepšiť stav druhu hlucháň hôrny (<i>Tetrao urogallus</i>)										
1.15.1.1	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.15.1.2	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1.15.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.15.1.4	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
1.15.1.5	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
1.15.1.6	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
1.15.1.7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.15.1.8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.15.1.9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.15.1.10	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.15.1.11	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Operatívny cieľ 1.16: Zachovať stav druhu orol skalný (<i>Aquila chrysaetos</i>) a výr skalný (<i>Bubo bubo</i>)										
1.16.1.1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.16.1.2	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.16.1.3	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.16.1.4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.16.1.5	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
1.16.1.6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.16.1.7	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.16.1.8	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.16.1.9	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.16.1.10	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.16.1.11	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Operatívny cieľ 1.17: Zlepšiť stav druhu orol krikľavý (<i>Aquila pomarina</i>)										
1.17.1.1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.17.1.2	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.17.1.3	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.17.1.4	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20

Operatívny cieľ 1.18: Zachovať stav druhu sokol sťahovavý (<i>Falco peregrinus</i>)										
1.18.1.1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.18.1.2	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.18.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.18.1.4	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.18.1.5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.18.1.6	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Operatívny cieľ 1.19: Zlepšiť stav druhu murárik červenokrídly (<i>Tichodroma muraria</i>)										
1.19.1.1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.19.1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.19.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.19.1.4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.19.1.5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Operatívny cieľ 1.20: Zachovať stav druhu včelár lesný (<i>Pernis apivorus</i>)										
1.20.1.1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.20.1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.20.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Operatívny cieľ 1.21: Zlepšiť stav druhu bocian čierny (<i>Ciconia nigra</i>)										
1.21.1.1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.21.1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21.1.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21.1.5	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.21.1.6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Operatívny cieľ 1.22: Zachovať alebo zlepšiť stav druhov netopierov - uchaňa čierna (<i>Barbastella barbastellus</i>), netopier veľkouchý (<i>Myotis bechsteini</i>), netopier pobrežný (<i>Myotis dasycneme</i>), netopier brvitý (<i>Myotis emarginatus</i>), podkovár malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>), netopier obyčajný (<i>Myotis myotis</i>), večernica severská (<i>Eptesicus nilssonii</i>), netopier Brandtov (<i>Myotis brandtii</i>), netopier vodný (<i>Myotis daubentonii</i>), netopier fúzatý (<i>Myotis mystacinus</i>), netopier riasnatý (<i>Myotis nattereri</i>), raniak hrdzavý (<i>Nyctalus noctula</i>), ucháč svetlý (<i>Plecotus auritus</i>) a večernica pestrá (<i>Vespertilio murinus</i>)										
1.22.1.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1.22.1.2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1.22.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.22.1.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.22.1.5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1.22.1.6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.22.1.7	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Operatívny cieľ 1.23: Zlepšiť stav druhov obojživelníkov – kunka žltobruchá (<i>Bombina variegata</i>), mlok karpatský (<i>Triturus montandoni</i>), mlok horský (<i>Triturus alpestris</i>) a salamandra škvrnitá (<i>Salamandra salamandra</i>)										
1.23.1.1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.23.1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.23.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.23.1.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.23.1.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.23.1.6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.23.1.7	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Operatívny cieľ 1.24: Zlepšiť stav druhu jason červenoooký (<i>Parnassius apollo</i>)										
1.24.1.1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.24.1.2	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.24.1.3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.24.1.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.24.1.5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
1.24.1.6	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1.24.1.7	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Operatívny cieľ 2.1: Zachovať priaznivý stav biotopov a na ne viazaných druhov, ktoré sú v kontakte s intenzívne navštevovanými lokalitami (okolie vysokohorských chát, turistických chodníkov, lyžiarskych stredísk, horolezeckých areálov, skialpinistických trás atď.)										

2.1.1.1	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
2.1.1.2	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
2.1.1.3	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
2.1.1.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.1.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.1.6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Operatívny cieľ 2.2: Zlepšiť poznanie krajiny na úrovni jej prvotnej a druhotnej štruktúry s dôrazom na špecifické prvky ako prvky historickej krajiny štruktúry, významné krajinné prvky, významné vizuálne exponované priestory a zabezpečiť ich dôslednú ochranu										
2.2.1.1	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
2.2.1.2	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
2.2.1.3	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
2.2.1.4	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Operatívny cieľ 2.3: Zachovať stav anorganických predmetov ochrany, zlepšiť poznanie vybraných anorganických javov a zabezpečiť ich dôslednú ochranu										
2.3.1.1	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
2.3.1.2	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
2.3.1.3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
2.3.1.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Operatívny cieľ 2.4: Zamedzenie urbanizovania územia národného parku, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí vrátane ochranného pásma										
2.4.1.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4.1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Operatívny cieľ 2.5: Zvýšiť ekologické povedomie obyvateľstva pri ochrane územia národného parku a ochranného pásma: anorganických javov, významných biotopov, rastlinných a živočíšnych druhov, vodných tokov a plôch a krajiny prostredníctvom aktívnej environmentálnej výchovy a komunikácie so subjektami pôsobiace v území										
2.5.1.1	10	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2.5.1.2		400	300	50	50	50	50	50	50	50

4.2. Spôsob vyhodnocovania programu starostlivosti

Vyhodnocovanie programu starostlivosti, účinnosť vykonaných opatrení a kontrolu dodržiavania regulatívov bude vykonávať priebežne Správa TANAP.

Plnenie aktivít bude kontrolované Správou TANAP-u podľa termínov v harmonograme navrhovaných opatrení (kapitola 3.3.) naplnením výstupu aktivity podľa stanoveného indikátora. Termíny odpočtu budú nastavené logicky v termínoch, kedy je možné kontrolovať výstupy. V tabuľke je vyznačené predpokladané trvanie aktivity znakom x pre príslušný rok, ak je políčko tabuľky červene vyfarbené je v danom roku pri aktivite predpokladaný kontrolovateľný výstup.

Tabuľka 24: Harmonogram realizácie navrhovaných opatrení s vyznačenými termínmi ich odpočtu

Opatrenie/EUR	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Operatívny cieľ 1.1: Zachovať v zóne A (s výnimkou EFP5) prírodné autoregulačné a autoregeneračné procesy bez priameho zásahu človeka, a tým zabezpečiť zachovanie priaznivého stavu, resp. zlepšenie stavu biotopov a druhov rastlín, húb a živočíchov tvoriacich predmet ochrany územia										
1.1.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Opatrenie/EUR	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Operatívny cieľ 1.2: V ostatných zónach (mimo zóny A) zachovať a/alebo zlepšiť stav lesných biotopov európskeho a národného významu (Ls4, Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls6.3, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Ls9.3 a Ls9.4), vybraných rastlinných a živočíšnych druhov na ne viazaných a podporovať ekologicky stabilné lesné ekosystémy s prirodzenou biodiverzitou										
1.2.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.7	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.8	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.9	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.10	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.11	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.12	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.13	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.14	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.15	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.16	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.17	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.18	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.19	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.20	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.21	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.22	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.23	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.24	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.3: V ostatných zónach (mimo zóny A) zachovať alebo zlepšiť stav rašelinných biotopov (Ra1, Ra2, Ra3, Ra6, Ls7.1, Ls7.2, Ls7.3), biotopov na podmáčaných a zamokrených lokalitách (Ls1.4, Ls7.4, Ls9.3) a brehových porastov pozdĺž vodných tokov (Br4, Br6, Kr8 a Vo1) a druhov rastlín a živočíchov na ne viazaných										
1.3.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.7	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.8	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.9	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.10	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.11	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.12	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.13	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.14	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.15	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.16	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.17	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.4: V ostatných zónach (mimo zóny A) zachovať alebo zlepšiť stav lúčnych biotopov európskeho a národného významu (Lk1, Lk2, Lk3, Lk5, Lk6 a Tr8) a druhov rastlín a živočíchov na ne viazaných										
1.4.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Opatrenie/EUR	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
1.4.1.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.1.7	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.1.8	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.1.9	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.1.10	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.1.11	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.1.12	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.5: Zachovať alebo zlepšiť stav druhov rastlín lúk a okrajov lesov zbehovcov ihlanovitý (<i>Ajuga pyramidalis</i> L.), ľalia cibul'konosná (<i>Lilium bulbiferum</i> L.), trčnček jednolistý (<i>Malaxis monophyllos</i> (L.) Sw.), črievičník papučkový (<i>Cypripedium calceolus</i> L.), zvonček hrubokoreňový (<i>Campanula serrata</i> (Kit. ex Schult.) Hendrych), poniklec slovenský (<i>Pulsatilla slavnica</i> G. Reuss) a druhov živočíchov hnedáček čermeľový (<i>Melitaea diamina</i>), očkáň hnedý (<i>Coenonympha hero</i>), slepých obyčajný (<i>Anguis fragilis</i>), jašterica živorodá (<i>Lacerta vivipara</i>), vretenica severná (<i>Vipera berus</i>), užovka hladká (<i>Coronella austriaca</i>), lelek lesný (<i>Caprimulgus europaeus</i>), krutihlav hnedý (<i>Jynx torquilla</i>), strakoš obyčajný (<i>Lanius collurio</i>) a strakoš sivý (<i>Lanius excubitor</i>)										
1.5.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.5.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.5.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.5.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.5.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.5.1.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.5.1.7	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.5.1.8	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.5.1.9	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.5.1.10	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.6: Zlepšiť stav druhu kamzík vrchovský tatranský (<i>Rupicapra rupicapra tatrica</i>)										
1.6.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.6.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.6.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.7: Zlepšiť stav druhu svišť vrchovský tatranský (<i>Marmota marmota latirostris</i>)										
1.7.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.7.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.7.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.8: Zachovať stav druhu medveď hnedý (<i>Ursus arctos</i>)										
1.8.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.8.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.8.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.8.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.8.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.8.1.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.8.1.7	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.9: Zlepšiť stav druhu vlk dravý (<i>Canis lupus</i>)										
1.9.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.9.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.9.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.9.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.9.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.10: Zlepšiť stav druhu rys ostrovid (<i>Lynx lynx</i>)										
1.10.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.10.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.10.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.10.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.11: Zachovať stav druhu vydra riečna (<i>Lutra lutra</i>)										
1.11.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.11.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.11.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.11.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Opatrenie/EUR	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Operatívny cieľ 1.12: Zachovať stav druhu mačka divá (<i>Felis silvestris</i>)										
1.1.12.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.12.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.12.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.13: Zachovať stav druhu bobor vodný (<i>Castor fiber</i>)										
1.1.13.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.13.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.13.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.13.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.13.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.14: Zlepšiť stav druhu tetrov hoľniak (<i>Tetrao tetrix</i>)										
1.1.14.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.14.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.14.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.15: Zlepšiť stav druhu hlucháň hôrny (<i>Tetrao urogallus</i>)										
1.1.15.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.15.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.15.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.15.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.15.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.15.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.15.7	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.15.8	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.15.9	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.15.10	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.15.11	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.16: Zachovať stav druhu orol skalný (<i>Aquila chrysaetos</i>) a výr skalný (<i>Bubo bubo</i>)										
1.1.16.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.16.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.16.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.16.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.16.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.16.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.16.7	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.16.8	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.16.9	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.16.10	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.16.11	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.17: Zlepšiť stav druhu orol kríľavý (<i>Aquila pomarina</i>)										
1.1.17.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.17.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.17.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.17.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.18: Zachovať stav druhu sokol sťahovavý (<i>Falco peregrinus</i>)										
1.1.18.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.18.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.18.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.18.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.18.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.18.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.19: Zlepšiť stav druhu murárik červenokrídly (<i>Tichodroma muraria</i>)										
1.1.19.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.19.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.19.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.19.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.19.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.20: Zachovať stav druhu včelár lesný (<i>Pernis apivorus</i>)										

Opatrenie/EUR	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
1.20.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.20.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.20.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.21: Zlepšiť stav druhu bocian čierny (<i>Ciconia nigra</i>)										
1.21.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.21.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.21.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.21.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.21.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.21.1.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.22: Zachovať alebo zlepšiť stav druhov netopierov - uchaňa čierna (<i>Barbastella barbastellus</i>), netopier veľkouchý (<i>Myotis bechsteini</i>), netopier pobrežný (<i>Myotis dasycneme</i>), netopier brvitý (<i>Myotis emarginatus</i>), podkovár malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>), netopier obyčajný (<i>Myotis myotis</i>), večernica severská (<i>Eptesicus nilsoni</i>), netopier Brandtov (<i>Myotis brandtii</i>), netopier vodný (<i>Myotis daubentonii</i>), netopier fúzatý (<i>Myotis mystacinus</i>), netopier riasnatý (<i>Myotis nattereri</i>), raniak hrdzavý (<i>Nyctalus noctula</i>), ucháč svetlý (<i>Plecotus auritus</i>) a večernica pestrá (<i>Vespertilio murinus</i>)										
1.22.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.22.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.22.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.22.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.22.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.22.1.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.22.1.7	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.23: Zlepšiť stav druhov obojživelníkov – kunka žltobruchá (<i>Bombina variegata</i>), mlok karpatský (<i>Triturus montandoni</i>), mlok horský (<i>Triturus alpestris</i>) a salamandra škvrnitá (<i>Salamandra salamandra</i>)										
1.23.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.23.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.23.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.23.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.23.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.23.1.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.23.1.7	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 1.24: Zlepšiť stav druhu jason červenoooký (<i>Parnassius apollo</i>)										
1.24.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.24.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.24.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.24.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.24.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.24.1.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.24.1.7	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 2.1: Zachovať priaznivý stav biotopov a na ne viazaných druhov, ktoré sú v kontakte s intenzívne navštevovanými lokalitami (okolie vysokohorských chát, turistických chodníkov, lyžiarskych stredísk, horolezeckých areálov, skialpinistických trás atď.)										
2.1.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.1.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.1.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.1.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.1.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.1.1.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 2.2: Zlepšiť poznanie krajiny na úrovni jej prvej a druhotnej štruktúry s dôrazom na špecifické prvky ako prvky historickej krajinnej štruktúry, významné krajinné prvky, významné vizuálne exponované priestory a zabezpečiť ich dôslednú ochranu										
2.2.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.2.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.2.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.2.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Opatrenie/EUR	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Operatívny cieľ 2.3: Zachovať stav anorganických predmetov ochrany, zlepšiť poznanie vybraných anorganických javov a zabezpečiť ich dôslednú ochranu										
2.3.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.3.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.3.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.3.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 2.4: Zamedzenie urbanizovania územia národného parku, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí vrátane ochranného pásma										
2.4.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.4.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.4.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operatívny cieľ 2.5: Zvýšiť ekologické povedomie obyvateľstva pri ochrane územia národného parku a ochranného pásma: anorganických javov, významných biotopov, rastlinných a živočíšnych druhov, vodných tokov a plôch a krajiny prostredníctvom aktívnej environmentálnej výchovy a komunikácie so subjektami pôsobiacimi v území										
2.5.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.5.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Každých 10 rokov bude zvolané stretnutie a vyhodnotené plnenie jednotlivých opatrení spolu s vlastníkmi a užívateľmi chráneného územia, miestnou samosprávou a orgánmi ochrany prírody. Údaje o vykonaných opatreniach, dobe realizácie a účinnosti opatrení sa zaznamenávajú nasledovne: Pre operatívny cieľ 1.1 sa každých 10 rokov predloží vyhodnotenie vo forme správy. Pre operatívne ciele 1.2 až 1.24 sa v 5-ročných intervaloch vypracuje vyhodnotenie formou tabuľky podľa jednotlivých aktivít s možnosťou zmeny alebo úpravy navrhovaných opatrení podľa aktuálnych potrieb. Pre operatívne ciele 2.1 a 2.2 sa každých 5 rokov predloží správa o ich plnení. V rovnakej podobe sa vyhodnotí aj operatívny cieľ 2.3 až 2.5.

Výstupom kontroly bude správa o vykonanej kontrole, ktorá bude odoslaná orgánu ochrany prírody, ktorý schvaľuje program starostlivosti o chránené územie s prípadnými návrhmi na modifikáciu programu starostlivosti podľa výsledkov riešených aktivít. Modifikácie budú považované za dodatky programu starostlivosti a po prerokovaní a schválení orgánom ochrany prírody sa stanú integrálnou súčasťou programu starostlivosti.

5. Použité podklady a zdroje informácií

- ANDĚRA, M., HORÁČEK, I., 1982: Poznáваме naše savce. Mladá Fronta, Praha, 256 s.
- BAKOŠ, A., HELL, P., 1999: Poľovníctvo 1. Vydavateľstvo Parpress, 266 s.
- BAKOŠ, A., HELL, P., 2000: Poľovníctvo 2. Vydavateľstvo Parpress, 194 s.
- BALÁŽ, D., MARHOLD, K., URBAN, P., (eds.) 2001: Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochrana prírody 20, suplement. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Centrum ochrany prírody a krajiny, Banská Bystrica, 160 p.
- BARUŠ, V. et al., 1989: Červená kniha ohrozených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČSSR - kruhoústí, ryby, obojživelníci, plazy, savci. Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 133 s.
- BARUŠ, V. et al., 1992: Fauna ČSFR, Plazy. Academia, Praha, 224 s.
- BARUŠ, V. et al., 1995: Fauna ČR a SR, Mihulovci a ryby. Academia, Praha, 623 s.
- BELLA, P., 1995: Prehľad a rozšírenie jaskýň s ľadovou výplňou na Slovensku. Zborník referátov odborného seminára Ochrana ľadových jaskýň, Liptovský Mikuláš, s. 61–73.
- BELLA, P., ELIÁŠ, M., KASÁK, J., 1997: Slovensko – sprístupnené jaskyne. Knižné centrum, vydavateľstvo, Žilina, s. 11-13.
- BELLA, P., HOLÚBEK, P., 1999: Zoznam jaskýň na Slovensku. Ministerstvo životného prostredia SR, vydavateľstvo Ekopress, Bratislava, 268 s.
- BELLA, P., HLAVÁČKOVÁ, I., HOLÚBEK, P., 2007: Zoznam jaskýň na Slovensku (Stav k 30.6.2007). Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva. 364 s.
- BERKOVÁ, A. a kol., 2002: Krajinnookologický plán regiónu Vysoké Tatry. SAŽP Banská Bystrica, 146 s.
- BERKOVÁ, A., 2003: Sektorová správa: Územné plánovanie a kultúrno – historické dedičstvo, Správa TANAP, Tatranská Štrba, 32s.
- BOHUŠ, I., 2004: Od ohnísk a kolíb po tatranské osady. Vydavateľstvo I&B, Ivan Bohuš, 136 s.
- BOHUŠ, I. 1994: Dejiny osídlenia Podtatranskej kotliny. Vývoj osídlenia Tatranského podhoria a Ždiarskej brázdy. Poľnohospodárstvo. Vývoj vlastníckych vzťahov k lesom. In Tatranský národný park Biosférická rezervácia /ed. I. Vološčuk/, s. 201-220, 256-268. Gradus, Martin.
- BERTO VÁ, L., et al., 1984: Fytogeografické členenie Slovenska, p.418-420. In.: Flóra Slovenska IV/1, VEDA, vydavateľstvo SAV, Bratislava, 443pp.

- BIELY, A., et al., 2002: Geologická stavba (1:500 000), p.74-75. In.: Atlas krajiny SR, MŽP SR, Bratislava, 342pp.
- BOHUŠ, I., 1972: Historický vývoj Vysokých Tatier In: Zborník prác o Tatranskom národnom parku č.14, Správa TANAP-u Tatranská Lomnica
- ČABOUN, V., 1997: Ekologická stabilita lesných ekosystémov vzhľadom na ich vývojové štádium. In: Midriak, R., a kol., Racionálne obhospodarovanie a využívanie územia BR Poľana z krajinnoekologických a lesnícko-ekologických aspektov. 2. čiastková správa za rok 1996. Technická univerzita vo Zvolene, s. 169-172.
- ČEŘOVSKÝ, J., ŠOLTÉSOVÁ, A., PACLOVÁ, L., 1999: *Linnaea borealis* L. – In: ČEŘOVSKÝ, J., FERÁKOVÁ, V., HOLUB, J., MAGLOCKÝM, Š., PROCHÁZKA, F. (eds.), Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlín a živočíchov SR a ČR Vol. 5. Vyššie rastliny. Príroda, Bratislava, 226 s.
- DANKO, Š., DAROLOVÁ, A., KRIŠTÍN, A., (eds.), 2002: Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Bratislava, 688 s.
- DÍTĚ, D., 2004: *Carex pulicaris*, *Eriophorum gracile*, *Sparganium minimum* [Report]. In: DÍTĚ, D. (ed.), Zaujímavější floristické nálezy.- Bull. Slov. Bot. spoločnosť, Bratislava, 25, s. 243-245.
- DÍTĚ, D., 2004: Program záchrany ostrice výbežkatej – *Carex chordorrhiza* L. f. (msc.) Depon in: ŠOP, Správa TANAP, pracovisko Liptovský Mikuláš, 12 s.
- DÍTĚ, D., KUBANDOVÁ, M., PUKAJOVÁ, D., 2005: Chorologické, ekologické a fytocenologické poznámky k výskytu ostrice blšnej (*Carex pulicaris* L.) na Slovensku. Bull. Slov. Bot. Spoločn., Bratislava, 27, s. 77-84.
- DÍTĚ, D., PUKAJOVÁ D., 2002: Chorologické, ekologické a fytocenologické poznámky k výskytu ostrice výbežkatej (*Carex chordorrhiza* Ehrh.) na Slovensku. Bull. Slov. Bot. Spoločn., Bratislava, 24, s. 61-64.
- DÍTĚ, D., PUKAJOVÁ D., 2003: Program záchrany blatnice močiarnej – *Scheuchzeria palustris* L. (msc.) Depon in: ŠOP, Správa TANAP, pracovisko Liptovský Mikuláš, 11 s.
- DÍTĚ, D., PUKAJOVÁ, D., 2004: Súčasný výskyt vzácných vyšších rastlín nelesných rašelinných spoločenstiev v území Tatranského národného parku a jeho ochranného pásma. Štúdie o Tatranskom národnom parku, 7(40), Tatranská Lomnica, s. 263-272.
- DÍTĚ D., PUKAJOVÁ D., SLIVINSKÝ J., 2004: *Sparganium angustifolium* (Sparganiaceae) – a new locality in the Carpathians. Biologia, Bratislava, 59/4, s. 491-492.
- DÍTĚ, D., PUKAJOVÁ D., STAROŇ M., 2001: K výskytu *Lycopodiella inundata* (L.) Holub a *Scheuchzeria palustris* L. na Slovensku. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 23, s. 57-63.

- DÍTĚ, D., STAROŇ, M., KUBANDOVÁ M. 2008: Poznámky k recentnému výskytu všivca žezlovitého (*Pedicularis sceptrum-carolinum*) na Slovensku. In: Bull. SBS, Bratislava, roč. 30, č. 1: s. 45-56.
- DRDOŠ J., 1992 : Prírodné prostredie: zdroje – potenciály – únosnosť – hazardy – riziká. Geografický časopis, ročník 44, číslo 1, s. 30-39.
- DRDOŠ, J., KOZOVÁ, M., 1992 : Súčasný stav výskumu únosnosti územia (Carrying Capacity). Geografický časopis, ročník 44, číslo 4, s. 356-362.
- DUDA, J. VÁŇA J., 1968: Die Verbreitung der Lebermoose in der Tschechoslowakei - III., Čas. Slez. Mus., Ser. A, 17, s. 89-114.
- DUCHOŇ M., DÍTĚ D., 2013: Sibbaldia procumbens (sibaldka rozprestretá) na Slovensku, Bull. Slov. Bot. Spoločn., roč. 35, č. 1: s. 33–38.
- ELIÁŠ P. ml. (editor), 2013: Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn., roč. 35, č. 1: s. 77–85.
- ELIÁŠ P., DÍTĚ D., KLIMENT J., HRIVNÁK R., FERÁKOVÁ V., 2015: Red list of ferns and flowering plants of Slovakia, 5th edition (October 2014), Biologia 70/2, Section Botany, s. 218 – 228.
- FERÁKOVÁ, V., HOLUB, J., MAGLOCKÝ, Š., PROCHÁZKA, F. (eds.),: Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlín a živočíchov SR a ČR Vol. 5. Vyššie rastliny. Príroda, Bratislava, 453 s.
- FERÁKOVÁ, V., MAGLOCKÝ, Š., MARHOLD, K., 2001: Červený zoznam papraďorastov a semenných rastlín Slovenska. In: BALÁŽ, D., MARHOLD, K., URBAN, P., Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochrana prírody, 20. Suplement. ŠOP SR Banská Bystrica, s. 44-77.
- FERIANCOVÁ-MASÁROVÁ, Z., HANÁK, V., 1965: Stavovce Slovenska IV - cicavce. Slovenská akadémia vied, Bratislava, 336 s.
- FRANK, I., 2014: Čistírny odpadových vod v horských oblastiach, Diplomová práca VÚT Brno 2014
- FRIEDER, S., 1995: Vtáky lesov, lúk a polí. Ikar, a.s., Bratislava, 287 s.
- FUTÁK, J., 1966:Fytogeografické členenie Slovenska. Flóra Slovenska 2. Veda Bratislava, 320 s.
- FUTÁK, J., 1980:Fytogeografické členenie. In: MAZÚR E. (red.) Atlas slovenskej socialistickej republiky, mapa VII/14, Bratislava, s. 88.
- GAŠPAR, J.: O tatranských chatách v extrémnych polohách In: Tribúna, s. 269 – 272 [online]. [cit. 2015-02-01] Dostupné na internete: <https://www.sav.sk/>

- GREGUŠ, C., 1998: Vývoj koncepcií hospodárskej úpravy lesa Tatranského národného parku. Monografické štúdie o národných parkoch, 2. Správa národných parkov SR, Tatranská Lomnica, vyd. SLZA, Poprad, s. 73-92.
- GREGUŠ, C., JANÍK, R., 1999: Vývoj ukazovateľov stavu lesa v TANAP-e za uplynulých štyridsať rokov. In: KOREŇ, M. (ed.), Päťdesiat rokov starostlivosti o lesy TANAPu. Zborník referátov z konferencie. MARMOTA PRESS, Poprad, s. 71-80 s.
- HALOUZKA, R., 1989: Nové poznatky o stratigrafii a zaľadneniach v Západných Tatrách a ich predpolí (vo vzťahu k oblasti Vysokých Tatier). Regionálna geológia Západných Tatier, Bratislava, 25, s. 35-40.
- HAMERSKÝ, R., 1981: *Narthecium ossifragum* a *Nigritella nigra* v Československu. Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, 16, s. 13-14.
- HANČINSKÝ, L., 1972: Lesné typy Slovenska. Príroda, Bratislava, 307 s.
- HANZEL, V., 2004: Podzemné vody Tatranského národného parku a jeho predpolia. Štúdie o Tatranskom národnom parku, 7 (40), Tatranská Lomnica, s. 147-162.
- HATINOVÁ, M., URBANOVÁ, K., 1999: Inventarizačný výskum flóry a fauny PR Švihrová, Naturae tutela, Liptovský Mikuláš, Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, č. 5, s. 125 –142.
- HINDÁK F., KUTHAN J., LISICKÁ E., PACLOVÁ L., PIŠÚT I., ŠOLTÉS R., ŠOLTÉSOVÁ A., ŠOMŠÁK L., 1989: Návrh na štátne prírodné rezervácie a chránené náleziská v Tatranskom národnom parku z botanického hľadiska. Zborník prác o Tatranskom národnom parku, 29, Osveta, Martin, s. 81-114.
- HOCHMUTH Z., 2008: Krasové územia. In: Geographia Cassoviensis jaskyne Slovenska: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach 210 s.
- HOLČÍK, J., NAGY, Š. 1986: Ichtyofauna Štrbského plesa. Druhové zloženie. Zborník prác o Tatranskom národnom parku, 27, Osveta, Martin, s. 5-20.
- HOUDEK, I., BOHUŠ, I., 1976: Osudy Tatier. Šport, Bratislava, 244 s.
- HOVORKOVÁ, F. 1993: Projekt R-ÚSES okresu Liptovský Mikuláš – Dopracovanie. ÚSTEP, Banská Bystrica, s. 89-90.
- HUBA, M. (ed.) 1988: Historické krajinné štruktúry. Ochrana prírody, odborná príloha spravodaja MV ŠZOPK Bratislava, s.62
- HUBA, M., IRA, V., 2000: Stratégia trvalo udržateľného rozvoja vo vybraných regiónoch. STUŽ/SR, Bratislava, 192 s.

- IGLÁROVÁ, L., LIŠČÁK, P., 1998: Geofaktory životného prostredia regiónu Vysoké Tatry. Geológia a životné prostredie, Zborník referátov z 1. konferencie, Bratislava, s. 13-132.
- IRA, V., 1999: Životné prostredie, kvalita života a trvalo udržateľný rozvoj vo vnímaní a predstavách obyvateľov (v regiónoch Dolné Pomoravie, Tatry a Východné Karpaty). Acta Facultatis Studiorum Humanitates et Naturae Universitatis Prešovensis. Prírodné vedy Folia Geographica 3, 32, p. 338-347.
- IRA, V., 2001: Social, economic and environmental dimension of sustainable development in protected areas. Ekológia (Bratislava), 20, Supplement 3, p. 305-316.
- JANČURA, P., 1998: Súčasne a historické krajinne štruktúry v tvorbe krajiny, Životné prostredie, Vol. 32, No. 5, 1998
- JANČURA, P., SISÁK, L., 2005 : Program starostlivosti o TANAP, kapitola, 9. 5. Starostlivosť o krajinu, Správa TANAP, Tatranská Lomnica
- JANČURA, P., SLÁMOVÁ, M., KUEANDA, M., 2007: Actual Trends in Landscape Development of Landscape Planning and Design at Technical University in Zvolen. Czasopismo Techniczne, Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej, Architektura, Politechnika Krakowska, Kraków, z. 5-A/2007, pp.206-208.
- JANIGA, M., ŠVAJDA, J., 2002: Ochrana kamzíka Chamois Protection. Správa TANAPu v Tatranskej Štrbe, Správa NAPANT-u v Banskej Bystrici, Výskumný ústav vysokohorskej biológie Žilinskej univerzity v Žiline, 262 s.
- JANÍKOVÁ E.: 1995, Správa z mapovania motýľov ŠPR Švihrová, nepublikované, 2 s.
- JASÍK M., DÍTĚ D., ELIÁŠ P., 2014: *Linnaea borealis* (linnéovka severná) na Slovensku, Bull. Slov. Bot. Spoločn., roč. 36, č. 1: s. 49–56.
- JENÍK, J., 1970: Homeostase krajiny. Acta ecologica naturae ac regionis 1-2, Terplan, Praha, s. 5-7
- KAMINSKÁ L., 2008: Die archäologischen Ausgrabungen auf der Travertinkuppe von Hörka-Ondrej bei Poprad in s. 95 – 112 [online]. [cit. 2016-04-02] Dostupné na internete: <http://www.quartaer.eu/>
- KLIMENT, J., 1999: Komentovaný prehľad vyšších rastlín flóry Slovenska, uvádzaných v literatúre ako endemické taxóny. Bulletin SBS, roč. 21, suplement 4, Botanická záhrada UK, Bratislava, 332 s.
- KLIMENT J., TURIS P., JANIŠOVÁ M., 2016: Taxa of vascular plants endemic to the Carpathian Mts, Preslia 88: s. 19 – 76.
- KOLLÁROVÁ, Z. 2006: Spišská Belá. Universum Prešov, 438 s.
- KOL., 1992: Program starostlivosti o Tatranský národný park do roku 2000, Ministerstvo

- lesného a vodného hospodárstva SR, Slovenská komisia pre životné prostredie, Správa Tatranského národného parku, Tatranská Lomnica 1992, 88 s.
- KOL., 2002: Krajinnoekologický plán Regiónu Vysoké Tatry, Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica 2002, 149 s.
- KOL., 2002: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia, 2002, 344 s.
- KOL., 2003: Zásady péče o nelesní biotopy v rámci soustavy NATURA 2000, Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha, 157 s.
- KOL., 2005: Aktualizácia krajinnoekologického plánu regiónu Vysoké Tatry - Revitalizácia územia regiónu Vysoké Tatry po prírodnej kalamite, Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia, 38 s.
- KOL., 2006: Program starostlivosti o Tatranský národný park, Správa Tatranského národného parku, Tatranská Štrba, nepublikovaný,
- KOL., 2006: Projekt revitalizácie lesných ekosystémov na území Vysokých Tatier postihnutom veternou kalamitou dňa 19.11.2004, Národné lesnícke centrum Zvolen, Zvolen, 62 s.
- KOL., 2008: Zásady managementu stanovišť druhu v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000, Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha, 202 p.
- KOL., 2008 - 2009: Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry v Ždiari, Urbanisticko – historický výskum, Krajský pamiatkový úrad Prešov 74 s.
- KOL., 2008 Poznámky k recentnému výskytu všivca žezlovitého (*Pedicularis sceptrum carolinum*) na Slovensku BULLETIN Slovenskej botanickej spoločnosti Bratislava, roč. 30, č.1:45-56, 2008.
- KOL., 2009: Pracovné postupy hospodárskej úpravy lesov, Národné lesnícke centrum Zvolen, Zvolen, 147 s.
- KOL., 2010: Pamiatková zóna Hybe, Zásady ochrany pamiatkového územia, Pamiatkový úrad Slovenskej republiky – Krajský pamiatkový úrad Žilina 85 s.
- KOL., 2010: Tatry – Príroda, Baset, Praha 648 s.
- KOL., 2010: Lesy s veľkým spoločenským významom, príručka pre identifikáciu, obhospodarovanie a monitoring, A-projekt, n.o. Liptovský Hrádok, 2010, 32 s.
- KOL., 2012: Digitálna geologická mapa Slovenskej republiky, Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, MŽP SR
- KOL., 2012: Atlas druhov európskeho významu pre územia NATURA 2000, Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva Liptovský Mikuláš, DVD

- KOL., 2015: Manažmentové modely pre údržbu, ochranu a obnovu mokrad'ových biotopov, Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica, 200 p.
- KONČEK, M. 1980: Klimatické oblasti. Atlas SSR. SAV a SÚGK, Bratislava, 66 s.
- KONÔPKA, J., 1992: Modely cieľových stromov smreka z hľadiska statickej stability. Sborník č. 153 Akademie zemědělských věd ČSFR, Praha, 106 s.
- KONVIČKA M., BENEŠ J. & ČÍŽEK L., 2005: Ohrozený hmyz nelesních stanovišť: ochrana a management. Sagittaria, Olomouc, 127 s.
- KONVIČKA M., ČÍŽEK L. & BENEŠ J., 2006: Ohrozený hmyz nížinných lesů: ochrana a management. Sagittaria, Olomouc, 79 s.
- KOREŇ, M., 2002a: Vývoj a súčasné problémy územnej ochrany Tatranského národného parku. Štúdie o Tatranskom národnom parku, 5 (38), Tatranská Lomnica, s. 5-53.
- KOREŇ, M., 2002b: K teórii prírodoochranného hodnotenia národných parkov. Štúdie o Tatranskom národnom parku, 5 (38), Tatranská Lomnica, s. 55 – 71.
- KOREŇ, M., 2002c: K metodike prírodoochranného hodnotenia a členenia národných parkov. Štúdie o Tatranskom národnom parku, 5 (38), Tatranská Lomnica, s. 73–89.
- KOREŇ, M., 2005: Vetrová kalamita 19. novembra 2004 – nové pohľady a konsekvencie. Tatry, ročník XLIV, mimoriadne vydanie, Štátne lesy TANAPu v Tatranskej Lomnici, s. 6-28.
- KOREŇ, M., LINKEŠ, V., BUBLINEC, E., 1994: Charakteristika pôd. In: VOLOŠČUK, I. et. al., Tatranský národný park. Biosférická rezervácia. Vydavateľstvo Gradus, Martin, s. 86-104.
- KOREŇ M., 2012: Od Štrby po Štrbský štít, obec Štrba, 196 p.
- KORPEL, Š., 1989: Pralesy Slovenska. Veda, vydavateľstvo SAV, Bratislava, 332 s.
- KRAJČOVIČ, A., 1976: Vývoj lesného hospodárstva v oblasti Tatranského národného parku. Zborník prác o Tatranskom národnom parku, 17, s. 231-248.
- KRIŠTOF, M., URBANOVÁ, I., 2003: Obce a ochrana drevín, odborná – metodická príručka. ŠOP SR v spolupráci s MŽP SR, s. 12-14.
- KYSELOVÁ Z., PACLOVÁ L., ŠOLTÉS R. & ŠOLTÉSOVÁ A., 1994: Červená listina endemických, chránených a ohrozených taxónov flóry. - In: Vološčuk I. (ed.), Tatranský národný park – biosférická rezervácia, Gradus, s. 454-478.
- KYSELOVÁ, Z., 2013: Správa z mapovania a určovania lichenizovaných a nelichenizovaných húb v ÚEV Gánovské slaniská, ÚEV Spišskoteplické slatiny, ÚEV Prímovské skaly, ÚEV Poš, ÚEV Brezové, 4 s.
- ŁADYGIN, Z., CHOVANCOVÁ, B., 2005: Monitoring ruchu turystycznego w Tatrach/Monitoring

- návštevnosti Tatier, Vydavateľstvo TPN, Zakopane, 93 s
- LAPIN, M., et al., 2002: Klimatické oblasti (1:1000 000), p.95. In: Atlas krajiny SR, MŽP SR, Bratislava, 342 s.
- LAUČÍK, P., 2006: Liptov od doby železnej po sťahovanie národov In: Štúdie o Tatranskom národnom parku č.40, Štátne lesy TANAPu Tatranská Lomnica
- LEHOTSKÝ M., 2011: Kotlinový kras – geomorfologické pomery a aspekt exhumácie (Príklad hybského krasu) in Geografický časopis č. 53/2001, s.111 - 126
- LEHOTSKÝ, M., 2003: Koncepcia veľkoplošného obhospodarovania jelenej poľovnej oblasti J – XXXI Vysoké Tatry. Lesnícky výskumný ústav Zvolen (odbor ochrany lesa a poľovníctva), 29 s.
- LINKEŠ, V., 1980: Pedologická mapa Vysokých Tatier a ich predpolia, 1:50 000. Bratislava, VÚPaV, (nepublikované).
- LINKEŠ, V., 1981: Geografia pôd Vysokých Tatier a ich predpolia. In : Geografický časopis, roč. 33, č. 1. s. 32-49.
- LISICKÁ, E., 2005: The Lichenes of the Tatry Mountains. Veda, Bratislava, 439 s.
- LUKNIŠ, M., 1973: Reliéf Vysokých Tatier a ich predpolia. SAV Bratislava, 175 s.
- LUKNIŠ, M., 1989: Návrh na štátne prírodné rezervácie v Tatranskom národnom parku z geomorfologického hľadiska. Zborník prác o Tatranskom národnom parku, 29, Osveta, Martin, s. 21-37.
- MAGDOLEN, P., TENCER, J., 1994: Jaskynný systém strednej časti Úplazu vo Vysokých Tatrách. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 25, 4, s. 4-9.
- MAGLAY, J., et al., 2002: Neotektonická stavba (1:500 000), p.78-79. In: Atlas krajiny SR, MŽP SR, Bratislava, 342pp.
- MAGLOCKÝ, Š., 2002: Potenciálna prirodzená vegetácia (1:500 000),p.114-115. In: Atlas krajiny SR, MŽP SR, Bratislava, 342pp.
- MAHEL, M., 1986: Geologická stavba československých Karpát. Paleoalpínske jednotky 1. Veda, vyd. SAV, Bratislava, 508 s.
- MAJZLAN, O., 2013: Chrobáky Coleoptera PR Poš pri Starej Lesnej, nepublikované, 7 s.
- MAJZLAN, O., 2014: Chrobáky (Coleoptera) vybraných lokalít (ÚEV) v okolí Tatier, nepublikované 7 s.
- MARHOLD, K., a HINDÁK, F., (eds.) 1998: Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. Veda, Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 687 p.

- MARŠÁKOVÁ, M. et. al., 1977: Národní parky, rezervace a jiná chránená území přírody v Československu. Akademia praha, 370 s.
- MAZÚR, E., LUKNIŠ, M., 1986: Geomorfológia. Časť Slovensko. Slovenská kartografia, Bratislava. In: Atlas krajiny SR (p.88), 2002, MŽP SR, Bratislava, 342 s.
- MAZÚR, E., ČINČURA, J., KVITKOVIČET, J., 1980: Geomorfológia. Atlas SSR. Vydavateľstvo SAV, SÚGK, Bratislava. In: Atlas krajiny SR (p.86-87), MŽP SR, Bratislava, 342pp.
- MIDRIAK, R., 1978: Intenzita potenciálnej erózie pôdy v Tatrách. Zborník prác o Tatranskom národnom parku, 20, Martin, Osveta, s. 93-114.
- MIDRIAK, R., 1994: Povrch. In : Vološčuk, I. et al., Tatranský národný park. Biosférická rezervácia. Vydavateľstvo Gradus, Martin, s. 33-50.
- MIDRIAK, R., 1997: Biosférická rezervácia Tatry. Enviromagazín, 2, SAŽP, Banská Bystrica, s. 6-7.
- MIDRIAK, R., 1997: Ohrozenie povrchu krajiny a limit jej trvalo udržateľného rozvoja. In: MIDRIAK, R. (ed.), Trvalo udržateľný rozvoj krajiny. Zborník referátov, Technická univerzita Zvolen, p. 207-214.
- MIDRIAK, R., 1999: Ekologická únosnosť vysokohorských oblastí z hľadiska morfolodynamických procesov. Životné prostredie, vol. 33, číslo 1, s. 42-45.
- MIDRIAK, R., 2002 : Biosférické rezervácie Slovenska vo svetle hodnotenia zmien krajiny. In: MIDRIAK, R., SLÁVIKOVÁ, D. (eds.), Biosférické rezervácie Slovenska III. Zborník referátov, Technická univerzita vo Zvolene, s. 39-46.
- MIDRIAK, R., 2004 : Horské oblasti a ich trvalo udržateľný rozvoj. Technická univerzita vo Zvolene, 174 s.
- MÍCHAL, I., 1992: Ekologická stabilita. Veronika, Brno. 243 s.
- MICHALÍK, J., 2004: Geologická stavba, zloženie a vývoj Tatier – prehľad novších poznatkov. Štúdie o Tatranskom národnom parku, 7 (40), s. 125-132.
- MICHALKO, J., 1986: Geobotanická mapa ČSSR (textová + mapová časť SSR). Veda, Bratislava.
- MUCINA, L., MAGLOCKÝ, Š., 1985: A List of vegetation units of Slovakia. Doc. phytosociologiques. N. S. Vol. IX. Camerino, 220 s.
- MUŽÍK, V., ZONTÁG, M., KRÁE, P. 2003: Optimalizácia vodného ekosystému Štrbského plesa. Enviromagazín. SAŽP Banská Bystrica, 8, s. 30-31.
- NEMČOK, J. et al., 1993: Geologická mapa Tatier 1:50 000 a Vysvetlivky ku geologickej mape Tatier. GÚDŠ Bratislava.

- OLEJNÍK, J. 1969: Príspevok k sociálnej a ekonomickej štruktúre podtatranských osád od konca 18.storočia. Zborník prác o Tatranskom národnom parku, 11: 525-558.
- OSZLÁNYI, J., 2000: Výsledky hodnotenia biosférických rezervácií v regióne EUROMAB. In: MIDRIAK, R., SLÁVIKOVÁ, D. (eds.): Biosférické rezervácie Slovenska III. Zbor. refer., FEE TU vo Zvolene, s. 248-259.
- PACANOVSKÝ, M. a kol., 1967: Koncepcia Tatranského národného parku. Obzor, Bratislava, 280 s.
- PACL, J. 1994: Vodstvo. In: Vološčuk, I. et. al., Tatranský národný park Biosférická rezervácia. Vydavateľstvo Gradus, Martin, s. 66-78.
- PACL, J., 2005: Výchry v Tatrách. Tatry, 2, Štátne lesy TANAP, Tatranská Lomnica, s. 8-9.
- PAPÁNEK, 1978: Teória a prax funkčne integrovaného lesného hospodárstva. Lesnícke štúdie 29, vyd. Príroda, Bratislava, 218 s.
- PAVLARČÍK, S., 2004: Výsledky speleologickej činnosti v Tatrách. Štúdie o Tatranskom národnom parku, 7 (40), Tatranská Lomnica, s. 191-202.
- PEIGER, M., TOMKA, P., PAULÍN, M. (2015). Huby Liptova. Liptovské múzeum v Ružomberku, 168 s.
- PEIGER, M. (2015). Vybraní zástupcovia jelenkovitých húb (*Bankeraceae*), ich ekológia a indikačná hodnota v lesných ekosystémoch. Liptovský Mikuláš, 67 s.
- PILOUS, Z., 1965: Fragmenta bryologica 51-60. Preslia, 37, s. 13-26.
- PLESNÍK, P., 2002: Fytogeograficko-vegetačné členenie (1:1000 000), p.113. In: Atlas krajiny SR, MŽP SR, Bratislava, 342 s.
- POLÁK P., SAXA A., 2005: Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 s.
- RATKOŠ, P. 1988 Slovensko v dobe Veľkomoravskej, Východoslovenské vydavateľstvo 1998, Košice, 177 s.
- REICHHOLF, J., 1996: Cicavce. Ikar, a.s. Bratislava, 287 s.
- REPKA, P. 1994: ÚSES okresu Poprad, Tatrania, Stará Lesná, 112 s., nachádza sa na Obvodnom úrade životného prostredia v Poprade
- RESNER, V., 1966: Nález skalenky (*Loiseleuria procumbens*) ve Vysokých Tatrách. Biológia, Bratislava, 22, s. 391-392.
- RICHTER, I., 2012: Zoznam Lepidopter z niektorých ÚEV v pôsobnosti TANAP-u zistených v r. 2012, záverečná správa z výskumu, 4 s.
- RICHTER I., 2013: Zoznam Lepidopter zistených v ÚEV Poš, Záverečná správa z monitoringu, 5s

- ROSOVÁ, V., 2001: Biosphere Reserves: models territories for sustainable development. *Ekológia* (Bratislava), 20, Supplement 3, s. 62-67.
- SANIGA M., 1999: Možnosti a skutočnosť uplatnenia prírody blízkyh hospodárskych spôsobov v lesoch TANAP-u. Päťdesiat rokov starostlivosti o lesy TANAPu, Zborník referátov z konferencie Vysoké Tatry, 16. - 18. júna 1999, MARMOTA PRESS, Poprad, 99-102 s.
- SEDLÁČEK, K. ET AL., 1988: Červená kniha ohrozených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČSFR - ptáci. Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 180 s.
- SLÁDEK, J., MOŠANSKÝ, A., 1985: Cicavce okolo nás, Osveta, Martin, 246 s.
- SOJÁK, J., 1983: Rostliny našich hor. SPN, Praha, 432 s.
- SOJÁK, M., NOVOTNÁ, M., 2013: Veľká Lomnica – Burchbrich – Urzeitliches dorf unter den Hohen Tatra, Archeologický ústav SAV Nitra, 266 s.
- SPITZKOPF, P. 1984: Starostlivosť o ryby v TANAP-e. Poľovníctvo a Rybárstvo, 5, Vydavateľstvo Obzor, Bratislava, s. 34-35
- STANOVÁ V., VALACHOVIČ M. (EDS.) 2002: Katalóg biotopov Slovenska, DAPHNE - Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 s.
- STOLINA, M. a kol., 1985: Ochrana lesa. Príroda, Bratislava, 473 s.
- SUPUKA, J., a kol., 2000: Ekológia urbanizovaného prostredia. Technická univerzita vo Zvolene, s.118-120.
- SUPUKA, J., SCHLAMPOVÁ, T., JANČURA, P., 1999: Krajinárska tvorba. Technická univerzita vo Zvolene, 211 s.
- ŠÁCHA, D., 2013: Správa z výskumu vážok siedmich UEV v pôsobnosti Správy TANAPu, 4s.
- ŠÁLY, R., ŠURINA, B., 2002: Pôdy (1:500 000), p.106-107. In: Atlas krajiny SR, MŽP SR, Bratislava, 342pp.
- ŠEFFER, J., LASÁK, R., GALVÁNEK, D. et T. DRAŽIL, 2002: Metodika mapovania biotopov. In STANOVÁ, V., VALACHOVIČ, M., (eds.). Katalóg Biotopov Slovenska. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 2-5 pp.
- ŠEFFER, J., LASÁK, R., GALVÁNEK, D. et V. STANOVÁ, 2002: Grasslands of Slovakia. Final report on National Grassland Inventory 1998-2002. DAPHNE – Institute of Applied Ecology, Bratislava, 174 s.
- ŠEFFER, J., LASÁK, R., JAROLÍMEK, I., VALACHOVIČ, M., STANOVÁ, V., HRIVNÁK, R., KUBANDOVÁ, M., DÍTĚ, D., OŤAHELOVÁ, H., GALVÁNEK, D., 2004: Definovanie a hodnotenie priaznivého stavu nelesných biotopov, všeobecné manažmentové opatrenia a koncept monitoringu nelesných biotopov, Záverečná správa DANCEE projekt 2004, Bratislava, 104 s.

- ŠEFFEROVÁ STANOVÁ, V., PLASSMAN ČIERNA, M., (eds.), 2011: Manažmentové modely pre údržbu, ochranu a obnovu biotopov. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 41 s.
- ŠEFFEROVÁ, V., ŠEFFER, J., CELER, S., DRAŽIL, T., 2013: Plány obnovy a monitoringu v územnej pôsobnosti TANAPu, DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie v spolupráci so Štátnou ochranou prírody, Bratislava, 97 p.
- ŠIMO, E., ZAŤKO, M. 1980: Typy režimu odtoku. Atlas SSR. SAV a SÚGK, Bratislava, 67 s.
- ŠKAPEC, L. et al., 1992: Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlín a živočíchov ČSFR - bezstavovce. Príroda, Bratislava, 152 s.
- ŠKOLEK J., 1999: Floristicko-vegetačné pomery hydromorfných lokalít ochranného pásma TANAPu na hornom Liptove. In: Ochrana prírody 17, Slovenská agentúra životného prostredia, Centrum ochrany prírody a krajiny – Banská Bystrica, s. 101-112.
- ŠKUBLA, P. (2003). Mycoflora Slovaca. Mycelium, 1103 s
- ŠMARDA, J., 1961a: Vegetační poměry Spišské kotliny. Vydavatel'stvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava, 268 s.
- ŠMARDA, J., 1961b: Příspěvky k rozšíření jatrovek v Československu VI. Biol. práce, VII/1, s. 5-45.
- ŠMÍDA, B., PAP, I., KAPUCIAN, E., 2004: Mesačný tieň – nový jaskynný systém Vysokých Tatier. Spravodaj SSS, 3, Liptovský Mikuláš, s. 3-17.
- ŠOLTÉS R., DÍTĚ D., PUKAJOVÁ D., 2002: A new locality of glacial relic moss *Pseudobryum cinclidioides* in the Tatra Mts., Slovakia. Thaiszia – J. Bot., 12, Košice, s. 167-171.
- ŠOLTÉS, R., 2013: Záverečná správa z identifikácie machorastov pre vybrané ÚEV, 2 s.
- ŠOLTÉS, R., 2015: Machorasty území európskeho významu ÚEV Poš, ÚEV Blatá a ÚEV Gánovské slaniská, Správa z inventarizačného výskumu, 23 s.
- ŠOMŠÁK L., 1989: Návrh na štátne prírodné rezervácie a chránené nálezišká v Tatranskom národnom parku z botanického hľadiska. Zborník TANAP, 29, Osveta, Martin, s. 81-114.
- ŠOMŠÁK, L., VICENÍKOVÁ, A., MAČOR, S., 1996: Fytocenologická mapa prírodnej rezervácie Bor pri Podpsádoch. Štúdie o Tatranskom národnom parku, Tatranská Lomnica, 1 (34): s. 71-87.
- ŠŤASTNÝ, P., NIEPLOVÁ E., MELO, M., 2002: Priemerná ročná teplota vzduchu (1:2000 000), p.98. In: Atlas krajiny SR, MŽP SR, Bratislava, 342pp.
- ŠVAJDA, J., VANČURA, T., VOLOŠČUK, I., 2005: Misia IUCN v Tatranskom národnom parku. Monografické štúdie o národných parkoch, 5, Štátna ochrana prírody v Banskej Bystrici, Správa Tatranského národného parku v Tatranskej Lomnici, s. 249-289.

- ŚWIĘCH, J., 2011: Architecture related to sheep farming activities [online]. [cit. 2016-12-01]
Dostupné na internete: <http://www.prismanet.gr/>
- TURIS, P., KOŠTÁL, J., 2001: *Ranunculus pygmaeus* v Západných Tatrách. Bull. Slov. Bot. Spoločn., Bratislava, 23, s. 117-119.
- URBAN P, KADLEČÍK J., 2001: Program záchrany chráneného ohrozeného druhu vydra riečna *Lutra lutra*, ŠOP SR, Banská Bystrica, 41 s.
- VAVROVÁ L., 2013: Správa z inventarizačného výskumu mäkkýšov (Mollusca) v ÚEV Biely Váh, Švihrová, Blatá a Pod Suchým hrádkom
- VASS, D., (ed.), 1988: Vysvetlivky k mape Regionálnegeologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR. Geologický ústav Dionýza Štúra, Bratislava, 65 s.
- VICENÍKOVÁ, A., POLÁK, P., (eds.), 2003: Európsky významné biotopy na Slovensku, ŠOP SR, Banská Bystrica, 151 s.
- VLADOVIČ, J., GRÉK, J., 1999: Uplatnenie lesníckej typológie pri plánovaní drevinového zloženia lesov Slovenska. In: Uplatnenie výsledkov typologického a ekologického prieskumu lesov v hospodárskej úprave lesov, v ochrane prírody a vo vyučovacím procese. Zborník referátov, Lesoprojekt, s. 19-28.
- VLADOVIČ, J., a kol., 1999: Ekologická stabilita lesných spoločenstiev. Záverečná správa čiastkového vedecko-technického projektu. LVÚ vo Zvolene, 201 s.
- VLČKO, J., DÍTĚ, D., KOLNÍK, M., 2003: Vstavačovité Slovenska. ZO SZOPK, Zvolen, 120 s.
- VOLOŠČUK, I., (ed.), 1992: Program starostlivosti o Tatranský národný park do roku 2000. MLVH SR, SKŽP, Správa TANAP, Tatranská Lomnica, 88 s.
- VOLOŠČUK, I. a kol., 1994: Tatranský národný park. Biosférická rezervácia. Vydavateľstvo GRADUS, Martin, 555 s.
- VOLOŠČUK, I., 1995: Program UNESCO Človek a biosféra v Tatrách. SLZA, Poprad, 10 s.
- VOLOŠČUK, I., 1996: Obnova ekologickej stability tatranských lesov. Ochrana prírody, Banská Bystrica, roč. 14, s. 203-217.
- VOLOŠČUK, I., 1997: Starostlivosť o chránené územia. Technická univerzita vo Zvolene, 120s.
- VOLOŠČUK, I., 1998: Vývoj koncepcií ochrany prírody a krajiny Tatranského národného parku. Monografické štúdie o národných parkoch, 2. Správa národných parkov SR, Tatranská Lomnica, vyd. SLZA, Poprad, s. 145-231.
- VOLOŠČUK, I., 1999a: Prínos a perspektívy Tatranského národného parku v ochrane prírodného dedičstva Karpát. In: Vološčuk, I. (ed.), Prínos a perspektívy Tatranského národného parku v ochrane prírodného dedičstva Karpát. Zborník referátov. Správa TANAPu, Tatranská Lomnica, vyd. SLZA Poprad, s. 32-56.

- VOLOŠČUK, I. (ed.), 1999b: The National Parks and Biosphere Reserves in Carpathians. The Last Nature Paradises. ACANAP, Tatranská Lomnica, vyd. SLZA, Poprad, 244 s.
- VOLOŠČUK, I., 1999c: Koncepcie geobiocenologického výskumu v Tatranskom národnom parku. In: Uplatnenie výsledkov typologického a ekologického prieskumu lesov v hospodárskej úprave lesov, v ochrane prírody a vo vyučovacom procese. Zborník referátov, Lesoprojekt Zvolen, s. 77-84.
- VOLOŠČUK, I., 2000a: Trvalo udržateľný rozvoj v Biosférickej rezervácii Tatry. SNK programu UNESCO MAB, vyd. Technická univerzita vo Zvolene, 29 s.
- VOLOŠČUK, I., 2000b: Mýtus a realita biosférických rezervácií na Slovensku. In: MIDRIAK, R., SLÁVIKOVÁ, D. (eds.), Biosférické rezervácie Slovenska III. Zborník referátov, vyd. Technická univerzita vo Zvolene, s. 260-266.
- VOLOŠČUK, I., 2001: Životné prostredie Tatransko-Podtatranského regiónu a Biosférickej rezervácie Tatry v integračnom procese. SNK programu UNESCO MAB, vydavateľstvo TU vo Zvolene, 36 s.
- VOLOŠČUK, I., 2003a: Od národného parku k Biosférickej rezervácii Tatry. SNK MAB, vydavateľstvo TU vo Zvolene, 50 s.
- VOLOŠČUK, I., 2003b: Ochrana prírody a krajiny. Technická univerzita vo Zvolene, 235 s.
- VOLOŠČUK, I., 2004: Príspevok biosférických rezervácií UNESCO k trvalo udržateľnému rozvoju. In: MIDRIAK, R. (ed.), Biosférické rezervácie na Slovensku V. Zborník referátov, vyd. Technická univerzita vo Zvolene, s. 163-175.
- VOLOŠČUK, I., 2005: Ekologický prístup k riešeniu následkov novembrovej biologickej katastrofy v lesoch Tatranského národného parku. Monografické štúdie o národných parkoch, 5, Štátna ochrana prírody v Banskej Bystrici, Správa Tatranského národného parku v Tatranskej Štrbe, vyd. Technická univerzita vo Zvolene, s. 166-170.
- VOLOŠČUK, I., BERKOVÁ, A., PAVLÍK, J., JANČURA, P. et al., 2004: Návrh Programu starostlivosti o Tatranský národný park. REPROservis, Liptovský Mikuláš, 156 s.
- VOLOŠČUK, I., MÍCHAL, I., 1991: Rozhovory o ekológii a ochrane prírody. ENVIRO, Martin, 162 s.
- ZONTÁG, M., 2013: Ichtyofauna Váhu, Belej, Bieleho Váhu a Hybice - Ichtyologický monitoring NATURA 2000 lokalít
- ZÁMEČNÍKOVÁ, H. 2003: Analýza historickej pastvy na území Tatranského národného parku in KOL., 2002
- Všeobecne záväzná vyhláška Krajského úradu v Prešove č. 1/1999 z 29.06.1999 o Návštevnom poriadku Tatranského národného parku

Vyhláška MP SR č.5/1995 Z. z. o hospodárskej úprave lesov v znení zmien a doplnkov.

Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Vestník MŽP SR, ročník XII, 2004; čiastka 3, Výnos MŽP SR č.3/2004-5. 1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu

Zbierka zákonov SR, čiastka 212. Zákon NR SR č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny. Min. spravodlivosti SR, Bratislava.

Zbierka zákonov SR, čiastka.13, Vyhláška MŽP SR č.24/2003, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona NR SR č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny. Min. spravodlivosti SR, Bratislava.

<http://mapy.tuzvo.sk/HOFM/>

<http://mapire.eu/>

<http://natura2000.eea.europa.eu/>

<http://envirozataze.enviroportal.sk/>

<http://www.nature.cz/>

<http://www.paleolocalities.com/>

<http://www.archeologiask.sk/>

<http://www.pamiatky.sk/>

<http://www.dejinyliptova.guran.sk/>

www.smopaj.sk/

www.ssj.sk/

www.mesacnytien.sk/

<http://www.biomonitoring.sk>

<http://www.daphne.sk/mm/manazmentove-modely>

<http://www.nature.cz/>

<http://www.pralesy.sk/>

6. Prílohy

6.1. Mapa TANAP-u a jeho ochranného pásma

6.2.1. Mapa prekryvu TANAP-u a jeho ochranného pásma s MCHÚ

6.2.2. Mapa prekryvu TANAP-u a jeho ochranného pásma s ÚEV

6.2.3. Mapa prekryvu TANAP-u a jeho ochranného pásma s CHVÚ Tatry

6.3.1. Mapa predmetov ochrany – Formačné skupiny biotopov európskeho a národného významu

6.3.2. Mapa predmetov ochrany – Mapa biotopov druhov živočíchov európskeho a národného významu (bezstavovce, kruhoústnice, obojživelníky, plazy, cicavce)

6.3.3. Mapa predmetov ochrany – Mapa biotopov druhov živočíchov európskeho a národného významu (vtáky)

6.3.4. Mapa predmetov ochrany – Mapa biotopov druhov živočíchov európskeho a národného významu (šelmy, fúzač karpatský, jasoň červenooký)

6.3.5. Mapa predmetov ochrany – Mapa biotopov druhov rastlín a húb európskeho a národného významu

6.3.6. Mapa predmetov ochrany – Významné abiotické prvky – morény a skalné sutiny

6.3.7. Mapa predmetov ochrany – Významné abiotické prvky – jaskyne a vodopády

6.4. Mapa vlastnícko-užívateľských vzťahov na uzemí TANAP-u

6.5. Mapa ekologicko-funkčných priestorov

6.6. Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti

6.7.1. Mapa turistickej infraštruktúry

6.7.2. Mapa miest vyhradených pre využívanie verejnosťou (vyhradené priestory VP)

6.8. Hodnotenie biotopov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany